

ព្រះ

អង្គកថា
ភាសាចារី

វិណយបិដកេ

ចូឡវគ្គ

។ និមន្ត តស៊ូ ភក្តី តា អរហន្ត តា សម្មាសម្ពុទ្ធស្ប។

វិន័យបិដកេ

បូជ្ឈវគ្គ-អដ្ឋកថា

១. កម្មក្ខន្ធកំ

តន្ត្រីនិយកម្មកថា

១. បូជ្ឈវគ្គស្ប បឋមេ កម្មក្ខន្ធកេ តាវ បណ្ណាកលោហិតកាតិ បណ្ណាកេ
ចេវ លោហិតកា ចាតិ ធម្មត្ថិយេសុ ទ្វេ ជនា; តេសំ និស្សិតកាបិ
បណ្ណាកលោហិតកាត្រូវ បញ្ញាយន្តិ។ ពលវាពលវំ បដិមន្តេថាតិ សុដ្ឋពលវំ
បដិវទេ។ អលមត្ថតរាតិ សមត្ថតរា។

តន្ត្រីនិយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

អធម្មកម្មទ្វាទសកកថា

២. អសម្មុខា កតត្ថិអាទិសុ សង្ឃធម្មវិន័យបុគ្គលសម្មុខានំវិនា កតំ,
ចុទិតកំ អប្បជិបុច្ឆិត្វា កតំ, តស្សេវ អប្បជិញ្ញាយ កតំ។
អនេសនាគាមិនិយាតិ ចារាជិកាបត្តិយា វា សង្ឃាទិសេសាបត្តិយា វា។ ឯត្ថ
បុរិមកេសុ តិសុ តិកេសុ នវ បទា អធម្មេនកតំ វគ្គនកតត្ថិ ឥមេហិ សទ្ធិ
ឯកេកំ គហេត្វា នវ តិកា វុត្តា។ ឯវំ សព្វេបិ ទ្វាទស តិកា ហោន្តិ។
បដិបក្ខវសេន សុក្កបក្ខេសុបិ ឯតេយេវ ទ្វាទស តិកា វុត្តា។

៦. អនុលោមិកេហិ គិហិសំសគ្គហិតិ បព្ពជិតានំ អនុច្ឆរិកេហិ
សហសោកិតាធិហិ គិហិសំសគ្គហិ។

តិណ្ណំ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុនន្តិអាទិ ឯកកេនាបិ អង្កេន តជ្ជនីយកម្មំ កាតុំ
វដ្តតិ ធិស្សនត្ថំ វុត្ថំ។ តជ្ជនីយស្ស ហិ វិសេសេន ភណ្ឌានការ កត្ថំ អង្គំ,
និយស្សស្ស អភិណ្ណាបត្តិកត្ថំ, បព្ពជនីយស្ស កុលទ្វិសកត្ថំ វុត្ថំ។ ឥមេសុ បន
តិសុ អង្កេសុ យេន កេនចិ សព្ពានិបិ កាតុំ វដ្តតិ។ យទិ ឯវំ យំ ចម្បេយ្យក្ខន្ធកេ
វុត្ថំ - “តជ្ជនីយកម្មារហស្ស ធិស្សកម្មំ ករោតិ... បេ... ឧបសម្បទារហំ
អព្ពេតិ; ឯវំ ខោ ឧបាលិ អធម្មកម្មំ ហោតិ អវិនយកម្មំ, ឯវំ បន សង្ឃោ
សាតិសារោ ហោតិ” តិ ឥទំ វិវុជ្ឈតិ តិ។ ឥទំ ព្យា នវិវុជ្ឈតិ។ កស្មា?
វចនត្ថនានត្ថតោ, “តជ្ជនីយកម្មារហស្ស” តិ ឥមស្ស ហិ វចនស្ស
កម្មសន្និដ្ឋានំ អត្ថោ។ “តិណ្ណំ, ភិក្ខុវេ” តិ អាទិវចនស្ស អង្គសម្ពុទ្ធវេ, តស្មា យទា
សង្ឃេន សន្និបតិ ត្វា “ឥទំ នាម ឥមស្ស ភិក្ខុនោ កម្មំ ករោមា” តិ សន្និដ្ឋានំ កតំ
ហោតិ, តទា កម្មារហោ នាម ហោតិ។ តស្ស ឥមីនា លក្ខណេន
តជ្ជនីយាទិកម្មារហស្ស ធិស្សកម្មាទិករណំ អធម្មកម្មព្យោវ
អវិនយកម្មព្យាតិ វេទិតត្ថំ។ យស្ស បន ភណ្ឌានការ កាធិសុ អង្កេសុ អញ្ញាតរំ
អង្គំ អត្ថិ, តស្ស អាកម្ពុមា នោ សង្ឃោ យថា នុញ្ញាតេសុ អង្កេសុ ច កម្មេសុ ច
យេន កេនចិ អង្កេន យំ កិញ្ចិ កម្មំ វត្ថុបេត្វា តំ ភិក្ខុំ កម្មារហំ កត្វា កម្មំ
ករេយ្យ។ អយមេត្ត វិនិច្ឆយោ។ ឯវំ បុព្ពេនាបរំ សមេតិ។

តត្ថ កិញ្ញាបិ តជ្ជនីយកម្មេ ភណ្ឌានការ កវសេន កម្មវាចា វុត្ថា, អថ ខោ
ពាលស្ស អព្យត្ថស្ស អាបត្តិពហុលស្ស តជ្ជនីយកម្មំ ករោន្តេន
ពាលអព្យត្ថវសេនេវ កម្មវាចា កាតព្វា។ ឯវំ ភ្លិ ភូតេន វត្ថុនា កតំ កម្មំ

ហោតិ, ន ច អញ្ញស្ស កម្មស្ស វត្ថុនា។ កស្មា? យស្មា ឥទ្ធម្មិ អនុញ្ញាតន្តិ។ ឯស
នយោ សព្ពត្ថ។ អជ្ឈាស សម្មាវត្ថុនវត្ថុនិ ចារិវាសិកក្ខន្ធកេ វណ្ណាយិស្សាម។

អធម្មកម្មទ្វាទសកកថា និដ្ឋិតា។

នប្បជិប្បស្សម្តេតព្ភអជ្ឈាសកាធិកថា

៨. លោមំ ចាតេន្តីតិ បន្ទលោមា ហោន្តិ; ភិក្ខុ អនុវត្តន្តីតិ អត្ថោ។ នេត្តារំ
វត្តន្តីតិ និត្តរន្តានំ ឯតន្តិ នេត្តារំ; យេន សក្កា និស្សារណា និត្តវត្ថុ, តំ
អជ្ឈាសវិធំ សម្មាវត្ថុនវត្តន្តីតិ អត្ថោ។ កិត្តកំ កាលំ វត្ថំ បូរេតព្ភន្តិ? ទស វា
បញ្ច វា ធិវសានិ។ ឥមស្មិញ្ចា កម្មក្ខន្ធកេ ឯត្តកេន វត្ថំ បូរិតមេវ ហោតិ។

នប្បជិប្បស្សម្តេតព្ភអជ្ឈាសកាធិកថា និដ្ឋិតា។

និយស្សកម្មកថា

១១. សេយ្យសកវត្ថុស្មី - អបិស្សុ ភិក្ខុ បកតាតិ អបិស្សុ ភិក្ខុ និច្ចំ ព្យាវជា
ហោន្តិ។ សេសំ តជ្ឈនីយេ វុត្តសទិសមេវ។

និយស្សកម្មកថា និដ្ឋិតា។

បញ្ចជនីយកម្មកថា

២១. អស្សជិបុនព្ភសុកវត្ថុ សង្ឃាទិសេសវណ្ណានាយំ វុត្ថំ។

២៧. កាយិកេន ទវេនាតិអាធិសុ បនេត្ត កាយិកោ ទវោ នាម កាយកិឡា
វុច្ចតិ។ សេសបទទ្ធយេបិ ឯសេវ នយោ។ កាយិកោ អនាចារោ នាម កាយទ្វារេ
បញ្ញត្តសិក្ខាបទីវតិក្កមោ វុច្ចតិ។ សេសទ្ធយេបិ ឯសេវ នយោ។ កាយិកំ

ឧបយាទិកំ នាម កាយទ្វារ បញ្ញត្តសិក្ខាបទស្ស អសិក្ខនភាវេន ឧបហានំ
វុច្ចតិ; នាសនំវិនាសនន្តិ អត្ថោ។ សេសទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ កាយិកោ
មិច្ឆាជីវោ នាម បដិក្ខត្តវេជ្ជកម្មាទិវសេន តេលបចនអវិជ្ជបចនាទីនិ។
វាចសិកោ មិច្ឆាជីវោ នាម គិហ្មំនំ សាសនសម្បជីច្ឆនារោចនាទីនិ។
កាយិកវាចសិកោ នាម តទុកយំ។ សេសំ តជ្ជនីយេ វុត្តនយមេវ។

បញ្ចាជនីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

បដិសារណីយកម្មកថា

៣៣. សុធម្មវត្ថុស្មី បទ - អនបលោកេត្វាទិ ន អាបុច្ឆិត្វា។ ឯតទរោចាទិ កិ
តេ គហបទិ ថេរានំ បដិយត្តន្តិ សព្ពំវិវរាបេត្វា ទិស្វា ឯតំ អរោច។ ឯកា ច ខោ
សធនត្ថិ យទិទំ តិលសំគុឡិកាទិ យា អយំ តិលសក្ខលិកា នាម វុច្ចតិ, សា
នត្ថិទិ អត្ថោ។ តស្ស កិវ គហបទិនោ វសេ អាទិម្ហំ ឯកោ បូរិយោ អហោសិ។
តេន នំ ថេរោ ជាតិយា ខុំសេតុកាមោ ឯវមាហា។ យទេវ កិញ្ចិទិ ឯវំ ពហុ
ពុទ្ធវចនំ វតនំ បហាយ កិញ្ចិទេវ តិលសំគុឡិការវចនំ ភាសិតំ។
កុក្កដាចាតកឧទាហរណេន ឥទំ ទស្សេតិ “យថា សោ នេវ កាកវស្សិតំ ន
កុក្កជវស្សិតំ អកាសិ, ឯវំ តយាបិ នេវ ភិក្ខុវចនំ ន គិហ្មវចនំ វុត្ត”ន្តិ។

បដិសារណីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

អធម្មកម្មាទិទ្វាទសកកថា

៣៧. អសម្មុខា កតន្តិអាទយោ តិកា វុត្តប្បការា ឯវ។

៣៨. អជ្ជសមន្មាគមោ បុរិមេហិ អសទិសោ។ តត្ថ យថា លាភំ ន លភន្តិ; ឯវំ
បរិសក្កន្តោ បរក្កមន្តោ អលាភាយ បរិសក្កតិ នាម។ ឯស នយោ អនត្តាទីសុ។

តត្ថ អនត្តាតិ អត្ថកត្តោ។ អនាវាសោតិ តស្មី ហ្នានេ អវសនំ។ គិហ្មិនំ ពុទ្ធស្ស
អវល្លាត្តិ គិហ្មិនំ សន្តិកេ ពុទ្ធស្ស អវល្លំ ភាសតិ។ ធម្មិកំ បដិស្សវំ ន
សទ្ធាបេតិ យថា សទ្ធា ហោតិ, ឯវំ ន ករោតិ; វស្សវាសំ បដិស្សុណីត្វា ន
គច្ឆតិ, អញ្ញំ វា ឯវរូបំ ករោតិ។ បញ្ចន្ទំ ភិក្ខុវេតិ អាទិ ឯកផ្កេនបិ
កម្មារហការវទស្សនត្ថំ វុត្ថំ។ សេសមេត្ត ឧត្តានត្ថព្វោវ, តជ្ជនីយេ ច
វុត្ថនយមេវ។

អធម្មកម្មាទិទ្ធានសកកថា និដ្ឋិតា។

អាបត្តិយា អនស្សនេ ឧក្ខេបនីយកម្មកថា

៤៦. ធន្ទវត្ថុស្មី - អាវាសបរម្មវព្វា ភិក្ខុវេ សំសថាតិ សញ្ញាវាសេសុ
អាហេចេវ។

៥០. កណ្តានការកោតិអាទិសុ កណ្តានាទិបច្ចយា អាបន្នំ អាបត្តិ រោបេត្វា
តស្ស អនស្សនេយេវ កម្មំ កាតត្ថំ។ តិកា វុត្ថប្បការា ឯវ។

៥០. សម្មាវត្ថុនាយំ បនេត្ត តេចត្តាលីស វត្តានិ។ តត្ថ ន អនុទ្ធីសេតញ្ញោតិ
ន ចោទេតញ្ញោ។ ន ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ តិ អញ្ញោ ភិក្ខុ អញ្ញោហិ ភិក្ខុហិ ន ភិក្ខុតញ្ញោ។ ន
គិហ្មិនុដោតិ ឱទាតវត្តានិ អច្ឆន្ទនសបុប្ផនសានិ ច ន ជារេតញ្ញានិ។ ន
តិត្ថិយទ្ធដោតិ កុសបីរាជិនិ ន ជារេតញ្ញានិ។ ន អាសាទេតញ្ញោតិ ន
អបសាទេតញ្ញោ។ អន្តោ វា ពហិ វាតិ វិហារស្ស អន្តោ វា ពហិ វា។ ន
តិត្ថិយាទិបទត្ថយំ ឧត្តានមេវ។ សេសំ សត្តំ ចារិវាសិកក្ខន្ធកេ វល្លាយិស្សម។
សេសំ តជ្ជនីយេ វុត្ថនយមេវ។ អាបត្តិយា អប្បជិកម្មេ ឧក្ខេបនីយកម្មំ ឥមិនា
សទិសមេវ។

៦៥. អរិជ្ជវត្ថុ ខុទ្ទកវណ្ណានាយំ វុត្ថំ។ “ភណ្ឌានការកោ”តិអាទីសុ យំ ទិដ្ឋិ
និស្សាយ ភណ្ឌានាទីនិ ករោតិ, តស្ស អប្បជិនិស្សគ្គយេវ កម្មំ កាតព្វំ។ សេសំ
តជ្ជនីយេ វុត្ថនយមេវ។ សម្មាវត្ថុនាយម្បិ ហិ ឥធ តេចត្តាលីសំយេវ វត្តានីតិ។

អាបត្តិយា អនិស្សនេ ឧក្ខេបនីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

កម្មក្ខន្ធកវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

២. ចារិវាសិកក្ខន្ធកំ

ចារិវាសិកវត្ថុកថា

៧៥. ចារិវាសិកក្ខន្ធកេ - ចារិវាសិកាតិ បរិវាសំ បរិវសន្តា។ តត្ថ ចតុត្ថិដោ
បរិវាសោ - អប្បជិច្ឆន្នបរិវាសោ, បជិច្ឆន្នបរិវាសោ, សុទ្ធន្នបរិវាសោ,
សមោធានបរិវាសោតិ។ តេសុ “យោ, ភិក្ខុវេ, អញ្ញោបិ អញ្ញាតិត្តិយបុព្វោ ឥមស្មី
ធម្មិនិយេ អាកាម្មតិ បព្ពន្ធនំ, អាកាម្មតិ ឧបសម្បទំ, តស្ស ចត្តារោ មាសេ
បរិវាសោ ធាតព្វោ”តិ (មហាវ. ៨៦) ឯវំ មហាខន្ធកេ វុត្តោ តិត្តិយបរិវាសោ
អប្បជិច្ឆន្នបរិវាសោ នាម។ តត្ថ យំ វត្ថុព្វំ តំ វុត្ថមេវ។ អយំ បន ឥធ
អនិច្ចេត្តោ។ សេសា តយោ យេន សង្ឃាទិសេសាបត្តិ អាបន្នា ចេវ ហោតិ
បជិច្ឆាទិតា ច, តស្ស ធាតព្វោ។ តេសុ យំ វត្ថុព្វំ តំ សមុច្ចយក្ខន្ធកេ វក្ខាម។
ឯតេ បន ឥធ អនិច្ចេត្តោ។ តស្មា ឯតេសុ យំ កិញ្ចិ បរិវាសំ បរិវសន្តា
“ចារិវាសិកា”តិ វេទិតព្វា។

បកតត្តានំ ភិក្ខុនន្តិ បេបេត្វា នវកតវំ ចារិវាសិកំ អវសេសានំ អន្តមសោ
មូលាយបដិកស្សនាវហាទីនម្បិ។ អភិវាទនបច្ចុដ្ឋានន្តិ យំ តេ អភិវាទនាទី
ករោន្តិ, តំ សាទិយន្តិ, សម្បជិច្ឆន្តិ; ន បដិក្ខិបន្តិតិ អត្ថោ។ តត្ថ សាមីចិកម្មន្តិ

ថេរេត្វា អភិវាទនាធិនិ អញ្ញស្ស អនុច្ឆរិកស្ស ពីជនវាតនាធិនោ
អាភិសមាចារិកស្សេតំ អធិវចនំ។ អាសនាភិហារន្តិ អាសនស្ស អភិហារណំ,
អាសនំ គហេត្វា អភិគមនំ បញ្ញាបនមេវ វា។ សេយ្យភិហារេបិ ឯសេវ នយោ។
ចាទោទកន្តិ ចាទោជានុទកំ។ ចាទបីវន្តិ ឆោតចាទជ្ជបនកំ។
ចាទកថលិកន្តិ អឆោតចាទជ្ជបនកំ ចាទយំសនំ វា។ អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ
សទ្ធិវិហារិកានម្មិ សាទិយន្តស្ស ទុក្កជមេវ, តស្មា តេ វត្ថុញ្ចា - “អហំ
វិនយកម្មំ ករោមិ, មយ្ហំ វត្ថុំ មា ករោថ, មា មំ គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆថា”តិ។
សចេ សទ្ធាបព្ពជិតា កុលបុត្តា “តុម្ហេ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ វិនយកម្មំ ករោថា”តិ
វត្វា វត្ថុំ ករោន្តិ, គាមប្បវេសនម្មិ អាបុច្ឆន្តិយេវ, វាវិតកាលតោ បជ្ជាយ
អនាបត្តិ។ មិថុ យថាវុឡន្តិ ចារិវាសិកភិក្ខុនំ អញ្ញមញ្ញំ យោ យោ វុឡោ តេន
តេន នវកតវស្ស សាទិតុំ។

បញ្ចាយថាវុឡន្តិ បកតត្ថេហិបិ សទ្ធិ វុឡបដិចាជិយា ឯវ។ តស្មា
ចាតិមោក្ខ ទុទ្ធិស្សមាទេ ហត្ថចាសេ និសីទិតុំ វុឡតិ។ មហាបច្ឆវិយំ បន
“ចាឡិយា អនិសីទិត្វា ចាឡិ វិហាយ ហត្ថចាសំ អមុញ្ញោនេ និសីទិតព្ព”ន្តិ វុឡតុំ។
ចារិសុទ្ធិឧចោសថេ ករិយមាទេ សង្ឃនវកជ្ជានេ និសីទិត្វា តត្ថេវ និសិទ្ទេន
អត្ថនោ ចាឡិយា ចារិសុទ្ធិឧចោសថោ កាតព្វោ។ បវារណាយបិ
សង្ឃនវកជ្ជានេ និសីទិត្វា តត្ថេវ និសិទ្ទេន អត្ថនោ ចាឡិយា បវារេតព្ពំ។
សង្ឃេន យណ្ឌិ បហវិត្វា ភាជីយមាទំ វស្សិកសាជិកម្មិ អត្ថនោ បត្តជ្ជានេ
គហេតុំ វុឡតិ។

ឱណោជនន្តិវិស្សជ្ជនំ វុឡតិ។ សចេ ហិ ចារិវាសិកស្ស ទ្វេ តីណិ
ឧទ្ទេសកត្តាធិនិ ចាបុណ្ឌន្តិ, អញ្ញា ចស្ស បុគ្គលិកភត្តបច្ឆាសា ហោតិ, តានិ
បដិចាជិយា គហេត្វា “ភន្តេ, ហេជ្ជា គាហោថ, អជ្ជ មយ្ហំ ភត្តបច្ឆាសា អត្ថិ, សេ

គណ្ឌីស្សមី"តិ វត្ថាវិស្សជ្ជេតញ្ញានិ។ ឯវំ តានិ បុនទិវសេសុ គណ្ឌីតុំ លភតិ។
បុនទិវសេ សព្ពបឋមំ ឯតស្ស ធាតព្ពន្ធិ កុរុទ្ធិយំ វុត្ថំ។ យទិ បន ន គណ្ឌាតិ ន
វិស្សជ្ជេតិ, បុនទិវសេ ន លភតិ, ឥទំ ឱណោជនំ នាម ចារិវាសិកស្សេវ ឱទិស្ស
អនុញ្ញាតំ។ កស្មា? តស្ស ហិ សង្ឃនវកជ្ជានេ និសីទ្ធស្ស ភត្តគ្គ
យាគុខជ្ជកាទីនិ ចាបុណ្ហិ វា ន វា, តស្មា សោ "ភិក្ខាហារេន មា កិលមិត្តា"តិ
ឥទមស្ស សង្គហករណាត្ថាយ ឱទិស្ស អនុញ្ញាតំ។

ភត្តន្តិ អាគតាគតេហិ វុឡបដិចាជិយា គហេត្វា គន្តព្ពំវិហារេ សង្ឃស្ស
ចតុស្សលភត្តំ, ឯតំ យថាវុឡំ លភតិ។ ចាឡិយា បន គន្តំ វា ហតុំ វា ន លភតិ,
តស្មា ចាឡិតោ ឱសក្កិក្ខា ហត្ថចាសេ ឋិតេន ហត្ថំ បសារេត្វា យថា សេនោ
និបតិក្ខា គណ្ឌាតិ, ឯវំ គណ្ឌីតព្ពំ។ អាវាមិកសមណុទ្ទេសេហិ អាហារាបេតុំ ន
លភតិ។ សចេ សយមេវ អាហារន្តិ, វុត្ថតិ។ រញ្ជោ មហាបេឡ្យភត្តេបិ ឯសេវ
នយោ។ ចតុស្សលភត្តេ បន សចេ ឱណោជនំ កត្តកាមោ ហោតិ, អត្តនោ
អត្តាយ ឧក្ខិតេ បិណ្ឌោ "អជ្ជេ មេ ភត្តំ អត្ថិ, សេ គណ្ឌីស្សមី"តិ វុត្ថព្ពំ។
បុនទិវសេ ទ្វេ បិណ្ឌោ លភតិ មហាបដ្ឋវិយំ វុត្ថំ។ ឧទ្ទេសភត្តាទីនិបិ ចាឡិតោ
ឱសក្កិក្ខាវ គហេតញ្ញានិ។ យត្ថ បន និសីទាបេត្វា បរិវិសន្តិ, តត្ថ សាមណោរាជំ
ជេដ្ឋកេន ភិក្ខុនំ សង្ឃនវកេន ហុត្វា និសីទិតព្ពំ។

៧៦. ឥទានិ យា អយំ សម្មាវត្ថនា វុត្តា, តត្ថ ន ឧបសម្មាទេតព្ពន្ធិ
ឧបជ្ឈាយេន ហុត្វា ន ឧបសម្មាទេតព្ពំ; វុត្ថំ និក្ខិបិត្វា បន ឧបសម្មាទេតុំ វុត្ថតិ។
អាចរិយេន ហុត្វាបិ កម្មវាចា ន សាវេតញ្ញា, អញ្ញាស្មី អសតិ វុត្ថំ និក្ខិបិត្វា
សាវេតុំ វុត្ថតិ។ ន និស្សយោតិ អាគន្តកានំ និស្សយោ ន ធាតញ្ញោ។ យេហិបិ
បកតិយាវ និស្សយោ គហិតោ, តេ វុត្ថញ្ញា - "អហំវិនយកម្មំ ករោមិ,
អសុកត្តេវស្ស នាម សន្តិកេ និស្សយំ គណ្ឌាជ, មយ្ហំ វុត្ថំ មា ករោជ, មា មំ

តាមប្បវេសន៍អាបុប្ផថា”តិ។ សចេ ឯវំ វុត្តេបិ ករោន្តិយេវ, វារិតកាលតោ
បដ្ឋាយ ករោន្តេសុបិ អនាបត្តិ។

ន សាមណោរោតិ អញ្ញោ សាមណោរោ ន គហេតញ្ញោ។ ឧបជ្ឈំ ទត្វា
គហិតសាមណោរាបិ វត្តញ្ញា - “អហំ វិនយកម្ពំ ករោមិ, មយ្ហំ វត្តំ មា ករោថ, មា
មំ តាមប្បវេសន៍អាបុប្ផថា”តិ។ សចេ ឯវំ វុត្តេបិ ករោន្តិយេវ, វារិតកាលតោ
បដ្ឋាយ ករោន្តេសុបិ អនាបត្តិ។ ភិក្ខុនោវាទកសម្មតិ នាម
អាធិបច្ឆជ្ជានភូតាតិ បដិក្ខិត្តា, តស្មា ភិក្ខុសង្ឃស្ស វត្តព្ធំ - “ភន្តេ, អហំ
វិនយកម្ពំ ករោមិ, ភិក្ខុនោវាទកំ ជាធាថា”តិ, បដិពលស្ស វា ភិក្ខុស្ស ភារោ
កាតញ្ញោ។ អាគតា ភិក្ខុនិយោ “សង្ឃសន្តិកំ គច្ឆថ, សង្ឃោ វោ ឱវាទនាយកំ
ជានិស្សតិ”តិ វា “អហំ វិនយកម្ពំ ករោមិ, អសុកភិក្ខុស្ស នាម សន្តិកំ គច្ឆថ,
សោ វោ ឱវាទំ ទស្សតិ”តិ វា វត្តញ្ញា។

សា អាបត្តិ តិ សុក្កវិស្សជ្ជិយា បរិវាសេ ទិន្នេ សុក្កវិស្សជ្ជិ នាបដ្ឋិតញ្ញា។
អញ្ញោ វា តាធិសិកាតិ កាយសំសគ្គាធិគរុកាបត្តិ។ តតោ វា ចាបិជ្ជតរាតិ
ចារាជិកាបត្តិ; សត្តសុ ហិ អាបត្តិសុ ទុញ្ញាសិកាបត្តិ ចាបិជ្ជា; ទុក្កជាបត្តិ
ចាបិជ្ជតរា; ទុក្កជាបត្តិ ចាបិជ្ជា, ចាជិទេសនីយាបត្តិ ចាបិជ្ជតរាតិ ឯវំ
ចាបិតិយុបុល្លច្ចយសង្ឃាទិសេសចារាជិកាបត្តិសុ នយោ នេតញ្ញោ។ តាសំ
វត្ថុសុបិ ទុញ្ញាសិកាវត្ថុ ចាបិជ្ជំ, ទុក្កជវត្ថុ ចាបិជ្ជតរាតិ បុរិមនយេនេវ ភេនោ
វេទិតញ្ញោ។ បណ្ណាតិវជ្ជសិក្ខាបទេ បន វត្ថុបិ អាបត្តិបិ ចាបិជ្ជា។ លោកវជ្ជេ
ឧភយម្មិ ចាបិជ្ជតរំ។

កម្មន្តិ បរិវាសកម្មវាចា វុច្ឆតិ។ តំ កម្មំ “អកតំ ទុក្កជ”ន្តិអាធិហិ វា “កី ឥទំ
កម្មំ នាម កសិកម្មំ គោរក្ខកម្ម”ន្តិអាធិហិ វា វេទនេហិ ន គហិតព្ធំ។
កម្មិកាតិ យេហិ ភិក្ខុហិ កម្មំ កតំ, តេ វុច្ឆន្តិ, តេ “ពាលា អព្យត្តា”តិអាធិហិ

វេទនេហិ ន គរហិតញ្ចា។ ន សវេនីយំ កាតព្វន្តិ បលិពោធន្តាយ វា
បក្កោសនន្តាយ វា សវេនីយំ ន កាតព្វំ, បលិពោធន្តាយ ហិ ករោន្តោ “អហំ
អាយស្មន្តំ ឥមស្មី វត្ថុស្មី សវេនីយំ ករោមិ, ឥមម្ហា អាវាសា ឯកបទម្បិ មា
បក្កាមិ, យាវ ន តំ អធិករណំ វុបសន្តំ ហោតិ” តិ ឯវំ ករោតិ។ បក្កោសនន្តាយ
ករោន្តោ “អហំ តេ សវេនីយំ ករោមិ, ឯហិ មយា សន្និវិនយធរានំ សមុទីការំ
គច្ឆាមា” តិ ឯវំ ករោតិ; តទុកយម្បិ ន កាតព្វំ។

ន អនុវាទោតិ វិហារេ ជេដ្ឋកដ្ឋានំ ន កាតព្វំ។ ចាតិមោក្ខន្តេសកេន វា
ធម្មជ្ឈេសកេន វា ន ភវិតព្វំ។ នាបិ តេរសសុ សមុត្ថីសុ ឯកសមុតិវសេនាបិ
ឥស្សរិយកម្មំ កាតព្វំ។ ន ឱកាសោតិ “ករោតុ មេ អាយស្មា ឱកាសំ, អហំ តំ
វត្ថុកាមោ” តិ ឯវំ បកតត្ថស្ស ឱកាសោ ន ការេតព្វោ, វត្ថុនា វា អាបត្តិយា វា
ន ចោទេតព្វោ, “អយំ បុព្វេ តេ ទោសោ” តិ ន សារេតព្វោ។ ន ភិក្ខុហិ
សម្បយោជេតព្វន្តិ អញ្ញាមញ្ញំ យោជេត្វា កលហោ ន ការេតព្វោ។

បុរោតិ សង្ឃត្ថេវេន ហុត្វា បុរោ ន គន្ធាត្ថំ, ទ្វាទសហត្ថំ ឧបចារំ មុញ្ញិត្វា
ឯកកេន គន្ធាត្ថំ។ និសីទនេបិ ឯសេវ នយោ។ អាសនបរិយន្តោតិ ភត្តក្កាធិសុ
សង្ឃនវកាសនំ វុច្ឆតិ; ស្វាស្ស ទាតព្វោ, ភត្ត និសីទិតព្វំ។ សេយ្យាបរិយន្តោតិ
សេយ្យានំ បរិយន្តោ, សព្វលាមកំ មញ្ញាបីបំ។ អយញ្ញំ វស្សក្កេន អត្តនោ
បត្តជ្ជានេ សេយ្យំ គហេតុំ ន លភតិ។ សព្វភិក្ខុហិ វិចិនិត្វា គហិតាវសេសា
មន្ត្រលក្ខ័យភវិតា វេត្តលតាធិវិនទ្វា លាមកសេយ្យា អស្ស ទាតព្វា។
វិហារបរិយន្តោតិ យថា ច សេយ្យា, ឯវំ វសនអាវាសោបិ វស្សក្កេន អត្តនោ
បត្តជ្ជានេ តស្ស ន វដ្តតិ។ សព្វភិក្ខុហិ វិចិនិត្វា គហិតាវសេសា បន
រដោហតភូមិ ជតុកម្មសិកភវិតា បណ្ណាសាលា អស្ស ទាតព្វា។ សចេ
បកតត្ថា សព្វេ វុក្ខមូលិកា អព្ពោកាសិកា ច ហោន្តិ, ធន្តំ ន ឧបេន្តិ, សព្វេបិ

ឯតេហិវិស្សជ្ជាវាសា នាម ហោន្តិ។ តេសុ យំ ឥច្ឆតិ, តំ លភតិ។
វស្សបនាយិកានិវេសេ បច្ចយំ ឯកបស្សេ ឋត្វា វស្សគ្រន គណ្ហិតុំ លភតិ។
សេនាសនំ នលភតិ, និពទ្ធវស្សវាសិកំ សេនាសនំ គណ្ហិតុកាមេន វត្ថុ
និក្ខិបិត្វា គហោតត្ថំ។

តេន ច សោ សាទិតញ្ញោតិ យំ អស្ស អាសនាទិបរិយន្តំ ភិក្ខុ ទេន្តិ, សោ ឯវ
សាទិតញ្ញោ។ បុរេសមណោ វា បច្ឆាសមណោ វាតិ ញាតិបវរិតជ្ជានេ
“ឯត្ថកេ ភិក្ខុ គហោត្វា អាគច្ឆថា”តិ និមន្តិតេន “ភន្តេ, អសុកំ នាម កុលំ ភិក្ខុ
និមន្តេសិ, ឯថ តត្ថ គច្ឆាមា”តិ ឯវំ សំវិជាយ ភិក្ខុ បុរេសមណោ វា
បច្ឆាសមណោ វា កត្វា ន គន្តត្ថំ។ “ភន្តេ, អសុកស្មី នាម កាមេ មនុស្ស ភិក្ខុនំ
អាគមនំ ឥច្ឆន្តិ, សាធុ វតស្ស សចេ តេសំ សង្កហំ ករេយ្យថា”តិ ឯវំ បន
បរិយាយេន កថេតុំ វដ្តតិ។

ន អារញ្ញិកផ្គន្តិ អាគតាគតានំ អាហោចេតុំ ហរាយមាណេន អារញ្ញិកធុតផ្គំ ន
សមាទាតត្ថំ។ យេនាបិ បកតិយា សមាទិន្នំ, តេន ទុតិយំ ភិក្ខុំ គហោត្វា អរញ្ញោ
អរុណំ ឧជ្ឈាបេតត្ថំ, ន ច ឯកកេន វត្ថត្ថំ។ តថា ភត្តក្កាទីសុ អាសនបរិយន្តេ
និសង្ហាយ ហរាយមាណេន បិណ្ឌាចាតិកធុតផ្គំ ឯ សមាទាតត្ថំ។ យោ បន
បកតិយាវ បិណ្ឌាចាតិកោ តស្ស បដិសេធា នត្ថិ។

ន ច តប្បច្ចយាតិ “នីហជកត្តោ ហុត្វា វិហារេយេវ និសីទិត្វា ភុញ្ញត្តោ
វត្តិយោ គណាយិស្សមិ, គច្ឆតោ មេ ភិក្ខុំ ទិស្វា អនាហោចន្តស្ស វត្តិច្ឆេនោ
សិយា”តិ ឥមិនា ការណេន បិណ្ឌាចាតោ ន នីហរាបេតត្តោ។ មា មំ ជានីស្វតិ
“មា មំ ឯកភិក្ខុបិ ជានាត្វ”តិ ច ឥមិនា អជ្ឈាសយេន វិហារេ សាមណោ ហិ
បចាបេត្វា ភុញ្ញិតុម្បិ ន លភតិ។ កាមំ បិណ្ឌាយ បរិសិតព្ភមេវ។ គិលានស្ស
បន នវកម្មអាចរិយុបជ្ឈាយ កិច្ចាទិបសុតស្ស វា វិហារេយេវ អច្ឆិតុំ វដ្តតិ។

សេចក្តី គាម អនេកសតា ភិក្ខុវិចារន្តិ, ន សក្កា ហោតិ អាហោចេតុំ,
តាមការវាសំ គន្ធា សភាគដ្ឋានេ វសិតុំ វដ្តតិ។

អាគន្ធកេនាតិ កញ្ចិវិហារំ គតេន តត្ថ ភិក្ខុនំ អាហោចេតព្ភំ។ សេច សព្វេ
ឯកដ្ឋានេ ឋិតេ បស្សតិ, ឯកដ្ឋានេ ឋិតេនេវ អាហោចេតព្ភំ។ អថ វុក្ខមូលាធិសុ
វិសុំ វិសុំ ឋិតា ហោតិ, តត្ថ តត្ថ គន្ធា អាហោចេតព្ភំ។ សញ្ញា អនាហោចេន្តស្ស
វត្តិច្ឆេនោ ច ហោតិ, វត្ថុភេទេ ច ទុក្ខជំ។ អថ វិចិនន្តោ ឯកច្ឆេ ន បស្សតិ,
វត្តិច្ឆេនោវ ហោតិ, ន វត្ថុភេទទុក្ខជំ។

អាគន្ធកស្សតិ អត្ថនោ វសនិវហារំ អាគតស្សបិ ឯកស្ស វា ពហូនំ វា
វុត្ថនយេនេវ អាហោចេតព្ភំ។ វត្តិច្ឆេនវត្ថុភេទាបិ ចេត្ត វុត្ថនយេនេវ វេទិតញ្ញា។
សេច អាគន្ធកា មុហុត្ថំ វិស្សមិទ្ធា វា អវិស្សមិទ្ធា ឯវ វា វិហារមជ្ឈេន គច្ឆន្តិ,
តេសម្បិ អាហោចេតព្ភំ។ សេច តស្ស អជាធន្តស្សេវ គច្ឆន្តិ, អយញ្ច បន
គតកាលេ ជាតាតិ, គន្ធា អាហោចេតព្ភំ។ សម្មាបុណ្ហិតុំ អសក្កាន្តស្ស
វត្តិច្ឆេនោវ ហោតិ, ន វត្ថុភេទទុក្ខជំ។ យេបិ អន្តោវិហារំ អប្បវិសិតា
ឧបចារសីមំ ឌីក្កមិទ្ធា គច្ឆន្តិ, អយញ្ច នេសំ ធម្មសទ្ធិំ វា ឧក្កាសិតសទ្ធិំ វា
ឱបិតសទ្ធិំ វា សុត្វាវ អាគន្ធការំ ជាតាតិ, គន្ធា អាហោចេតព្ភំ។ គតកាលេ
ជាធន្តេនបិ អនុពាទ្ធិទ្ធា អាហោចេតព្ភមេវ។ សម្មាបុណ្ហិតុំ អសក្កាន្តស្ស
វត្តិច្ឆេនោវ ហោតិ, ន វត្ថុភេទទុក្ខជំ។ យោបិ វត្តិយេវ អាគន្ធា វត្តិយេវ គច្ឆតិ,
សោមិស្ស វត្តិច្ឆេនំ ករោតិ, អញ្ញាតត្ថា បន វត្ថុភេទទុក្ខជំ នតិ។ សេច
អជាធិទ្វាវ អព្ពានំ ករោតិ, អកតមេវ ហោតីតិ កុរុន្តិយំ វុត្ថំ។ តស្មា អធិកា
វត្តិយោ គហោត្វា កាតព្វំ, អយំ អបណ្ណាកបជិបទា។

នធិអាធិសុ នាវាយ គច្ឆន្តម្បិ បរតីវេ ឋិតម្បិ អាគាសេន គច្ឆន្តម្បិ
បព្ពតតលអរញ្ញាធិសុ ទ្វេវ ឋិតម្បិ ភិក្ខុំ ធិស្វា សេច “ភិក្ខុ”តិ វត្ថានំ អត្ថិ,

នាវាដីហិ វា គន្ធា មហាសង្ក កត្វា វា វេគេន អនុពន្ធិត្វា វា អាហេចេតត្ថំ,
អនាហេចេន្តស្ស វត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កជញ្ញា។ សចេ វាយមន្តោបិ
សម្មាបុណ្ហតុំ វា សាវេតុំ វា ន សក្កោតិ, វត្តិច្ឆេទាវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កជំ។
សង្ឃសេនាភយត្ថេរោ បន វិសយាវិសយេន កថេតិ - “វិសយេ កិវ
អនាហេចេន្តស្ស វត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កជញ្ញា ហោតិ, អវិសយេ បន
ឧភយម្មិ នត្ថិ” តិ។ ករីកតិស្សត្ថេរោ “សមណោ អយន្តិ វត្តានមេវ បមាណំ,
សចេបិ អវិសយោ ហោតិ, វត្តភេទទុក្កជមេវ នត្ថិ, វត្តិច្ឆេទោ បន
ហោតិយេវ” តិ អាហា។

ឧចាសថេតិ “ឧចាសថំ សម្មាបុណ្ហស្សមា” តិ អាគន្ធកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ,
ឥទ្ធិយា គច្ឆន្តាបិ ឧចាសថការំ ព្រាត្វា ឌីតវិត្វា ឧចាសថំ ករោន្តិ, តស្មា
អាគន្ធកសោធនត្ថំ ឧចាសថទិវសេ អាហេចេតត្ថំ។ បវារណាយបិ ឯសេវ
នយោ។ គិលានោតិ គន្ធិ អសមត្ថោ។ ទូតេនាតិ ឯត្ថ អនុបសម្បន្នំ បេសេតុំ ន
វដ្ឋតិ, ភិក្ខុំ បេសេត្វា អាហេចាបេតត្ថំ។

អភិក្ខុកោ អាវាសោតិ សុញ្ញវិហារោ; យត្ថ ឯកោបិ ភិក្ខុ នត្ថិ, តត្ថ
វាសត្ថាយ ន គន្ធា វា ន ហិ តត្ថ វត្ថុវត្តិយោ គណនូបិកា ហោន្តិ, បកតត្ថេន
បន សទ្ធិ វដ្ឋតិ។ ធនវិជន្តរាយេ បន សចេបិ វត្តិយោ គណនូបិកា ន ហោន្តិ,
អន្តរាយតោ បរិមុច្ឆនត្ថាយ គន្ធា មេវ។ តេន វត្ថុ - “អញ្ញាប្រត អន្តរាយា” តិ។
នាធាសំវាសកេហិ សទ្ធិវិនយកម្មំ កាតុំ ន វដ្ឋតិ។ តេសំ អនាហេចេនេបិ
វត្តិច្ឆេទោ នត្ថិ, អភិក្ខុកាវាសសទិសមេវ ហោតិ។ តេន វត្ថុ - “យត្ថស្ស ភិក្ខុ
នាធាសំវាសកា” តិ។ សេសំ ឧចាសថក្ខន្ធកេ វត្ថុនយមេវ។

៨០. ឯកច្ឆន្ទេ អាវាសេតិ អាធិសុ អាវាសោ នាម វសនត្ថាយ
កតសេនាសនំ។ អនាវាសោ នាម ចេតិយយំ ពោធិយំ សម្មញ្ញនិអដ្ឋកោ

នារុអដ្ឋកោ ចានីយមាឡោ វច្ឆកុដិ ធារកោដ្ឋកោតិ ឯវមាទិ។ តតិយបទេន
តទុកយម្បិ គហិតំ។ ឯតេសុ យត្ថ កត្តចិ ឯកច្ឆន្នេ ធននតោ
ឧទកបតនដ្ឋានបរិច្ឆិន្នេ ឱកាសេ ឧក្ខិត្តកោ វសិតុំ នលភតិ។ “ចារិវាសិកោ
បន អន្តោអាវាសេយេវ នលភតិ”តិ មហាបច្ឆិយំ វុត្ថំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន
“អវិសេសេន ឧទកចាតេន វារិត”ន្តិ វុត្ថំ។ កុរុន្តិយំ “ឯតេសុ ឯត្ថកេសុ
បញ្ចវណ្ណាច្ឆននពទុដ្ឋានេសុ ចារិវាសិកស្ស ច ឧក្ខិត្តកស្ស ច បកតត្ថេន សទ្ធិ
ឧទកចាតេន វារិត”ន្តិ វុត្ថំ។ តស្មា នានុបបាវេបិ ឯកច្ឆន្នេ ន វដ្ឋតិ។ សច
បនេត្ថ តទហុបសម្បន្នេបិ បកតត្ថេ បឋមំ បរិសិទ្ធា និបន្នេ សជ្ឈិវស្សោបិ
ចារិវាសិកោ បច្ឆា បរិសិទ្ធា ជាជន្លោ និបជ្ឈតិ, វត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កជញ្ច។
អជាជន្លស្ស វត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទទុក្កជំ។ សច បន តស្មី បឋមំ និបន្នេ បច្ឆា
បកតត្ថោ បរិសិទ្ធា និបជ្ឈតិ, ចារិវាសិកោ ច ជាជន្លាតិ, វត្តិច្ឆេទោ ចេវ
វត្តភេទទុក្កជញ្ច។ នោ ច ជាជន្លាតិ, វត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទទុក្កជំ។

វុដ្ឋាតព្ពំ និមន្តេតព្ពោតិ តទហុបសម្បន្នម្បិ ទិស្វា វុដ្ឋាតព្ពមេវ; វុដ្ឋាយ ច
“អហំ ឥមិនា សុខនិសិន្នោ វុដ្ឋាបិតោ”តិ បរម្មខេន ន គន្ធព្ពំ, “ឥទំ អាចរិយ-
អាសនំ, ឯត្ថ និសីទថា”តិ ឯវំ និមន្តេតព្ពោយេវ។ នវកេន បន “មហាថេវ ឱពទ្ធី
ករោមី”តិ ចារិវាសិកត្ថេវស្ស សន្តិកំ ន គន្ធព្ពំ។ ឯកាសនេតិ
សមាជវស្សិកាសនេ មញ្ចោ វា បីបេ វា។ ន ធមាយំ និសិន្នេតិ បកតត្ថេ ភូមិយំ
និសិន្នេ ឥតវេន អន្តមសោ តិណាសន្តាវេបិ ឧច្ឆតវេ វាលិកាតលេបិ វា ន
និសីទិតព្ពំ, ធានសហត្ថំ បន ឧបចារំ មុញ្ញិទ្វា និសីទិតុំ វដ្ឋតិ។ ឯកចង្គមេតិ
សហាយេនវិយ សទ្ធិ ចង្គមន្តោ ឯកស្មី ចង្គមេ។

ធមាយំ ចង្គមន្តន្តិ ធមាយំ ចង្គមន្តេ, អយមេវ វា ចាថោ។ អយំ បនេត្ថ អត្តោ
- អកតបរិច្ឆេទាយ ភូមិយា ចង្គមន្តេ បរិច្ឆេទំ កត្វា វាលិកំ អាកិរិទ្វា អាលម្ពនំ

យោជន្ត្រា កតចង្គៀម នីបេបិ ន ចង្គៀមតត្ថំ, កោ បន វាទោ ឥដ្ឋកាចយសម្បន្ន
វេទិកាបរិក្ខិត្តតិ! សចេ បន ចាការបរិក្ខិត្តោ ហោតិ ធូរកោដ្ឋកយុត្តោ
បព្ពតន្តវនន្តវគុម្ពន្តវេសុ វា សុប្បជិដ្ឋន្នោ, តាទិសេ ចង្គៀម ចង្គៀមតុំ វដ្ឋតិ។
អប្បជិដ្ឋន្នេបិ ឧបចារំ មុញ្ញិត្វា វដ្ឋតិ។

វុឡ្យតវេនាតិ ឯត្ថ សចេ វុឡ្យតវេ ចារិវាសិកេ បឋមំ និបន្នេ ឥតរោ ជានន្តោ
បច្ឆា និបដ្ឋតិ, វត្ថិច្ឆេនោ ចស្ស ហោតិ វត្ថុភេទេ ច ទុក្ខដំ។ វុឡ្យតវស្ស បន
វត្ថិច្ឆេនោ ន វត្ថុភេទទុក្ខដំ។ អជាតិច្ឆា និបដ្ឋតិ, ទិដ្ឋម្បិ វត្ថុភេទោ នត្ថិ,
វត្ថិច្ឆេនោ បន ហោតិ។ អច នវកចារិវាសិកេ បឋមំ និបន្នេ វុឡ្យតវេ បច្ឆា
និបដ្ឋតិ, នវកោ ច ជានាតិ, វត្ថិ ចស្ស និដ្ឋតិ, វត្ថុភេទេ ច ទុក្ខដំ ហោតិ។
វុឡ្យតវស្ស វត្ថិច្ឆេនោ ន វត្ថុភេទោ។ នោ ច ជានាតិ, ទិដ្ឋម្បិ វត្ថុភេទោ នត្ថិ,
វត្ថិច្ឆេនោ បន ហោតិ។ សចេ ទ្វេបិ អបច្ឆាបុរិមំ និបដ្ឋន្តិ, វុឡ្យតវស្ស វត្ថិច្ឆេនោ
ឥតវស្ស វត្ថុភេទោបីតិ កុរុន្តិយំ វុត្ថំ។ ទ្វេ ចារិវាសិកា សមវស្ស, ឯកោ បឋមំ
និបន្នេ, ឯកោ ជានន្តោ បច្ឆា និបដ្ឋតិ, វត្ថិ ច និដ្ឋតិ, វត្ថុភេទេ ច ទុក្ខដំ។ បឋមំ
និបន្នេស្ស វត្ថិច្ឆេនោ ន វត្ថុភេទោ។ សចេ បច្ឆា និបដ្ឋន្តោបិ ន ជានាតិ, ទិដ្ឋម្បិ
វត្ថុភេទោ នត្ថិ, វត្ថិច្ឆេនោ បន ហោតិ។ សចេ ទ្វេបិ អបច្ឆាបុរិមំ និបដ្ឋន្តិ, ទិដ្ឋម្បិ
វត្ថិច្ឆេនោយេវ, ន វត្ថុភេទោ។ សចេ ហិ ទ្វេ ចារិវាសិកា ឯកតោ វសេយ្យំ, តេ
អញ្ញមញ្ញស្ស អដ្ឋាចារំ ព្រាហ្ម អគារវា វា វិប្បជិសារិនោ វា ហុត្វា ចាបិដ្ឋតរំ វា
អាបត្តិ អាបដ្ឋេយ្យំ វិព្ពមេយ្យំ វា, តស្មា នេសំ សហសេយ្យា សព្ពប្បការេន
បដិក្ខិត្តា។ សេសំ វុត្ថនយេនេវ វេទិតត្ថំ។ មូលាយបដិកស្សនាវហោនយោ ចេត្ត
ចារិវាសិកានំ បកតត្ថជ្ជានេ បីតាតិ វេទិតត្ថា។

ចារិវាសិកចតុត្តោ ចេ, ភិក្ខុវេ, បរិវាសន្តិ ឯត្ថ ចារិវាសិកំ ចតុត្ថំ កត្វា
អញ្ញស្ស បរិវាសនាធានីនិ កាតុំ ន វដ្ឋតិ។ ឯតេស្វេវាយំ គណបូរកោ ន

ហោតិ, សេសសង្ឃកម្មេសុ ហោតិ។ គណោ បន អប្បហោន្តេ វត្ថំ និក្ខិចាបេត្វា
គណបូរកោ កាតញ្ញោតិ។

៨៣. ឥមំ បន វត្ថុកម្មំ សុត្វាវិនយធរឧចាលិត្ថេស្ស រហោគតស្ស វេរំ
បរិវិតក្កោ ឧទចាទិ - “ភគវតា ពហុ ចារិវាសិកវត្ថំ បញ្ញត្ថំ, កតិហិ នុខោ ឯត្ថ
ការណោហិ វត្ថិច្ឆេទោ ហោតិ”តិ! សោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិទ្ធា តមត្ថំ បុច្ឆិ។ ភគវា
ចស្ស ព្យាកាសិ។ តេន វុត្ថំ - “អថ ខោ អាយស្មា ឧចាលិ...បេ... វត្ថិច្ឆេទា”តិ។
តត្ថ សហវាសោតិ យាយំ បកតត្ថេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ ឯកច្ឆន្ទេតិអាទិនា នយេន
វុត្តោ ឯកតោ វាសោ។ វិប្បវាសោតិ ឯកកស្សេវ វាសោ។ អនារោចនាតិ
អាគន្ធកាទីនំ អនារោចនា។ ឯតេសុ តីសុ ឯកេកេន ការណោន វត្ថិច្ឆេទោ
ហោតិ។

៨៤. ន សក្កោន្តិទិ សង្ឃស្ស មហន្តតាយ តត្ថ តត្ថ គន្ធា សព្ពេសំ
អារោចេត្ថំ អសក្កោន្តា សោធជេត្ថំ ន សក្កោន្តិ។ បរិវាសំ និក្ខិចាមិ, វត្ថំ
និក្ខិចាមីតិ ឥមេសុ ទ្វីសុ បទេសុ ឯកេនាបិ និក្ខិត្តោវ ហោតិ បរិវាសោ; ទ្វីហិ
សុនិក្ខិត្តោយេវ។ សមាធានេបិ ឯសេវ នយោ។ វេរំ វត្ថំ សមាទិយិត្វា
បរិវត្ថបរិវាសស្ស មានត្ថំ គណ្ណតោ បុន វត្ថុសមាធានកិច្ចំ នត្ថិ,
សមាទិន្នវត្តោយេវ ហោស តស្មាស្ស ធារត្ថំ មានត្ថំ ធាតព្ពំ, ចិណ្ឌាមានត្តោ
អព្ពេតញ្ញោ។ វេរំ អនាបត្តិកោ ហុត្វា សុទ្ធពន្តេ បតិដ្ឋិតោ តិស្សោ សិក្ខា បូរេត្វា
ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ។

ចារិវាសិកវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

មូលាយបដិកស្សនាវហាវត្ថុកថា

៨៦. មូលាយបដិកស្សនាហាភិក្ខុសាធិយន្តិ បកតត្តានន្តិ ឋេបេត្វា
នវកតវំ មូលាយបដិកស្សនាហំ អវសេសានំ អន្តមសោ ចារិវាសិកាធិនម្បី។
ឥមេសញ្ញា
ចារិវាសិកមូលាយបដិកស្សនាហមានត្តារហមានត្តាចារិកញ្ញាណាហានំ
បញ្ចន្តំ ឋេបេត្វា អត្តនោ អត្តនោ នវកតវំ, សេសា សញ្ញេ បកតត្តា ឯវ។ កស្មា?
មិថុយថាវុឡំ អភិវាធនាធិនំ អនុញ្ញាតត្តា។ តេន វុត្ថំ - “អវសេសានំ អន្តមសោ
ចារិវាសិកាធិនម្បី” តិ។ មូលាយបដិកស្សនាហាធិលក្ខណំ បន នេសំ បរតោ
អាវិភវិស្សតិ។ សេសមេត្ត ឥតោ បរេសុ ច មានត្តារហាធិវត្ថុសុ
ចារិវាសិកវត្ថុ វុត្ថនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

៨៧. មូលាយបដិកស្សនាហាចតុត្ថោ ចេតិអាធិសុបិ យថេវ ចារិវាសិកោ;
ឯវំ ឯតេបិ ឯតេសុ វិនយកម្មេសុ គណប្បរកា នហោន្តិ, សេសសង្ឃកម្មេសុ
ហោន្តិ។

មូលាយបដិកស្សនាហាវត្ថកថា និដ្ឋិតា។

មានត្តចារិកវត្ថកថា

៩០. មានត្តចារិកស្ស វត្ថុសុ “ទេវសិកំ អាហោចេតព្ព” ន្តិវិសេសោ។

៩២. វត្ថិច្ឆេទេសុ ឡនេ គណេតិ ឯត្ថ គណេតិ ចត្តារោ វា អតិរេកា វា; តស្មា
សចេបិ តីហិ ភិក្ខុហិ សធូរិវសតិ, វត្ថិច្ឆេទោ ហោតិយេវ។
មានត្តនិក្ខេបសមាធានេសុ វុត្ថសធិសោវ វិនិច្ឆយោ។ សេសំ សព្ពត្ថ
ឧត្តានមេវាតិ។

មានត្តចារិកវត្ថកថា និដ្ឋិតា។

ចារិកសិកកក្កដា ១៩៧១

៣. សម្ព័ន្ធយក្ខណៈ

សុភ័យស្រីកថា

៩៧. សម្ព័ន្ធយក្ខណៈ - ជាតំណាង មានតួនាទី ឯកតា មានតួនាទី -
អប្បជិដ្ឋន្ទមានតួនាទី, បដិដ្ឋន្ទមានតួនាទី, បក្ខមានតួនាទី, សមាជានមានតួនាទី។ តត
អប្បជិដ្ឋន្ទមានតួនាទី ជាម - យំ អប្បជិដ្ឋន្ទាយ អាបត្តិយា បរិវាសំ អនត្តា កេវលំ
អាបត្តិ អាបន្តកាលេវ មានត្រូវហស្ស មានតួនាទី ឱយ្យតិ។ បដិដ្ឋន្ទមានតួនាទី ជាម -
យំ បដិដ្ឋន្ទាយ អាបត្តិយា បរិវត្តបរិវាសស្ស ឱយ្យតិ។ បក្ខមានតួនាទី ជាម - យំ
បដិដ្ឋន្ទាយ វា អប្បជិដ្ឋន្ទាយ វា អាបត្តិយា អន្តរាសំ ភិក្ខុនិសំ ឱយ្យតិ។
សមាជានមានតួនាទី ជាម - យំ ឱយាយ ឯកតា កត្វា ឱយ្យតិ។ តេសុ ៩៨
“អប្បជិដ្ឋន្ទាយ ជាតំណាង មានតួនាទី” ឱ វេចនតោ “អប្បជិដ្ឋន្ទមានតួនាទី” ឱ វេទិតព្វំ។ តំ
នេន្តេន សេច ឯកំ អាបត្តិ អាបន្តោ ហោតិ, ៩៩ វុត្តនយេន ធាតព្វំ។ សេច ទ្វេ វា
តិស្សោ វា តតុត្តរី វា អាបន្តោ, យថេវ “ឯកំ អាបត្តិ” ឱ វុត្តំ; ឯវំ “ទ្វេ អាបត្តិយោ,
តិស្សោ អាបត្តិយោ” តិ វុត្តព្វំ។ តតុត្តរី បន សេចបិ សតំ វា សហស្សំ វា ហោតិ,
“សម្ពហុលា” តិ វុត្តព្វំ។ ធានាវត្ថុកាយោបិ ឯកតោ កត្វា ធាតព្វំ, តាសំ
ធានវិធី បរិវាសនានេ កថយិស្សាម។

ឯវំ អាបត្តិវសេន កម្មវាចំ កត្វា ឱន្ទ មានតួនាទី “ឯវមេតំ ធានយាមី” តិ
កម្មវាចាបរិយោសានេ មាឡ កសីមាយមេវ “មានតួនាទី សមាធិយាមិ, វុត្តំ
សមាធិយាមី” តិ វុត្តនយេន វុត្តំ សមាធាតព្វំ។ វុត្តំ សមាធិយិក្ខា តត្ថេវ
សង្ឃស្ស អាហារេចតព្វំ, អាហារេចន្តេន ច ឯវំ អាហារេចតព្វំ -

“អបំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិ អាបដ្ឋិ សព្វោតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិ អប្បជិច្ឆន្នំ,
សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សព្វោតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា
អប្បជិច្ឆន្តាយ ធារត្តំ មានត្តំ យាបី, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា
សព្វោតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា អប្បជិច្ឆន្តាយ ធារត្តំ មានត្តំ អធាសិ។
សោហំ មានត្តំ ចរាមិ, វេទយាមហំ, ភន្តេ ‘វេទយតី’តិ មំ សង្ឃោ
ធារេត្វ”តិ។

ឥមញ្ច បន អត្ថំ គហេត្វា យាយ កាយចិ ភាសាយ អាហារេត្តំ វដ្តតិយេវ។
អាហារេត្វា សចេ និក្ខិបិតុកាមា, វុត្តនយេនេវ សង្ឃមជ្ឈេ និក្ខិបិតត្ថំ។
មាឡកតោ ភិក្ខុសុ និក្ខន្តេសុ ឯកស្សបិ សន្តិកេ និក្ខិបិតុំ វដ្តតិ។ មាឡកតោ
និក្ខិមិត្វា សតី បដិលភន្តេន សហគច្ឆន្តស្ស សន្តិកេ និក្ខិបិតត្ថំ។ សចេ សោបិ
បក្កន្តោ, អញ្ញស្ស យស្ស មាឡកេ នាហេចិតំ, តស្ស អាហារេត្វា និក្ខិបិតត្ថំ។
អាហារេត្តេន បន អវសានេ “វេទយតីតិ មំ អាយស្មា ធារេត្វ”តិ វត្តព្នំ។ ទិដ្ឋំ
អាហារេត្តេន “អាយស្មន្តា ធារេត្ត”តិ, តិណ្ណំ អាហារេត្តេន “អាយស្មន្តា
ធារេត្ត”តិ វត្តព្នំ។ និក្ខិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បកតត្តជ្ជានេ តិដ្ឋតិ។

សចេ អប្បភិក្ខុកោវិហារោ ហោតិ, សភាគា ភិក្ខុវសន្តិ, វត្តំ អនិក្ខិបិត្វា
អន្តោវិហារេយេវ វត្តិយោ គណេតញ្ចា។ អថ ន សក្កា សោធនុំ, វុត្តនយេនេវ
វត្តំ និក្ខិបិត្វា បច្ឆសសមយេ ចត្វាហិ បញ្ចាហិ វា ភិក្ខុហិ សទ្ធិ បរិក្ខិត្តស្ស
វិហារស្ស បរិក្ខេបតោ, អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបាហជ្ជានតោ ទ្វេ លេខ្ខចាតេ
អតិក្ខមិត្វា មហាមគ្គតោ ឌីក្ខម្ម គុម្ពេន វា វតិយា វា បដិច្ឆន្តជ្ជានេ និសីទិតព្នំ។
អន្តោអរុណេយេវ វុត្តនយេន វត្តំ សមាទិយិត្វា អាហារេតតព្នំ។ សចេ អញ្ញោ
កោចិ ភិក្ខុ កេនចិទេវ ករណីយេន តំ ហំនំ អាគច្ឆតិ, សចេ ឯស តំ បស្សតិ,

សន្តំ វាស្ស សុណាតិ, អាហេចេតព្ពំ។ អនាហេចន្តស្ស វត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទោ
ច។

អថ ធានសហត្ថំ ឧបចារំ ឌីក្កមិទ្វា អជាទន្តស្ស វត្តិច្ឆេទោ ហោតិ
ឯវ, វត្តភេទោ បទ នត្ថិ។ អាហេចិតកាលតោ បដ្ឋាយ ច ឯកំ ភិក្ខុំ ឯបេត្វា
សេសេហិ សតិ ករណីយេ គន្ធម្មំ វដ្តតិ។ អរុណោ ឧដ្ឋិតេ តស្ស ភិក្ខុស្ស
សន្តិកេ វត្តំ និក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ សោមិ កេនចិ កម្មេន បុរេអរុណោយេវ គប្បតិ,
អញ្ញំ វិហារតោ និក្ខន្តំ វា អាគន្ធកំ វា យំ បឋមំ បស្សតិ, តស្ស សន្តិកេ
អាហេចេត្វា វត្តំ និក្ខិបិតព្ពំ។ អយព្វោ យស្មា គណស្ស អាហេចេត្វា ភិក្ខុនព្វោ
អត្ថិការំ សល្លកេត្វាវ វសិ, តេនស្ស ឡាន គណោ ចរណោទោសោ វា វិប្បវាសោ វា
ន ហោតិ។ សចេ ន កញ្ចិ បស្សតិ, វិហារំ គន្ធា អត្តនា សទ្ធិ គតភិក្ខុសុ ឯកស្ស
សន្តិកេ និក្ខិបិតព្ពំនិ មហាសុមត្ថេរោ អាហា។ មហាបទុមត្ថេរោ បទ “យំ បឋមំ
បស្សតិ, តស្ស អាហេចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ; អយំ និក្ខិត្តវត្តស្ស បរិហារោ” តិ អាហា។

ឯវំ ធារត្ថំ មានត្ថំ អខណ្ឌំ ចរិត្វា យត្ថ សិយា វិសតិគណោ ភិក្ខុសង្ឃោ,
តត្ថ សោ ភិក្ខុ អព្ពេតព្ពោ។ អព្ពេន្តេហិ ច បឋមំ អព្ពានារហោ កាតព្ពោ។
អយព្វោ និក្ខិត្តវត្តត្ថា បកតត្ថជ្ជានេ ឋិតោ, បកតត្ថស្ស ច អព្ពានំ កាតំ ន
វដ្តតិ, តស្មា វត្តំ សមាទាបេតព្ពោ។ វត្តេ សមាទិន្នេ អព្ពានារហោ ហោតិ។
តេនាបិ វត្តំ សមាទិយិត្វា អាហេចេត្វា អព្ពានំ យាចិតព្ពំ។ អនិក្ខិត្តវត្តស្ស បុទ
វត្តសមាទានកិច្ចំ នត្ថិ។ សោ ហិ ធារត្ថាតិក្កមេនេវ អព្ពានារហោ ហោតិ,
តស្មា សោ អព្ពេតព្ពោ។ តត្រ យាយំ “ឯវព្វោ បទ, ភិក្ខុវេ, អព្ពេតព្ពោ” តិ
ចាឡិយំយេវ អព្ពានវិធិ វុត្តោ, អយព្វោ ឯកាបត្តិវសេន វុត្តោ។ សចេ បទ ទ្វេ
តិស្សោ សម្ពហុលា វា ឯកវត្តកា វា នាវាវត្តកា វា អាបត្តិយោ ហោន្តិ, តាសំ
វសេន កម្មវាចា កាតព្ពោ។ ឯវំ អប្បជិច្ឆន្នមានត្ថំ ធាតព្ពំ។ បជិច្ឆន្នមានត្ថំ បទ

យស្មា បដិច្ចន្ទាយ អាបត្តិយា បរិវត្តបរិវាសស្ស ឆាតត្ថំ ហោតិ, តស្មា នំ
បរិវាសកថាយំយេវ កថយិស្សាម។

បរិវាសកថា

១០២. “តេន ហិ, ភិក្ខុវេ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា
សព្វោតនិកាយ សុក្កវិស្សជ្ជិយា ឯកាហាបដិច្ចន្ទាយ ឯកាហាបរិវាសំ
ទេត្ថ” តិអាទិនា នយេន ចាឡិយំ អនេកេហិ អាការេហិ បរិវាសោ ច មានត្ថញ្ច
វុត្តំ។ តស្ស យស្មា អាគតាគតជ្ជានេវិនិច្ឆយោ វុច្ចមានោ ចាឡិ វិយ អតិវិត្តារំ
អាបដ្ឋតិ, ន ច សក្កា ហោតិ សុខេន បរិគ្គហេតុំ, តស្មា នំ សមោធានេត្វា ឥដេវ
ទស្សយិស្សាម។

អយញ្ញំ ឥធ អធិប្បតោ បរិវាសោ នាម - បដិច្ចន្ទបរិវាសោ,
សុទ្ធន្តបរិវាសោ, សមោធានបរិវាសោតិ តិវិជោ ហោតិ។ តត្ថ បដិច្ចន្ទបរិវាសោ
តាវ យថាបដិច្ចន្ទាយ អាបត្តិយា ឆាតត្ថោ។ កស្សចិ ហិ ឯកាហាបដិច្ចន្ទា
អាបត្តិ ហោតិ យថា អយំ ឧទាយិត្ថេរស្ស, កស្សចិ ទ្ធិហាទិបដិច្ចន្ទាយថា
បរតោ អាគតា ឧទាយិត្ថេរស្សេវ, កស្សចិ ឯកា អាបត្តិ ហោតិ យថា អយំ,
កស្សចិ ទ្វេ តិស្សោ តតុត្តរិ វា យថា បរតោ អាគតា, តស្មា បដិច្ចន្ទបរិវាសំ
ទេន្តេន បឋមំ តាវ បដិច្ចន្ទភារោ ជានិតត្ថោ។

អយញ្ញំ អាបត្តិ នាម ទសហាការេហិ បដិច្ចន្ទា ហោតិ។ តត្ថាយំ មាតិកា -
អាបត្តិ ច ហោតិ អាបត្តិសញ្ញំ ច, បកតត្ថោ ច ហោតិ បកតត្ថសញ្ញំ ច,
អនន្តរាយិកោ ច ហោតិ អនន្តរាយិកសញ្ញំ ច, បហុ ច ហោតិ បហុសញ្ញំ ច,
នាទេតុកាមោ ច ហោតិ នាទេតិ ចាតិ។

តត្ថ អាបត្តិ ច ហោតិ អាបត្តិសញ្ញា ឆាតិ យំ អាបន្នោ, សា អាបត្តិយេវ
ហោតិ។ សោបិ ច តត្ថ អាបត្តិសញ្ញាយេវ។ ឥតិ ជានន្តោ ឆាទេតិ, ធន្នាវ ហោតិ។
អថ បនាយំ តត្ថ អនាបត្តិសញ្ញា, អច្ឆន្នា ហោតិ, អនាបត្តិ បន
អាបត្តិសញ្ញាយបិ អនាបត្តិសញ្ញាយបិ ឆាទេន្តោនាបិ អច្ឆាទិតាវ ហោតិ។
លហុកំ វា គរុកាតិ គរុកំ វា លហុកាតិ ឆាទេតិ, អលជ្ជិបក្ខេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ
បន អច្ឆន្នា ហោតិ។ គរុកំ លហុកាតិ មញ្ញមាឆោ ទេសេតិ, នេវ ទេសិតា
ហោតិ, ន ធន្នា។ គរុកំ គរុកាតិ ញាត្វា ឆាទេតិ, ធន្នា ហោតិ។
គរុកលហុកការំ ន ជាឆាតិ, អាបត្តិ ឆាទេមីតិ ឆាទេតិ, ធន្នាវ ហោតិ។

បកតត្ថោតិ តិវិធំ ឧក្ខេបនីយកម្មំ អកតោ - សោ ច បកតត្ថសញ្ញា
ហុត្វា ឆាទេតិ, ធន្នា ហោតិ។ អថ “មយ្ហំ សង្ឃេន កម្មំ កត” ត្ថិ អបកតត្ថសញ្ញា
ហុត្វា ឆាទេតិ, អច្ឆន្នា ហោតិ។ អបកតត្ថេន បកតត្ថសញ្ញា ន វា
អបកតត្ថសញ្ញា ន វា ឆាទិតាបិ អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ វុត្ថម្យិ ចេតំ -

“អាបជ្ជតិ គរុកំ សាវសេសំ,
ឆាទេតិ អនាទិយំ បដិច្ច;
នភិក្ខុនី នោ ច ដុសេយ្យ វុដ្ឋំ,
បញ្ញា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា” តិ។ (បរិ. ៤៨០);

អយញ្ញា បញ្ញោ ឧក្ខិតត្ថកេន កថិតោ។

អនន្តរាយិកោតិ យស្ស ទសសុ អន្តរាយេសុ ឯកោបិ នត្ថិ, សោ ច
អនន្តរាយិកសញ្ញា ហុត្វា ឆាទេតិ, ធន្នា ហោតិ។ សចេបិ សោ
ភិក្ខុកជាតិកតាយ អន្តការេ អមនុស្សបណ្ឌាមិគគយេន អន្តរាយិកសញ្ញា
ហុត្វា ឆាទេតិ, អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ យស្ស ហិ បព្ពតវិហារេ វសន្តស្ស កន្ទំ វា នទី

វា អតិក្កមិត្វា អាហារេចតត្ថំ ហោតិ, អន្តរាមគ្គេ ច ចណ្ណាវាឡូអមនុស្សាទិកយំ
អត្ថិ, មគ្គេ អជគរា និបជ្ជន្តិ, នទី បូរា ហោតិ, ឯកស្មី បន សតិយេវ អន្តរាយេ
អន្តរាយិកសញ្ញា ហុត្វា ធានេតិ, អច្ឆន្ទាវ ហោតិ។ អន្តរាយិកស្ស បន
អន្តរាយិកសញ្ញាយ វា អនន្តរាយិកសញ្ញាយ វា ធានយតោ អច្ឆន្ទាវ ហោតិ។

បប្បតិ យោ សក្កោតិ ភិក្ខុនោ សន្តិកំ គន្ធុញ្ចាវ អាហារេចតត្ថំ; សោ ច
បហុសញ្ញា ហុត្វា ធានេតិ, ធន្នា ហោតិ។ សចស្ស មុខេ អប្បមត្តកោ គណ្ណោ វា
ហោតិ, ហនុកវាតោ វា វិជ្ឈតិ, ធន្នោ វា វុជ្ជតិ, ភិក្ខុ វា មន្ទាលទ្វា ហោតិ,
តាវតកេន បន នេវ វត្ថុំ ន សក្កោតិ ន គន្ធុ; អបិច ខោ ន សក្កោមីតិ សញ្ញា
ហោតិ, អយំ បហុ ហុត្វា អប្បហុសញ្ញា ធាម។ ឥមិនា ធានិតាបិ អច្ឆាទិតា។
អប្បហុនា បន វត្ថុំ វា គន្ធុ វា អសមត្ថេន បហុសញ្ញា វា អប្បហុសញ្ញា វា
ធានិតា ហោតុ, អច្ឆាទិតាវ។

ធានេតុកាមោ ច ហោតិ ធានេតិ ចាតិ ឥទំ ឧត្តានត្ថមេវ។ សចេ បន
ធានេស្សមីតិ ធុរនិក្ខេបំ កត្វា បុរេភត្តេ វា បច្ឆាភត្តេ វា បឋមយាមាទីសុ វា
លជ្ជិធម្មំ ធិក្កមិត្វា អន្តោអរុណោយេវ អាហារេចតិ, អយំ ធានេតុកាមោ ន
ធានេតិ ធាម។

យស្ស បន អភិក្ខុកេ ថានេ វសន្តស្ស អាបត្តិ អាបជ្ជិត្វា សភាគស្ស
ភិក្ខុនោ អាគមនំ អាគមេន្តស្ស សភាគសន្តិកំ វា គច្ឆន្តស្ស អទ្ធមាសោបិ
មាសោបិ អតិក្កមតិ, អយំ ន ធានេតុកាមោ ធានេតិ ធាម, អយម្មិ អច្ឆន្ទាវ
ហោតិ។

យោ បន អាបន្នមត្តោវ អគ្គី អក្កន្តបុរិសោ វិយ សហសា អបក្កមិត្វា
សភាគដ្ឋានំ គន្ធា អាវិ ករោតិ, អយំ ន ធានេតុកាមោវ ន ធានេតិ ធាម។ សចេ

បន សភាគំ ទិស្វាបិ “អយំ មេ ឧបជ្ឈាយោ វា អាចរិយោ វា” តិ លង្គាយ
នារោចតិ, ធន្នាវ ហោតិ អាបត្តិ។ ឧបជ្ឈាយោទិភារោ ហិ ឥធ អប្បមាណំ
អវេរិសភាគមត្តមេវ បមាណំ, តស្មា អវេរិសភាគស្ស សន្តិកេ អាហោចេតព្វា។

យោ បន វិសភាកោ ហោតិ សុត្វា បកាសេតុកាមោ, ឯវុបស្ស
ឧបជ្ឈាយស្សបិ សន្តិកេ ន អាហោចេតព្វា។ តត្ថ បុរេតត្ថំ វា អាបត្តិ អាបន្នោ
ហោតុ បច្ឆាតត្ថំ វា, ទិវា វា វត្ថិ វា យាវ អរុណំ ន ឧត្តច្ឆតិ តាវ អាហោចេតព្វំ។
ឧទ្ទស្តេ អរុណោ បដិច្ឆន្នា ហោតិ, បដិច្ឆាទនបច្ឆយា ច ទុក្ខដំ អាបន្នតិ។
សភាគសង្ឃទិសេសំ អាបន្នស្ស បន សន្តិកេ អាវិ កាតុំ ន វុដ្ឋតិ។ សចេ អាវិ
ករោតិ, អាបត្តិ អាវិកតា ហោតិ, ទុក្ខជា បន ន មុច្ឆតិ, តស្មា សុទ្ធស្ស សន្តិកេ
អាវិកាតព្វា។ អាវិករោន្តោ ច “តុយ្ហំ សន្តិកេ ឯកំ អាបត្តិ អាវិករោមី” តិ វា
“អាចិក្ខាមី” តិ វា “អាហោចេមី” តិ វា “មម ឯកំ អាបត្តិ អាបន្នការំ ជាធាបី” តិ វា
វុទតុ, “ឯកំ គរុកាបត្តិ អាវិករោមី” តិ អាទិនា វា នយេន វុទតុ, សព្វេហិបិ
អាគារេហិ អប្បដិច្ឆន្នាវ ហោតិ តិ កុរុន្តិយំ វុត្ថំ។ សចេ បន លហុកាបត្តិ
អាវិករោមី តិ អាទិនា នយេន វុទតិ, បដិច្ឆន្នា ហោតិ, វុត្ថំ អាហោចេតិ, អាបត្តិ
អាហោចេតិ, ឧភយំ អាហោចេតិ, តិវិធនាបិ អាហោចិតាវ ហោតិ។ ឥតិ ឥមា និ ទស
ការណានិ ឧបលក្ខេត្វា បដិច្ឆន្នបរិវាសំ ទេន្តេន បឋមមេវ បដិច្ឆន្នភារោ
ជានិតព្វា។

តតោ បដិច្ឆន្នទិវសេ ច អាបត្តិយោ ច សល្លក្ខេត្វា សចេ ឯកាហបដិច្ឆន្នា
ហោតិ - “អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិ អាបន្និ សព្វោតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិ
ឯកាហបដិច្ឆន្ន” តិ ឯវំ យាចាបេត្វា ឥធ វុត្ថនយេនេវ កម្មវាចំ វុត្វា បរិវាសោ
នាតព្វា។ អថ ធូហតិហាទិបដិច្ឆន្នា ហោតិ, ធូហបដិច្ឆន្នំ តិហបដិច្ឆន្នំ
ចត្វហបដិច្ឆន្នំ បញ្ចហបដិច្ឆន្នំ ឆាហបដិច្ឆន្នំ សត្តាហបដិច្ឆន្នំ អដ្ឋាហបដិច្ឆន្នំ

នវាហបដិច្ចន្នំ ធនាហបដិច្ចន្នំ ឯកាធនាហបដិច្ចន្នំ ធាធនាហបដិច្ចន្នំ
តេរសាហបដិច្ចន្នំ ចុទ្ធសាហបដិច្ចន្នំ ឯវំ យាវ ចុទ្ធស ធិវសានិ ធិវសវសេន
យោជនា កាតញ្ចា។ បញ្ចធន ធិវសានិ បដិច្ចន្នាយ បក្ខបដិច្ចន្នំ វត្វា យោជនា
កាតញ្ចា។ តតោ យាវ ឯកុនតិសតិមោ ធិវសោ, តាវ អតិរេកបក្ខបដិច្ចន្នំ។

តតោ មាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកមាសបដិច្ចន្នំ ទ្វេមាសបដិច្ចន្នំ
អតិរេកទ្វេមាសបដិច្ចន្នំ តេមាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកតេមាសបដិច្ចន្នំ
ចតុមាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកចតុមាសបដិច្ចន្នំ បញ្ចមាសបដិច្ចន្នំ
អតិរេកបញ្ចមាសបដិច្ចន្នំ ធមាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកធមាសបដិច្ចន្នំ
សត្តមាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកសត្តមាសបដិច្ចន្នំ អដ្ឋមាសបដិច្ចន្នំ
អតិរេកអដ្ឋមាសបដិច្ចន្នំ នវមាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកនវមាសបដិច្ចន្នំ
ធនមាសបដិច្ចន្នំ អតិរេកធនមាសបដិច្ចន្នំ ឯកាធនមាសបដិច្ចន្នំ
អតិរេកឯកាធនមាសបដិច្ចន្នំ ឯវំ យោជនា កាតញ្ចា។ សំវច្ឆរេ បរិបុណ្ណោ
ឯកសំវច្ឆរបដិច្ចន្នំ។ តតោ បរំ អតិរេកឯកសំវច្ឆរ... ទ្វេសំវច្ឆរ...
អតិរេកទ្វេសំវច្ឆរ... តិសំវច្ឆរ... អតិរេកតិសំវច្ឆរ... ចតុសំវច្ឆរ...
អតិរេកចតុសំវច្ឆរ... បញ្ចសំវច្ឆរ... អតិរេកបញ្ចសំវច្ឆរបដិច្ចន្នំ ឯវំ យាវ
សដ្ឋសំវច្ឆរ... អតិរេកសដ្ឋសំវច្ឆរបដិច្ចន្នំ វា តតោ វា ភិយ្យោបិ វត្វា យោជនា
កាតញ្ចា។

សចេ បន ទ្វេ តិស្សោ តតុត្តិវ វា អាបត្តិយោ ហោន្តិ, យថា ឥធឯ ឯកំ
អាបត្តិន្តិវុត្តំ; ឯវំ ទ្វេ អាបត្តិយោ តិស្សោ អាបត្តិយោតិ វត្តញ្ចំ។ តតោ បរំ បន
សតំ វា ហោតុ សហស្សំ វា, សម្ពហុលាតិ វត្តំ វត្តតិ។ ធានាវត្តកាសុបិ “អហំ,
ភន្តេ, សម្ពហុលា សដ្ឋាធិសេសា អាបត្តិយោ អាបដ្ឋិ - ឯកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិ, ឯកំ
កាយសំសគ្គំ, ឯកំ ទុដ្ឋល្លវាចំ, ឯកំ អត្តកាមំ, ឯកំ សញ្ញាវត្តំ,

ឯកាហាបជីច្ឆន្ទាយោ”តិ ឯវំ គណនវសេន វា “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា
សង្ឃាធិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិ នាធាវត្ថុកាយោ ឯកាហាបជីច្ឆន្ទាយោ”តិ
ឯវំ វត្ថុកិត្តនវសេន វា, “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាធិសេសា អាបត្តិយោ
អាបជ្ជិ ឯកាហាបជីច្ឆន្ទាយោ”តិ ឯវំ នាមមត្តវសេន វា យោជនា កាតញ្ច។

តត្ថ នាមំ ធុរិធំ - សជាតិសាធារណញ្ច សព្ពសាធារណញ្ច។ តត្ថ
សង្ឃាធិសេសោតិ សជាតិសាធារណំ, អាបត្តិ តិ សព្ពសាធារណំ; តស្មា
“សម្ពហុលា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិ ឯកាហាបជីច្ឆន្ទាយោ”តិ ឯវំ
សព្ពសាធារណនាមវសេន វំ វត្ថុ វដ្ឋតិ។ ឥធិញ្ច សព្ពម្បិ បរិវាសាធិកំ វិនយ កម្មំ
វត្ថុវសេន គោត្តវសេន នាមវសេន អាបត្តិវសេន ច កាតុំ វដ្ឋតិយេវ។

តត្ថ “សុក្កវិស្សជ្ជិ”តិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច។ “សង្ឃាធិសេសោ”តិ នាមព្រោវ
អាបត្តិ ច។ “កាយសំសគ្គោ”តិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច។ “សង្ឃាធិសេសោ”តិ
នាមព្រោវ អាបត្តិ ច, តត្ថ “សុក្កវិស្សជ្ជិ កាយសំសគ្គ”ន្តិអាធិនា វចនេនាបិ
“នាធាវត្ថុកាយោ”តិ វចនេនាបិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច គហិតំ ហោតិ។
“សង្ឃាធិសេសោ”តិ វចនេនាបិ “អាបត្តិយោ”តិ វចនេនាបិ នាមព្រោវ អាបត្តិ ច
គហិតា ហោតិ។ ឥធិ បន ឯកំ អាបត្តិ អាបជ្ជិ សព្វោតនិកំ “សុក្កវិស្សជ្ជិ”ន្តិ
នាមម្បិ វត្ថុគោត្តានិបិ គហិតានេវ។ យថា ច ឥធិ “អយំ ឧទាយិ ភិក្ខុ”តិ វត្ថុ; ឯវំ
យោ យោ អាបន្នោ ហោតិ, តស្ស តស្ស នាមំ គហេត្វា “អយំ ឥត្តន្ទាមោ
ភិក្ខុ”តិ កម្មវាចា កាតញ្ច។

កម្មវាចាបរិយោសានេ ច តេន ភិក្ខុនា មាឡិកសីមាយមេវ “បរិវាសំ
សមាធិយាមិ, វត្ថុ សមាធិយាមី”តិ វត្ថុនយេនេវ វត្ថុ សមាធាតព្វំ។ សមាធិយិត្វា
តត្ថេវ សង្ឃស្ស អាហោចេតព្វំ, អាហោចេន្តេន ច ឯវំ អាហោចេតព្វំ -

“អបំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិ អាបដ្ឋិ សព្វោតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិ
ឯកាហបជិច្ឆន្នំ, សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សព្វោតនិកាយ
សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបជិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ យាបី, តស្ស មេ
សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សព្វោតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា
ឯកាហបជិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ អនាសិ, សោហំ បរិវសាមិ -
‘វេទយាមហំ, ភន្តេ, វេទយតី’តិ មំ សង្ឃោ ជារេតូ”តិ។

ឥមញ្ច បនត្ថំ គហេត្វា យាយ កាយចិ ភាសាយ អាហោចេតុំ វដ្ឋតិយេវ។
អាហោចេត្វា សចេ និក្ខិបិតុកាមា, វុត្តនយេនេវ សង្ឃមជ្ឈេ និក្ខិបិតតំ។
មាឡកតោ ភិក្ខុសុ និក្ខន្តេសុ ឯកស្សាបិ សន្តិកេ និក្ខិបិតុំ វដ្ឋតិ។ មាឡកតោ
និក្ខមិត្វា សតី បជិលភន្តេន សហគច្ឆន្តស្ស សន្តិកេ និក្ខិបិតតំ។ សចេ សោបិ
បក្កន្តោ, អញ្ញស្ស យស្ស មាឡកេ នាហោចិតំ, តស្ស អាហោចេត្វា និក្ខិបិតតំ។
អាហោចេន្តេន ច អវសានេ “វេទយតីតិ មំ អាយស្មា ជារេតូ”តិ វត្ថុតំ។ ទិដ្ឋំ
អាហោចេន្តេន “អាយស្មន្តា ជារេតូ”តិ, តិណ្ណំ អាហោចេន្តេន “អាយស្មន្តា
ជារេតូ”តិ វត្ថុតំ។ និក្ខិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បកតត្ថជ្ជានេ តិដ្ឋតិ។

សចេ អប្បភិក្ខុកោវិហារោ ហោតិ, សភាគា ភិក្ខុវសន្តិ, វត្ថំ អនិក្ខិបិត្វា
វិហារេយេវ វត្តិបរិគ្គហោ កាតញ្ចោ។ អថ ន សក្កា សោធម៌តុំ, វុត្តនយេនេវ វត្ថំ
និក្ខិបិត្វា បច្ចុសសមយេ ឯកេន ភិក្ខុនា សទ្ធិ មានត្ថវណ្ណនាយំ វុត្តនយេនេវ
ឧបចារសីមំ អតិក្កមិត្វា មហាមគ្គា ឌីក្កម្ម បជិច្ឆន្នេ ហ្មានេ និសីទិត្វា
អន្តោអរុណោយេវ វុត្តនយេនេវ វត្ថំ សមាទិយិត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ បរិវាសោ
អាហោចេតញ្ចោ។ អាហោចេន្តេន សចេ នវកតហោ ហោតិ, “អាវុសោ”តិ វត្ថុតំ។ សចេ
វុឡុតហោ, “ភន្តេ”តិ វត្ថុតំ។ សចេ អញ្ញោ កោចិ ភិក្ខុកេនចិទេវ ករណីយេន តំ
ហ្មានំ អាគច្ឆតិ, សចេ ឯស តំ បស្សតិ, សទ្ធិ វាស្ស សុណាតិ, អាហោចេតតំ;

អនាហេចន្តស្បូវ វត្តិច្ឆេទោ យេវ វត្តភេទោ ច។ អថ ទ្វាទសហត្ថំ ឧបចារំ
ឌីក្កមិទ្ធា អជានន្តស្បូវ គប្បតិ, វត្តិច្ឆេទោយេវ ហោតិ, វត្តភេទោ បន នត្ថិ។

ឧត្តតេ អរុណោ វត្ថំ និក្ខិបិតព្ពំ។ សេច សោ ភិក្ខុ កេនចិទេវ ករណីយេន
បក្កន្តោ ហោតិ, យំ អញ្ចំ សព្វបឋមំ បស្សតិ, តស្ស អាហេចន្តា និក្ខិបិតព្ពំ។
សេច បន កញ្ចំ ន បស្សតិ, វិហារំ គន្ធា អត្តនា សទ្ធិំ គតភិក្ខុស្ស សន្តិកេ
និក្ខិបិតព្ពំន្តិ មហាសុមត្ថេវា អាហា។ មហាបទុមត្ថេវា បន “យំ បឋមំ បស្សតិ,
តស្ស អាហេចន្តា និក្ខិបិតព្ពំ, អយំ និក្ខិត្តវត្តស្ស បរិហារោ”តិ អាហា។

ឯវំ យត្តកានិ ទិវសានិ អាបត្តិ បដិច្ចន្ទា ហោតិ, តត្ថកានិ តតោ
អធិកតវាទិ វា កុក្កច្ឆរិទោទនត្ថាយ បរិវសិទ្ធា សង្ឃំ ឧបសង្កមិទ្ធា វត្ថំ
សមាទិយិទ្ធា មានត្ថំ យាចិតព្ពំ។ អយញ្ចំ វត្ថេ សមាទិន្នេ ឯវំ មានត្តារហោ
ហោតិ និក្ខិត្តវត្ថេន បរិវត្តត្តា។ អនិក្ខិត្តវត្តស្ស បន បុន សមាទានកិច្ចំ នត្ថិ,
សោ ហិ បដិច្ចន្ទទិវសាភិក្កមេនេវ មានត្តារហោ ហោតិ, តស្មា តស្ស មានត្ថំ
ធាតព្ពមេវ។ ឥទំ បដិច្ចន្ទមានត្ថំ នាម។ តំ ទេន្តេន សេច ឯកាបត្តិ ហោតិ,
ចាឡិយំ វុត្តនយេនេវ ធាតព្ពំ។ អថ ទ្វេ វា តិស្សេវា វា “សោហំ បរិវត្តបរិវាសោ
សង្ឃំ ទ្ធិន្នំ អាបត្តិនំ តិស្សន្នំ អាបត្តិនំ ឯកាហាបដិច្ចន្ទានំ ធាតុំ មានត្ថំ
យាចាមី”តិ បរិវាសេ វុត្តនយេនេវ អាបត្តិយោ ច ទិវសេ ច សល្លក្ខេត្វា
យោជនា កាតព្វា។

អប្បដិច្ចន្ទាបត្តិ បដិច្ចន្ទាបត្តិយា សមោធានេត្វាបិ ធាតុំ វដ្តតិ។ កដំ?
បដិច្ចន្ទាយ ឯកាហាបរិវាសំ វសិទ្ធា -

“អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិ អាបដ្ឋិ សព្វេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិ
ឯកាហាបដិច្ចន្នំ, សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សព្វេតនិកាយ

សុក្ខវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបជិច្ឆន្ទាយ ឯកាហបរិវាសំ យាបី, តស្ស មេ
សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ញេតនិកាយ សុក្ខវិស្សដ្ឋិយា
ឯកាហបជិច្ឆន្ទាយ ឯកាហបរិវាសំ អនាសិ, សោហំ បរិវត្តបរិវាសោ។
អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិ អាបដ្ឋិ សញ្ញេតនិកំ សុក្ខវិស្សដ្ឋិ អប្បជិច្ឆន្នំ។
សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ តាសំ អាបត្តិនំ សញ្ញេតនិកានំ សុក្ខវិស្សដ្ឋិនំ
បជិច្ឆន្ទាយ ច អប្បជិច្ឆន្ទាយ ច ធារត្តំ មានត្តំ យាចាមី"តិ។

អថស្ស តទន្ទុបំ កម្មវាចំ កត្វា មានត្តំ ធាតព្វំ។ សចេ បជិច្ឆន្ទា ទេ,
អប្បជិច្ឆន្ទា ឯកា "បជិច្ឆន្ទានញ្ច អប្បជិច្ឆន្ទាយ ចា"តិ វត្ថព្វំ។ អថ បជិច្ឆន្ទា
ឯកា, អប្បជិច្ឆន្ទា ទេ, "បជិច្ឆន្ទាយ ច អប្បជិច្ឆន្ទានញ្ច"តិ វត្ថព្វំ។ សចេ
បជិច្ឆន្ទាបិ ទេ, អប្បជិច្ឆន្ទាបិ ទេ, "បជិច្ឆន្ទានញ្ច អប្បជិច្ឆន្ទានញ្ច"តិ វត្ថព្វំ។
សព្ពត្ថ អន្ទុបំ កម្មវាចំ កត្វា មានត្តំ ធាតព្វំ។ ចិណ្ឌាមានត្ថស្ស ច តទន្ទុបមេវ
កម្មវាចំ កត្វា អញ្ចានំ កាតព្វំ។ ឥធម បន ឯកាបត្តិវសេន វុត្ថំ។ ឥតិ យំ
បជិច្ឆន្ទាយ អាបត្តិយា បរិវាសាវសានេ មានត្តំ ធិយ្យតិ, ឥទំ បជិច្ឆន្ទមានត្តំ
នាម។ ឯវមេត្ត ឯកេនេវ យោជនាមុខេន បជិច្ឆន្ទបរិវាសោ ច បជិច្ឆន្ទមានត្ថញ្ច
វុត្ថន្តិ វេទិតព្វំ។ បក្ខមានត្តំ សមោធានមានត្ថញ្ច អវសេសបរិវាសកថាវសានេ
កថយិស្សម។

សុទ្ធីន្តបរិវាសោ សមោធានបរិវាសោតិ ហិ ទេ បរិវាសា អវសេសា។ តត្ថ
"សុទ្ធីន្តបរិវាសោ" នាម បរតោ អធិប្បិកមានត្ថចារាវសានេ "តេន ខោ បន
សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ សម្ពហុលា សង្ឃាធិសេសា អាបត្តិយោ អាបន្នោ
ហោតិ, អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជាតាតិ, វត្តិបរិយន្តំ ន ជាតាតិ"តិ ឥមស្មី វត្ថស្មី
អនុញ្ញាតបរិវាសោ។ សោ ធុរិដោ - ចូឡសុទ្ធីន្តោ, មហាសុទ្ធីន្តោតិ។ ធុរិដោបិ
ចេស វត្តិបរិច្ឆេទំ សកលំ វា ឯកច្ចំ វា អជានន្តស្ស ច អស្សវន្តស្ស ច តត្ថ

វេមតិកស្ស ច ធាតព្រោ។ អាបត្តិបរិយន្តំ បន ឯត្ថកា អហំ អាបត្តិយោ
អាបន្នោតិ ជាធាតុ វា មា វា, អការណាមេតំ។

តត្ថ យោ ឧបសម្បទតោ បដ្ឋាយ អនុលោមក្កមេន វា អាហេតិធិវសតោ
បដ្ឋាយ បដិលោមក្កមេន វា “អសុកញ្ច អសុកញ្ច ធិវសំ វា បក្ខំ វា មាសំ វា
សំវច្ឆរំ វា តវ សុទ្ធការំ ជាធាសី” តិ បុច្ឆិយមាធា “អាម, ភន្តេ, ជាធាមិ, ឯត្ថកំ
ធាម កាលំ អហំ សុទ្ធោ” តិ វេទតិ, តស្ស ធិន្នោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ
“ច្ចឡសុទ្ធន្នោ” តិ វុច្ឆតិ។

តំ គហេត្វា បរិវសន្នេន យត្ថកំ កាលំ អត្ថនោ សុទ្ធិ ជាធាតិ, តត្ថកំ
អបនេត្វា អវសេសំ មាសំ វា ទ្វេមាសំ វា បរិវសិតព្ពំ។ សច មាសមត្ថំ
អសុទ្ធន្នោតិ សល្លក្ខេត្វា អគ្គហេសិ បរិវសន្នោ ច បុន អញ្ញំ មាសំ សរតិ, តម្បិ
មាសំ បរិវសិតព្ពមេវ។ បុន បរិវាសធានកិច្ចំ នត្ថិ។ អថ ទ្វេមាសំ អសុទ្ធន្នោតិ
សល្លក្ខេត្វា អគ្គហេសិ, បរិវសន្នោ ច មាសមត្ថមេវាហំ អសុទ្ធន្នោតិ សន្និដ្ឋានំ
ករោតិ, មាសមេវ បរិវសិតព្ពំ។ បុន បរិវាសធានកិច្ចំ នត្ថិ។ អយញ្ញិ
សុទ្ធន្តបរិវាសោ ធាម ឧទ្ធម្បិ អាហេហតិ, ហេដ្ឋាបិ ឱហេហតិ, ឥធមស្ស លក្ខណំ។
អញ្ញស្មី បន អាបត្តិវុដ្ឋានេ ឥទំ លក្ខណំ - យោ អប្បជិច្ឆន្តំ អាបត្តិ បដិច្ឆន្នាតិ
វិនយកម្មំ ករោតិ, តស្ស អាបត្តិ វុដ្ឋាតិ។ យោ បដិច្ឆន្តំ អប្បជិច្ឆន្នាតិ វិនយកម្មំ
ករោតិ, តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។ អចិរបដិច្ឆន្តំ ចិរបដិច្ឆន្នាតិ ករោន្តស្សាបិ វុដ្ឋាតិ។
ចិរបដិច្ឆន្តំ អចិរបដិច្ឆន្នាតិ ករោន្តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។ ឯកំ អាបត្តិ អាបដ្ឋិត្វា
សម្ពហុលាតិ ករោន្តស្សាបិ វុដ្ឋាតិ, ឯកំ វិធា សម្ពហុលានំ អការវតោ។
សម្ពហុលា បន អាបដ្ឋិត្វា ឯកំ អាបដ្ឋិត្តិ ករោន្តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។

យោ បន យថាវុត្ថន អនុលោមបដិលោមនយេន បុច្ឆិយមាធាបិ
វត្តិបរិយន្តំ ន ជាធាតិ នេវ សរតិ វេមតិកោ វា ហោតិ, តស្ស ធិន្នោ

សុទ្ធន្តបរិវាសោ “មហាសុទ្ធន្តោ”តិ វុច្ចតិ។ តំ គហេត្វា គហិតទិវសតោ បដ្ឋាយ
យាវ ឧបសម្បទទិវសោ, តាវ វត្តិយោ គណេត្វា បរិវសិតតំ។ អយំ ឧទ្ទំ
នារោហតិ, ហេដ្ឋា បន ឌីរោហតិ។ តស្មា សចេ បរិវសន្តោ វត្តិបរិច្ឆេទេ សន្និដ្ឋានំ
ករោតិ, មាសោ វា សំវច្ឆរោ វា មយ្ហំ អាបន្នស្សតិ មាសំ វា សំវច្ឆរំ វា
បរិវសិតតំ។ បរិវាសយាចនទានលក្ខណំ បនេត្ថ បរតោ ចាឡិយំ
អាគតនយេនេវ វេទិតតំ។ កម្មវាចាបរិយោសានេ
វត្ថុសមាទានមានត្ថអញ្ញានាទិ វុត្ថនយានេវ។ អយំ សុទ្ធន្តបរិវាសោ នាម។

“សមោធានបរិវាសោ” នាម តិវិជោ ហោតិ - ឌីធានសមោធានោ,
អគ្គសមោធានោ, មិស្សកសមោធានោតិ។ តត្ថ “ឌីធានសមោធានោ” នាម -
អន្តរាបត្តិ អាបដ្ឋិត្វា បដិច្ឆាទេន្តស្ស បរិវុត្តទិវសេ ឌីធុនិត្វា មក្ខត្វា បុរិមាយ
អាបត្តិយា មូលទិវសបរិច្ឆេទេ បច្ឆា អាបន្នំ អាបត្តិ សមោធិហិត្វា
នាតត្ថបរិវាសោ វុច្ចតិ។ សោ បរតោ “តេន ហិ ភិក្ខុវេ សង្ឃោ ឧទាយី ភិក្ខុំ អន្តរា
ឯកិស្សា អាបត្តិយា សព្វោតនិកាយ សុក្កវិស្សជ្ជិយា បញ្ចាហបដិច្ឆន្ទាយ
មូលាយ បដិកស្សិត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា សមោធានបរិវាសំ ទេត្ថ”តិ ឥតោ
បដ្ឋាយ វិត្តារតោ ចាឡិយំយេវ អាគតោ។

អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ - យោ បដិច្ឆន្ទាយ អាបត្តិយា បរិវាសំ គហេត្វា
បរិវសន្តោ វា មានត្តារហោ វា មានត្តំ ចរន្តោ វា អញ្ញានរហោ វា អញ្ញំ អាបត្តិ
អាបដ្ឋិត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា សមា វា ឧនតរា វា វត្តិយោ បដិច្ឆាទេតិ, តស្ស
មូលាយបដិកស្សនេន តេ បរិវុត្តទិវសេ ច មានត្ថចិណ្ឌាទិវសេ ច សព្វេ ឌីធុនិត្វា
អទិវសេ កត្វា បច្ឆា អាបន្នាបត្តិ មូលាបត្តិយំ សមោធាយ បរិវាសោ នាតត្ថោ។
តេន សចេ មូលាបត្តិ បក្ខបដិច្ឆន្ទា, អន្តរាបត្តិ ឧនកបក្ខបដិច្ឆន្ទា, បុន បក្ខមេវ
បរិវាសោ បរិវសិតតោ។ អថាបិ អន្តរាបត្តិ បក្ខបដិច្ឆន្ទាវ បក្ខមេវ បរិវសិតតំ។

ឯតេនុទាយេន យាវ សង្ឃីស្សបដិច្ចន្ទា មូលាបត្តិ, តាវ វិនិច្ឆយោ វេទិតញ្ចោ។
សង្ឃីស្សនិ បរិវសិត្វា មានត្តារហោ ហុត្វាបិ ហិ ឯកទិវសំ អន្តរាបត្តិ
បដិច្ចាទេត្វា បុនបិ សង្ឃីស្សនិ បរិវាសារហោ ហោតិ។

សេច បន អន្តរាបត្តិ មូលាបត្តិតោ អតិវេកបដិច្ចន្ទា ហោតិ, តត្ថ “កី
កាតត្ថ”ន្តិ វុត្ថេ មហាសុមត្ថេរោ អាហា - “អតេកិច្ចោ អយំ បុគ្គលោ,
អតេកិច្ចោ នាម អាវិការាបេត្វាវិស្សន្នេតញ្ចោ”តិ។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហា -
“កស្មា អតេកិច្ចោ នាម, ននុ អយំ សមុច្ចយក្ខន្ធកោ នាម ពុទ្ធានំ
បីតកាលសទិសោ, អាបត្តិ នាម បដិច្ចន្ទា វា ហោតុ អប្បដិច្ចន្ទា វា
សមកឧនតរអតិវេកបដិច្ចន្ទា វា វិនយធរស្ស កម្មវាចំ យោជេតុំ
សមត្ថការោយេវេត្ថ បមាណំ, តស្មា យា អតិវេកបដិច្ចន្ទា ហោតិ, តំ មូលាបត្តិ
កត្វា តត្ថ ឥតរំ សមោធាយ បរិវាសោ ធាតញ្ចោ”តិ។ អយំ
“ឌីធានសមោធានោ” នាម។

“អគ្បសមោធានោ” នាម សម្ពហុលាសុ អាបត្តិសុ យា ឯកា វា ទ្វេ វា
តិស្សោ វា សម្ពហុលា វា អាបត្តិយោ សព្វនិវបដិច្ចន្ទាយោ, តាសំ អគ្បន
សមោធាយ តាសំ វត្តិបរិច្ឆេទវសេន អវសេសានំ ឧនតរបដិច្ចន្ទានំ អាបត្តិនំ
បរិវាសោ ទិយ្យតិ។ អយំ វុច្ចតិ អគ្បសមោធានោ។ សោមិ បរតោ “តេន ខោ
បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបន្នោ
ហោតិ, ឯកា អាបត្តិ ឯកាហាបដិច្ចន្ទា ឯកា អាបត្តិ ទ្វីហាបដិច្ចន្ទា”តិអាទិនា
នយេន ចាឡិយំ អាគតោយេវ។

យស្ស បន សតំ អាបត្តិយោ ទសាហាបដិច្ចន្ទា, អបរម្បិ សតំ អាបត្តិយោ
ទសាហាបដិច្ចន្ទាតិ ឯវំ ទសក្ខត្តំ កត្វា អាបត្តិសហស្សំ ទិវសសតបដិច្ចន្ទំ

ហោតិ, តេន កី កាតព្វន្តិ? សព្វំ សមោទហិត្វា ទស ទិវសេ បរិវសិតព្វំ។ ឯវំ
ឯកេនេវ ទសាហេន ទិវសសតម្បិ បរិវសិតមេវ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ -

“ទសសតំ វត្តិសតំ, អាបត្តិយោ នាទយិត្វាន;
ទស វត្តិយោ វសិត្វាន, មុច្ឆយ្យ ចារិវាសិកោ” តិ។ (បរិ. ៤៧៧);

អយំ អគ្បសមោធានោ នាម។

“មិស្សកសមោធានោ” នាម - យោ នាធាវត្តកា អាបត្តិយោ ឯកតោ កត្វា
ទិយ្យតិ។ តត្រាយំ នយោ -

“អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបដ្ឋិ ឯកំ
សុក្កវិស្សដ្ឋិ, ឯកំ កាយសំសគ្គំ, ឯកំ ទុដ្ឋល្លវាចំ, ឯកំ អត្តកាមំ, ឯកំ
សញ្ញវត្តំ, ឯកំ កុដិការំ, ឯកំ វិហារការំ, ឯកំ ទុដ្ឋនោសំ, ឯកំ
អញ្ញភាគិយំ, ឯកំ សង្ឃភេទំ, ឯកំ ភេទានុវត្តកំ, ឯកំ ទុព្ពចំ, ឯកំ
កុលទូសកំ, សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ តាសំ អាបត្តិនំ សមោធានបរិវាសំ
យាចាមី” តិ -

តិក្ខុត្តំ យាចាបេត្វា តទន្ទូចាយ កម្មវាចាយ បរិវាសោ ធាតព្ពោ។

ឯត្ថ ច សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបដ្ឋិ នាធាវត្តកាយោតិមិ
សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបដ្ឋិនិមិ ឯវំ បុព្ពេ វុត្តនយេន វត្តវសេនមិ
កោត្តវសេនមិ នាមវសេនមិ អាបត្តិវសេនមិ យោដេត្វា កម្មវាចំ កាតុំ
វដ្ឋតិយេវាតិ អយំ មិស្សកសមោធានោ។ សព្វបរិវាសកម្មវាចាវសានេ បន
និក្ខត្តានិក្ខត្តវត្តាទិកថា បុរិមនយេនេវ វេទិតព្ពាតិ។

បរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

ឥតនិយម វុត្ថុ “បក្ខមានត្ថព្វា សមោធានមានត្ថព្វា
អវសេសបរិវាសកថាវសានេ កថយិស្សមា” តិ, តិស្សោកាសោ សម្បត្តោ,
តស្មា វុច្ចតិ - “បក្ខមានត្ថ” ត្ថិ ភិក្ខុនិយា ធាតុព្វមានត្ថំ។ តំ បន បដិច្ចន្ទាយបិ
អប្បដិច្ចន្ទាយបិ អាបត្តិយា អឱមាសមេវ ធាតុព្វំ។ វុត្ថុញ្ញោតំ - “គរុធម្មំ
អជ្ឈាបន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ឧកតោសង្ឃេ បក្ខមានត្ថំ ចរិតព្វ” ត្ថិ (ប្បឡាវ. ៤០៣)។ តំ
បន ភិក្ខុនីហិ អត្ថនោ សីមំ សោធន្ទា វិហារសីមាយ វា វិហារសីមំ សោធន្ទំ
អសក្កោន្តិហិ ខណ្ឌសីមាយ វា សព្វន្តិមេន បរិច្ឆេទេន ចតុវគ្គកណំ
សន្និចាតាបេត្វា ធាតុព្វំ។ សចេ ឯកា អាបត្តិ ហោតិ ឯកិស្ស វសេន, សចេ ទ្វេ
វា តិស្សោ វា សម្ពហុលា វា ឯកវត្ថុកា វា ធានាវត្ថុកា វា តាសំ តាសំ វសេន
វត្ថុកោត្តនាមអាបត្តិសុ យំ យំ ឥច្ឆតិ តំ តំ អាធាយ យោជនា កាតព្វា។

តត្រិទំ ឯកាបត្តិវសេន មុខមត្តទស្សនំ, តាយ អាបន្ទាយ ភិក្ខុនិយា
ភិក្ខុនិសង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្វា វុឡានំ ភិក្ខុនីនំ ចានេ វទ្ធិត្វា
ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ញាលី បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ - “អហំ, អយ្យេ, ឯកំ
អាបត្តិ អាបន្តិ កាមន្តរំ, សាហំ, អយ្យេ, ឯកិស្ស អាបត្តិយា កាមន្តរាយ
បក្ខមានត្ថំ យាចាមី” តិ។

ឯវំ ភិក្ខុត្ថំ យាចាបេត្វា ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ
ញាបេតញោ -

“សុណាតុ មេ អយ្យេ សង្ឃោ, អយំ ឥត្ថន្ទាមា ភិក្ខុនី ឯកំ អាបត្តិ
អាបន្តិ កាមន្តរំ, សា សង្ឃំ ឯកិស្ស អាបត្តិយា កាមន្តរាយ បក្ខមានត្ថំ
យាចតិ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្ទាមាយ ភិក្ខុនិយា
ឯកិស្ស អាបត្តិយា កាមន្តរាយ បក្ខមានត្ថំ ទទេយ្យ, ឯសា ញត្ថិ។

“សុណាតុ មេ អយ្យេ សង្ឃោ, អយំ...បេ... ធុតិយម្បិ... តតិយម្បិ
ឯតមត្ថំ វេទានិ។ សុណាតុ មេ អយ្យេ សង្ឃោ...បេ... ធូតិ... ធិន្ទំ សង្ឃេន
ឥត្តន្ទាមាយ ភិក្ខុនិយា ឯកិស្សា អាបត្តិយា តាមន្តរាយ បក្ខមាណត្ថំ,
ឧមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុល្លា; ឯវេមតំ ធារយាមី”តិ។

កម្មវាចាបរិយោសានេ វត្ថុ សមាធិយិទ្ធា ភិក្ខុមាណត្ថកថាយ វុត្ថនយេនេវ
សង្ឃស្ស អាហារេចត្វា និក្ខត្តវត្ថុ វេសិតុកាមាយ តត្រេវ សង្ឃមជ្ឈេ វា បក្កន្តាសុ
ភិក្ខុនីសុ ឯកភិក្ខុនិយា វា ធុតិយិកាយ វា សន្តិកេ វុត្ថនយេនេវ និក្ខិបិតព្វំ។
អញ្ញាស្ស បន អាគន្ធកាយ សន្តិកេ អាហារេចត្វា និក្ខិបិតព្វំ។ និក្ខិត្តកាលតោ
បដ្ឋាយ បកតត្តជ្ជានេ តិដ្ឋតិ។ បុន សមាធិយិទ្ធា អរុណំ ឧដ្ឋាបេនិយា បន
ភិក្ខុនីនយេវ សន្តិកេ វេសិតុំ នលភតិ។ “ឧកតោសង្ឃេ បក្ខមាណត្ថំ ចរិតព្វ”ន្តិ
ហិ វុត្ថំ។ តស្មា អស្សា អាចរិយុបដ្ឋាយាហិ វិហារំ គន្ធា សង្គាហាកបក្ខេ ឋិតោ
ឯកោ មហាថេរោ វា ធម្មកថិកោ វា ភិក្ខុ វុត្ថព្ពោ - “ឯកិស្សា ភិក្ខុនិយា
វិនយកម្ពំ កត្តព្ពមត្ថិ, តត្រេ នោ អយ្យោ, ចត្តារោ ភិក្ខុ បេសេថា”តិ។ សង្គហំ
អកាតុំ នលព្ពតិ, បេសេស្សមីតិ វត្ថព្វំ។ ចត្វាហិ បកតត្តភិក្ខុនិហិ
មាណត្ថចារិនី ភិក្ខុនី គហេត្វា អន្តោអរុណោយេវ និក្ខិមិត្វា តាម្បបចារតោ ទ្វេ
លេខ្មាតោ អតិក្កមិត្វា មគ្គា ឱក្កម្ព គុម្ភវតិអាធិហិ បដិច្ចន្ទជ្ជានេ និសីទិតព្វំ។
វិហារ្យបចារតោបិ ទ្វេ លេខ្មាតា អតិក្កមិតព្ពោ ចត្វាហិ បកតត្តភិក្ខុហិបិ តត្ថ
គន្ធព្វំ។ គន្ធា បន ភិក្ខុនិហិ សទ្ធិ ន ឯកជ្ជានេ និសីទិតព្វំ, បដិក្កមិត្វា
អវិទូរជ្ជានេ និសីទិតព្វំ។ កុរុន្តិមហាបច្ឆរិសុ បន “ភិក្ខុនិហិបិ ព្យត្ថំ ឯកំ វា ទ្វេ វា
ឧចាសិកាយោ ភិក្ខុហិបិ ឯកំ វា ទ្វេ វា ឧចាសកេ អត្តរក្ខណត្ថាយ គហេត្វា
គន្ធព្វ”ន្តិ វុត្ថំ។ កុរុន្តិយំយេវ ច ភិក្ខុនុបស្សយស្ស ច វិហារស្ស ច ឧបចារំ
មុញ្ញាតុំ វេដ្ឋតិ”តិ វុត្ថំ, តាមស្សាតិ ន វុត្ថំ។

ឯវំ និសិទ្ធនេសុ បន ភិក្ខុសុ ច ភិក្ខុនីសុ ច តាយ ភិក្ខុនិយា “មានត្ថំ
សមាទិយាមិ, វត្ថំ សមាទិយាមី” តិ វត្ថំ សមាទិយិ ត្វា ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស តាវ ឯវំ
អាហោចតត្ថំ -

“អហំ, អយ្យ, ឯកំ អាបត្តិ អាបដ្ឋិ កាមន្តវំ, សាហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា
អាបត្តិយា កាមន្តរាយ បក្ខមាទត្ថំ យាថី, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា
អាបត្តិយា កាមន្តរាយ បក្ខមាទត្ថំ អនាសិ, សាហំ បក្ខមាទត្ថំ ចរាមិ,
វេទយាមហំ, អយ្យ, វេទយតីតិ មំ សង្ឃោ ជារេត្វ” តិ។

តតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស សន្តិកំ គន្ធា ឯវំ អាហោចតត្ថំ - “អហំ, អយ្យ, ឯកំ
អាបត្តិ អាបដ្ឋិ ... បេ... វេទយាមហំ, អយ្យ, វេទយតីតិ មំ សង្ឃោ ជារេត្វ” តិ។
ឥធាបិ យាយ កាយចិ ភាសាយ អាហោចតត្ថំ វដ្ដតិ។

អាហោចត្វា ច ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស វេ សន្តិកេ និសីទិតត្ថំ, អាហោចតកាលតោ
បជ្ជាយ ភិក្ខុនំ គន្ធា វដ្ដតិ។ សចេ សាសន្តំ ហោតិ, ភិក្ខុនិយោ តត្ថេវ ហំនំ
បច្ឆាសីសន្តិ, ហំតត្ថំ។ សចេ អញ្ញោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា តំ ហំនំ ឯតិ, បស្សន្តិយា
អាហោចតត្ថំ។ នោ ច អាហោចតិ, វត្ថិច្ឆេទោ ចេវ វត្ថុភេទទុក្កជញ្ចា។ សចេ
អជានន្តិយា ឯវំ ឧបចារំ ឌីក្កមិទ្វា គច្ឆតិ, វត្ថិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្ថុភេទទុក្កជំ។
សចេ ភិក្ខុនិយោ ឧបជ្ឈាយាទីនំ វត្ថុករណាត្ថំ បគេវ គន្ធកាមា ហោន្តិ,
វត្ថិវិប្បវាសគណឌីហ័យនកាមន្តរាបត្តិវត្ថុណាត្ថំ ឯកំ ភិក្ខុនី បេហេត្វា គន្ធាត្ថំ។
តាយ អរុណោ ឧដ្ឋិតេ តស្ស សន្តិកេ វត្ថំ និក្ខិបិតត្ថំ។ ឯតេនុចាយេន អខណ្ឌា
បញ្ចទស វត្ថិយោ មាទត្ថំ ចរិតត្ថំ។

អនិក្ខត្តវត្ថាយ បន ចារិវាសិកក្ខន្ធកេ វត្ថុនយេនេវ សម្មា វត្ថិតត្ថំ។ អយំ
បនវិសេសោ - “អាគន្ធកស្ស អាហោចតត្ថំ” ន្តិ ឯត្ថ យត្ថកា បុរេភត្ថំ វា

បច្ច័យភក្តី វា តំ កាមំ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនិយោ វា អាគម្មន្តិ, សព្វេសំ អាហារេតតំ។
អនាហារេតនិយោ វត្តិច្ឆេទោ ច វត្តភេទទុក្ខជញ្ញា។ សចេបិ វត្តិ កោចិ ភិក្ខុ តំ
កាមូបចារំ ឌីក្កមិត្វា គម្មតិ, វត្តិច្ឆេទោ ហោតិយេវ, អជាននបច្ចយា បន
វត្តភេទតោ មុច្ឆតិ។ កុរុនិអាធិសុ បន អនិក្ខត្តវត្តភិក្ខុនំ វុត្តនយេនេវ
កថេតព្ពន្ធិ វុត្តំ។ តំ ចារិវាសិកវត្តាធិនំ ឧបចារសីមាយ បរិច្ឆិន្ទត្តា យុត្តតវ
ធិស្សតិ។ ឧចាសថេ អាហារេតតំ, បវារណាយ អាហារេតតំ, ចតុន្នំ ភិក្ខុនញ្ច
ភិក្ខុនិញ្ច ទេវសិកំ អាហារេតតំ។ សចេ ភិក្ខុនំ តស្មី កាមេ ភិក្ខុចារោ
សម្បជ្ជតិ, តត្ថវ គន្ធាតំ។ នោ ច សម្បជ្ជតិ, អញ្ញាត្រ ចរិត្វាបិ តត្រ អាគម្ម
អត្តានំ ទស្សត្វា គន្ធាតំ។ ពហិកាមេ វា សង្កេតជ្ជានំ កាតតំ - “អសុកស្មី នាម
ហ្មានេ អម្ពេ បស្សិស្សសី” តិ។ តាយ សង្កេតជ្ជានំ គន្ធា អាហារេតតំ។
សង្កេតជ្ជានេ អធិស្វារិហារំ គន្ធា អាហារេតតំ។ វិហារេ សព្វភិក្ខុនំ
អាហារេតតំ។ សចេ សព្វេសំ សក្កាន ហោតិ អាហារេតតំ, ពហិឧបចារសីមាយ
វត្តា ភិក្ខុនិយោ បេសេតញ្ច។ តាហិ អានីតានំ ចតុន្នំ ភិក្ខុនំ អាហារេតតំ។ សចេ
វិហារោ ទូរោ ហោតិ សាសង្កោ, ឧចាសកេ ច ឧចាសិកាយោ ច គហេត្វា
គន្ធាតំ។ សចេ បន អយំ ឯកា វសតិ, វត្តិវិប្បវាសំ អាបជ្ជតិ, តស្មាស្ស ឯកា
បកតត្តា ភិក្ខុនិ សម្មន្ទិស្វា ធាតញ្ច ឯកច្ឆន្ទេ វសនត្ថាយ។

ឯវំ អខណ្ឌំ មានត្តំ ចរិត្វា វិសតិគណោ ភិក្ខុនិសង្ឃេ វុត្តនយេនេវ អញ្ញានំ
កាតតំ។ សចេ មានត្តំ ចរមាណា អន្តរាបត្តិ អាបជ្ជតិ, មូលាយ បដិកស្សិត្វា
តស្ស អាបត្តិយា មានត្តំ ធាតព្ពន្ធិ កុរុនិយំ វុត្តំ។ ឥទំ “បក្ខមានត្តំ” នាម។

“សមោធានមានត្តំ” បន តិវិធំ ហោតិ - ឌីធានសមោធានំ, អគ្បសមោធានំ,
មិស្សកសមោធានន្តិ។ តត្ថ យទេតំ បរតោ ឧទាយិត្តេស្ស បញ្ចាហបដិច្ឆន្ទាយ
អាបត្តិយា បរិវាសំ បរិវសន្តស្ស បរិវាសេ ច មានត្តាវហជ្ជានេ ច អន្តរាបត្តិ

អាបង្ខំត្រា មូលាយបដិកស្សិតស្ស “តេន ហិ, ភិក្ខុវេ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស
ភិក្ខុនោ តិស្សន្នំ អាបត្តិនំ ធារត្ថំ មានត្ថំ ទេត្ថ” តិ មានត្ថំ អនុញ្ញាតំ, ឥទ្ធិ
“ឱធានសមោធានំ” ឆាម។ ឥទ្ធិ បុនប្បនំ មូលាយបដិកស្សនេន បរិវត្តទិវសេ
ឱធិត្រា បុរិមាបត្តិហិ សទ្ធិ សមោធាយ ទិន្នំ, តស្មា ឱធានសមោធានន្តិ វុច្ចតិ។
កុរុន្តិយំ បន “សមោធានបរិវាសំ វុត្តស្ស ធាតព្វំ មានត្ថំ សមោធានមានត្ថ” ន្តិ
វុត្តំ។ តម្បី តេន បរិយាយេន យុទ្ធិតិ។

អក្សសមោធានំ បន មិស្សកសមោធានព្យា

អក្សសមោធានមិស្សកសមោធានបរិវាសាវសានេ ធាតព្វមានត្ថមេវ វុច្ចតិ, តំ
បរិវាសកម្មវាចានុសារេន យោជេត្រា ធាតព្វំ។ ឯត្តាវតា យំ វុត្តំ “តេន ហិ,
ភិក្ខុវេ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សព្វេតនិកាយ
សុក្កវិស្សជ្ជិយា ឯកាហបដិច្ចន្ទាយ ឯកាហបរិវាសំ ទេត្ថតិអាធិនា នយេន
ចាឡិយំ អនេកេហិ អាការេហិ បរិវាសោ ច មានត្ថព្យា វុត្តំ, តស្ស យស្មា
អាកតាគតហនេវិនិច្ឆយោ វុច្ចមានោ ចាឡិ វិយ អតិវិត្តារំ អាបង្ខំតិ, ន ច
សក្កា ហោតិ សុខេន បរិគ្គហេតុំ, តស្មា នំ សមោធានេត្រា ឥដេវ
ទស្សេស្សមា” តិ, តទិទំ អត្ថតោ សម្មាទិតំ ហោតិ។

បដិច្ចន្ទបរិវាសកថា

១០២. ឥធានិ យា តាវ អយំ បដិច្ចន្ទាយ ឯកិស្សា អាបត្តិយា វសេន ចាឡិ
វុត្តា, សា ឧត្តានត្តាវ។

១០៨. តតោ បរិ ធូហតិហចត្វហបញ្ចាហបដិច្ចន្ទានំ វសេន ចាឡិ វត្រា
បញ្ចាហបដិច្ចន្ទាយ បរិវាសតោ បដ្ឋាយ អន្តរាបត្តិ ទស្សិតា។ យស្មា បន តំ
អាបត្តិ អាបន្នោ មូលាយបដិកស្សនាវហោ ឆាម ហោតិ, តស្មាស្ស តត្ថ

មូលាយបដិកស្សនំ អនុញ្ញាតំ។ សេច បន ធិក្ខិត្តវត្ថោ អាបជ្ជតិ,
 មូលាយបដិកស្សនាវហោ ន ហោតិ។ កស្មា? យស្មា ន សោ បរិវសន្តោ
 អាបន្នោ, បកតត្ថជ្ជានេ វិតោ អាបន្នោ, តស្មា តស្សា អាបត្តិយាវិសុំ មានត្ថំ
 ចរិតតំ។ សេច បដិច្ចន្ទា ហោតិ បរិវាសោបិ វសិតញោ។ យញោតំ
 មូលាយបដិកស្សនំ វុត្ថំ, តស្មិម្បិ កតេ បរិវុត្តទិវសា មក្ខិតា ហោន្តិ។ ឥតិ
 បរិវាសេ អន្តរាបត្តិ ទស្សេត្វា បុន មានត្តារហស្ស អន្តរាបត្តិ ទស្សេត្វា
 មូលាយបដិកស្សនំ វុត្ថំ, តស្មិម្បិ កតេ បរិវុត្តទិវសា មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ តតោ
 បរិវុត្តបរិវាសស្ស តាសំ តិស្សន្នម្បិ អាបត្តិនំ សមោធានមានត្ថំ ទស្សិតំ។
 តតោ មានត្តចារិកស្ស អន្តរាបត្តិ ទស្សេត្វា មូលាយបដិកស្សនំ វុត្ថំ។ តស្មី
 បន បដិកស្សនេ កតេ មានត្តចិណ្ឌាទិវសាបិ បរិវុត្តទិវសាបិ មក្ខិតាវ ហោន្តិ។
 តតោ អញ្ញាណរហស្ស អន្តរាបត្តិ ទស្សេត្វា មូលាយបដិកស្សនំ វុត្ថំ។ តស្មិម្បិ
 កតេ សព្វេតេ មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ តតោ បរិសញ្ញា អន្តរាបត្តិយោ យោដេត្វា
 អញ្ញានកម្មំ ទស្សិតំ។ ឯវំ បដិច្ចន្ទាវេ ឯកាហបដិច្ចន្ទាទិវសេន បញ្ច,
 អន្តរាបត្តិវសេន ចតស្សោតិ នវ កម្មវាចា ទស្សិតា ហោន្តិ។

បដិច្ចន្ទបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សមោធានបរិវាសកថា

១២៥. តតោ បរិ បក្ខបដិច្ចន្ទាយ អាបត្តិយា អន្តោបរិវាសតោ បជ្ជាយ
 បញ្ចាហបដិច្ចន្ទាយ អន្តរាបត្តិយា វសេន សមោធានបរិវាសោ ច,
 សមោធានមានត្ថញ្ច ទស្សិតំ។ ឯត្ថ ច មានត្តចារិកមានត្តារហកាលេបិ
 អាបន្នាយ អាបត្តិយា មូលាយបដិកស្សនេ កតេ មានត្តចិណ្ឌាទិវសាបិ
 បរិវាសបរិវុត្តទិវសាបិ សព្វេ មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ កស្មា? យស្មា បដិច្ចន្ទា
 អន្តរាបត្តិ។ តេនេវ វុត្ថំ - “មូលាយ បដិកស្សិត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា

សមាធានបរិវាសំ ធាតុ ធាតុ មានត្ថំ ទេត្ថ"តិ។ តតោ បរំ សព្វា
អន្តរាបត្តិយោ យោដេត្វា អព្ពានកម្មំ ទស្សេត្វា សុក្កវិស្សជ្ឈិតុំ និដ្ឋាបិតំ។

សមាធានបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សុក្កវិស្សជ្ឈិតថា ច និដ្ឋិតា។

អគ្គសមាធានបរិវាសកថា

១៣២. តតោ ឯកាបត្តិមូលកញ្ចា អាបត្តិវឌ្ឍនកញ្ចាតិ ទ្វេនយេ ទស្សេត្វា
អគ្គសមាធានបរិវាសោ ទស្សិតោ។

តតោ សញ្ញាច្ច អនាវោចិតាបត្តិវត្ថុំ ទស្សេត្វា សញ្ញាច្ច
អជាណនអស្សរណាវេមតិកកាវេហិ អនាវោចិតាយ អាបត្តិយា បច្ឆាលន្តិធម្ម
វា ព្យាណាសរណានិព្ពេមតិកកាវេសុ វា ឧប្បន្នេសុ យំ កាតត្ថំ, តំ ទស្សេត្ថុំ “ឥធន
បនភិក្ខុវេ” តិអាទិនា នយេន ចាឡិ ឋបិតា។ តតោ
អជាណនអស្សរណាវេមតិកបដិច្ចន្ទានំ អប្បដិច្ចន្ទការំ ទស្សេត្ថុំ តថេវ ចាឡិ
ឋបិតា។

អគ្គសមាធានបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

ទ្វេមាសបរិវាសកថា

១៣៨. តតោ ទិដ្ឋំ អាបត្តិនំ ទ្វេមាសបដិច្ចន្ទានំ ឯកមាសបរិវាសយាចនវត្ថុំ
ទស្សេត្វា អសញ្ញាច្ច អជាណនអស្សរណាវេមតិកកាវេហិ អនាវោចិតេ ឥតរស្មី
មាសេ បច្ឆាលន្តិធម្មាធិសុ ឧប្បន្នេសុ យំ កាតត្ថំ, តំ ទស្សេត្ថុំ

អជាននអស្សរណវេមតិកបជិច្ឆន្ទស្ស ច អាបន្ទការំ ទស្សេតុំ បុរិមនយេនេវ
ចាឡិ ឋបិតា។

ទ្វេមាសបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សុទ្ធទ្គបរិវាសាទិកថា

១៥៦. តតោ “អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជាតាតិ, រត្តិបរិយន្តំ ន ជាតាតិ” តិអាទិនា
នយេន សុទ្ធទ្គបរិវាសោ ទស្សិតោ។

១៦០. តតោ បរំ ចារិវាសិកំ អាទិ កត្វាវិព្ពមិត្វា បុនឧបសម្បន្នាទីសុ
បដិបត្តិទស្សនត្ថំ ចាឡិ ឋបិតា។

១៦៥. តត្ថ “អន្តរា សម្ពហុលា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ បរិមាណា
អប្បជិច្ឆន្នាយោ” តិអាទីសុ អាបត្តិបរិច្ឆេទវសេន បរិមាណាយោ ចេវ
អប្បជិច្ឆន្នាយោ ចាតិ អត្ថោ។

១៦៦. បច្ឆិមស្មី អាបត្តិក្ខន្ធតិ ឯកោវ សោ អាបត្តិក្ខន្ធា, បច្ឆា នាទិតត្តា
បន “បច្ឆិមស្មី អាបត្តិក្ខន្ធា” តិ វុត្ថំ។ បុរិមស្មិន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

១៨០. វវត្តិតា សម្ពិជ្ជាតិ សភាគវិសភាគានមេវេតំ បរិយាយវចនំ។

សុទ្ធទ្គបរិវាសាទិកថា និដ្ឋិតា។

ទ្វេតិក្កវារឯកាទសកាទិកថា

១៨១. តតោ បរំ យោ បដិច្ឆាទេតិ, តស្មី បដិបត្តិទស្សនត្ថំ “ទ្វេភិក្ខុ” តិអាទិ វុត្ថំ។ តត មិស្សកក្កន្តិ ធុល្លច្ឆយាទីហិ មិស្សកំ។ សុទ្ធកក្កន្តិ សង្ឃាទិសេសំ វិនា លហុកាបត្តិក្ខន្ធមេវ។

១៨២. តតោ បរំ អវិសុទ្ធវិសុទ្ធកាវទស្សនត្ថំ “ឥធបន, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុ សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា” តិអាទិ វុត្ថំ។ តត ព្យញ្ញនតោ វា អធិប្បាយតោ វា អនុត្តានំ នាម កិញ្ចំ នត្ថិ, តស្មា តញ្ចា ឥតោ បុព្វេ អវុត្តញ្ចា សព្វំ ចាឡិអនុសារេនេវ វេទិតព្ពន្ធិ។

ទ្វេភិក្ខុវាវ ឯកាទសកាទិកថា និដ្ឋិតា។

សមុច្ឆយក្ខន្ធកវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

៤. សមថក្ខន្ធកំ

សមុទាវិនយកថា

១៨៦-១៨៧. សមថក្ខន្ធកេ - “អធម្មវាទី បុគ្គលោ” តិអាទីនិ ធម មាតិកាបទានិ និក្ខិបិទ្វា “អធម្មវាទី បុគ្គលោ ធម្មវាទី បុគ្គលំ សញ្ញាបេតី” តិអាទិនា នយេន វិត្ថាហេ វុត្ថោ។ តត សញ្ញាបេតីតិ ការណាបតិរូបកានិ វុត្វា បរិតោសេទ្វា ជាតាបេតិ។ និដ្ឋាបេតីតិ យថា សោ តំ អត្ថំ និដ្ឋាយតិ, ឌីលោកេតិ; ឯវំ ករោតិ។ បេក្ខតិ អនុបេក្ខតីតិ យថា សោ តំ អត្ថំ បេក្ខតិ ចេវ បុនប្ប្នញ្ច បេក្ខតិ; ឯវំ ករោតិ។ ទស្សេតិ អនុទស្សេតីតិ តេសញ្ញាវ បរិយាយវ ចនានិ។ អធម្មន វ្យបសម្មតីតិ យស្មា សោ អធម្មមេវ “អយំ ធម្មោ” តិអាទិនា នយេន មោហេទ្វា ទស្សេតិ, តស្មា អធម្មន វ្យបសម្មតិ នាម។

១៨៨. ធម្មនវ្រ្មបសម្មតីតិ យស្មា ធម្មវាទី ធម្មមេវ “អយំ ធម្មា”តិអាទិនា
នយេន អមោហេត្វា ទស្សតិ, តស្មា ធម្មនវ្រ្មបសម្មតី ធាម។

សម្មាសម្ពាសនយកថា និដ្ឋិតា។

សតិវិនយកថា

១៨៩. បញ្ចមាទិភិក្ខុវេ ធម្មិកានិ សតិវិនយស្ស ធានានីតិ ឯត្ថ សុទ្ធស្ស
អនាបត្តិកស្ស ធានំ ឯកំ, អនុវទិតស្ស ធានំ ឯកំ, យាចិតស្ស ធានំ ឯកំ,
សង្ខេន ធានំ ឯកំ, ធម្មន សមគ្គធានំ ឯកន្តិ ឯវំ បញ្ច។ ឯតានិ បន
ឯកេកអង្ករសេន នលព្ពន្តិ, តស្មា ទេសនាមត្តមេវេតំ, បញ្ចង្គសមន្នាគតំ បន
សតិវិនយធានំ ធម្មិកន្តិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ តត្ថ ច អនុវទន្តីតិ ចោទេន្តិ។ សេសំ
ឧត្តានមេវ។ អយំ បន សតិវិនយោ ឱណាសវស្សេវ ធាតព្វោ ន អញ្ញស្ស,
អន្តមសោ អនាគាមិនោបិ។ សោ ច ខោ អញ្ញេន ចោទិយមានស្សេវ, ន
អចោទិយមានស្ស។ ទិន្នេ ច បន តស្មី ចោទកស្ស កថា ន រុហតិ។ ចោទេន្តោបិ
“អយំ ឱណាសវោ សតិវិនយលង្វោ, កោ តុយ្ហំ កថំ គហេស្សតី”តិ
អបសាទេតព្ពតំ អាបជ្ជិតិ។

សតិវិនយកថា និដ្ឋិតា។

អម្ពជ្ឈវិនយកថា

១៩០. ភាសិតបរិក្កន្តន្តិ វាចាយ ភាសិតំ កាយេន បរិក្កន្តំ; បរិក្កមិត្វា
កតន្តិ អត្ថោ។ សរតាយស្មា ឯវរូបី អាបត្តិ អាបជ្ជិតាតិ ឯត្ថ សរតុ អាយស្មា
ឯវរូបី អាបត្តិ អាបជ្ជិតា; អាយស្មា ឯវរូបិយា អាបត្តិយាតិ អយមត្ថោ។

អាបង្ខិត្តាតិ វា ចាថោ, តស្សត្ថោ - បឋមំ អាបង្ខិត្តា បដ្ឋា តំ អាបត្ថី សរតុ
អាយស្មាតិ។

អម្ពន្ធិវិនយកថា និដ្ឋិតា។

យេកុយ្យសិកាកថា

២០២. យេកុយ្យសិកាយ វ្យាបសមេតុន្តិ ឯត្ថ យស្សា កិរិយាយ ធម្មវាទិនោ
ពហុតរា, ឯសា យេកុយ្យសិកា នាម។

២០៤. អធម្មិកសលាកក្កាហោសុ ឡាមត្ថកន្តិ បរិតំ អប្បមត្ថកំ
កណ្ណានមត្ថមេវ។ ន ច គតិគតន្តិ ទ្វេ តយោ អាវាសេ ន គតំ, តត្ថ តត្ថេវ វា
ទ្វត្តិក្ខត្តំ អវិនិច្ឆ័តំ។ ន ច សរិតសារិតន្តិ ទ្វត្តិក្ខត្តំ តេហិ ភិក្ខុហិ សយំ សរិតំ វា
អញ្ញេហិ សារិតំ វា ន ហោតិ។ ជាតាតិ តិ សលាកំ កាហោន្តោ ជាតាតិ
“អធម្មវាទី ពហុតរា” តិ។ អប្បេវ នាមាតិ ឥមិនា និហារេន សលាកាយ
គាហិយមាធាយ “អបិ នាម អធម្មវាទិនោ ពហុតរា អស្ស” តិ អយមស្ស
អជ្ឈាសយោ ហោតិ។ អបរេសុបិ ជ្ជីសុ ឯសេវ នយោ។

អធម្មេន កណ្ណាន្តិ តិ អធម្មវាទិនោ “ឯវំ មយំ ពហុ ភវិស្សមា” តិ ទ្វេ ទ្វេ
សលាកាយោ កណ្ណាន្តិ។ វត្ថា កណ្ណាន្តិ តិ ទ្វេ ធម្មវាទិនោ ឯកំ ធម្មវាទិសលាកំ
កណ្ណាន្តិ “ឯវំ ធម្មវាទិនោ ន ពហុ ភវិស្សន្តិ” តិ មញ្ញមាធា។ ន ច យថាទិដ្ឋិយា
កណ្ណាន្តិ តិ ធម្មវាទិនោ ហុត្វា “ពលវេបក្ខំ ភវិស្សមា” តិ អធម្មវាទិសលាកំ
កណ្ណាន្តិ។ ធម្មិកសលាកក្កាហោសុ អយមេវត្ថោ បរិវត្តេត្វា វេទិតញ្ញោ។ ឯវំ
សលាកំ កាហោត្វា សចេ ពហុតរា ធម្មវាទិនោ ហោន្តិ; យថា តេ វទន្តិ, ឯវំ តំ
អធិករណំ វ្យាបសមេតត្ថំ, ឯវំ យេកុយ្យសិកាយ វ្យាបសន្តំ ហោតិ។ អយមេត្ថ
សន្នេហោ។ វិត្តារោ បន បរតោបិ អាគមិស្សតិ។

យេតុយ្យសិកាកថា និដ្ឋិតា។

តស្សទាបិយសិកាកថា

២០៧. អសុច្ឆិតិ អសុច្ឆិហិ កាយវេជ្ជកម្មេហិ សមន្មាគតោ។ អលង្គិតិ
សញ្ញិច្ច អាបជ្ឈនាទិនា អលង្គិលក្ខណោន សមន្មាគតោ។ សាធុវាទោតិ
សឧបវាទោ។ ឥតិ ឥមេសញ្ញា តិណ្ណំ អដ្ឋានំ វសេន តីណិ ករណានិ, សង្ឃេន
ករណំ, ធម្មេន សមគ្គេន ករណានិ ឥមា និ ច ទ្វេតិ បញ្ច
តស្សទាបិយសិកាកម្មស្ស ករណានិ នាម ហោនិ។ សេសមេត្ត តង្គិនិយាទីសុ
វុត្តនយមេវ។ អយំ បនេត្ត វចនត្ថោ - ឥទញ្ញិ យោ ចាបុស្សន្ទតាយ ចាបិយោ
បុគ្គលោ, តស្ស កត្តព្ភតោ “តស្សទាបិយសិកាកម្ម”ន្តិ វុច្ចតិ។

តស្សទាបិយសិកាកថា និដ្ឋិតា។

តិណាវត្តារកាទិកថា

២០៨. កក្ខឡត្ថាយ វាឡត្ថាយាតិ កក្ខឡភាវាយ ចេវ វាឡភាវាយ ច។
ភេទាយាតិ សង្ឃភេទាយ។ សព្វេហាវ ឯកជ្ឈន្តិ កស្សបិ ធន្តំ អនាហរិក្ខា
គិលានេបិ តត្ថេវ អានេត្វា ឯកតោ សន្និបតិទត្ថំ។ តិណាវត្តារកេន
វ្រូបសមេយ្យាតិ ឯត្ថ ឥទំ កម្មំ តិណាវត្តារកសទិសត្ថា “តិណាវត្តារកោ”តិ
វុត្តំ។ យថា ហិ គូជំ វា មុត្តំ វា យដ្ឋិយមាទំ ទុក្ខន្ទតាយ ពាធាតិ, តិណេហិ
អវត្តិក្ខា សុប្បជីវ្ហាទិតស្ស បនស្ស សោ គន្លោ ន ពាធាតិ; ឯវមេវ យំ
អធិករណំ មូលានុមូលំ គន្លា វ្រូបសមិយមាទំ កក្ខឡត្ថាយ វាឡត្ថាយ
ភេទាយ សំវត្តតិ, តំ ឥមិនា កម្មេន វ្រូបសន្តំ គូជំ វិយ តិណាវត្តារកេន បដិច្ចន្តំ
សុវ្រូបសន្តំ ហោតីតិ ឥទំ កម្មំ តិណាវត្តារកសទិសត្ថា “តិណាវត្តារកោ”តិ
វុត្តំ។

២០៣. បុល្លវដ្ឋន្តិ ចារាជិកញ្ជោរ សង្ឃាទិសេសញ្ច។ គិហិបជិសំយុត្តន្តិ
គិហិនំ ហីនេន ខុំសនវម្ពនធម្មិកបជិស្សវេសុ អាបន្នំ អាបត្តិ។

២០៤. ឯវញ្ច បនភិក្ខុវេ តេ ភិក្ខុ តាហិ អាបត្តិហិ វុដ្ឋិតា ហោន្តិតិ ឯវ
តិណាវត្តារកកម្មវាចាយ កតាយ កម្មវាចាបរិយោសានេ យត្តកា តត្ថ
សន្និបតិកា អន្តមសោ សុត្តាបិ សមាបន្នាបិ អញ្ញវិហិតាបិ សព្វេ តេ ភិក្ខុ យាវ
ឧបសម្បទមណ្ឌលតោ បដ្ឋាយ បុល្លវដ្ឋញ្ច គិហិបជិសំយុត្តញ្ច ឋបេត្វា
អវសេសា អាបត្តិយោ អាបន្នា, សញ្ញាហិ តាហិ អាបត្តិហិ វុដ្ឋិតា ហោន្តិ។ យេ
បន “ន មេតំ ខមតី” តិ អញ្ញាមញ្ញំ ទិដ្ឋាវិកម្មំ ករោន្តិ, តេហិ វា សទ្ធិំ អាបត្តិ
អាបន្និក្ខាបិ តត្ថ អនាគតា, អាគន្ធា វា ធន្តំ ទត្វា បរិវេណាទិសុ និសិដ្ឋា, តេ
អាបត្តិហិ ន វុដ្ឋហន្តិ។ តេន វុត្តំ - “ឋបេត្វា ទិដ្ឋាវិកម្មំ ឋបេត្វា យេ ន តត្ថ
ហោន្តិ” តិ។

តិណាវត្តារកាទិកថា និដ្ឋិតា។

អធិករណកថា

២០៥. ភិក្ខុនីនំ អនុបខដ្ឋាតិ ភិក្ខុនីនំ អន្តោ បរិសិត្វា។ វិវាទាធិករណាទីនំ
វចនត្ថោ ទុដ្ឋនោសវណ្ណោនាយំ វុត្ថោយេវ។ វិបច្ឆតាយ វោហារោតិ ចិត្តទុក្ខតំ
វោហារោ; ធរុសវចនន្តិ អត្ថោ។ យោ តត្ថ អនុវាទោតិ យោ តេសុ អនុវទន្តេសុ
ឧបវាទោ។ អនុវទនាតិ អាការនិទស្សនមេតំ; ឧបវទនាតិ អត្ថោ។ អនុល្លបនា
អនុកណាតិ ឧភយំ អនុវទនវេវចនមត្តមេវ។ អនុសម្បវដ្ឋតាតិ បុនប្បនំ
កាយចិត្តវាចាហិ តត្ថេវ សម្បវដ្ឋតា; អនុវទនភាវោតិ អត្ថោ។
អព្ពស្សហនតាតិ “កស្មា ឯវ ន ឧបវទិស្សាមិ, ឧបវទិស្សាមិយេវ” តិ ឧស្សាហំ

កត្វា អនុវេទនា។ អនុពលប្បធានន្តិ បុរិមវចនស្ស ការណំ ទស្សត្វា
បច្ឆិមវចនេន ពលប្បធានំ។

កិច្ចយតា ករណីយតាតិ ឯត្ថ កិច្ចមេវ កិច្ចយំ, កិច្ចយស្ស ភាវោ
កិច្ចយតា, ករណីយស្ស ភាវោ ករណីយតា; ឧភយម្បេតំ សង្ឃកម្មស្សេវ
អធិវចនំ។ អបលោកនកម្មន្តិអាទិ បន តស្សេវ បភេទវចនំ។ តត្ថ
អបលោកនកម្មំ នាម សីមជ្ឈកសង្ឃំ សោធនត្វា ធម្មាហានំ ធន្តំ អាហារិក្ខា
សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា តិក្ខត្ថំ សាវេត្វា កត្តព្ភកម្មំ។ ព្រាត្តិកម្មំ នាម
វុត្តនយេនេវ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា ឯកាយ ព្រាត្តិយា កត្តព្ភកម្មំ។
ព្រាត្តិទុតិយកម្មំ នាម វុត្តនយេនេវ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា ឯកាយ
ព្រាត្តិយា ឯកាយ ច អនុស្សាវនាយាតិ ឯវំ ព្រាត្តិទុតិយាយ អនុស្សាវនាយ
កត្តព្ភកម្មំ។ ព្រាត្តិចតុត្ថកម្មំ នាម វុត្តនយេនេវ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស
អនុមតិយា ឯកាយ ព្រាត្តិយា តីហិ ច អនុស្សាវនាហិ ឯវំ ព្រាត្តិចតុត្ថាហិ
តីហិ អនុស្សាវនាហិ កត្តព្ភកម្មំ។

តត្ថ អបលោកនកម្មំ អបលោកេត្វាវ កាតព្វំ, ព្រាត្តិកម្មាធិវសេន ន
កាតព្វំ។ ព្រាត្តិកម្មម្យំ ឯកំ ព្រាត្តិ ឋបេត្វាវ កាតព្វំ, អបលោកនកម្មាធិវសេន
ន កាតព្វំ។ ព្រាត្តិទុតិយកម្មំ បន អបលោកេត្វា កត្តព្ភម្យំ អត្ថិ, អកត្តព្ភម្យំ
អត្ថិ។ តត្ថ សីមាសម្មតិ សីមាសម្មហានំ កថិនទានំ កថិនុញ្ញាហេ
កុដិវត្ថុទេសនាវិហារវត្ថុទេសនាតិ ឥមាធិន កម្មានិ គរុកានិ, អបលោកេត្វា
កាតុំ ន វុត្តន្តិ។ ព្រាត្តិទុតិយកម្មវាចំ សាវេត្វាវ កាតព្វានិ។ អវសេសា តេវស
សម្មតិយោ សេនាសនក្កាហកមតកថីវទានាធិសម្មតិយោ ចាតិ ឯវុចានិ
លហុកកម្មានិ អបលោកេត្វាបិ កាតុំ វុត្តន្តិ។ ព្រាត្តិកម្មព្រាត្តិចតុត្ថកម្មវសេន

បន្ត កាតព្វកិច្ច។ ព្រឹត្តិបត្តកម្ម ព្រឹត្តិបត្តិ តិស្សោ ច កម្មវាចាយោ
សាវេត្វាវ កាតព្វំ, អបលោកនកម្មាធិវសេន កាតព្វន្តិ អយមេត្ត សង្ខេបោ។

វិគ្គារតោ បន ឥមាធិ ចត្តារិ កម្មាធិ “កតិហាការេហិ វិបជ្ជន្តិ” តិអាធិនា
នយេន បរិវារាវសានេ កម្មវគ្គេ ឯតេសំ វិនិច្ឆយោ អាគតោយេវ។ យំ បន តត្ថ
អនុត្តានំ, តំ កម្មវគ្គេយេវ វណ្ណាយិស្សាម។ ឯវញ្ញំ សតិ ន អដ្ឋានេ វណ្ណានា
ភវិស្សតិ, អាធិតោ បដ្ឋាយ ច តស្ស តស្ស កម្មស្ស វិញ្ញាតត្តា សុវិញ្ញេយ្យោ
ភវិស្សតិ។

២១៦. វិវាទាធិករណស្ស កី មូលន្តិអាធិនិ ចាធិវសេនេវ វេទិតញ្ញានិ។

២២០. “វិវាទាធិករណំ សិយា កុសល” ន្តិអាធិសុ យេន វិវេទន្តិ, សោ
ចិត្តប្បទោ វិវាទោ, សមថេហិ ច អធិករណីយតាយ អធិករណន្តិ ឯវមាធិនា
នយេន អត្តោ ធម្មញ្ញោ។

២២២. អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ, នត្តិ
អាបត្តាធិករណំ កុសលន្តិ ឯត្ថ សន្ធាយ ភាសិតវសេន អត្តោ វេទិតញ្ញោ។
យស្មិញ្ញំ បថវិឧណនាធិកេ អាបត្តាធិករណោ កុសលចិត្តំ អង្គំ ហោតិ, តស្មី
សតិ ន សក្កាវុត្តំ “នត្តិ អាបត្តាធិករណំ កុសល” ន្តិ, តស្មា នយិទំ
អង្គប្បហោនកចិត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ឥទំ បន សន្ធាយ វុត្តំ។ យំ តាវ
អាបត្តាធិករណំ លោកវដ្ឋំ, តំ ឯកន្តតោ អកុសលមេវ, តត្ថ “សិយា
អកុសល” ន្តិ វិកប្បោ នត្តិ។ យំ បន បណ្ណាត្តិវដ្ឋំ, តំ យស្មា សញ្ញាច្ច “ឥមំ អាបត្តិ
វីតិក្កមាមី” តិ វីតិក្កមន្តស្សេវ អកុសលំ ហោតិ, អសញ្ញាច្ច បន កិញ្ញិ
អជាធនន្តស្ស សហសេយ្យាធិវសេន អាបដ្ឋតោ អព្យាកតំ ហោតិ, តស្មា តត្ថ

សញ្ញាសញ្ញាស្រីសេន ឥម្រិតប្បការី សន្យាយ ឥទ្ធិ វុត្តិ - “អាបត្តាធិករណំ
សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកតំ, នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ។

សេច បន “យំ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ, ឥទ្ធិ វុត្តតិ អាបត្តាធិករណំ
កុសល”ន្តិ វេទយ្យ, អចិត្តកានំ បន
ឯឡកលោមបទសោធម្មាធិសមុជ្ឈាននម្បិ កុសលចិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ, ន ច តត្ថ
វិជ្ជមានម្បិ កុសលចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ។ កាយវិចារីញ្ញត្តិវសេន បន
ចលិតប្បវត្តានំ កាយវាចានំ អញ្ញាតមេវ អង្គំ, តញ្ច រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នត្តា
អព្យាកតន្តិ។

យំ ជាធន្តោតិអាធិម្ហិ បន អយមត្ថោ - យំ ចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ ហោតិ, តេន
វុត្តំ ជាធន្តោ “ឥទ្ធិ វីតិក្កមាមី”តិ ច វីតិក្កមាការេន សទ្ធិ ជាធន្តោ សញ្ញានន្តោ
វីតិក្កមចេតនាវសេន ចេតេត្វា បកប្បេត្វា ឧបក្កមវសេន មទ្ធន្តោ អភិវិតិវត្វា
និរាសង្គចិត្តំ បេសេត្វា យំ អាបត្តាធិករណំ វីតិក្កមំ អាបជ្ជតិ, តស្ស ឯវំ
វីតិក្កមតោ យោវីតិក្កមោ, ឥទ្ធិ វុត្តតិ “អាបត្តាធិករណំ អកុសល”ន្តិ។

អព្យាកតវាវេបិ យំ ចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ ហោតិ, តស្ស អភាវេន អជាធន្តោ
វីតិក្កមាការេន ច សទ្ធិ អជាធន្តោ អសញ្ញានន្តោ អាបត្តិអង្គភូតាយ
វីតិក្កមចេតនាយ អភាវេន អចេតេត្វា សញ្ញា មទ្ធនស្ស អភាវេន
អនភិវិតិវត្វា និរាសង្គចិត្តំ អបេសេត្វា យំ អាបត្តាធិករណំ វីតិក្កមំ អាបជ្ជតិ,
តស្ស ឯវំ វីតិក្កមតោ យោវីតិក្កមោ, ឥទ្ធិ វុត្តតិ “អាបត្តាធិករណំ
អព្យាកត”ន្តិ។

២២២. អយំ វិវាទោ នោ អធិករណាន្តិអាធិសុ សមថេហិ
អធិករណីយតាយ អភាវតោ នោ អធិករណាន្តិ ឯវមត្ថោ វេទិតញ្ចោ។

អធិការណ៍កថា និដ្ឋិតា។

អធិការណ៍រូបសមណសមជកថា

២២៨. យាវតិកា ច ភិក្ខុ កម្មប្បត្តាតិ ឯត្ថ ចតុវគ្គករណោ កម្មេ ចត្តារោ, បញ្ចវគ្គករណោ បញ្ច, ធនវគ្គករណោ ធន, វីសតិវគ្គករណោ វីសតិ ភិក្ខុ កម្មប្បត្តាតិ វេទិតញ្ច។

២៣០. សុបរិគ្គហិតន្តិ សុដ្ឋុ បរិគ្គហិតំ កត្វា សម្មជិដ្ឋិតត្ថំ។ សម្មជិដ្ឋិតា ច បន “អដ្ឋ ភណ្ឌកំ ឆោវាម, អដ្ឋ បត្តំ បចាម, អដ្ឋេកោ បលិពោធា អត្ថី” តិ មាននិគ្គហត្ថាយ កតិចាបំ អតិក្កាមេតត្ថំ។

២៣១. អនន្តានិ ថេវ ភស្សនិ ជាយន្តិ តិ អបរិមាណានិ ឥតោ ចិតោ ច វេទនានិ ឧប្បជ្ឈន្តិ។ “ភាសានី” តិ បិ ចាថោ, អយមេវេត្ថោ។ ឧប្បហិកាយ សម្មន្តិកញ្ចេតិ អបលោកេត្វា វា សម្មន្តិកញ្ចេ បរតោ វុត្តាយ ញត្តិទុតិយាយ វា កម្មវាចាយ។ ឯវំ សម្មតេហិ បន ភិក្ខុហិ វិសុំ វា និសីទិត្វា តស្សាយេវ វា បរិសាយ “អញ្ញេហិ អសម្មតេហិ ន កិញ្ចិ កថេតត្ថ” ត្ថិ សាវេត្វា តំ អធិការណំ វិនិដ្ឋិតត្ថំ។

២៣៣. តត្រាស្សាតិ តស្សំ បរិសតិ ភវេយ្យ។ នេវ សុត្តំ អាគតន្តិ ន មាតិកា អាគតា។ នោ សុត្តវិភង្គាតិ វិនយោបិ ន បគុណោ។ ព្យញ្ញនច្ឆាយាយ អត្តំ បដិពាហិតិ ព្យញ្ញនមត្តមេវ គហេត្វា អត្តំ បដិសេធនិ។ ជាតរូបរជតខេត្តវត្ថុបដិគ្គហណាទិសុ វិនយធរេហិ ភិក្ខុហិ អាបត្តិយា ការិយមាទេ ទិស្វា “កី ឥមេ អាបត្តិយា ការេថ, ‘ននុ ជាតរូបរជតបដិគ្គហណា បដិវរតោ ហោតី’ តិ ឯវំ សុត្តេ បដិវរតិមត្តមេវ វុត្តំ, នត្ថិ ឯត្ថ អាបត្តិ” តិ វេទិត។ អបរោ ធម្មកថិកោ សុត្តស្ស អាគតត្តា ឱលម្ពេត្វា និវាសេន្តានំ អាបត្តិយា

អាហារិយមាធាយ “កី ឥមេសំ អាបត្តិ រោបេថ, ‘ននុ បរិមណ្ឌលំ
និវាសេស្សមីតិ សិក្ខា ករណីយា’តិ ឯវំ សិក្ខាករណមត្ថមេវេត្ថ វុត្ថំ, នត្ថិ ឯត្ថ
អាបត្តិ”តិ វទតិ។

២៣៤. យថា ពហុតរាភិក្ខុតិ ឯត្ថ ឯកេនបិ អធិកា ពហុតរាវ កោ បន
វាទោ ធ្វើហិ តីហិតិ។

អធិករណ៍រូបសមនសមថកថា និដ្ឋិតា។

តិវិធសលាកក្កាហាកថា

២៣៥. សញ្ញត្តិយាតិ សញ្ញាបនត្ថាយ។ គូឡ្យកន្តិអាទីសុ អលដ្ឋស្សន្ទាយ
បរិសាយ គូឡ្យកោ សលាកក្កាហោ កាតត្តោ, លដ្ឋស្សន្ទាយ បរិសាយ
វិវេជកោ, ពាលុស្សន្ទាយ សកណ្ណជប្បកោ។ វណ្ណាវណ្ណាយោ កត្វាតិ
ធម្មវាទិនញ្ច អធម្មវាទិនញ្ច សលាកាយោ និមិត្តសញ្ញំ អាហារេត្វា អញ្ញមញ្ញំ
វិសភាតា កាតត្តោ។ តតោ តា សញ្ញាបិ ចីវរកោគេ កត្វា វុត្ថនយេន
គាហេតញ្ច។ ឧគ្គហោតិ បច្ចុក្កឡិវតត្ថន្តិ “ឧគ្គហិតា សលាកាយោ”តិ វត្វា បុន
គហេត្វា យាវតតិយំ គាហេតញ្ច។ សុគ្គហោតិ សាវេតត្ថន្តិ ឯកស្មិម្បិ
ធម្មវាទិម្ហិ អតិរេកជាតេ “សុគ្គហិតា សលាកាយោ”តិ សាវេតត្ថំ។ យថា ច តេ
ធម្មវាទិនោ វទន្តិ តថា តំ អធិករណំ រូបសមេតត្ថន្តិ។ អថ យាវតតិយម្បិ
អធម្មវាទិនោវ ពហុតរាហោត្ថិ, អដ្ឋ “អកាលោ, ស្វេ ជានិស្សមា”តិ វុដ្ឋហិត្វា
អលដ្ឋនំ បក្ខុភេទត្ថាយ ធម្មវាទិបក្ខំ បរិយេសិត្វា បុនទិវសេ សលាកក្កាហោ
កាតត្តោ។ អយំ គូឡ្យកោ សលាកក្កាហោ។

សកណ្ណជប្បកេ បន គហិតេ វត្ថុញ្ញាតិ ឯត្ថ សចេ សង្ឃត្ថេរោ
អធម្មវាទិសលាកំ គណ្ហាតិ, សោ ឯវំ អវពោធបតញ្ញោ - “ភន្តេ, តុម្ភេ មហាល្លកា

វ័យោអនុប្បត្តា, តុម្កាកំ ឯតំ ន យុត្តំ, អយំ បន ធម្មវាទិសលាកា” តិ អស្ស
ឥតរា សលាកា ទស្សេតញ្ចា។ សច សោ តំ គណ្ហាតិ, ធាតញ្ចា។ អថ នេវ
អវុជ្ឈតិ, តតោ “មា កស្សបិ អាហេថេហី” តិ វត្តញ្ចា។ សេសំ វុត្តនយមេវ។
វិវដកោ វិវដត្តោយេវ។

តិវិធសលាកក្កាហាកថា និដ្ឋិតា។

តស្សចាបិយសិការីនយកថា

២៣៨. ចារាជិកសាមន្តំ វាតិ ឯត្ថ មេដុនធម្មេ ចារាជិកសាមន្តំ នាម ទុក្ខជំ
ហោតិ។ អធិន្ទាធានាទីសុ ធុល្លច្ចយំ។ និព្វេវេន្តន្តិ “ន សរាមី” តិ វចនេន
និព្វេវយមាណំ។ អតិវេវេតីតិ “ឥដ្ឋ្យាយស្មា” តិ អាទិវចនេហិ អតិវេវិយតិ។
សរាមី ខោ អហំ អាវុសោតិ ចារាជិកបដិច្ឆាទនត្ថាយ ឯវំ បដិជានាតិ។ បុន
តេន អតិវេវិយមាណោ “សរាមី ខោ” តិ បដិញ្ញំ ទត្វា “ឥធានិ មំ នាសេស្សន្តី” តិ
ភយេន “ធនាយ មេ” តិ អាទិមាហា។ ឯតស្ស តស្សចាបិយសិកាកម្មំ កាតត្ថំ។
សច សីលវា ភវិស្សតិ, វត្តំ បរិបូរេត្វា បដិប្បស្សន្តី លភតិ, នោ ច តថា
នាសិតកោវ ភវិស្សតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

តស្សចាបិយសិការីនយកថា និដ្ឋិតា។

សមថក្ខន្ធកវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

៥. ខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកំ

ខុទ្ទកវត្ថុកថា

២៤៣. ខុទ្ទកវត្ថុកូដកេ - មល្លមុដ្ឋិតាតិ មុដ្ឋិកមល្លា។ តាមមុទ្ធវាតិ
ឆរិកាមល្លានានុយុត្តា នាគរិកមនុស្សា។ តាមមោទ្ធវាតិបិ ចាហេ; ឯសេវត្តោ។
ជម្ពេតិ ម្ពានតិត្ថេ និខណ្ឌិត្វា វេបិតត្ថម្ភេ។

កុដ្ឋេតិ ឥដ្ឋកាសិលាទារុកុដ្ឋានំ អញ្ញាតវស្សី។ អដ្ឋានេ ម្ពាយន្តិតិ ឯត្ថ អដ្ឋានំ
នាម រុក្ខំ ជលកំរិយ តច្ឆេត្វា អដ្ឋបទាការេន រាជិយោ ជិន្និត្វា ម្ពានតិត្ថេ
និខណ្ឌិត្ថេ, តត្ថ បុណ្ណានិ អាកិរិក្វា មនុស្សា កាយំ យំសន្តិ។ គន្ធាត្ថបាត្ថកេនាតិ
ម្ពានតិត្ថេ វេបិតេន ទារុមយហត្ថេន, តេន កិរ បុណ្ណានិ គហេត្វា មនុស្សា សរីរំ
យំសន្តិ។ កុរុវិទ្ធកសុត្ថិយាតិ កុរុវិទ្ធកចាសាណបុណ្ណានិ លាខាយ ពជិត្វា
កតតុឡិកកលាបកោ វុច្ឆតិ, តំ ឧកោសុ អន្តេសុ គហេត្វា សរីរំ យំសន្តិ។
វិត្ថយ្ហ បរិកម្មំ កាវាបេន្តិតិ អញ្ញាមញ្ញំ សរីរេន សរីរំ យំសន្តិ។ មល្លកំ នាម
មករទន្តកេ ជិន្និត្វា មល្លកម្មលសណ្ណានេន កតំ មល្លកន្តិ វុច្ឆតិ, ឥទំ
គិលានស្សបិ ន វដ្តតិ។

២៤៤. អកតមល្លកំ នាម ទន្តេ អជ្ជិន្និត្វា កតំ, ឥទំ អគិលានស្សេវ ន វដ្តតិ;
ឥដ្ឋកាខណ្ឌំ បន កចាលខណ្ឌំ វា វដ្តតិ។ ឧក្កាសិកន្តិ វត្ថវដ្ឋិ; តស្មា ម្ពាយន្តស្ស
យស្ស កស្សបិ ម្ពានសាជកវដ្ឋិយា បិដ្ឋិ យំសិតុំ វដ្តតិ។ បុដុចាលិកន្តិ
ហត្ថបរិកម្មំ វុច្ឆតិ, តស្មា សព្វេសំ ហត្ថេន បិដ្ឋិបរិកម្មំ កាតុំ វដ្តតិ។

២៤៥. វល្លិកាតិ កណ្ណតោ និក្ខន្ធមុត្តោលម្ពកាជីនំ ឯតំ អធិវចនំ; ន
កេវលញ្ច វល្លិកា ឯវ, យំកិញ្ចិ កណ្ណាបិឡន្ធនំ អន្តមសោ តាលបណ្ណាម្បិ ន
វដ្តតិ។ ចាមដ្ឋន្តិ យំកិញ្ចិ បលម្ពកសុត្ថំ។ កណ្ណាសុត្ថកន្តិ យំកិញ្ចិ
គីរុបកអាករណំ។ កជិសុត្ថកន្តិ យំកិញ្ចិ កជិបិឡន្ធនំ អន្តមសោ
សុត្ថតន្តមត្ថម្បិ។ ឡិវដ្ឋិកន្តិ វលយំ។ កាយ្យរាជិនិ ចាកជានេវ, អក្ខកានំ ហេដ្ឋា
ពាហាករណំ យំកិញ្ចិ អាករណំ ន វដ្តតិ។

២៤៦. ធុរមាសិកំ វា ធុរផ្កលំ វាតិ ឯត្ថ សចេ កេសា អន្តោទ្វេមាសេ ធុរផ្កលំ
ចាបុណ្ណិ, អន្តោទ្វេមាសេវ ធុរផ្កតញ្ចា។ ធុរផ្កលេហិ អតិក្កាមេតុំ ន វដ្តតិ។ សចេបិ
ន ធីយា, ទ្វេមាសតោ ឯកធុរសម្បិ អតិក្កាមេតុំ ន វដ្តតិយេវ; ឯវមយំ
ឧភយេនបិ ឧក្កជ្ជបរិច្ឆេទោវ វុត្តោ, តតោ ឡី បន នវដ្ឋនភារោ នាម នត្ថិ។

កោច្ឆន ឡីសណ្ឋាន្តិកិ កោច្ឆន ឡីលិខិត្យា សន្និសីទាបេន្តិ។ ជណាកេនាតិ
នន្តមយាធិសុ យេន កេនបិ។ ហត្ថជណាកេនាតិ ហត្ថនេវ ជណាកិច្ចំ ករោន្តា
អផ្កលំហិ ឡីសណ្ឋាន្តិ។ សិក្ខតេលកេនាតិ មធុសិក្ខកនិយ្យាសាធិសុ យេន
កេនបិ ចិក្កលេន។ ឧទកតេលកេនាតិ ឧទកមិស្សកេន តេលេន។
មណ្ឌានត្ថាយ សព្ពត្ថ ធុក្កជំ, ឧទ្ធុលោមេន បន អនុលោមនិចាតនត្ថំ ហត្ថំ
តេមេត្វា សីសំ បុញ្ញិតត្ថំ។ ឧណ្ណាភិក្ខតត្ថវជសិរាមម្បិ អល្លហត្ថេន បុញ្ញិតុំ វដ្តតិ។

២៤៧. នភិក្ខុវេ អាទាសេ វា ឧទកបត្ថេ វាតិ ឯត្ថ កំសបត្តាធិនិបិ យេសុ
មុខនិមិត្តំ បញ្ញាយតិ, សព្ពានិ អាទាសសម្ព័មេវ គច្ឆន្តិ។ កញ្ញាយាធិនិបិ ច
ឧទកបត្តសម្ព័មេវ។ តស្មា យត្ថ កត្ថចិ ឡីលោកេន្តស្ស ធុក្កជំ។ អាពាធបច្ឆយាតិ
“សញ្ញវិ នុ ខោ មេ វលោ, ឧទាហុ ន តាវា”តិ ជាននត្ថំ; “ជិណ្ហោ នុ ខោម្ហិ នោ”តិ
ឯវំ អាយុសន្ធាវំ ឡីលោកេនត្ថម្បិ វដ្តតិ វុត្ថំ។

មុខំ អាសិម្បន្តិកិ វិប្បសន្ធជរិរាគករេហិ មុខាលេបនេហិ អាសិម្បន្តិ។
ឧម្មទ្ធន្តិកិ នាទាឧម្មទ្ធនេហិ ឧម្មទ្ធន្តិ។ ចុណ្ហាន្តិកិ មុខចុណ្ហាកេន មក្ខន្តិ។
មនោសិលីកាយ មុខំ លញ្ឆេន្តិកិ មនោសិលាយ តិលកាធិនិលញ្ឆេនាធិ ករោន្តិ,
តានិ ហរិតាលាធិហិបិ ន វដ្តន្តិយេវ។ អផ្ករាគាធយោ ចាកជាយេវ។ សព្ពត្ថ
ធុក្កជំ។

២៤៨. នកិក្ខុវេ នច្ចំ វាតិអាជីសុ យំកិញ្ចំ នច្ចំ អន្តមសោ មោរនច្ចម្បិ
ធន្យនាយ គច្ឆន្តស្យ ទុក្ខដំ។ សយម្បិ នច្ចន្តស្យ វា នច្ចាបេន្តស្យ វា ទុក្ខដមេវ។
គីតម្បិ យំកិញ្ចំ នជគីតំ វា សាធុគីតំ វា អន្តមសោ ទន្តគីតម្បិ “យំ
កាយិស្សមា”តិ បុព្វភាគេ ធិក្ខន្ធន្តា ករោន្តិ, ឯតម្បិ នវដ្ឋតិ។ សយំ
កាយន្តស្សបិ កាយាបេន្តស្សបិ ទុក្ខដមេវ។ វាទិតម្បិ យំកិញ្ចំ នវដ្ឋតិ។ យំ បន
និដ្ឋកន្តោ វា សាសន្តោ វា បិតោ អច្ឆរិកំ វា ដោជេតិ, ចាណី វា បហាវតិ, តត្ថ
អនាបត្តិ។ សព្វំ អន្តរាមេ បិតស្យ បស្សតោ អនាបត្តិ។ “បស្សិស្សមី”តិ
វិហារតោ វិហារំ គច្ឆន្តស្យ អាបត្តិយេវ។ អាសនសាលាយ និសិដ្ឋោ បស្សតិ,
អនាបត្តិ។ “បស្សិស្សមី”តិ ឧដ្ឋហិត្វា គច្ឆតោ អាបត្តិ។ វីជិយំ វេត្វា គីរំ
បរិវត្តេត្វា បស្សតាបិ អាបត្តិយេវ។

២៤៩. សរកុត្តិន្តិ សរកិរិយំ។ កន្តោ ហោតិ តិ អលទ្ធិ ឧប្បាទេតុំ ន សក្កោតិ;
លទ្ធិ សមាបដ្ឋិតុំ។ បដ្ឋិមា ជនតាតិ អម្ពាភំ អាចរិយាបិ ឧបដ្ឋាយាបិ ឯវំ
កាយិស្វតិ បដ្ឋិមោ ជនោ ទិដ្ឋានុគតី អាបដ្ឋិតិ; តថេវ កាយតិ។ នកិក្ខុវេ
អាយតកេនាតិ ឯត្ថ អាយតកោ នាម តំ តំ វត្ថំ ភិទ្ធិត្វា អក្ខរានិ វិជានេត្វា
បរត្តោ។ ធម្មេ បន សុត្តន្តវត្ថំ នាម អត្ថិ, ជាតកវត្ថំ នាម អត្ថិ, កាថាវត្ថំ នាម
អត្ថិ, តំ វិជានេត្វា អតិទីយំ កាតុំ នវដ្ឋតិ។ ចតុរស្សេន វត្ថេន បរិមណ្ឌលានិ
បទព្យញ្ញនានិ ធស្សេតព្ពានិ។ សរកញ្ញិន្តិ សរេន កណានំ។ សរកញ្ញោ កិរ
តវត្ថុវត្ថុធាតកវត្ថុគលិតវត្ថុធិនិ ទ្វត្ថិស វត្ថានិ អត្ថិ។ តេសុ យំ ឥច្ឆតិ, តំ
កាតុំ លភតិ។ សព្ពេសំ បទព្យញ្ញនំ អវិជានេត្វា វិការំ អកត្វា
សមណសារុប្បន ចតុរស្សេន នយេន បវត្ថនំយេវ លក្ខណំ។

ពាហិរលោមី ឧណ្ហិន្ទ ឧណ្ហាលោមាធិ ពហិ កត្វា ឧណ្ហាចារិរំ ចារុបន្តិ; តថា
ធាវេន្តស្ស ទុក្កជំ។ លោមាធិ អន្តោ កត្វា ចារុបិ តុំ វដ្តតិ។ សមណកប្បកថា
ភូតកាមសិក្ខាបទវណ្ណនាយំ វុត្តា។

២៥១. នភិក្ខុវេ អត្ថនោ អង្គជាតន្តិ អង្គជាតំ ជិន្នន្តស្សវ មុល្លច្ចយំ។ អញ្ចំ
បន កណ្ហានាសាអង្គុលិអាធិ យំ កិញ្ចំ ជិន្នន្តស្ស តាធិសំ វា ទុក្ខំ ឧប្បាទេន្តស្ស
ទុក្កជំ។ អហិកីធនដ្ឋាធិសុ បន អញ្ចាអាពាធបច្ចយា វា លោហិតំ វា មោចេន្តស្ស
ជិន្នន្តស្ស វា អនាបត្តិ។

២៥២. ចន្ទនគណ្ឌិ ឧប្បន្នា ហោតីតិ ចន្ទនយជិកា ឧប្បន្នា ហោតិ។ សោ កិរ
ឧទ្ធច្ចា អនោ ច ជាលាធិ បរិក្ខិចាបេត្វា គង្គាយ នទិយា កិឡតិ, តស្ស
នធិសោតេន វុយ្ហមាធា ចន្ទនគណ្ឌិ អាគន្ធា ជាលេ លត្តា, តមស្ស បុរិសា
អាហរិក្វា អទំសុ; ឯវំ សា ឧប្បន្នា ហោតិ។ ឥទ្ធិចាជិហារិយន្តិ ឯត្ថ
វិកុព្ពនិទ្ធិចាជិហារិយំ បដិក្ខត្តំ, អធិដ្ឋានិទ្ធិ បន អប្បដិក្ខត្តាតិ វេទិតញ្ច។

នភិក្ខុវេ សោវណ្ណមយោ បត្តោតិអាធិសុ សចេបិ គិហិ ភត្តត្ថេ
សុវណ្ណាតដ្ឋិកាធិសុ ព្យញ្ជនំ កត្វា ឧបនាមេន្តិ, អាមសិគុម្បំ ន វដ្តតិ។
ជលិកមយ កាចមយ កំសមយាធិ បន តដ្ឋិកាធិនិ ភាជនាធិ
បុគ្គលិកបរិភោគេនេវ ន វដ្តន្តិ, សង្ឃិកបរិភោគេន វា គិហិវិកជាធិ វា វដ្តន្តិ។
“តម្កលោហាមយោបិ បត្តោវ ន វដ្តតិ, ថាលកំ បន វដ្តតិ”តិ ឥទំ សព្វំ កុរុន្តិយំ
វុត្តំ។ មណិមយោតិ ឯត្ថ បន ឥន្ទនីលាធិមណិមយោ វុត្តោ។ កំសមយោតិ ឯត្ថ
វដ្តលោហាមយោបិ សង្កហិតោ។

២៥៣. លិខិតុន្តិ តនុករណត្ថាយេតំ វុត្តំ។ បកតិមណ្ឌលន្តិ
មករទន្តន្តិកមណ្ឌលមេវ។

២៥២. អារដ្ឋត្វាតិ អញ្ញមញ្ញំ បហវិត្វា។ បត្តាធារកន្តិ ឯត្ថ

“ធន្តវល្លិវេត្តាធិហិ កតេ ភូមិអាធារកេ តយោ, ធារុអាធារកេ ទ្វេ បត្តេ ឧបរូបរិ
វេបេតុំ វដ្ឋតិ” តិ កុរុន្តិយំ វុត្ថំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន វុត្ថំ - “ភូមិអាធារកេ
តិណ្ណំ បត្តានំ អនោកាសោ, ទ្វេ វេបេតុំ វដ្ឋតិ។ ធារុអាធារកេ ធន្តរាធារកេ សុបិ
សុសង្កិតេ សុ ឯសេវ នយោ។ ភមកោជិសទិសោ បន ធារុអាធារកោ តីហិ
ធន្តរកេហិ ពោទ្វា ធន្តរកាធារោ ច ឯកស្សបិ បត្តស្ស អនោកាសោ, តត្ថ
វេបេត្វាបិ ហេត្ថន គហេត្វា ឯវ និសីទិតព្ពំ។ ភូមិយំ បន និក្កដ្ឋិត្វា ឯកមេវ
វេបេតព្ព” ត្ថិ។

មិឡន្តតិ អាលិន្ទកមិឡិកាធិនំ អន្តេ។ សចេ បន បរិវត្តត្វា តត្ថវ
បតិជ្ជាតិ, ឯវរូបាយ វិត្តិណ្ណាយ មិឡិយា វេបេតុំ វដ្ឋតិ។ បរិកណ្ណាន្តតិ
ពាហិរបស្សេ កតាយ តនុកមិឡិកាយ អន្តេ។ មិឡិយំ វុត្ថនយេនេវេត្តាបិ
វិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោ។

បោឡកន្តិយំ បត្តវិត្វា បត្តោ វេបិយតិ; តស្មី បន អសតិ កជសារកេ វា
តដ្ឋិកាយ វា មត្តិកាបរិកណ្ណាកតាយ ភូមិយា វា យត្ថ ន ធុស្សតិ, តថាវរូបាយ
វាលិកាយ វា វេបេតុំ វដ្ឋតិ។ បំសុរជាធិសុ បន ឧភូមិយំ វា វេបេន្តស្ស ធុក្កដំ។
បត្តមាឡកំ ឥដ្ឋកាហិ វា ធារុហិ វា កាតុំ វដ្ឋតិ។ បត្តកុណ្ណាលិកាតិ
មហាមុខកុណ្ណាសណ្ឋានា ភណ្ណាកុក្ខលិកា វុច្ឆតិ។ យោលក្កេយ្យាតិ យត្ថ
កត្ថចិ លក្កេន្តស្ស ធុក្កដមេវ។ ចីវរវំសេបិ ពន្ធិត្វា វេបេតុំ ន វដ្ឋតិ។
ភណ្ណាកដ្ឋបនត្ថមេវ វា កតំ ហោតុ និសីទនសយនត្ថំ វា យត្ថ កត្ថចិ មព្ភោ វា
បីវេ វា វេបេន្តស្ស ធុក្កដំ, អញ្ញេន បន ភណ្ណាកេន សទ្ធិ ពន្ធិត្វា វេបេតុំ វដ្ឋតិ។
អជនិយំ ពន្ធិត្វា ឡិលម្ពេតុំ វា វដ្ឋតិ, ពន្ធិត្វាបិ ឧបរិ វេបេតុំ ន វដ្ឋតិយេវ។ សចេ
បន មព្ភោ វា បីវំ វា ឧក្ខិបិត្វា ចីវរវំសាធិសុ អដ្ឋកនន្នេន វេបិតំ ហោតិ, តត្ថ

ឋេបេតុំ វដ្តតិ។ អំសវទ្ធនកេន អំសក្ខុដេលគ្រួត្វា អង្គេ ឋេបេតុំ វដ្តតិ។ ធនត្ថ
ភត្តបូរោបិ អំសក្ខុដេលគ្រួតបត្តោបិ ឋេបេតុំ នវដ្តតិ, ភណ្ឌកេន បន សទ្ធិ
ពន្ធិត្វា វា អង្គកំ កត្វា វា ឋេបេតេ យោ កោចិ ឋេបេតុំ វដ្តតិ។

២៥៥. បត្តហត្ថនាតិ ឯត្ថ នកេវលំ យស្ស បត្តោ ហត្ថេ, សោ ឯវ
បត្តហត្ថោ, នកេវលញ្ច កវាជមេវ បណាមេតុំ នលភតិ; អបិច ខោ បន ហត្ថ
វា បិដ្ឋិចានេ វា យត្ថ កត្តចិ សរីរវយវេ បត្តស្មី សតិ ហត្ថេន វា ចានេន វា
សីសេន វា យេន កេនចិ សរីរវយវេន កវាជំ វា បណាមេតុំ យដិកំ វា ឧត្តិបិតុំ
សូចិ វា កុញ្ញាកាយ អចាបុរិតុំ នលភតិ។ អំសក្ខុដេ បន បត្តំ លគ្រួត្វា
យថាសុខំ អវាបុរិតុំ នលភតិ។

តុម្ពកជាបាទ្តិ លាពុកជាបំ វុច្ឆតិ, តំ បរិហារិតុំ នវដ្តតិ។ លភិត្វា បន
តាវកាលិកំ បរិភុញ្ញិតុំ វដ្តតិ។ យដិកជាហេបិ ឯសេវ នយោ។ យដិកជាបាទ្តិ
យដិកចាលំ។ អតុំ មេតិ ឧត្រាសវចនមេតំ។ សព្វបំសុក្ខលិកេនាតិ ឯត្ថ
ចីវរញ្ច មញ្ចបិឋញ្ច បំសុក្ខលំ វដ្តតិ, អដ្ឋោហារណីយំ បន ទិន្នកមេវ
គហោតព្វំ។

ចលកានីតិ ចព្ពេត្វា អបរិទ្ធាមិសានិ។ អដ្ឋិកានីតិ មច្ឆមំសអដ្ឋិកានិ។
ឧច្ឆិដ្ឋោទកន្តិ មុខវិក្ខាលនោទកំ។ ឯតេសុ យំកិញ្ចិ បត្តេន នីហរន្តស្ស ទុក្ខជំ។
បត្តំ បដិគ្គហំ កត្វា ហត្ថំ ឆោរិតុម្បិ នលភតិ។ ហត្ថឆោតចានឆោតឧទកម្បិ
បត្តេ អាកិរិត្វា នីហរិតុំ នវដ្តតិ។ អនុច្ឆិដ្ឋំ សុទ្ធបត្តំ ឧច្ឆិដ្ឋហត្ថេន គណ្ហិតុំ ន
វដ្តតិ, វាមហត្ថេន បនេត្ថ ឧទកំ អាសិញ្ញិត្វា ឯកំ ឧទកគណ្ហាសំ គហោត្វា
ឧច្ឆិដ្ឋហត្ថេន គណ្ហិតុំ វដ្តតិ។ ឯត្តាវតាបិ ហិ សោ ឧច្ឆិដ្ឋបត្តោ ហោតិ, ហត្ថំ បន
ពហិ ឧទកេន វិក្ខាលេត្វា គហោតុំ វដ្តតិ។ មច្ឆមំសជលាជលាទីនិ ខាទន្តោ យំ
តត្ថ អដ្ឋិ វា ចលកំ វា ធម្មេតុកាមោ ហោតិ, តំ បត្តេ ឋេបេតុំ នលភតិ។ យំ បន

បដិខាទិតុកាមោ ហោតិ, តំ បត្តេ វេបេតុំ លភតិ។ អដ្ឋិកកណ្តាកាដីនិ តត្ថេវ
កត្វា ហត្ថេន លុញ្ចិត្វា ខាទិតុំ វុដ្ឋតិ។ មុខតោ និបាដំ បនយំ កិត្យា បុន
ខាទិតុកាមោ ហោតិ, តំ បត្តេ វេបេតុំ ន លភតិ។ សិទ្ធិវេរនាធឿកេរខណ្ឌានិ
ឧសិត្វា បុន វេបេតុំ លភតិ។

២៥៦. នមតកន្តិ សត្តកវេវេនកំ បិលោតិកខណ្ឌំ។ ឧណ្ហាសត្តកន្តិ
បិប្ផលកំ វា អញ្ញាម្បិ វា យំ កិត្យា ឧណ្ហំ យោដេត្វា កតសត្តកំ។

កណ្តាកិតា ហោន្តិតិ មលគ្គហិតា ហោន្តិ។ កិណ្ឌោន បូរេតុន្តិ
កិណ្ឌាបុណ្ណោន បូរេតុំ។ សត្តយាតិ ហាលិទ្ធិមិស្សកេន បិដ្ឋបុណ្ណោន។ សរិតកន្តិ
ចាសាណាបុណ្ណំ វុដ្ឋតិ; តេន បូរេតុំ អនុជាធាមីតិ អត្ថោ។ មធុសិគ្គកេន
សារេតុន្តិ មធុសិគ្គកេន មក្ខេតុំ។ សរិតកំ បរិភិជ្ជតីតិ តំ មក្ខិតមធុសិគ្គកំ
ភិជ្ជតិ។ សរិតសិចាជិកន្តិ មធុសិគ្គកបិលោតិកំ; សត្តកោសកសិចាជិយា បន
សរិតសិចាជិកាយ អនុលោមាតិ កុរុន្តិយំ វុត្ថំ។ កថិនន្តិ និស្សេណិម្បិ តត្ថ
អត្ថរិតព្ពកជសារ កកិលញ្ញាដំ អញ្ញាតរម្បិ។ កថិនវដ្ឋន្តិ យាយ ធុបដ្ឋចីវរំ
សិព្ពន្តា កថិនេ ចីវរម្បិ ពន្ធន្តិ។ កថិនំ នប្បហោតីតិ ធិយស្ស ភិក្ខុនោ
បមាលោន កតំ កថិនំ; តត្ថ រស្សស្ស ភិក្ខុនោ ចីវរំ បត្តិយមាដំ នប្បហោតិ,
អត្ថោយេវ ហោតិ; ឧណ្ហាកេន ចាបុណាតីតិ អត្ថោ។ ឧណ្ហាកថិនន្តិ តស្ស
មជ្ឈេ ឥតរស្ស ភិក្ខុនោ បមាលោន អញ្ញំ និស្សេណី ពន្ធតុំ អនុជាធាមីតិ
អត្ថោ។

តិទលកន្តិ ឧណ្ហាកថិនប្បមាលោន កជសារកស្ស បរិយន្តេ បដិសំហរិត្វា
ធុគុណាករណំ។ សលាកន្តិ ធុបដ្ឋចីវរស្ស អន្តរេ បវេសនសលាកំ។ វិនន្ទនវដ្ឋន្តិ
មហានិស្សេណិយា សទ្ធិ ខុទ្ទកំ និស្សេណី វិនន្ទតុំ វដ្ឋំ។ វិនន្ទនសុត្តន្តិ
ខុទ្ទកនិស្សេណិយា ចីវរំ វិនន្ទតុំ សុត្តកំ។ វិនន្ទិត្វា ចីវរំ សិព្ពេតុន្តិ តេន

សុត្តកេន តត្ថ ជីវំ វិនិច្ឆ័យា សិទ្ធិតំ។ វិសមា ហោន្តិតិ កាចិ ខុទ្ទកា ហោន្តិ,
កាចិ មហាដ្ឋាន។ កឡិម្ពកន្តិ បមាណសញ្ញាករណំ យំ កិញ្ចិ តាលបណ្ណាទី។
មោយសុត្តកន្តិ វឡកំនំ ទារុសុ កាឡសុត្តនវិយ ហលិទ្ធិសុត្តន
សញ្ញាករណំ។ អង្គុលិយា បដិគ្គណ្ហន្តិតិ សូចិមុខំ អង្គុលិយា បដិច្ឆន្តិ។
បដិគ្គហន្តិ អង្គុលិកោសកំ។

២៥៧. អាវេសនវិត្ថកំ នាម យំ កិញ្ចិ ចាតិចង្កោជកាទិ។ ឧច្ចវត្ថុកន្តិ បំសុ
អាកិវិត្ថា ឧច្ចវត្ថុកំ កាតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ ឌីតុម្ពេត្វា ឧល្លិក្ខាវលិត្ថំ
កាតុន្តិ ធនំ ឌីតុនិក្ខា យននណ្ឌកំ កត្វា អត្ថោ ចេវ ពហិ ច មត្តិកាយ
លិម្បិតុន្តិ អត្ថោ។ គោយំសិកាយាតិ វេទ្យំ វា រុក្ខនណ្ឌំ វា អត្ថោកត្វា តេន សទ្ធិ
សង្ឃិវិតុន្តិ អត្ថោ។ ពន្ធនវដ្ឋន្តិ តថា សង្ឃិវិតស្ស ពន្ធនវដ្ឋំ។

២៥៨. កជន្តបរិស្សាវនំ នាម តីសុ ទណ្ឌាកេសុ វិនិច្ឆ័យា កតំ។

២៥៩. យោ ន ទទេយ្យាតិ អបរិស្សាវនកស្សេវ យោ ន ទទាតិ, តស្ស
អាបត្តិ។ យោ បន អត្ថនោ ហត្ថេ បរិស្សាវនេ វិជ្ជមានេបិ យាចតិ, តស្ស ន
អកាមា ធាតត្ថំ។ ទណ្ឌាបរិស្សាវនន្តិ វជកានំ ខារបរិស្សាវនំ វិយ ចត្វសុ
ចាទេសុ ពន្ធនិស្សេណិកាយ សាជកំ ពន្ធិត្វា មជ្ឈេទណ្ឌាកេ ឧទកំ អាសិញ្ចិតត្ថំ,
តំ ឧភោបិ កោដ្ឋាសេ បូរេត្វា បរិស្សាវតិ។ ឌីតុរកំ នាម យំ ឧទកេ ឌីតុវិត្វា
យជកេន ឧទកំ គណ្ហន្តិ, តញ្ចិ ចត្វសុ ទណ្ឌាកេសុ វត្ថំ ពន្ធិត្វា ឧទកេ ចត្តារោ
ខាលុកេ និខណ្ឌិត្វា តេសុ ពន្ធិត្វា សព្ពបរិយន្តេ ឧទកតោ មោចត្វា មជ្ឈេ
ឌីតុវិត្វា យជេន ឧទកំ គណ្ហន្តិ។ មកសកុជិកាតិ ជីវំ កុជិកា វុច្ឆតិ។

២៦០. អភិសន្នកាយាតិ សេម្ហាទិនោសុស្សន្នកាយា។ អគ្គឡវដ្ឋិ នាម
ធូរពាហាយ សមប្បមាលោយេវ អគ្គឡត្ថម្ហោ វុច្ឆតិ, យត្ថ តីណិ ចត្តារិ

ជំនួញ កត្វា សូចិយោ ទេន្តិ។ កបិសីសកំ នាម ធូរពាហំ វិជ្ជិត្វា តត្ថ
បវេសិតោ អគ្គឡចាសកោ វុច្ឆតិ។ សូចិកាតិ តត្ថ មជ្ឈេ និទ្ទំ កត្វា
បវេសិតា។ បដិកាតិ ឧបរិ យោជិតា។ មណ្ឌលិកំ កាតុន្តិ នីចវត្ថុកំ ចិនិតុំ។
ធូមនេត្តន្តិ ធូមនិក្ខមននិទ្ទំ។ វាសេតុន្តិ គន្លេន វាសេតុំ។ ឧទកដ្ឋានន្តិ
ឧទកត្ថបនដ្ឋានំ។ តត្ថ យជេន ឧទកំ ឋបេត្វា សរាវកេន វឡញ្ចេតព្ពំ។
កោដ្ឋកោតិ ធូរកោដ្ឋកោ។

២៦០. តិស្សោ បដិច្ឆាទិយោតិ វត្ថុ ជន្មាយរបដិច្ឆាទិ ច ឧទកបដិច្ឆាទិ ច
បរិកម្មំ ករោន្តស្សេវ វដ្ឋតិ, សេសេសុ អភិវាទនាទីសុ ន វដ្ឋតិ។ វត្ថុបដិច្ឆាទិ
សព្វកម្មេសុ វដ្ឋតិ។ ឧទកំ ន ហោតីតិ ម្លាឆោទកំ ន ហោតិ។

២៦២. តុលន្តិ បណ្ឌិតានំ វិយ ឧទកឧត្តាហនកតុលំ។ ករកជកោ វុច្ឆតិ
គោលោ វា យោជេត្វា ហត្ថេហិ វា គហេត្វា ទីយវត្ថាទីហិ អាកឡនយន្តំ។
ចក្កវដ្ឋកន្តិ អរហជយជិយន្តំ។ ចម្មខណ្ឌំ នាម តុលាយ វា ករកជកោ វា
យោជេតព្ពកំ ចម្មភាជនំ។ ចាកដា ហោតីតិ អបរិក្ខត្តា ហោតិ។
ឧទកបុញ្ញនីតិ ឧណ្ហាមយាបិ វិសាលាមយាបិ ធារុមយាបិ វដ្ឋតិ, តស្សា អសតិ
ចោឡកេនាបិ ឧទកំ បច្ឆន្ទិវតុំ វដ្ឋតិ។

២៦៣. ឧទកមាតិកន្តិ ឧទកស្ស អាគមនមាតិកំ។ និល្លេខជន្មាយរំ នាម
អាវិទូបក្ខចាសកំ វុច្ឆតិ, គោចានសីនំ ឧបរិ មណ្ឌលេ បក្ខចាសកេ ឋបេត្វា
កតក្ខជជ្ជនស្សេតំ នាមំ។ ចាតុមាសំ និសីទនេនាតិ និសីទនេន ចត្តាពោ
មាសេ នវិប្បវសិតព្ពន្តិ អត្ថោ។

២៦៤. បុច្ឆាភិកិណ្ឌោស្វតិ បុប្ផេហិ សន្តតេសុ។ នមតកំ នាម
វឡកលោមេហិ កតំ អវាយិមំ ចម្មខណ្ឌាបរិហារេន បរិក្ខត្តិតព្ពំ។

អាសិត្តក្នុងបដានំ នាម តម្កលោហេន វា រជតេន វា កតាយ បេឡាយ ឯតំ
អធិវេចនំ, បដិត្តិត្តា បន ធារុមយាបិ ន វដ្តតិ។ មន្ទោវិកាតិ ធន្ទាធារកោ
វុច្ឆតិ។ យដ្ឋិអាធារកបណ្ណាធារកបច្ឆិកបិដ្ឋានិបិ ឯត្ថវ បវិដ្ឋានិ។
អាធារកសង្ខេបគមនតោ ហិ បដ្ឋាយ និទ្ទិវិទូម្បិ អវិទូម្បិ វដ្តតិយេវ។
ឯកភាជនេតិ ឯត្ត សចេ ឯកោភិត្តុភាជនតោ ជលំ វា បូរំ វា គហេត្វា គច្ឆតិ,
តស្មី អបគតេ ឥតវស្ស សេសកំ ភុណ្ឌិតុំ វដ្តតិ។ ឥតវស្សាបិ តស្មី ឌីណោ បុន
គហេតុំ វដ្តតិ។

២៦៥. អដ្ឋហង្គហិតិ ឯត្ត ឯកេកេនបិ អង្គេន សមន្នាគតស្ស
អន្តោសីមាយ វា និស្សីមំ គន្ធា នធិអាធិសុ វា និក្កុដ្ឋិតុំ វដ្តតិយេវ។ ឯវំ និក្កុដ្ឋិតេ
បន បត្តេ តស្ស គេហោ កោចិ ធម្មេយ្យធម្មោ ន គហេតព្វោ - “អសុកស្ស គេហោ
ភិត្តុ មា គណ្ហិត្តា”តិ អញ្ញេសុ វិហារេសុបិ បេសេតព្វំ។ ឧក្កុដ្ឋនកាលេ បន
យាវតតិយំ យាចាបេត្វា ហត្ថចាសំ វិជហាបេត្វា ញត្តិទុតិយ កម្មេន
ឧក្កុដ្ឋិតព្វោ។

២៦៨. បុរក្ខត្វាតិ អគ្គតោ កត្វា។ សំហារន្ទុតិ សំហារិយន្ទុ។ ចេលបដិកន្តិ
ចេលសន្ទរំ។ សោ កិវ “សចេ អហំ បុត្តំ លច្ឆាមិ, អក្កមិស្សតិ មេ ភគវា
ចេលបដិក”ន្តិ ឥមិនា អជ្ឈាសយេន សន្ទរិ, អភព្វោ ចេស បុត្តលាភាយ; តស្មា
ភគវា ន អក្កមិ។ យទិ អក្កមេយ្យ, បច្ឆា បុត្តំ អលភន្តោ “នាយំ សព្វញ្ញ”តិ ទិដ្ឋិ
គណ្ហោយ្យ។ ឥទំ តាវ ភគវតោ អនក្កមនេ ការណំ។ យស្មា បន ភិត្តុបិ យេ
អជាធន្តា អក្កមេយ្យ, តេ គិហីនំ បរិក្ខតា ភវេយ្យ; តស្មា ភិត្តុ បរិភវតោ
មោចេតុំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេសិ។ ឥទំ សិក្ខាបទបញ្ញាបនេ ការណំ។

មដ្ឋលត្ថាយ យាចិយមាណេនាតិ អបគតគព្វា វា ហោតុ គរុគព្វា វា,
ឯវុរុបេសុ ហ៊ានេសុ មដ្ឋលត្ថាយ យាចិយមាណេន អក្កមិតុំ វដ្តតិ។ ឆោតចាទកំ

នាម ចាទេវាវនដ្ឋានេ ឆោតេហិ ចាទេហិ អក្កមនត្ថាយ បច្ចត្តវណំ អត្ថតំ
ហោតិ, តំ អក្កមិតុំ វដ្ឋតិ។

២៦៩. កតកំ នាម បទុមកណ្ណិកាការំ ចាទយំសនត្ថំ កណ្ណាកេ ឧដ្ឋាបេត្វា
កតំ។ តំ វដ្ឋំ វា ហោតុ ចតុរស្សទិភេទំ វា, ពាហុលីកានុយោគត្ថា បដិក្ខត្ថមេវ,
នេវ បដិក្ខហេតុំ ន បរិភុត្ថិតុំ វដ្ឋតិ។ សក្ករាតិ ចាសាលោក វុច្ឆតិ;
ចាសាលាដេលាកោបិ វដ្ឋតិ។ វិជ្ជបនន្តិវីជនី វុច្ឆតិ។ តាលវណ្ណំ បន
តាលបណ្ណេហិ វា កតំ ហោតុ វេជ្ជទន្តិវីលីវេហិ វា មោរបិញ្ញេហិ វា
ចម្មវិកតិហិ វា សព្ពំ វដ្ឋតិ។ មកសព្វំជនី ទន្តមយវិសាលាមយទណ្ឌាកាបិ
វដ្ឋតិ, វាកមយព័ជនិយា កេតកចារោហាគុន្តាលបណ្ណាទិមយាបិ សង្កហិតា។

២៧០. គិលានស្ស ធន្តន្តិ ឯត្ថ យស្ស កាយខាហោ វា បិត្តកោចោ វា ហោតិ,
ចក្កំ វា ទុព្ពលំ, អញ្ញោ វា កោចិ អាពាធាវិទា ធនត្ថន ឧប្បជ្ជតិ, តស្ស កាមេ វា
អរញ្ញោ វា ធន្តំ វដ្ឋតិ។ វស្សេ បន ជីវេវតុត្ថត្ថំ វាធម៌គចោរកយេសុ ច
អត្ថគុត្ថត្ថម្បិ វដ្ឋតិ។ ឯកបណ្ណាច្ចត្ថំ បន សព្ពត្ថេវ វដ្ឋតិ។

អសិស្សាតិ អសិ អស្ស។ វិជ្ជោតលទីតិ វិជ្ជោតតិ។ ទណ្ឌាសម្មតិទ្ធិ ឯត្ថ
បមាណយុត្តោ ចតុហត្ថោយេវ ទណ្ឌោ សម្មទ្ធិត្វា ធាតញ្ញោ។ តតោ ឧនាតិវិត្តោ
វិទាបិ សម្មតិយា សព្ពេសំ វដ្ឋតិ។ សិក្ខា បន អគិលានស្ស ន វដ្ឋតិ,
គិលានស្សបិ សម្មទ្ធិត្វាវ ធាតញ្ញោ។

២៧៣. រោមន្តកស្សាតិ ឯត្ថ បេបេត្វា រោមន្តកំ សេសានំ អាគតំ ឧត្តារំ មុខេ
សន្ធាវេត្វា គិលន្តានំ អាបត្តិ។ សចេ បន អសន្ធាវិតមេវ បរគលំ គច្ឆតិ, វដ្ឋតិ។

យំ ធិយ្យមានន្តិ យំ ឆាយកេហិ ធិយ្យមានំ បដិគ្គហិតភាជនតោ ពហិ
បតីតំ, តំ ភិក្ខុនាសាមំ គហេត្វា បរិភុញ្ញតុំ អនុជាធាមីតិ អត្ថោ។ ឥទំ
កោជនវគ្គ វណ្ណិតមេវ។

២៧៤. កុប្បំ ករិស្សមីតិ សទ្ធិំ ករិស្សមិ។ នខាធិហិ នខច្ឆេទនេ អាបត្តិ នត្តិ,
អនុវត្តណាត្ថំ បន នខច្ឆេទនំ អនុញ្ញាតំ។ វីសតិមជ្ឈន្តិ វីសតិបិ នខេ លិខិតមជ្ឈ
ការាបេន្តិ។ មលមត្តន្តិ នខតោ មលមត្តំ អបកឡិវតុំ អនុជាធាមីតិ អត្ថោ។

២៧៥. ខុរសិចាជិកន្តិ ខុរកោសកំ។ មស្សំ កប្បាបេន្តិ កត្តរិយា មស្សំ
នេនាបេន្តិ។ មស្សំ វឡាបេន្តិ មស្សំ ធិយំ ការេន្តិ។ គោលាមិកន្តិ ហនុកម្មិ
ធិយំ កត្វា បបិតំ ឯឡកមស្ស វុច្ឆតិ។ ចតុរស្សកន្តិ ចតុកោណំ។ បរិមុខន្តិ ខុរ
លោមសំហារណំ។ អឡុទុកន្តិ ខុរេ លោមរាជិជ្ជបនំ។ អាបត្តិ ទុក្ខជស្សាតិ
មស្សកប្បាបនាធិសុ សព្ពត្ថ អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស។ អាពាធម្មជ្ជយា សម្ពាធន
លោមន្តិ គណ្ណាវណារុធិអាធិអាពាធម្មជ្ជយា។ កត្តរិកាយាតិ
គណ្ណាវណារុធិសីសរោគាពាធម្មជ្ជយា។ សក្ខរាធិហិ នាសិកាលោមគ្គាហាបនេ
អាបត្តិ នត្តិ។ អនុវត្តណាត្ថំ បន សណ្ឋាសោ អនុញ្ញាតោ។ នភិក្ខុវេ បលិតំ
តាហាបេតព្ពន្តិ ឯត្ថ យំ ភមុកាយ វា នលាដេ វា ធាបិកាយ វា ឧគ្គន្ធា ពីភន្នំ
បិតំ, តាធិសំ លោមំ បលិតំ វា អបលិតំ វា តាហាបេតុំ វុច្ឆតិ។

២៧៦. កំសបត្តិកាតិ កំសភណ្ឌាវាណិជា។ ពន្ធនមត្តន្តិ
វាសិកត្តរយជ្ជិអាធិនំ ពន្ធនមត្តំ។

២៧៧. នភិក្ខុវេ អកាយពន្ធនេនាតិ ឯត្ថ អពន្ធិត្វា និក្ខមន្តេន យត្ថ សរតិ,
តត្ថ ពន្ធិតព្ពំ។ អាសនសាលាយ ពន្ធិស្សមីតិ គន្ធា វុច្ឆតិ។ សរិត្វា យាវ នពន្ធិតិ, ន
តាវ បិណ្ឌាយ ចរិតព្ពំ។ កលាពុកំ នាម ពហុវដ្តកំ។ ទេឡុកកំ នាម

ឧទកសប្បស័សសទិសំ។ មុរជំ នាម មុរជ័វដ្តិសណ្ឋានំ វេបេត្វា កតំ។ មទ្ធីវីណំ
នាម ចាមផ្កសណ្ឋានំ។ ព្យាទិសញ្ញា ឯកម្មំ ន វដ្តតិ, បគេវ ពហុនិ។ បដ្ឋិកំ
សូករន្តកន្តិ ឯត្ថ បកតិវីតា វា មច្ឆកណ្ណាកវាយិមា វា បដ្ឋិកា វដ្តតិ, សេសា
កុញ្ញាវច្ឆិកាទិភេទា ន វដ្តន្តិ។ សូករន្តកំ នាម កុញ្ញិកាកោសកសណ្ឋានំ
ហោតិ។ ឯករដ្ឋកំ បន មុទ្ធិកកាយពន្ធនញ្ច សូករន្តកំ អនុលោមេតិ។
អនុជានាមិ ភិក្ខុវេ មុរជំ មទ្ធីវីណាត្តិ ឥទំ ទសាសុយេវ អនុញ្ញាតំ។ ចាមផ្កទសា
ចេត្ថ ចតុន្នំ ឧបរិ ន វដ្តតិ។ សោភណំ នាម វេបេត្វា មុខវដ្តិសិព្ពនំ។ គុណកំ នាម
មុទិផ្កសណ្ឋានេន សិព្ពនំ; ឯវំ សិព្ពិតា ហិ អន្តា ជិវា ហោតិ។ បវនន្តោតិ ចាសន្តោ
វុច្ឆតិ។

២៨០. ហត្ថិសោណ្ណកំ នាម នាភិមូលតោ ហត្ថិសោណ្ណាសណ្ឋានំ ឱលម្ពកំ
កត្វា និវត្តំ ចោឡិកឥត្ថិនំ និវាសនំ វិយ។ មច្ឆវាឡកំ នាម ឯកតោ ទសន្តំ
ឯកតោ ចាសន្តំ ឱលម្ពត្វា និវត្តំ។ ចតុកណ្ណកំ នាម ឧបរិ ទ្វេ, ហេដ្ឋតោ ទ្វេតិ
ឯវំ ចត្តារោ កណ្ណោ ទស្សេត្វា និវត្តំ។ តាលវណ្ណកំ នាម តាលវណ្ណាការេន
សាជកំ ឱលម្ពត្វា និវាសនំ។ សតវលីកំ នាម ជីយសាជកំ អនេកក្ខត្តុ
ឱភញ្ញិត្វា ឱវដ្ឋិកំ ករោន្តេន និវត្តំ, វាមទក្ខិណាបស្សេសុ វា និវត្តំ វលីយោ
ទស្សេត្វា និវត្តំ។ សចេ បន ជាណុតោ បដ្ឋាយ ឯកា វា ទ្វេ វា វលីយោ
បញ្ញាយន្តិ, វដ្តតិ។

សំវេល្លិយំ និវាសេន្តិ មល្លកម្មកាវាទយោ វិយ កច្ឆំ ពទ្ធិត្វា និវាសេន្តិ; ឯវំ
និវាសេតុំ គិលានស្សបិ មគ្គប្បជិបន្នស្សបិ ន វដ្តតិ។ យម្មំ មគ្គំ កច្ឆន្តា ឯកំ វា
ទ្វេ វា កោណោ ឧត្តិបិត្វា អន្តរវាសកស្ស ឧបរិ លត្ថន្តិ, អន្តោ វា ឯកំ កាសាវំ
តថា និវាសេត្វា ពហិ អបរំ និវាសេន្តិ, សព្វំ ន វដ្តតិ។ គិលានោ បន អន្តោ
កាសាវស្ស ឱវដ្ឋិកំ ទស្សេត្វា អបរំ ឧបរិ និវាសេតុំ លភតិ។ អគិលានេន ទ្វេ

និងសេនេន សគុណំ កត្វា និវាសេតញ្ចានិ។ ឥតិ យញ្ច ឥធ បដិក្ខិត្តំ, យញ្ច
សេទិយវណ្ណានាយំ; តំ សត្តំ វុដ្ឋេត្វា និព្វិការំ តិមណ្ឌលំ បដិច្ឆាទេន្តន
បរិមណ្ឌលំ និវាសេតញ្ចំ។ យំកិញ្ចិវិការំ ករោន្តោ ទុក្កជា ន មុច្ចតិ។ ន ភិក្ខុវេ
គិហិចារុតំ ចារុបិកត្តន្តិ ឯវំ បដិក្ខិត្តំ គិហិចារុតំ អចារុបិច្ឆា, ឧភោ កណ្ណោ សមំ
កត្វា ចារុបនំ បរិមណ្ឌលចារុបនំ នាម, តំ ចារុបិកត្តំ។

តត្ថ យំកិញ្ចិ សេតបដចារុតំ បរិព្ពាជកចារុតំ ឯកសាជកចារុតំ
សោណ្ឌចារុតំ អន្តេបុរិកចារុតំ មហាជេដ្ឋកចារុតំ កុដិបវេសកចារុតំ
ព្រាហ្មណចារុតំ ចាឡិការកចារុតន្តិ ឯវមាទិ បរិមណ្ឌលលក្ខណតោ
អញ្ញថា ចារុតំ, សត្ថមេតំ គិហិចារុតំ នាម។ តស្មា យថា សេតបជា
អឡ្យចាលកនិគណ្ណា ចារុបន្តិ, យថា ច ឯកច្ឆេ បរិព្ពាជកា ឡវិវិច្ឆា ធ្វិសុ
អំសក្ខុជេសុ ចារុវណំ វេបេន្តិ, យថា ច ឯកសាជកា មនុស្សា និវត្តសាជកស្ស
ឯកេនន្តេន បិដ្ឋិ ចារុបិច្ឆា ឧភោ កណ្ណោ ឧភោសុ អំសក្ខុជេសុ វេបេន្តិ, យថា ច
សុរាសោណ្ឌាទយោ សាជកេន គីរំ បរិក្ខិបន្តា ឧភោ អន្តេ ឧទរេ វា ឱលម្ពេន្តិ;
បិដ្ឋិយំ វា ឱបន្តិ, យថា ច អន្តេបុរិកាយោ អក្ខិការកមត្តំ ទស្សេត្វា ឱគុណ្ឌិកំ
ចារុបន្តិ, យថា ច មហាជេដ្ឋា ធិយសាជកំ និវាសេត្វា តស្សេវ ឯកេនន្តេន
សកលសរីរំ ចារុបន្តិ, យថា ច កស្សកា ខេត្តកុដិ បរិសន្តា សាជកំ
បលិវេបេត្វា ឧបកច្ឆកេ បក្ខិបិច្ឆា តស្សេវ ឯកេនន្តេន សរីរំ ចារុបន្តិ, យថា ច
ព្រាហ្មណា ឧទិទ្ធិ ឧបកច្ឆកានំ អន្តរេន សាជកំ បវេសេត្វា អំសក្ខុជេសុ
បក្ខិបន្តិ, យថា ច ចាឡិការកោ ភិក្ខុ ឯកំសចារុបនេន ចារុតំ វាមពាហុ
វិវិច្ឆា ជីវំ អំសក្ខុជំ អាហេបេតិ; ឯវំ អចារុបិច្ឆា សព្វេបិ ឯតេ អញ្ញេ ច ឯវុបេ
ចារុបននោសេ វុដ្ឋេត្វា និព្វិការំ បរិមណ្ឌលំ ចារុបិកត្តំ។ តថា អចារុបិច្ឆា
អាហមេ វា អន្តរយរេ វា អនាទរេន យំកិញ្ចិវិការំ ករោន្តស្ស ទុក្កជំ។

២៨១. មុណ្ណាវដ្ឋីតិ យថា រញ្ជោ កុហិត្វា គច្ឆតោ
បរិក្ខារកណ្ណាវហនមនុស្សតិ អធិប្បាយោ។ អន្តរកាជន្តិ មជ្ឈេ លក្ខត្វា ធ្វើហិ
វហិតត្ថការំ។

២៨២. អចក្កុស្សន្តិ ចក្ខុនំ ហិតំ ន ហោតិ; បរិហានី ជនេតិ។ នច្ឆានេតីតិ ន
រុច្ឆតិ។ អដ្ឋង្គុលបរមន្តិ មនុស្សនំ បមាណង្គុលេន អដ្ឋង្គុលបរមំ។
អតិមជាហកន្តិ អតិខុទ្ទកំ។

២៨៣. ឆាយំ អាលិម្យេន្តីតិ តិណាវនាធិសុ អគ្គី ទេន្តិ។ បដគ្គិន្តិ បដិអគ្គិ។
បរិត្តន្តិ អប្បហរិតករណេន វា បរិខាខណេន វា បរិត្តាណំ។ ឯត្ថ បន
អនុបសម្បន្នេ សតិ សយំ អគ្គី ធាតុំ ន លភតិ, អសតិ អគ្គិម្បិ ធាតុំ លភតិ, ភូមិ
តច្ឆេត្វា តិណានិបិ ហរិតុំ, បរិខម្បិ ខណិតុំ, អល្លសាខំ ភញ្ញិត្វាបិ អគ្គី
និព្វាបេតុំ លភតិ, សេនាសនំ បត្តំ វា អប្បត្តំ វា តថា និព្វាបេតុំ លភតិយេវ។
ឧទកេន បន កប្បិយេនេវ លភតិ, ន ឥតវេន។

២៨៤. សតិ ករណីយេតិ សុក្ខកដ្ឋាធិគ្គហណកិច្ចេ សតិ។ ចោរិសិយន្តិ
បុរិសប្បមាណំ។ អាបធាស្វតិ វាឡមិគាធយោ វា ធិស្វា មគ្គម្បឡោ វា ធិសា
ឱលោកេតុកាមោ ហុត្វា ធរខាហំ វា ឧទកោយំ វា អាគច្ឆន្តំ ធិស្វា ឯវរុចាសុ
អាបធាសុ អតិឧច្ឆម្បិ រុក្ខំ អាហេហិតុំ វដ្ឋតិ។

២៨៥. កល្យាណាវក្ករណាតិ មធុរសន្តា។ ធន្តសោ អាហេបេមាតិ វេទំ វិយ
សក្កតភាសាយ វាចនាមគ្គំ អាហេបេម។ សកាយ និរុត្តិយាតិ ឯត្ថ សកា និរុត្តិ
នាម សម្មាសម្ពុទ្ធន វុត្ថប្បកាហេ មាគធិកោ វោហារោ។

២៨៦. លោកាយតំ នាម សត្វំ ឧច្ឆិដ្ឋំ, សត្វំ អនុច្ឆិដ្ឋំ, សេតោ កាកោ, កាឡោ
ពាកោ; ឥមំនា ច ឥមំនា ច ការណោនាតិ វេទាធិនីវត្តកការណបដិសំយុត្តំ
តិវ្រិយសត្វំ។

២៨៨. អន្តរា អហោសីតិ អន្តរិតា អហោសិ បដិដ្ឋន្ទា។

២៨៩. អាពាធម្បជ្ជយាតិ យស្ស អាពាធស្ស លសុណំ ភេសន្តិ; តម្បជ្ជយាតិ
អត្ថោ។

២៩០. បស្សវចាទុក្ខំ ឯត្ថ ចាទុកា ឥដ្ឋកាហិមិ សិលាហិមិ ទារូហិមិ
កាតុំ វុដ្ឋតិ។ វុច្ឆចាទុកាយមិ ឯសេវ នយោ។ បរិវេណន្តិ វុច្ឆកុដិបរិក្ខេបព្ពន្ធរំ។

២៩៣. យថាធម្មោ ការេតញ្ចោតិ ទុក្ខជវត្ថុម្ហិ ទុក្ខជេន ចាចិត្តិយវត្ថុម្ហិ
ចាចិត្តិយេន ការេតញ្ចោ។ បហរណាត្ថំ កតំ បហរណីតិ វុច្ឆតិ, យស្ស កស្សមិ
អាវុធសម្ពាតស្សេតំ អធិវចនំ, តំ បេបេត្វា អញ្ញំ សត្វំ លោហភណ្ឌំ
អនុជាធាមីតិ អត្ថោ។ កតកញ្ច កុម្មការិកញ្ចាតិ ឯត្ថ កតកំ វុត្ថមេវ។
កុម្មការិកញ្ចាតិ ជនិយស្សេវ សព្ពមត្ថិកាមយកុដិ វុច្ឆតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ
ឧត្តានមេវាតិ។

ឧទ្ធកវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

ឧទ្ធកវត្ថុក្ខន្ធកវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

៦. សេនាសនក្ខន្ធកំ

វិហារានុជាននកថា

២៩៤. សេនាសនក្ខន្ធកេ - អបញ្ញត្តំ ហោតីតិ អនុញ្ញាតំ ហោតិ។
វិហារោ នាម អឱ្យយោគាធិបុត្តកោ អវសេសាវាសោ។ អឱ្យយោគោតិ
សុបណ្ណាវុត្តិគេហំ។ ចាសាទោតិ ធីយចាសាទោ។ ហម្មិយន្តិ ឧបរិអាកាសតលេ
បតិដ្ឋិតក្ខជាតារោ ចាសាទោយេវ។ គុហាតិ ឥដ្ឋកាគុហា សិលាគុហា
ធារុគុហា បំសុគុហា។ អាគតាធាគតស្ស ចាតុទ្ធិសស្ស សង្ឃស្សាតិ
អាគតស្ស ច អនាគតស្ស ច ចតុសុ ធិសាសុ អប្បជិហតចារស្ស ចាតុទ្ធិសស្ស
សង្ឃស្ស។

២៩៥. អនុមោទនកាថាសុ - សីតំ ឧណ្ហាន្តិ ឧតុវិសភាគវសេន វុត្តំ។ សិសិរេ
ចាបិ វុដ្ឋិយោតិ ឯត្ថ សិសិរោតិ សម្មសិតកវាតោ វុច្ឆតិ។ វុដ្ឋិយោតិ
ឧដុកមេយវុដ្ឋិយោ ឯវ។ ឯតានិ សព្ពានិ បដិហន្តីតិ ឥមិនាវ បទេន
យោជេតញ្ចានិ។

បដិហញ្ញតីតិ វិហារេន បដិហញ្ញតិ។ លេណាត្ថន្តិ និល័យនត្ថំ។ សុខត្ថន្តិ
សីតាធិបរិស្សយាការេន សុខវិហារត្ថំ។ ឈាយិតុញ្ញាវិបស្សិតុន្តិ ឥទម្បិ
បទទ្ធយំ “សុខត្ថញ្ញា”តិ ឥមិនាវ បទេន យោជេតញ្ចំ។ ឥទញ្ញា វុត្តំ ហោតិ -
សុខត្ថញ្ញាវិហារធានំ, កតមំ សុខត្ថំ? ឈាយិតុំ វិបស្សិតុញ្ញា យំ សុខំ, តទត្ថំ។
អថ វា បរបទេនបិ យោជេតញ្ចំ - ឈាយិតុញ្ញាវិបស្សិតុញ្ញាវិហារធានំ; ឥធ
ឈាយិស្សន្តិវិបស្សិស្សន្តីតិ ទទតោវិហារធានំ សង្ឃស្ស អគ្គំ ពុទ្ធន វណ្ណាតំ។
វុត្តញ្ញោតំ - “សោ ច សព្ពនទោ ហោតិ, យោ ទទាតិ ឧបស្សយ”ន្តិ (សំ. និ. ១.៤២)។

យស្មា ច អគ្គំ វណ្ណាតំ, “តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ ចោសោ”តិ គាថា។ វាសយេត្ត
ពហុស្សុតេតិ ឯត្ថ វិហារេ បរិយត្តិពហុស្សុតេ ច បដិវេធពហុស្សុតេ ច
វាសេយ្យ។ តេសំ អន្ធពញ្ញាតិ យំ តេសំ អនុច្ឆរិកំ អន្ធពញ្ញា ចានញ្ញា វត្ថានិ ច
មញ្ញាបីហិធិសេនាសនានិ ច, តំ សព្ពំ តេសុ ឧដុក្ខតេសុ អកុដិលចិត្តេសុ។

ឧទេយ្យាតិ និធមោយ្យ។ តញ្ចា ខោវិប្បសន្នេន ចេតសា ន ចិត្តប្បសាទំ
វិរាធស្វា, ឯវិប្បសន្នចិត្តស្ស ហិ តេ តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ... បេ.... បរិនិព្វាតិ
អនាសវោតិ។

២៩៦. អារិញ្ញនន្ទិទ្ធំ អារិញ្ញនវន្ទន្តិ ឯត្ថ វន្ទ នាម សចេបិ ធិបិនន្តុដ្ឋេន កតា
ហោតិ, វន្ទតិយេវ; ន កាចិ ន វន្ទតិ។ តីណិ តាឡានីតិ តិស្សោ កុញ្ញិកាយោ។
យន្តកំ សូចិកន្តិ ឯត្ថ យំ យំ ជាតាតិ តំ តំ យន្តកំ, តស្ស វិវរណាសូចិកញ្ច
កាតុំ វន្ទតិ។ វេទិកាវាតចានំ នាម ចេតិយេ វេទិកាសទិសំ។ ជាលវាតចានំ
នាម ជាលកពាទ្ធំ។ សលាកវាតចានំ នាម ជម្ពកវាតចានំ។ ចក្កលិកន្តិ ឯត្ថ
ចោឡ្យកចាទបុញ្ញំ ពន្ធតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ វាតចានភិសីតិ
វាតចានប្បមាណោនភិសី កត្វា ពន្ធតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ មិឡ្ហិន្តិ មិឡ្ហកំ។
ពិទលមញ្ចកន្តិ វេត្តមញ្ចំ; វេឡ្យវិលីវេហិ វាវីតំ។

២៩៧. អាសន្និកោតិ ចតុរស្សបីបំ វុច្ឆតិ។ ឧច្ឆកម្មិ អាសន្និកន្តិ វចនតោ
ឯកតោភាគេន ធិយបីមេវ ហិ អដ្ឋន្តុលចាទកំ វន្ទតិ, ចតុរស្សអាសន្និកោ
បន បមាណាតិក្កន្តោបិ វន្ទតីតិ វេទិតញ្ចោ។ សត្តុដ្ឋោ នាម តីសុ ទិសាសុ
អបស្សយំ កត្វា កតមញ្ចោ, អយម្មិ បមាណាតិក្កន្តោ វន្ទតិ។ ភទ្ទបីបន្តិ
វេត្តមយំ បីបំ វុច្ឆតិ។ បីបិកាតិ បិលោតិកាពន្ធបីមេវ។ ឯឡ្យកចាទបីបំ នាម
នារុបដ្ឋិកាយ ឧបរិ ចាទេ ឯបេត្វា ភោជនជលកំ វិយ កតបីបំ វុច្ឆតិ។
អាមលកវដ្ឋិកបីបំ នាម អាមលកាការេន យោជិតំ ពហុចាទកបីបំ។ ឥមាធិ
តាវ ចាឡិយំ អាគតបីឋានិ។ នារុមយំ បន សព្វំ បីបំ វន្ទតីតិ អយមេត្ត
វិនិច្ឆយោ។ កោច្ឆន្តិ ឧសិរមយំ វា មុញ្ញបព្ពជមយំ វា។

អដ្ឋន្តុលបរមំ មញ្ញបជិចាទកន្តិ ឯត្ថ មនុស្សានំ បមាណន្តុលមេវ អដ្ឋន្តុលំ។
ចិមិលិកា នាម បរិកម្មកតាយ ភូមិយា ធិវិសំ ក្ខណត្ថាយ អត្តរណំ វុច្ឆតិ។

រុក្ខតូលន្តិ សិម្ពលិរុក្ខាទីនំ យេសំ កេសញ្ចី រុក្ខានំ តូលំ។ លតាតូលន្តិ
ទីរវល្លិអាទីនំ យាសំ កាសញ្ចី វល្លិនំ តូលំ។ ចោជកិតូលន្តិ ចោជកិតិណាទីនំ
យេសំ កេសញ្ចី តិណាជាតិកានំ អន្តមសោ ឧប្បនឡាទីនម្បិ តូលំ។ ឯតេហិ
តិហិ សព្ពក្ខតតាមា សង្កហិតា ហោន្តិ។ រុក្ខវល្លិតិណាជាតិយោ ហិ មុញ្ញិត្វា
អញ្ញោ ក្ខតតាមា នាម នត្ថិ, តស្មា យស្ស កស្សចិ ក្ខតតាមស្ស តូលំ
ពិម្ពោហានេ វដ្ឋតិ, ភិសី បន ចាបុណិត្វា សព្ពម្បេតំ អកប្បិយតូលន្តិ វដ្ឋតិ។ ន
កេវលញ្ច ពិម្ពោហានេ ឯតំ តូលមេវ, ហំសមោរាទីនំ សព្ពសកុណានំ សីហាទីនំ
សព្ពចតុប្បធានញ្ច លោមម្បិ វដ្ឋតិ។ បិយដ្ឋុបុប្ផពកុឡបុច្ឆាទិ បន យំ កិញ្ចី បុប្ផំ
ន វដ្ឋតិ។ តមាលបត្តំ សុទ្ធមេវ ន វដ្ឋតិ, មិស្សកំ បន វដ្ឋតិ។ ភិសីនំ អនុញ្ញាតំ
បញ្ចវិធំ ឧណ្ហាទិតូលម្បិ វដ្ឋតិ។

អទ្ធកាយិកានីតិ ឧបឡកាយប្បមាណានិ, យេសុ កជិតោ បដ្ឋាយ យាវ
សីសំ ឧបទហន្តិ។ សីសប្បមាណំ នាម យស្ស វិត្តារតោ តីសុ កណ្តោសុ ទិដ្ឋំ
កណ្តានំ អន្តរំ មិនិយមានំ វិទតិ ចេវ ចតុវដ្តលញ្ច ហោតិ, មជ្ឈដ្ឋានំ មុដ្ឋវតនំ
ហោតិ។ ទីយតោ បន ទីយឡវតនំ វា ទិវតនំ វាតិ កុរុន្តិយំ វុត្តំ។ អយំ
សីសប្បមាណាស្ស ឧក្កជ្ជបរិច្ឆេទោ។ ឥតោ ឧទ្ធី ន វដ្ឋតិ, ហោដ្ឋា បន វដ្ឋតិ។
អតិលានស្ស សីសុបធានញ្ច ចាឧបធានញ្ចាតិ ទ្វយមេវ វដ្ឋតិ។ តិលានស្ស
ពិម្ពោហានានិ សន្តិវត្វា ឧបរិ បច្ឆត្តរណំ កត្វា និបដ្ឋិតុម្បិ វដ្ឋតិ។ “យានិ បន
ភិសីនំ អនុញ្ញាតានិ បញ្ច កប្បិយតូលានិ, តេហិ ពិម្ពោហានំ មហាន្តម្បិ វដ្ឋតិ” តិ
ដុស្សនេវត្ថេរោ អាហា។ វិនយធរឧបតិស្សត្ថេរោ បន “ពិម្ពោហានំ ករិស្សមី” តិ
កប្បិយតូលំ វា អកប្បិយតូលំ វា បក្ខិបិត្វា ករោន្តស្ស បមាណាមេវ វដ្ឋតិ” តិ
អាហា។

បញ្ចក្ខិសិយោតិ បញ្ចហិ ឧណ្ហាធិហិ បូរិតក្ខិសិយោ។ តូលគណនាយ ហិ
ឯតាសំ គណនា វុត្តា។ តត្ថ ឧណ្ហាគ្គហណោន ន កេវលំ ឯឡកលោមមេវ
គហិតំ, វេបេត្វា មនុស្សលោមំ យំកិញ្ចិ កប្បិយាកប្បិយមំសជាតីនំ
បក្ខិចតុប្បធានំ លោមំ, សព្ពំ ឥធម៌ ឧណ្ហាគ្គហណោនេវ គហិតំ។ តស្មា ធន្នំ ជីវរាជំ
ធន្នំ អនុលោមជីវរាជញ្ច អញ្ញាតវេន ក្ខិសិច្ឆវី កត្វា តំ សព្ពំ បក្ខិចិត្វា ក្ខិសី កាតុំ
វដ្តតិ។ ឯឡកលោមាធិ បន អបក្ខិចិត្វា កម្ពលមេវ ចតុគ្គណំ វា បញ្ចគុណំ វា
បក្ខិចិត្វា កតាបិ ឧណ្ហាភិសិស្សមេវ គច្ឆតិ។

ចោឡភិសិអាធិសុ យំកិញ្ចិ នវចោឡំ វា បុរាណចោឡំ វា សំហរិត្វា វា
អន្តោ បក្ខិចិត្វា វា កតា ចោឡភិសិ, យំកិញ្ចិ វាកំ បក្ខិចិត្វា កតា វាកភិសិ,
យំកិញ្ចិ តិណំ បក្ខិចិត្វា កតា តិណភិសិ, អញ្ញាត្រ សុទ្ធតមាលបត្តំ យំកិញ្ចិ
បណ្ណំ បក្ខិចិត្វា កតា បណ្ណាភិសីតិ វេទិតញ្ញា។ តមាលបត្តំ បន អញ្ញោន
មិស្សមេវ វដ្តតិ, សុទ្ធាន វដ្តតិ។ ភិសិយា បមាណាធិយមោ នត្ថិ, មញ្ចក្ខិសិ
បីបភិសិ ភូមត្តរណភិសិ ចង្ក្រមនភិសិ ចាធិបុញ្ញនភិសីតិ ឯតាសំ អនុបតោ
សល្លកេត្វា អត្ថនោ វចិវសេន បមាណំ កាតព្វំ។ យំ បនេតំ
ឧណ្ហាធិបញ្ចវិធិតូលម្បិ ភិសិយំ វដ្តតិ, តំ “មស្សរកេបិ វដ្តតិ”តិ កុរុន្តិយំ វុត្តំ។
ឯតេន មស្សរកំ បរិកុញ្ញតុំ វដ្តតិ តិ សិទ្ធិ ហោតិ។

មញ្ចក្ខិសី បីបេ សន្តរន្តិ មញ្ចក្ខិសី បីបេ អត្ថរន្តិ; អត្ថរណត្ថាយ ហរន្តិ
យុន្តិ។ ឧល្លោកំ អភិវត្វាតិ ហោជ្ជា ចិមិលិកំ អនត្វា។ ដោសិវុន្តិ វជនេន វា
ហាលិទ្ធិយា វា ឧបរិ ដុសិតានិ ធាតុំ។ ភត្តិកម្មន្តិ ភិសិច្ឆវិយា ឧបរិ ភត្តិកម្មំ។
ហត្ថភត្តិ បញ្ចផ្តលិភត្តិ។

២៩៨. ឥក្កាសន្តិ វុត្តនិយ្យាសំ វា សិលេសំ វា។ បិដ្ឋមទ្ធន្តិ បិដ្ឋខលី។
កុណ្ហាកមត្តិកន្តិ កុណ្ហាកមិស្សកមត្តិកំ។ សាសបកុដ្ឋន្តិ សាសបបិដ្ឋំ។

សិរត្តតេលកន្តិវិលីនមធុសិរត្តកំ។ អប្បស្សន្ធិហោតិ តិព្ពន្ធ ព្ពន្ធ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។
បច្ឆន្ទិវត្តន្តិ បុព្វាតុំ។ គណ្ណាមត្តិកន្តិ គណ្ណាប្បាទគូបមត្តិកំ។ កសាវន្តិ
អាមលកហរីតកានំ កសាវំ។

២៩៩. នភិក្ខុវេ បដិកានចិត្តន្តិ ឯត្ថ នកេវលំ ឥត្តិបុរិសរូបមេវ,
តិរច្ឆានរូបម្បិ អន្តមសោ គណ្ណាប្បាទរូបម្បិ ភិក្ខុនោ សយំ កាតុំ វា “ករោហី” តិ
វត្ថុំ វា នវដ្ឋតិ, “ឧបាសក ធារចាលំ ករោហី” តិ វត្ថុម្បិ នលព្ពតិ។
ជាតកបករណាអសទិសធានាទិនិ បន បសាទនីយានិ និព្វិនាបដិសំយុត្តានិ វា
វត្ថុនិ បរេហិ កាវាបេតុំ លព្ពតិ។ មាលាកម្មាទិនិ សយម្បិ កាតុំ លព្ពតិ។

៣០០. អធិកមន្ទាតិ ឯកជ្ឈណា មនុស្សភិកិណ្ឌា។ តយោ គព្ពេតិ ឯត្ថ
សិរិកាគព្ពេតិ ចតុរស្សគព្ពេ។ នាធិកាគព្ពេតិ វិត្តារតោ
ទិគុណាតិគុណាយាមោ ទីយគព្ពេ។ ហម្មិយគព្ពេតិ អាកាសតលេ
ក្ខជាតារគព្ពេ វា មុណ្ណាច្ឆននគព្ពេ វា។

កលដ្ឋចាទកន្តិ រុក្ខំវិជ្ជិត្វា តត្ថ ខាលុកេ អាគោដេត្វា កតំ, តំ អាហរិមំ
ភិក្ខុចាទំ ជីណ្ឌាកុដ្ឋចាទស្ស ឧបត្ថម្ភនត្ថំ ភូមិយំ បតិជ្ជាបេតុំ អនុជាធាមីតិ
អត្ថោ។ បរិត្តាណកិដិកន្តិ វស្សបរិត្តាណត្ថំ កិដិកំ។ ឧទ្ទសុធន្តិ
វច្ឆកតោមយេន ចេវ នារិកាយ ច សទ្ធិ មទ្ធិតមត្តិកំ។

អាធិន្ទោ នាម បមុខំ វុច្ឆតិ។ បយនំ នាម យំ និក្ខមន្តា ច បរិសន្តា ច
ចានេហិ ហានន្តិ, តស្ស វិហារាទ្វារេ ឧភតោ កុដ្ឋំ នីហរិត្វា កតបទេសស្សេតំ
អធិវេចនំ, “បយាន” ត្ថិប វុច្ឆតិ។ បកុដ្ឋន្តិ មជ្ឈេ គព្ពស្ស សមន្តា បរិយាការោ
វុច្ឆតិ។ “បកុជ” ត្ថិប ចាថោ។ ឱសារកន្តិ អនាធិន្ទកេ វិហារេ វំសំ ទត្វា តតោ

ឧណ្ហាកេ ឌីសាវេត្វា កតធននបមុខំ។ សំសារណាកិដិកោ នាម ចក្កលយុត្តោ
កិដិកោ។

៣០០. ចានីយភាជនន្តិ បិវន្តានំ ចានីយធានភាជនំ។ ឧឡ្យុត្តោ ច ថាលកញ្ច
ចានីយសង្ខស្ស អនុលោមានិ។

៣០៣. អបេសីតិ ធីយនារុម្មិ ខាល្ហាកេ បវេសេត្វា កណ្ហាកសាខាហិ
វិនន្ទិត្វា កតំ ធូរជកនកំ។ បលិយោតិ តាមធូរេសុ វិយ ចក្កយុត្តំ
ធូរជកនកំ។

៣០៥. អស្សតរិហិ យុត្តា រថា អស្សតរិវថា។ អាមុត្តមណិកុណ្ហាលាតិ
អាមុត្តមណិកុណ្ហាលានិ។

បរិនិព្វតោតិ កិលេសបរិនិព្វានេន បរិនិព្វតោ។ សីតិភូតោតិ
កិលេសាតចាការេន សីតិភូតោ។ និរូបដីតិ កិលេសុបដិអភារេន និរូបដីតិ
វុច្ចតិ។

សព្ពា អាសត្តិយោ ធនេត្វាតិ រូចាធិសុ វា វិសយេសុ សព្ពកវេសុ វា បត្តនាយោ
ធិន្ទិត្វា។ ហធយេ ធនន្តិ ចិត្តេ កិលេសធនជំវិនេត្វា។ វេយ្យាយិកន្តិ វយករណំ
វុច្ចតិ។

៣០៧. អាធម្ម្យវាចោតិ តស្ស វេចនំ ពហ្វ ជនា អាធិយិតត្ថំ សោតត្ថំ
មញ្ញន្តិតិ អត្ថោ។ អារាមេ អកំស្វតិ យេ សធនា, តេ អត្តនោ ធនេន អកំសុ។
យេ មន្ទធនា ចេវ អធនា ច, តេសំ ធនំ អធាសិ។ ឥតិ សោ
សតសហស្សកហាបណោ សតសហស្សក្សនកញ្ច កណ្ហំ ធន្វា

បញ្ចេញត្រាលីសយោជន៍កេ អន្ទានេ យោជនេ យោជនេវិហារបតិជ្ជានំ កត្វា
សាវត្ថី អគមាសិ។

កោដិសន្តរំ សន្តរាបេសីតិ កហាបណាកោដិយា កហាបណាកោដិ
បដិចាទេត្វា សន្តរិ។ យេ តត្ថ រុក្ខា វា ចោក្ខវណិយោ វា តេសំ
បរិក្ខេបប្បមាណំ គហេត្វា អញ្ញស្មី ហនេ សន្តរិត្វា អនាសិ។ ឯវមស្ស
អជ្ឈរសកោដិកំ និធានំ បរិក្ខេបំ អគមាសិ។

កុមារស្ស ឯតទហោសីតិ គហាបតិនោ ឯវំ ពហុធនំ ចជន្តស្សបិ មុខស្ស
វិប្បសន្នាការំ ទិស្វា ឯតំ អហោសិ។ កោដ្ឋកំ មាបេសីតិ សត្តភូមិកំ
ទ្វារកោដ្ឋកថាសាទំ មាបេសិ។

អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហាបតិ ជេតវនេវិហារេ កាវាបេសិ...បេ....
មណ្ឌាបេ កាវាបេសីតិ អបរាហិមិ អជ្ឈរសហិ កោដិហិ ឯតេវិហារាធយោ
កាវាបេសិ អជ្ឈករីសប្បមាណាយ ភូមិយា។ វិបស្សិស្ស ហិ ភគវតោ
បុនព្ពសុមិត្តោ គហាបតិ យោជនប្បមាណំ ភូមិ សុវណ្ណិជ្ជកាសន្តវេន កិណិត្វា
វិហារំ កាវាបេសិ។ សិខិស្ស បន សិវវង្សោ គហាបតិ តិការុតប្បមាណំ
សុវណ្ណាយជ្ជិសន្តវេន, វេស្សភុស្ស សោតិដោ គហាបតិ អឡយោជនប្បមាណំ
សុវណ្ណាដាលសន្តវេន, កកុសន្ទស្ស បន អច្ចតោ គហាបតិ ការុតប្បមាណំ
សុវណ្ណាហត្ថិបទសន្តវេន, កោណាគមនស្ស ឧត្តោ គហាបតិ
អឡការុតប្បមាណំ សុវណ្ណិជ្ជកាសន្តវេន, កស្សបស្ស សុមង្គលោ គហាបតិ
វិសតិឧសភប្បមាណំ សុវណ្ណកច្ចបសន្តវេន, អម្ពាភំ ភគវតោ សុទត្តោ
គហាបតិ អជ្ឈករីសប្បមាណំ ភូមិ កហាបណាសន្តវេន កិណិត្វាវិហារំ
កាវាបេសីតិ; ឯវំ អនុបុព្វេន បរិហាយន្តិ សម្បត្តិយោតិ អលមេវ
សត្តសម្បត្តិសុវិវដ្តិតុំ អលំ វិមុច្ចិតុត្តិ។

៣០៨. ខណ្ឌន្តិ ភិណ្ឌាកាសោ។ ដុល្លន្តិ ដលិតោកាសោ។ បដិសង្ខរិស្សតិ តិ
ចាកតិកំ ករិស្សតិ។ លទ្ធនវកម្មេន បន ភិក្ខុនា វាសិជរសុនិខាននាទីនិ
គហេត្វា សយំ ន កាតព្វំ, កតាកតំ ជានិតព្វំ។

៣០៩. បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ គន្ធាតិ បេរោ កិរ គិលានេ បដិជគ្គន្តោ ជិណ្ឌោ វុឡេ
សង្កណ្ឌោ សព្វបច្ឆតោ អាគច្ឆតិ។ ឥន្ទមស្ស ចារិត្តំ។ តេន វុត្ថំ - “បិដ្ឋិតោ
បិដ្ឋិតោ គន្ធា”តិ។ អគ្គាសនន្តិ បេរាសនំ។ អគ្គោនកន្តិ ទក្ខិណោនកំ។
អគ្គបិណ្ឌន្តិ សង្ឃត្ថេវបិណ្ឌំ។ អន្តរា សត្វំនំ ករិត្វាតិ ចតុន្នំ ចាទានំ អន្តរេ
ករិត្វា។

៣១០. បតិជ្ជាបេសីតិ អជ្ឈាសកោដិបរិច្ឆាគំ កត្វា បតិជ្ជាបេសិ។ ឯវំ
សព្វាបិ ចតុបណ្ណាសកោដិយោ បរិច្ឆេទិ។

វិហារានុជាននកថា និដ្ឋិតា។

អាសនប្បដិពាហនាទិកថា

៣១១. វិប្បកតភោជនោតិ អន្តរយរេ វាវិហារេ វាអរញ្ញោ វាយត្ថ កត្ថចិ
ភុញ្ញមាណោ ភិក្ខុ អនិដ្ឋិតេ ភោជនេ ន វុដ្ឋាបេតព្វោ។ អន្តរយរេ បច្ឆា អាគតេន
ភិក្ខុំ គហេត្វា គន្ធាព្វំ។ សចេ មនុស្សា វាភិក្ខុ វា “បរិសថា”តិ វុទ្ធិន្តិ, “មយិ
បរិសន្តេ ភិក្ខុ ឧដ្ឋហិស្សន្តិ”តិ វុត្ថព្វំ។ “ឯថ, ភន្តេ, អាសនំ អត្ថី”តិ វុត្ថេន បន
បរិសិតព្វំ។ សចេ កោចិ កិញ្ចិ ន វុទ្ធិតិ, អាសនសាលំ គន្ធា អតិសម័បំ អគន្ធា
សភាគដ្ឋានេ ឋានព្វំ។ ឱកាសេ កតេ “បរិសថា”តិ វុត្ថេន បន បរិសិតព្វំ។ សចេ
បន យំ អាសនំ តស្ស ចាបុណាតិ, តត្ថ អភុញ្ញោ ភិក្ខុ និសិដ្ឋោ ហោតិ, តំ
ឧដ្ឋាបេតុំ វុត្ថតិ។ យាគុខដ្ឋកាទីសុ បន យំ កិញ្ចិ បិរិត្វា វា ខាទិត្វា វា យាវ

អញ្ជើញ អាគច្ឆតិ, តាវ និសិដ្ឋវិត្តហត្ថម្បី វុជ្ជាបេតុំ ន វុជ្ជតិ។
វិប្បកតភោជនោយេវ ហិ សោ ហោតិ។

សចេ វុជ្ជាបេតិ តិ សចេ អាបត្តិ អតិ ក្កមិទ្ធាបិ វុជ្ជាបេតិយេវ។ បវារិតោ ច
ហោតិ តិ យំ សោ វុជ្ជាបេតិ, អយញ្ចា ភិក្ខុ បវារិតោ ច ហោតិ, តេន វត្ថុញ្ចោ -
“គច្ឆ ឧទកំ អាហារាហី” តិ។ វុជ្ជតរញ្ជិ ភិក្ខុំ អាណាបេតុំ ឥទមេវ ឯកំ ឋានន្តិ។
សចេ សោ ឧទកម្បី ន អាហារតិ, តតោ យញ្ចា នវកតវេន កត្តត្ថំ, តំ ទស្សន្តោ
“សាធុកំ សិត្តានី” តិ អាទិមាហា។

គិលានស្ស បតិវុបំ សេយ្យន្តិ ឯត្ថ យោ កាសភគន្តរាតិសារាធិហិ គិលានោ
ហោតិ, ខេឡមល្លកវច្ឆកចាលាធិនិ វេបេតញ្ចានិ ហោន្តិ។ កុដ្ឋិវា ហោតិ,
សេនាសនំ ទូសេតិ; ឯវុបស្ស ហេដ្ឋាចាសាទបណ្ណាសាលាធិសុ អញ្ញាតវំ
ឯកមន្តំ សេនាសនំ ធាតត្ថំ។ យស្មី វសន្តេ សេនាសនំ ន ទុស្សតិ, តស្ស
វេសេយ្យាបិ ធាតត្ថាវ។ យោបិ សិនេហាចានិវេចននត្ថកម្មាធិសុ យំ កិញ្ចិ
ភេសន្តំ ករោតិ, សញ្ចោ សោ គិលានោយេវ, តស្សាបិ សល្លក្ខេត្វា បតិវុបំ
សេនាសនំ ធាតត្ថំ។ លេសកប្បេនាតិ អប្បកេន សីសាពាធាធិមត្តេន។ ភិក្ខុ
គណោត្វាតិ “ឯត្ថកា នាម ភិក្ខុ” តិ វិហារេ ភិក្ខុនំ បរិច្ឆេទំ ញាត្វា។

អាសនប្បជិពាហនាទិកថា និដ្ឋិតា។

សេនាសនគ្គាហកថា

៣០៨. សេយ្យាតិ មញ្ចដ្ឋានានិ វុជ្ជន្តិ។ សេយ្យគ្គេនាតិ សេយ្យាបរិច្ឆេទេន,
វស្សបនាយិកធិវសេ កាលំ យោសេត្វា ឯកមញ្ចដ្ឋានំ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ
គាហេតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ សេយ្យគ្គេន គាហេន្តាតិ សេយ្យាបរិច្ឆេទេន
គាហាយមាណ។ សេយ្យា ឧស្សារយីសូតិ មញ្ចដ្ឋានានិ អតិវេកានិ អហោសុំ។

វិហារក្តោធិសុបិ ឯសេវ នយោ។ អនុភាគន្តិ បុន អបរម្បិ ភាគំ ធាតុំ។
អតិមន្តេសុ ហិ ភិក្ខុសុ ឯកេកស្ស ភិក្ខុនោ ទ្វេ តីណិ បរិវេណានិ ធាតុញ្ចានិ។ ន
អកាមា ធាតុញ្ចាតិ អនិច្ចាយ ន ធាតុញ្ចោ។ តត្ថ វស្សបនាយិ កធិវសេ គហិតេ
អនុភាគេ បច្ឆា អាគតានំ ន អត្តនោ អរុចិយា សោ អនុភាគោ ធាតុញ្ចោ។ សចេ
បន យេន គហិតោ, សោ ច អត្តនោ រុចិយា តំ អនុភាគំ វា បឋមភាគំ វា ទេតិ,
វដ្តតិ។

និស្សីមេ បិតស្សាតិ ឧបចារសីមតោ ពហិ បិតស្ស។ អន្តោ ឧបចារសីមាយ
បន ទ្វេ បិតស្សបិ លព្ពតិយេវ។ សេនាសនំ គហេត្វាតិ វស្សបនាយិ កធិវសេ
គហេត្វា។ សព្ពកាលំ បដិពាហន្តិ ចតុមាសច្ចយេន ឧតុកាលេបិ
បដិពាហន្តិ។ តីសុ សេនាសនក្កាហេសុ បុរិមកោ ច បច្ឆិមកោ ចាតិ ឥមេ ទ្វេ
គាហា ថាវវា។

អន្តរាមុត្តកេ អយំ វិនិច្ឆយោ - ឯកស្មី វិហារេ មហាលាភសេនាសនំ
ហោតិ។ សេនាសនសាមិកា វស្សបគតំ ភិក្ខុំ សព្ពបច្ចយេហិ សក្កច្ចំ
ឧបជ្ជហិត្វា បវារេត្វា គមនកាលេ ពហុំ សមណបរិក្ការំ ទេន្តិ។ មហាថេរា
ទ្វេតោបិ អាគន្ធា វស្សបនាយិ កធិវសេ តំ គហេត្វា ជាសុំ វសិត្វា វុត្ថវស្សា
លាភំ គណ្ហិត្វា បក្កមន្តិ។ អាវាសិកា “មយំ ឯតុប្បន្នំ លាភំ ន លភាម, និច្ចំ
អាគន្ធកមហាថេរាវ លភន្តិ, តេយេវ នំ អាគន្ធា បដិជគ្គិស្សន្តិ” តិ បលុដ្ឋន្តម្បិ ន
ឱលោកេន្តិ។ ភគវា តស្ស បដិជគ្គនត្ថំ “អបរដ្ឋគតាយ បវារណាយ អាយតិ
វស្សវាសត្ថាយ អន្តរាមុត្តកោ គាហេតុញ្ចោ” តិ អាហា។

តំ គាហោន្តេន សង្ឃត្តេរោ វត្តញ្ចោ - “ភន្តេ អន្តរាមុត្តកសេនាសនំ
គណ្ហាថា” តិ។ សចេ គណ្ហាតិ, ធាតុញ្ចោ ឆោ ច ឯតេនេវ ឧបាយេន អនុថេរំ អាធិ
កត្វាយោ គណ្ហាតិ, តស្ស អន្តមសោ សាមណេវស្សបិ ធាតុញ្ចោ។ តេន តំ

សេនាសនំ អដ្ឋមាសេ បដិជគ្គិតតំ។ ធននភិក្ខុភូមីសុ យំ កិញ្ចិ ខណ្ឌំ វា ដុល្លំ វា
ហោតិ, តំ សត្វំ បដិសន្ធិវតតំ។ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាធិហិ ធិវសំ ខេបេត្វា វត្តិ តត្ថ
វសិតុម្បិ វដ្ឋតិ។ វត្តិ បរិវេណេ វសិត្វា តត្ថ ធិវសំ ខេបេតុម្បិ វដ្ឋតិ។ វត្តិជ្ជិវ
តត្ថេវ វសិតុម្បិ វដ្ឋតិ។ ឧតុកាលេ អាគតានំ វុឡានំ ន បដិពាហិតតំ។
វស្សបនាយិកធិវសេ បន សម្បត្តេ សចេ សង្ឃត្តេវេ “មយ្ហំ ឥទំ សេនាសនំ
ទេថា” តិ វទតិ, ន លភតិ។ “ភន្តេ, ឥទំ អន្តរាមុត្តកំ គហេត្វា អដ្ឋមាសេ ឯកេន
ភិក្ខុនា បដិជគ្គិត” ត្ថិ វត្វា ន ធាតតំ។ អដ្ឋមាសេ បដិជគ្គកភិក្ខុស្សេវ គហិតំ
ហោតិ។

យស្មី បន សេនាសនេ ឯកសំវច្ឆេវ ទិក្ខុត្ថំ បច្ចយេ ទេន្តិ ធមាសច្ចយេន
ធមាសច្ចយេន, តំ អន្តរាមុត្តកំ ន គាហេតតំ។ យស្មី វា តិក្ខុត្ថំ ទេន្តិ
ចតុមាសច្ចយេន ចតុមាសច្ចយេន, យស្មី វា ចតុក្ខត្ថំ ទេន្តិ តេមាសច្ចយេន
តេមាសច្ចយេន, តំ អន្តរាមុត្តកំ ន គាហេតតំ។ បច្ចយេនេវ ហិ តំ បដិជគ្គនំ
លភិស្សតិ។ យស្មី បន ឯកសំវច្ឆេវ សកិទេវ ពហុបច្ចយេ ទេន្តិ, ឯតំ
អន្តរាមុត្តកំ គាហេតត្ថិ។ អយំ តាវ អន្តោវស្សេ វស្សបនាយិកធិវសេន
ចាឡិយំ អាគតសេនាសនគ្គាហាកថា។

អយំ បន សេនាសនគ្គាហោ នាម ធុរិទោ ហោតិ - ឧតុកាលេ ច
វស្សវាសេ ច។ តត្ថ ឧតុកាលេ តាវ កេចិ អាគន្ធកា ភិក្ខុ បុរេភត្តំ អាគច្ឆន្តិ,
កេចិ បច្ឆាភត្តំ បឋមយាមំ វា មជ្ឈិមយាមំ វា បច្ឆិមយាមំ វា យេ យទា អាគច្ឆន្តិ,
តេសំ តទាវ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាបេត្វា សេនាសនំ ធាតតំ។ អកាលោ នាម នត្ថិ។
សេនាសនបញ្ញាបកេន បន បណ្ឌិតេន ភវិតតំ, ឯកំ វា ទ្វេ វា មញ្ញាជ្ជានិ
ឋេបេតញ្ញានិ។ សចេ វិកាលេ ឯកោ វា ទ្វេ វា ថេវ អាគច្ឆន្តិ, តេ វត្តញ្ញា - “ភន្តេ,

អាទិត្យ បដ្ឋាយ វុដ្ឋាបិយមាណេ សព្វេបិ ភិក្ខុ ឧត្តណ្ហិកា ភវិស្សន្តិ, តុម្កេ អម្ពាភំ
វសនដ្ឋានេយេវ វសថា”តិ។

ពហូសុ បន អាគតេសុ វុដ្ឋាបេត្វា បដិចាជិយា ធាតត្ថំ។ សចេ ឯកេកំ
បរិវេណំ បហោតិ, ឯកេកំ បរិវេណំ ធាតត្ថំ។ តត្ថ
អគ្គិសាលទិយសាលមណ្ឌលមាលាធម្មោ សព្វេបិ តស្សេវ ចាបុណ្ណិ។ ឯវំ
អប្បហោន្តេ ចាសាធក្កន ធាតត្ថំ។ ចាសាធសុ អប្បហោន្តេសុ ឱវរកក្កន
ធាតត្ថំ។ ឱវរកេសុ អប្បហោន្តេសុ សេយ្យក្កន ធាតត្ថំ។ សេយ្យក្កេសុ
អប្បហោន្តេសុ មញ្ញដ្ឋានេន ធាតត្ថំ។ មញ្ញដ្ឋានេ អប្បហោន្តេ
ឯកបីឋកដ្ឋានំវសេន ធាតត្ថំ។ ភិក្ខុនោ បន បិតោកាសមត្ថំ ន គាហោតត្ថំ។
ឯតញ្ចិ សេនាសនំ នាម ន ហោតិ។ បីឋកដ្ឋានេ បន អប្បហោន្តេ ឯកំ មញ្ញដ្ឋានំ
វា បីឋកដ្ឋានំ វា វាវេន វាវេន គហោត្វា “ភន្តេ, វិស្សមថា”តិ តិណ្ហំ ជនានំ ធាតត្ថំ,
ន ហិ សក្កា សីតសមយេ សព្វេត្ថី អដ្ឋោកាសេ វសិតុំ។ មហាថេវេន
បឋមយាមំ វិស្សមិច្ឆា និក្ខមិច្ឆា ទុតិយត្ថេវស្ស វត្ថត្ថំ - “អាវុសោ, ឥធ
បរិសាហី”តិ។ សចេ មហាថេវេន និទ្ទាគរុកោ ហោតិ, កាលំ ន ជាតាតិ,
ឧក្កាសិច្ឆា ធូរំ អាគោដេត្វា “ភន្តេ, កាលោ ជាតោ, សីតំ អនុទហាតី”តិ វត្ថត្ថំ។
តេន និក្ខមិច្ឆា ឱកាសោ ធាតត្ថោ, អនាតុំ ន លភតិ។ ទុតិយត្ថេវេនបិ
មជ្ឈិមយាមំ វិស្សមិច្ឆា បុរិមនយេនេវ ឥតវស្ស ធាតត្ថំ។ និទ្ទាគរុកោ
វុត្ថនយេនេវ វុដ្ឋាបេតត្ថោ។ ឯវំ ឯកវត្ថី ឯកមញ្ញដ្ឋានំ តិណ្ហំ ធាតត្ថំ។ ជម្ពុទីបេ
បន ឯកច្ឆេ ភិក្ខុ “សេនាសនំ នាម មញ្ញដ្ឋានំ វា បីឋដ្ឋានំ វា កិញ្ចិទេវ កស្សបិ
សប្បាយំ ហោតិ, កស្សបិ អសប្បាយ”តិ អាគន្តុកា ហោន្តុ វា មា វា, ទេវសិកំ
សេនាសនំ គាហោន្តិ។ អយំ ឧតុកាលេ សេនាសនក្កាហោ នាម។

វស្សាវាសេ បន អត្ថិ អាគន្ធកវត្តំ, អត្ថិ អាវាសិកវត្តំ, អាគន្ធកេន តាវ
សកដ្ឋានំ មុញ្ញាត្វា អញ្ញាត្វ គន្ធា វសិតុកាមេន វស្សបនាយិកធិវសមេវ តត្ថ ន
គន្ធា វសនដ្ឋានំ វា ហិ តត្រ ឥម្ពាជំ ភវេយ្យ, ភិក្ខុចារោ វា ន សម្មវដ្ឋេយ្យ,
តេន ន ជាសុំ វិហារេយ្យ។ តស្មា “ឥធានិ មាសមត្ថេន វស្សបនាយិកា
ភវិស្សតិ” តិ តំ វិហារំ បវិសិតតំ។ តត្ថ មាសមត្តំ វសន្តោ សចេ ឧទ្ទេសត្តិកោ
ឧទ្ទេសសម្មត្តិ សល្លក្ខេត្វា, សចេ កម្មដ្ឋានិកោ កម្មដ្ឋានសប្បាយតំ
សល្លក្ខេត្វា, សចេ បច្ចយត្តិកោ បច្ចយលាភំ សល្លក្ខេត្វា អន្តោវស្សេ សុខំ
វសិស្សតិ។

សកដ្ឋានតោ ច តត្ថ គន្ធានេន ន គោចរគាមោ យដ្ឋេតត្តោ, ន តត្ថ មនុស្សា
វត្តញ្ញា - “តុម្ពេ និស្សយ សលាភកត្តាធិនិ វា យាគុខដ្ឋកាធិនិ វា វស្សាវាសិកំ វា
នត្ថិ, អយំ ចេតិយស្ស បរិក្ខារោ, អយំ ឧចាសថាគារស្ស, ឥទំ តាឡញោវ សូចិ
ច សម្មជីវ្ជេ តុម្ពាភំ វិហារ” ត្ថិ។ សេនាសនំ បន ជត្តិកា
ធារុកណ្ណមត្តិកាភណ្ឌានិ បដិសាមេត្វា គមិយវត្តំ បូរេត្វា គន្ធា វា
គន្ធានាបិ ធម្មារេហិ បត្តចីវរកណ្ណិកាយោ ឧត្តិចាបេត្វា
តេលនាឡិកត្តរណ្ណាធិនិ គាហាបេត្វា នត្តំ បគ្គយ្ហ អត្តានំ ធស្សេនេន
គាមទ្វារេនេ ន គន្ធា, បដិវដ្ឋនេន អដិមគ្គេន គន្ធា វា អដិមគ្គេ អសតិ
តុម្ពាធិនិ មន្ទនេន ន គន្ធា, គមិយវត្តំ បន បូរេត្វា វិតក្កំ និទ្ទិកា សុទ្ធិចិត្តេន
គមនវត្តេនេ ន គន្ធា វា សចេ បន គាមទ្វារេន មគ្គោ ហោតិ, គន្ធានេន នំ សបរិវា
ទិស្វា មនុស្សា “អម្ពាភំ ចេរោវិយា” តិ ឧបដាវិត្វា “កុហិ, ភន្តេ, សត្តបរិក្ខារេ
គហេត្វា គន្ធា” តិ វទន្តិ, តេសុ ច ឯកោ វា វទតិ - “វស្សបនាយិកកាលោ
នាមាយំ, យត្ថ អន្តោវស្សេ និពទ្ធភិក្ខុចារោ ភណ្ឌបដិច្ឆាធនញ្ញា លព្ពតិ, តត្ថ
ភិក្ខុ គន្ធា” តិ។ តស្ស ចេ សុត្វា តេ មនុស្សា “ភន្តេ, ឥមស្មិម្បិ គាមេ ជនោ
ភុញ្ញតិ ចេវ និវាសេតិ ច, មា អញ្ញាត្វ គន្ធា” តិ វត្វា មិត្តាមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា

សព្វេ សម្ពុទ្ធយិ ត្វាវិហារេ និពាទ្ធវត្តញ្ច សលាកកត្តាជីនិ ច វស្សវាសិកញ្ច
បដ្ឋបេត្វា “ឥធរេ ភន្តេ វសថា” តិ យាចន្តិ, សព្វំ សាទិតុំ វដ្ឋតិ។ សព្វញ្ញេតំ
កប្បិយញ្ញោវ អនវដ្ឋញ្ច។ កុរុន្តិយំ បន “កុហី គប្បថា” តិ វុត្តេ ‘អសុកដ្ឋាន’ ន្តិ
វត្វា, ‘កស្មា តត្ថ គប្បថា’ តិ វុត្តេ ‘ការណំ អាចិត្តិតត្ថ’ តិ វុត្តំ។ ឧភយម្បិ បនេត្ថ
សុទ្ធិចិត្តត្តាវ អនវដ្ឋំ។ ឥទំ អាគន្ធកវត្តំ នាម។

ឥទំ បន អាវាសិកវត្តំ - បដិកថ្វេវ ហិ អាវាសិកេហិ វិហារេ ជគ្គិតញ្ញោ។
ខណ្ឌាដុល្លបដិសង្ខរណាបរិកណ្ឌានិ កាតញ្ញានិ។
វត្តិដ្ឋាននិវាដ្ឋានវច្ឆកុដិបស្សវដ្ឋានានិ បដានយវិហារមគ្គោតិ ឥមាជិ សញ្ញានិ
បដិជគ្គិតញ្ញានិ, ចេតិយេ សុធាកម្មំ មុទ្ធវេទិកាយ តេលមក្ខនំ
មញ្ចប័បបដិជគ្គនន្តិ ឥទម្បិ សព្វំ កាតញ្ញំ - “វស្សំ វសិតុកាមា អាគន្ធា
ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាកម្មដ្ឋានានុយោគាជីនិ ករោន្តា សុខំ វសិស្សន្តិ” តិ។
កតបរិកម្មេហិ អាសាទ្ធិដុល្លាបញ្ចមិតោ បដ្ឋាយ វស្សវាសិកំ បុច្ឆិតញ្ញំ។ កត្ថ
បុច្ឆិតញ្ញំ? យតោ បកតិយា លព្ពតិ។ យេហិ បន ន ទិន្នបុព្វំ, តេ បុច្ឆិតុំ ន វដ្ឋតិ។
កស្មា បុច្ឆិតញ្ញំ? កធាចិ ហិ មនុស្សា ទេន្តិ, កធាចិ ទុព្ពិក្ខាជីហិ ឧបទ្កតា ន ទេន្តិ។
តត្ថ យេ ន ទស្សន្តិ, តេ អបុច្ឆិត្វា វស្សវាសិកេ គាហិតេ គាហិតភិក្ខុនំ
លាភន្តរាយោ ហោតិ, តស្មា បុច្ឆិត្វាវ គាហេតញ្ញំ, បុច្ឆន្តេន “តុម្កាកំ
វស្សវាសិកក្កាហកកាលោ ឧបកដ្ឋោ” តិ វត្តញ្ញំ។ សចេ វទន្តិ “ភន្តេ, ឥមំ សំវច្ឆរំ
នាតកាជីហិ ឧបទ្កតម្ហ, ន សក្កោម នាតុ” តិ វា “យំ មយំ បុព្វេ ទេម, តតោ
ឧនតរំ ទស្សមា” តិ វា “ឥទានិ កប្បាសោ សុលភោ, យំ បុព្វេ ទេម, តតោ
ពហុតរំ ទស្សមា” តិ វា វទន្តិ, តំ សល្លកេត្វា តទន្ធវេបន នយេន តេសំ តេសំ
សេនាសនេ ភិក្ខុនំ វស្សវាសិកំ គាហេតញ្ញំ។

សេចក្តី មនុស្ស វេទន្តិ - “យស្ស អម្ពាភំ វស្សវាសិកំ ចាបុណាតិ, សោ
តេមាសំ ចានិយំ ឧបដ្ឋាបេតុ, វិហារមគ្គំ ជគ្គតុ, ចេតិយផ្តលាពោធិយផ្តលានិ
ជគ្គតុ, ពោធិរុក្ខេ ឧទកំ អាសិញ្ចត្ថ” តិ, យស្ស តំ ចាបុណាតិ, តស្ស
អាចិក្ខិតត្ថំ។ យោ បន គាមោ បដិក្កម្ម យោជនទិយោជនន្តរេ ហោតិ, តត្រ ចេ
កុលានិ ឧបនិក្ខេបំ វេហេត្វា វិហារេ វស្សវាសិកំ ទេន្តិយេវ, តានិ កុលានិ
អបុច្ឆិទ្វាបិ តេសំ សេនាសនេ វត្ថំ កត្វា វសន្តស្ស វស្សវាសិកំ គាហោតត្ថំ។
សេច បន តេសំ សេនាសនេ បំសុក្ខលិកោ វសតិ, អាគតញ្ច តំ ទិស្វា “តុម្ពាភំ
វស្សវាសិកំ ទេមា” តិ វេទន្តិ, តេន សង្ឃស្ស អាចិក្ខិតត្ថំ។ សេច តានិ កុលានិ
សង្ឃស្ស ទាតុំ ន ឥច្ឆន្តិ, “តុម្ពាភំយេវ ទេមា” តិ វេទន្តិ, សភាគោភិក្ខុ “វត្ថំ កត្វា
គណ្ហាហី” តិ វត្ថុញ្ញោ។ បំសុក្ខលិកស្ស បនេតំ ន វដ្តតិ, ឥតិ សទ្ធាទេយ្យ
ទាយកមនុស្ស បុច្ឆិតញ្ញោ។

តត្រប្បាទេ បន កប្បិយការកា បុច្ឆិតញ្ញោ។ កថំ បុច្ឆិតញ្ញោ? “កី, អាវុសោ,
សង្ឃស្ស ភណ្ឌាបដិច្ឆាទនំ ភវិស្សតិ” តិ។ សេច វេទន្តិ - “ភវិស្សតិ, ភន្តេ,
ឯកេកស្ស នវហត្ថំ សាជកំ ទស្សម, វស្សវាសិកំ គាហោថា” តិ, គាហោតត្ថំ។
សេច វេទន្តិ - “សាជកំ នត្ថិ; វត្ថុ បន អត្ថិ, គាហោថ, ភន្តេ” តិ, វត្ថុម្ហិ សន្តេបិ
គាហោតុំ វដ្តតិយេវ។ កប្បិយការកា កាណញ្ញោ ហត្ថេ “កប្បិយភណ្ឌំ បរិភុញ្ញោថា” តិ
ទិន្នវត្ថុតោ យំ យំ កប្បំ, តំ តំ សព្វំ បរិភុញ្ញោតុំ អនុញ្ញាតំ។

យំ បនេត្ត បិណ្ឌាចាតត្ថាយ គិលានបច្ចយត្ថាយ វា ឧទ្ទិស្ស ទិន្នំ, តំ បីវេ
ឧបនាមេន្តេហិ សង្ឃសុដ្ឋតាយ អបលោកេត្វា ឧបនាមេតត្ថំ។ សេនាសនត្ថាយ
ឧទ្ទិស្ស ទិន្នំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ, បីវេវសេនេវ ចតុបច្ចយវសេន វា ទិន្នំ បីវេ
ឧបនាមេន្តានំ អបលោកនកម្មកិច្ចំ នត្ថិ, អបលោកនកម្មំ ករោន្តេហិ ច
បុគ្គលវសេនេវ កាតត្ថំ, សង្ឃវសេន ន កាតត្ថំ។ ជាត្រូវបរិវេសនាបិ

អាមកធម្មាវសេន វា អបលោកនកម្មំ ន វដ្តតិ។ កប្បិយភណ្ឌាវសេន
ចីវរតណ្ហាលាទិវសេនេវ ច វដ្តតិ។ តំ បន ឃំ កត្តតំ - “ឥធានិ សុភិក្ខុំ
សុលភិបិណ្ឌំ, ភិក្ខុ ចីវរេន កិលមន្តិ, ឯត្ថកំ នាម តណ្ហាលភាគំ ភិក្ខុនំ ចីវរំ
កាតុំ វុច្ឆតិ” តិ។ “គិលានបច្ឆយោ សុលភោ គិលានោ វា នត្ថិ, ឯត្ថកំ នាម
តណ្ហាលភាគំ ភិក្ខុនំ ចីវរំ កាតុំ វុច្ឆតិ” តិ។

ឃំ ចីវរបច្ឆយំ សល្លកេត្វា សេនាសនស្ស កាលេ ឃោសិតេ សន្និបតិតេ
សង្ឃេ សេនាសនក្កាហាកោ សម្មន្និតញ្ញោ។ សម្មន្នន្តេន ច ទ្វេ សម្មន្និតញ្ញាតិ វុត្តំ។
ឃំ ញ្ញំ នវកោ វុឡ្យតវស្ស, វុឡ្យា ច នវកស្ស គាហេស្សតិ។ មហាន្តេ បន
មហាវិហារសទិសេ វិហារេ តយោ ចត្តារោ ជនា សម្មន្និតញ្ញោ។ កុរុន្តិយំ បន
“អជ្ជបិ សោឡសបិ ជនេ សម្មន្និតុំ វដ្តតិ” តិ វុត្តំ។ តេសំ សម្មតិ កម្មវាបាយបិ
អបលោកនេនបិ វដ្តតិយេវ។

តេហិ សម្មតេហិ ភិក្ខុហិ សេនាសនំ សល្លកេត្វតតំ, ចេតិយយំ ពោធិយំ
អាសនយំ សម្មញ្ញនិអដ្ឋោ ធារុអដ្ឋោ វច្ឆកុជិ ឥដ្ឋកសាលា វឡ្យកិសាលា
ធារកោដ្ឋកោ ចានីយមាឡោ មគ្គោ ចោក្ខវណ្ឌីតិ ឯតានិ ហិ អសេនាសនានិ,
វិហារោ អឡ្យយោគោ ចាសាទោ ហម្មិយំ គុហា មណ្ឌោចោ វុត្តមូលំ វេឡុគុម្ពោតិ
ឥមានិ សេនាសនានិ, តានិ គាហេតញ្ញានិ។ គាហេន្តេន ច “បឋមំ ភិក្ខុ គណេតុំ,
ភិក្ខុ គណេត្វា សេយ្យា គណេតុ” ន្តិ ឯត្ថ វុត្តនយេន គាហេតញ្ញានិ។ សច
សង្ឃិកោ ច សទ្ធាទេយ្យោ ចាតិ ទ្វេ ចីវរបច្ឆយា ហោន្តិ, តេសុ យំ ភិក្ខុ បឋមំ
គណេតុំ ឥច្ឆន្តិ, តំ គាហេត្វា តស្ស ឋិតិកតោ បដ្ឋាយ ឥតរោ គាហេតញ្ញោ។

សច បន ភិក្ខុនំ អប្បតាយ បរិវេណគ្គេន សេនាសនេ គាហិយមាទេ ឯកំ
បរិវេណំ មហាលាភំ ហោតិ, ទស វា ធាទស វា ចីវរានិ លភន្តិ, តំ វិជជេត្វា
អញ្ញេសុ អលាភកេសុ អាវាសេសុ បក្ខិបិត្វា អញ្ញេសម្មិ ភិក្ខុនំ គាហេតញ្ញន្តិ

មហាសុមត្ថេរោ អាហា។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហា - “ន ឯវំ កាតត្ថំ, មនុស្សា ហិ
អត្តនោ អាវាសជគ្គនត្ថាយ បច្ចយំ ទេន្តិ, តស្មា អញ្ញេហិ ភិក្ខុហិ តត្ថ
បរិសិតត្ថ”ន្តិ។ សេច បនេត្ថ មហាថេរោ បដិក្កោសតិ - “មារុសោ, ឯវំ គាហោថ,
ភគវតោ អនុសិដ្ឋិ ករោថ, វុត្តញ្ញោតំ ភគវតា - ‘អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ,
បរិវេណគ្គន គាហេតុ’”ន្តិ តស្ស បដិក្កោសនាយ អដ្ឋត្វា “ភន្តេ ភិក្ខុ ពហូ,
បច្ចយោ មន្ទោ, សង្កហំ កាតុំ វុដ្ឋតិ”តិ តំ សញ្ញាបេត្វា គាហេតត្ថមេវ។

គាហេន្តេន ច សម្មតេន ភិក្ខុនា មហាថេរស្ស សន្តិកំ គន្ធា ឯវំ វុត្តត្ថំ -
“ភន្តេ, តុម្កាកំ សេនាសនំ ចាបុណាតិ, គណ្ណោថ បច្ចយំ ជារថា”តិ។
“អសុកកុលស្ស បច្ចយោ អសុកសេនាសនញ្ច មយ្ហំ ចាបុណាតិ, មារុសោ”តិ,
“ចាបុណាតិ, ភន្តេ, គណ្ណោថ ន”ន្តិ, “គណ្ណាមិ, មារុសោ”តិ, គហិតំ ហោតិ។ សេច
បន “គហិតំ វោ, ភន្តេ”តិ វុត្ត “គហិតំ មេ”តិ វា “គណ្ហិស្សថ, ភន្តេ”តិ វុត្ត
“គណ្ហិស្សមី”តិ វា វុត្ត “គហិតំ ហោតិ”តិ មហាសុមត្ថេរោ អាហា។
មហាបទុមត្ថេរោ បនាហា - “អតីតានាគតវចនំ វា ហោតុ, វុត្តមានវចនំ វា,
សតុប្បាទមត្តអាលយ ករណមត្តមេវ ចេត្ត បមាណំ, តស្មា គហិតមេវ
ហោតិ”តិ។

យោមិ បំសុក្ខលិកោ ភិក្ខុ សេនាសនំ គហេត្វា បច្ចយំ វិស្សន្នេតិ, អយម្បិ
ន អញ្ញស្មី អាវាសេ បក្ខិមិតត្ថោ។ តស្មីយេវ បរិវេណ អគ្គិសាលាយ វា
ធិយសាលាយ វា វុត្តមូលេ វា អញ្ញស្ស គាហេតុំ វុដ្ឋតិ។ បំសុក្ខលិកោ
“វសាមី”តិ សេនាសនំ ជគ្គិស្សតិ, ឥតរោ “បច្ចយំ គណ្ហាមី”តិ, ឯវំ ធូហិ
ការណេហិ សេនាសនំ សុជគ្គិតតវំ ភវិស្សតិ។ មហាបច្ចវិយំ បន វុត្តំ -
“បំសុក្ខលិកេ វាសត្ថាយ សេនាសនំ គណ្ហាន្តេ សេនាសនគ្គាហាបកេន វុត្តត្ថំ -
‘ភន្តេ, ឥធ បច្ចយោ អត្ថិ, សោ កី កាតត្ថោ’តិ។ តេន ‘ហេជ្ជា អញ្ញំ

គាហាបេហ៍'តិ វត្តព្រោះ សេច បន កិញ្ចិ អវត្តាវ វសតិ, វត្តវស្សស្ស ច
ចាទម្បលេ ឋបេត្វា សាជកំ ទេន្តិ, វដ្តតិ។ អថ វស្សវាសិកំ ទេមាតិ វទន្តិ, តស្មី
សេនាសនេ វស្សវត្តភិក្ខុនំ ចាបុណាតិ"តិ។ យេសំ បន សេនាសនំ នត្ថិ; កេវលំ
បច្ចយមេវ ទេន្តិ, តេសំ បច្ចយំ អវស្សវាសិកេ សេនាសនេ កាហេតុំ វដ្តតិ។

មនុស្សា ដូច កត្វា វស្សវាសិកំ គាហាបេន្តិ, ដូចោ នាម អសេនាសនំ,
តស្ស សមីបេ វុក្ខេ វា មណ្ឌាបេ វា ឧបនិពន្ធិត្វា គាហាបេតព្ពំ។ តេន ភិក្ខុនា
ចេតិយំ បដិជគ្គិតព្ពំ។
ពោធិវុក្ខពោធិយវអាសនយវសម្មញ្ញនិអដ្ឋនារុអដ្ឋវច្ឆកុជិទ្វារកោដ្ឋកចានីយ
មាឡកទន្តកដ្ឋមាឡកេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ភោជនសាលា បន
សេនាសនមេវ, តស្មា តំ ឯកស្ស វា ពហូនំ វា បរិច្ឆិទ្ធិត្វា កាហេតុំ វដ្តតិ
សព្ពមិទំវិត្តារេន មហាបច្ឆវិយំ វត្តំ។

សេនាសនក្តាហាបកេន បន ចាជិបទអវុណតោ បដ្ឋាយ យាវ បុន អវុណំ
នភិជ្ជតិ តាវ កាហេតព្ពំ, ឥទញ្ចិ សេនាសនក្តាហាស្ស ទេត្ថំ។ សេច ចាតោវ
គាហិតេ សេនាសនេ អញ្ញោវិតក្កចារិកោ ភិក្ខុ អាគន្ធា សេនាសនំ យាចតិ,
“គហិតំ, ភន្តេ, សេនាសនំ, វស្សបគតោ សង្ឃោ, វមណីយោវិហារោ,
វុក្ខមូលាធិសុ យត្ថ ឥច្ឆថ តត្ថ វសថា”តិ វត្តព្រោះ។ វស្សបគតេហិ អន្តោវស្ស
និពន្ធវត្ថំ ឋបេត្វា វស្សបគតាភិក្ខុ “សម្មញ្ញនិយោ ពន្ធថា”តិ វត្តព្រោះ។ សុលភា
ចេ ទណ្ឌាកា ចេវ សុលាកាយោ ច ហោន្តិ, ឯកេកេន ធបញ្ច មុជ្ជិសម្មញ្ញនិយោ,
ទ្វេ តិស្សោ យជ្ជិសម្មញ្ញនិយោ វា ពន្ធិតព្ពំ។ ទុល្លភា ច ហោន្តិ, ទ្វេ តិស្សោ
មុជ្ជិសម្មញ្ញនិយោ ឯកា យជ្ជិសម្មញ្ញនិ ពន្ធិតព្ពំ។ សាមណេវេហិ បញ្ច បញ្ច
ឧក្កា កោដ្ឋតព្ពំ។ វសនដ្ឋានេ កសាវបរិភណ្ឌំ កាតព្ពំ។

វត្តំ ករោន្តេហិ បន “ន ឧទ្ទិសិតតំ, ន ឧទ្ទិសាបេតតំ, ន សជ្ឈាយោ កាតត្តោ,
ន បញ្ញាជេតតំ, ន ឧបសម្មាទេតតំ, ន និស្សយោ ធាតត្តោ, ន ធម្មសវនំ កាតតំ,
សត្តេវ ហិ ឯតេ បបញ្ចា។ និប្បបញ្ចា ហុត្វា សមណធម្មមេវ ករិស្សាមា” តិ វា
“សត្តេ តេរស ធុតត្តានិ សមាទិយន្តុ, សេយ្យំ អកល្យត្វា ហនចន្តមេហិ
វីតិនាមេន្តុ, មូគព្ភតំ គណ្ណាន្តុ, សត្តាហាករណីយេន គតាបិ ភាជនីយភណ្ឌំ
លភន្តុ” តិ វា ឯវុបំ អធម្មិកវត្តំ ន កាតតំ។ ឯវំ បន កាតតំ - បរិយត្តិធម្មោ
នាម តិវិធម្មិ សទ្ធម្មំ បតិជ្ជាបេតិ; តស្មា សក្កច្ចំ ឧទ្ទិសថ, ឧទ្ទិសាបេថ, សជ្ឈាយំ
ករោថ, បធានយវេ វសន្តានំ សជ្ឈជ្ឈនំ អកត្វា អន្តោវិហារេ និសីទិត្វា ឧទ្ទិសថ,
ឧទ្ទិសាបេថ, សជ្ឈាយំ ករោថ, ធម្មសវនំ សមិទ្ធិំ ករោថ, បញ្ញាជេត្តា សោធនត្វា
បញ្ញាជេថ, សោធនត្វា ឧបសម្មាទេថ, សោធនត្វា និស្សយំ ទេថ, ឯកោបិ ហិ
កុលបុត្តោ បព្ពដ្ឋំ ឧបសម្មទព្វា លភិត្វា សកលសាសនំ បតិជ្ជាបេតិ, អត្តនោ
ថាមេន យត្តកានិ សក្កោថ តត្តកានិ ធុតត្តានិ សមាទិយថ។ អន្តោវស្សំ
នាមេតំ សកលទិវសំ វត្តិយា ច បឋមបច្ឆិមយាមេសុ អប្បមត្តេហិ ភវិតតំ,
វីរិយំ អារភិតតំ។ ចោរាណកមហាជេរាបិ សព្វបលិពោធនិទ្ធិត្វា អន្តោវស្សេ
ឯកចារិកវត្តំ បូរយីសុ, ភស្សេ មត្តំ ជានិត្វា ទសវត្ថុកកថំ
ទសអសុភទសានុស្សតិអជ្ជតីសារម្មណាកថព្វា កាតុំ វដ្ឋតិ, អាគន្ធកានំ វត្តំ
កាតុំ សត្តាហាករណីយេន គតានំ អបលោកេត្វា ទាតុំ វដ្ឋតិ ឯវុបំ វត្តំ
កាតតំ។

អបិច ភិក្ខុ ឱវទិតព្វា - “វិក្កាហិកបិសុណាជរុសវចនានិ មា វទេថ, ទិវសេ
ទិវសេ សីលានិ អារដ្ឋេន្តា ចតុរាវ ក្ខំ អហាបេន្តា មនសិការពហុលា
វិហារថា” តិ។ ទន្តកជ្ជខាទនវត្តំ អាចិក្ខិតតំ, ចេតិយំ វា ពោធិ វា វន្តន្តេន
គន្ធមាលំ វា បូជេន្តេន បត្តំ វា ថវិកាយ បក្ខិបន្តេន ន កថេតតំ, ភិក្ខុចារវត្តំ
អាចិក្ខិតតំ - “អន្តោគាមេ មនុស្សេហិ សទ្ធិំ បច្ចយសញ្ញត្តកថា វា

វិសភាគកថា វា ន កថេតត្តា, វត្តិតិទ្រ្តិយេហិ ភវិតតំ, ខន្ធកវត្តញ្ច
សេខិយវត្តញ្ច បូរេតត្ត"ន្តិ ឯវរុចា ពហុកាបិ និយ្យានិកកថា អាចិត្តិតត្តាតិ។

បដិមវស្សបនាយិកធិវសេ បន សចេ កាលំ ឃោសេត្វា សន្និបតិទេ សង្ឃ
កោចិ ធនបាត្ថំ វត្ថំ អាហរិត្វា វស្សវាសិកំ ទេតិ, អាគន្ធកោ សចេ ភិក្ខុ
សង្ឃត្ថេរោ ហោតិ, តស្ស ធាតត្ថំ។ នវកោ ចេ ហោតិ, សម្មតេន ភិក្ខុនា
សង្ឃត្ថេរោ វត្តញ្ច - "សចេ ភន្តេ ឥច្ឆេ, បឋមភាគំ មុញ្ញិត្វា ឥទំ វត្ថំ
គណ្ណាថា"តិ, អមុញ្ញន្តស្ស ន ធាតត្ថំ។ សចេ បន បុព្វេ គាហិតំ មុញ្ញិត្វា គណ្ណាតិ,
ធាតត្ថំ។ ឯតេនេវចាយេន ទុតិយត្ថេរោ បដ្ឋាយ បរិវត្តេត្វា បត្តជ្ជានេ
អាគន្ធកស្ស ធាតត្ថំ។ សចេ បឋមវស្សបគតា ទ្វេ តីណិ ចត្តារិ បញ្ច វា វត្តានិ
អលត្ថំ, លទ្ធិ លទ្ធិ ឯតេនេវចាយេន វិស្សជ្ជាបេត្វា យាវ អាគន្ធកស្ស សមកំ
ហោតិ, តាវ ធាតត្ថំ។ តេន បន សមកេ លទ្ធិ អវសិដ្ឋា អនុភាគោ ថេរាសនេ
ធាតត្តោ។ បច្ចុប្បន្នេ លាភេ សតិ វិចិត្តិកាយ គាហេតុំ កតិកំ កាតុំ វដ្តតិ។

សចេ ទុតិកំ ហោតិ, ទីសុបិ វស្សបនាយិកាសុ វស្សបគតា ភិក្ខុ ភិក្ខុយ
កិលមន្តា "អាវុសោ, ឥធ វសន្តា សព្វេវ កិលមាម, សាធុ វត ទ្វេភាគា ហោម,
យេសំ ញាតិបរិវត្តជ្ជាននិ អត្ថិ, តេ តត្ថ វសិត្វា បវារណាយ អាគន្ធា អត្តនោ
បត្ថំ វស្សវាសិកំ គណ្ណាត្ថំ"តិ វទន្តិ, តេសុ យេ តត្ថ វសិត្វា បវារណាយ
អាគន្ធិ, តេសំ អបលោកេត្វា វស្សវាសិកំ ធាតត្ថំ។ សាទិយន្តាបិ ហិ តេ នេវ
វស្សវាសិកស្ស សាមិនោ, ឱយន្តាបិ ច អាវាសិកា នេវ អធាតុំ លភន្តិ។ កុរុន្តិយំ
បន វត្ថំ - "កតិកវត្ថំ កាតត្ថំ - 'សព្វេសំ នោ ឥធ យាគុកត្ថំ នប្បហោតិ,
សភាគជ្ជានេ វសិត្វា អាគន្ធវ, តុម្ហាកំ បត្ថំ វស្សវាសិកំ លភិស្សថា'តិ។ តព្វោ
ឯកោ បដិពាហិតិ, សុបដិពាហិតំ; នោ ចេ បដិពាហិតិ, កតិកា សុកតា។ បន្ទា
តេសំ តត្ថ វសិត្វា អាគតានំ អបលោកេត្វា ធាតត្ថំ, អបលោកនកាលេ

បដិពាហិតំ នលត្ថិតិ”តិ។ បុនបិ វុត្ថំ - “សចេ វស្សបគតេសុ ឯកទ្វានំ
វស្សវាសិកេ អចាបុណន្តេភិក្ខុ កតិកំ ករោន្តិ - ‘ជិន្នវស្សនំ វស្សវាសិកញ្ច
ឥនានិ ឧប្បជ្ឈនកវស្សវាសិកញ្ច ឥមេសំ ធាតុំ វុច្ឆតិ’តិ ឯវំ កតិកាយ កតាយ
គាហិតសទិសមេវ ហោតិ, ឧប្បន្នប្បន្នំ តេសមេវ ធាតព្វ”ន្តិ។

តេមាសំ ចានីយំ ឧបជ្ឈាបេត្វា វិហារមគ្គេចតិយផ្កណពោធិយផ្កណានិ
ជត្តិត្វា ពោធិរុក្ខេ ឧទកំ សិញ្ញិត្វា បក្កន្តោបិ វិព្វន្តោបិ វស្សវាសិកំ
លភតិយេវ។ ភតិនិវិជ្ជញ្ញា តេន កតំ។ សង្ឃិកំ បន អបលោកនកម្មំ កត្វា
គាហិតំ អន្តោវស្សេ វិព្វន្តោបិ លភតេវ។ បច្ចយវសេន គាហិតំ បន នលភតិតិ
វទន្តិ។

សចេ វុត្ថវស្សេ ទិសំគមិកោ ភិក្ខុ អាវាសិកស្ស ហត្ថតោ កិញ្ចិទេវ
កប្បិយភណ្ណំ គហេត្វា “អសុកកុលេ មយ្ហំ វស្សវាសិកំ បត្ថំ, តំ គណ្ណាថា”តិ
វត្វា គតជ្ជានេ វិព្វមតិ, វស្សវាសិកំ សង្ឃិកំ ហោតិ។ សចេ បន មនុស្ស
សម្មទា សម្មជិច្ឆាបេត្វា គច្ឆតិ, លភតិ។ “ឥទំ វស្សវាសិកំ អម្ពា កំ សេនាសនេ
វុត្ថភិក្ខុនោ ទេមា”តិ វុត្ថេ, យស្ស គាហិតំ តស្សេវ ហោតិ។ សចេ បន
សេនាសនសាមិកស្ស បិយកម្សតាយ បុត្តដីតាធម្មោ ពហូនិ វត្តានិ អាហារិត្វា
“អម្ពា កំ សេនាសនេ ទេមា”តិ ទេន្តិ, តត្ថ វស្សបគតស្ស ឯកមេវ វុត្ថំ ធាតព្វំ,
សេសានិ សង្ឃិកានិ ហោន្តិ, វស្សវាសិកជ្ជិតិកាយ គាហេតព្វានិ។ បិតិកាយ
អសតិ ថេរាសនតោ បជ្ឈាយ គាហេតព្វានិ។ សេនាសនេ វស្សបគតំ ភិក្ខុ
និស្សាយ ឧប្បន្នេន ចិត្តប្បសាទេន ពហូនិ វត្តានិ អាហារិត្វា “សេនាសនស្ស
ទេមា”តិ ទិន្នេសុបិ ឯសេវ នយោ។ សចេ បន ចាទមូលេ វេបេត្វា “ឯតស្ស
ភិក្ខុនោ ទេមា”តិ វទន្តិ, តស្សេវ ហោន្តិ។

ឯកស្ស គេហោ ឲ្យ វស្សវាសិកានិ - បឋមភាគោ សាមណោស្ស
គាហិកោ ហោតិ, ធុតិយោ ថេរាសនេ។ សោ ឯកំ ទសហត្ថំ, ឯកំ អដ្ឋហត្ថំ
សាដកំ បេសេតិ “វស្សវាសិកំ បត្តភិក្ខុនំ ទេថា” តិ វិចិទិត្វា វរភាគំ
សាមណោស្ស ទត្វា អនុភាគោ ថេរាសនេ ធាតុញ្ញោ។ សចេ បន ឧភោបិ យំ
នេត្វា ភោជេត្វា សយមេវ ចាទម្ហលេ ឋេបេតិ, យំ យស្ស ទិន្នំ, តទេវ តស្ស
ហោតិ។

ឥតោ បរំ មហាបច្ឆរិយំ អាគតនយោ ហោតិ - “ឯកស្ស យវេ
ទហាវសាមណោស្ស វស្សវាសិកំ ចាបុណាតិ, សោ ចេ បុច្ឆតិ - ‘អម្ពាភំ
វស្សវាសិកំ កស្ស បត្ត’ ទិ, ‘សាមណោស្ស’ តិ អវត្វា ‘ធានកាលេ
ជានិស្សសី’ តិ វត្វា ធានទិវសេ ឯកំ មហាថេរំ បេសេត្វា នីហារាបេតព្ពំ។ សចេ
យស្ស វស្សវាសិកំ បត្តំ, សោ វិព្ពមតិ វា កាលំ វា ករោតិ, មនុស្ស ចេ បុច្ឆតិ -
‘កស្ស អម្ពាភំ វស្សវាសិកំ បត្ត’ ទិ, តេសំ យថាភូតំ អាចិក្ខិតព្ពំ។ សចេ តេ
វទន្តិ - ‘តុម្ពាភំ ទេមា’ តិ, តស្ស ភិក្ខុនោ ចាបុណាតិ។ អថ សង្ឃស្ស វា
គណស្ស វា ទេន្តិ, សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ចាបុណាតិ។ សចេ វស្សបគតា
សុទ្ធិបំសុក្ខលិកាយេវ ហោន្តិ, អានេត្វា ទិន្នំ វស្សវាសិកំ សេនាសនបរិក្ខារំ វា
កត្វា ឋេបេតព្ពំ, ពិម្ពោហនាទីនិ វា កាតព្វានី” តិ។ ឥទំ នេវាសិកវត្ថុ។

សេនាសនក្កាហាកថា និដ្ឋិតា។

ឧបនន្ទវត្ថុកថា

៣១៩. ឧបនន្ទវត្ថុស្មី - តត្ថ តយា មោយបុរិស គហិតំ ឥធ មុត្តំ, ឥធ តយា
គហិតំ តត្រ មុត្តន្តិ ឯត្ថ អយមត្ថោ - យំ តយា តត្ថ សេនាសនំ គហិតំ, តំ តេ

គណ្ណានុវត្តន៍ ៩៨ មុត្តំ ហោតិ។ “៩៨ ធានាហំ, អាវុសោ, មុញ្ញាមី” តិ វេទន្តេន បន
តំ តត្រាបិ មុត្តំ។ ឯវំ ត្វំ ឧកយត្ថ បរិពាហិរោតិ។

អយំ បនេត្ត វិនិច្ឆយោ - គហលោន គហណំ បដិប្បស្សម្ពុតិ, គហលោន
អាលយោ បដិប្បស្សម្ពុតិ, អាលយេន គហណំ បដិប្បស្សម្ពុតិ, អាលយេន
អាលយោ បដិប្បស្សម្ពុតិ។ កម៌? ៩៨ កក្កោ វស្សបនាយិកធិវសេ ឯកស្មី
វិហារេ សេនាសនំ គហេត្វា សាមន្តវិហារំ គន្ធា តត្រាបិ គណ្ណាតិ, តស្ស
ឥមិនា គហលោន បុរិមំ គហណំ បដិប្បស្សម្ពុតិ។ អបរោ “៩៨ វសិស្សមី” តិ
អាលយមត្តំ កត្វា សាមន្តវិហារំ គន្ធា តត្ថ សេនាសនំ គណ្ណាតិ, តស្ស ឥមិនា
គហលោន បុរិមោ អាលយោ បដិប្បស្សម្ពុតិ។ ឯកោ “៩៨ វសិស្សមី” តិ
សេនាសនំ វា គហេត្វា អាលយំ វា កត្វា សាមន្តវិហារំ គន្ធា “៩៨ វេ ធានិ
វសិស្សមី” តិ អាលយំ ករោតិ, ឥច្ឆស្ស អាលយេន វា គហណំ អាលយេន វា
អាលយោ បដិប្បស្សម្ពុតិ, សព្ពត្ថ បន្ទិមេ គហលោ វា អាលយេ វា តិដ្ឋតិ។ យោ
បន “ឯកស្មី វិហារេ សេនាសនំ គហេត្វា អញ្ញស្មី វិហារេ វសិស្សមី” តិ គច្ឆតិ,
តស្ស ឧបចារសីមាតិក្កមេ សេនាសនក្កាហោ បដិប្បស្សម្ពុតិ។ យធិ បន “តត្ថ
ជាសុ ភវិស្សតិ, វសិស្សមិ; នោ បេ, អាគមិស្សមី” តិ គន្ធា អជាសុភារំ ញត្វា
បច្ឆាគច្ឆតិ, វដ្ឋតិ។

៣២០. តិវស្សន្តរោតិ ឯត្ថ តិវស្សន្តរោ នាម យោ ធ្វើហិ វស្សេហិ
មហាន្តតរោ វា ធម្មាតរោ វា ហោតិ។ យោ បន ឯកេន វស្សេន មហាន្តតរោ វា
ធម្មាតរោ វា ហោតិ, យោ វា សមាធនវស្សោ, តត្ថ វត្ថព្ភមេវ នត្ថិ។ ឥមេ សព្ពេ
ឯកស្មី មញ្ញោ វា បីបេ វា ទ្វេ ទ្វេ ហុត្វា និសីទិតុំ លភន្តិ។ យំ តិណ្ណំ បហោតិ, តំ
សំហារិមំ វា ហោតុ អសំហារិមំ វា, តថាវុបេ អបិ ជលកខណ្ឌោ
អនុបសម្បន្នេនាបិ សទ្ធិ និសីទិតុំ វដ្ឋតិ។

ហត្ថិន១កន្លិ ហត្ថិកុម្មេ បតិដ្ឋិតំ; ឯវំ កតស្ស កិរេតំ នាមំ។ សព្វំ
ចាសាធិបរិភោគន្តិ សុវណ្ណារជតាធិវិចិត្រានិ កវាជានិ មញ្ចបីហនិ
តាលវណ្ណានិ សុវណ្ណារជតមយចានីយយជចានីយសរាវានិ យំ កិញ្ចិ
ចិត្តកម្មកតំ, សព្វំ វដ្ឋតិ។ “ចាសាធិស្ស ធាសិធាសំ ខេត្តវត្ថុំ គោមហីសំ
ទេមា” តិ វទន្តិ, ចាដក្កំ គហណាកិច្ចំ នត្ថិ, ចាសាទេ បដិគ្គហិតេ បដិគ្គហិតមេវ
ហោតិ។ គោនកាធិនិ សដ្ឋិកវិហារេ វា បុគ្គលិកវិហារេ វា មញ្ចបីឯកេសុ
អត្ថវិទ្យា បរិភូត្ថំ ន វដ្ឋន្តិ។ ធម្មាសនេ បន គិហិវិកជនិហារេន លព្ពន្តិ,
តត្រាបិ និបដ្ឋិតុំ ន វដ្ឋតិ។

ឧបនន្ទវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

អវិស្សន្ទិយវត្ថុកថា

៣២០. បញ្ចមាធិតិ រាសិវសេន បញ្ច, សរូបវសេន បនេតានិ ពហូនិ ហោន្តិ។
តត្ថ អារាមោ នាម បុច្ឆារាមោ វា ជលារាមោ វា។ អារាមវត្ថុ នាម តេសំយេវ
អារាមានំ អត្ថាយ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ឋបិតោកាសោ; តេសុ វា អារាមេសុ វិនដ្ឋេសុ
តេសំ ចោរាណកក្ខមិភាគោ។ វិហារោ នាម យំ កិញ្ចិ ចាសាធិសេនាសនំ។
វិហារវត្ថុ នាម តស្ស បតិដ្ឋានោកាសោ។ មញ្ចោ នាម - មសារកោ,
ពុទ្ធិកាពទ្វោ, កុឡិវចាទកោ អាហច្ឆចាទកោតិ ឥមេសំ បុព្វេវុត្តានំ ចតុន្នំ
មញ្ចានំ អញ្ញាតរោ។ បីបំ នាម មសារកាធិនំយេវ ចតុន្នំ បីហនំ អញ្ញាតរំ។ ភិសិ
នាម ឧណ្ហាភិសិអាធិនំ បញ្ចន្នំ អញ្ញាតរា។ ពិម្ពោហនំ នាម វុត្តប្បការានំ
ពិម្ពោហនានំ អញ្ញាតរំ។ លោហកុម្ភី នាម កាឡុលោហេន វា តម្កលោហេន វា
យេន កេនចិ លោហេន កតា កុម្ភី។ លោហភាណកាធិសុបិ ឯសេវ នយោ។
ឯត្ថ បន ភាណកន្តិ អវញ្ញោ វុច្ឆតិ។ វារកោតិ យដោ។ កជាហំ កជាហមេវ។
វាសិអាធិសុ វល្លិអាធិសុ ច ធុរិញ្ញយ្យំ នាម នត្ថិ។ ឯវំ -

ធ្វើសង្គ្រាមនិរទេ ហោត្តិ, តតិយំ ចតុសង្គហំ;
ចតុត្ថំ នវកោដ្ឋាសំ, បញ្ចមំ អដ្ឋភេទនំ។

ឥតិ បញ្ចហិ វាសីហិ, បញ្ចនិម្ពលលោចនោ;
បញ្ចវីសវិធំ នាថោ, គរុកណ្ណំ បកាសយិ។

តត្រាយំ វិនិច្ឆយ កថា - ឥទញ្ញា សព្ពម្បី គរុកណ្ណំ ឥធ អវិស្សន្ទិយំ,
កីជាគិរីវត្ថុស្មី “អវេកង្គិយ”ន្ត វុត្ថំ។ បរិវារេ បន -

“អវិស្សន្ទិយំ អវេកង្គិយំ, បញ្ច វុត្ថា មហេសីនា;
វិស្សន្ទេន្តស្ស បរិភុញ្ញន្តស្ស អនាបត្តិ,
បញ្ញា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា”តិ។ (បរិ. ៤៧៩) -

អាគតំ។ តស្មា មូលច្នៃជ្ឈវសេន អវិស្សន្ទិយំ អវេកង្គិយញ្ច បរិវត្តនវសេន
បនវិស្សន្ទេន្តស្ស បរិភុញ្ញន្តស្ស ច អនាបត្តិតិ វេមេត្ត អធិប្បាយោ វេទិតញ្ចោ។

តត្រាយំ អនុបុត្តិកថា - ឥធំ តាវ បញ្ចវិធម្បី បីវបិណ្ឌាចាតភេសជ្ជត្ថាយ
ឧបនេតុំ នវដ្ឋតិ។ ថាវរេន ច ថាវំ គរុកណ្ណាន ច គរុកណ្ណំ បរិវត្តតុំ វដ្ឋតិ។
ថាវរេ បន ខេត្តំ វត្ថុ តទ្ធាកំ មាតិកាតិ វរុបំ ភិក្ខុសង្ឃស្ស វិចារេតុំ វា
សម្បជិដ្ឋិតុំ វា អធិវាសេតុំ វា នវដ្ឋតិ, កប្បិយការកេហោវិចារិតតោ
កប្បិយកណ្ណំ វដ្ឋតិ។ អាវាមេន បន អាវាមំ អាវាមវត្ថុំ វិហារំ វិហារវត្ថុន្តិ ឥមាទិ
ចត្តារិ បរិវត្តតុំ វដ្ឋតិ។

តត្រាយំ បរិវត្តននយោ - សង្ឃស្ស នាឡិកេរាមោ ទូរេ ហោតិ,
កប្បិយការកា វា ពហុតរំ ខាទន្តិ។ យម្បី ន ខាទន្តិ, តតោ សកជវេតនំ ទត្វា
អប្បមេវ ហារន្តិ។ អញ្ញោសំ បន តស្ស អាវាមស្ស អវិទូរតាមវាសីនំ មនុស្សានំ

វិហារស្បូវ សម័យ អាណាមា ហោតិ, តេ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា សកេន អាណមេន តំ
អាណមំ យាចន្តិ, សង្ឃន “វុត្តតិ សង្ឃស្ស” តិ អបលោកេត្វា សម្មជិដ្ឋិតតោ។
សេចចិ ភិក្ខុនំ វុត្តសហស្សំ ហោតិ, មនុស្សនំ បញ្ច សតានិ, “តុម្កាកំ អាណមា
ឧទ្ធកោ” តិ ន វត្តព្នំ។ កិញ្ចាបិ ហិ អយំ ឧទ្ធកោ, អថ ខោ ឥតរតោ ពហុតរំ
អាយំ ទេតិ។ សេចចិ សមកមេវ ទេតិ; ឯវម្បិ ឥដ្ឋិតិដ្ឋិតក្ខណោ បរិភុញ្ញតុំ
សក្កាតិ គហោតព្ពមេវ។ សេច បន មនុស្សនំ ពហុតរា វុត្តា ហោតិ, “ននុ
តុម្កាកំ ពហុតរា វុត្តា” តិ វត្តព្នំ។ សេច “អតិរេកំ អម្កាកំ បុញ្ញំ ហោតុ,
សង្ឃស្ស ទេមា” តិ វទន្តិ, ជាតាបេត្វា សម្មជិដ្ឋិតុំ វុត្តតិ។ ភិក្ខុនំ វុត្តា
ជលធារិនោ, មនុស្សនំ វុត្តា ន តាវ ជលំ គណ្ណានិ, កិញ្ចាបិ ន គណ្ណានិ, ន ចិវេន
គណ្ណាស្សន្តិ តិ សម្មជិដ្ឋិតព្ពមេវ។ មនុស្សនំ វុត្តា ជលធារិនោ, ភិក្ខុនំ ន តាវ
ជលំ គណ្ណានិ, “ននុ តុម្កាកំ វុត្តា ជលធារិនោ” តិ វត្តព្នំ។ សេច “គណ្ណាថ, ភន្តេ,
អម្កាកំ បុញ្ញំ ភវិស្សតិ” តិ ទេន្តិ, ជាតាបេត្វា សម្មជិដ្ឋិតុំ វុត្តតិ; ឯវំ អាណមេន
អាណមា បរិវត្តតតោ។ ឯតេនេវ នយេន អាណមវត្ថុបិ វិហារោបិ វិហារវត្ថុបិ
អាណមេន បរិវត្តតតំ។ អាណមវត្ថុនា ច មហាន្តេន វា ឧទ្ធកេន វា អាណមអាណមវត្ថុ
វិហារវិហារវត្ថុនិ។

កថំ វិហារេន វិហារោ បរិវត្តតតោ? សង្ឃស្ស អន្តោគាមេ គេហំ ហោតិ,
មនុស្សនំ វិហារមជ្ឈេ ចាសានោ, ឧភោបិ អគ្សេន សមកា, សេច មនុស្ស តេន
ចាសានេន តំ គេហំ យាចន្តិ, សម្មជិដ្ឋិតុំ វុត្តតិ។ ភិក្ខុនំ ចេ មហាគ្យតរំ គេហំ
ហោតិ, “មហាគ្យតរំ អម្កាកំ គេហា” តិ វុត្ត “កិញ្ចាបិ មហាគ្យតរំ, បព្ពជិតានំ
អសារុប្បំ, ន សក្កា តត បព្ពជិតេហិ វសិតុំ, ឥទំ បន សារុប្បំ គណ្ណាថា” តិ វទន្តិ;
ឯវម្បិ សម្មជិដ្ឋិតុំ វុត្តតិ។ សេច បន មនុស្សនំ មហាគ្យំ ហោតិ, “ននុ តុម្កាកំ
គេហំ មហាគ្យ” តិ វត្តព្នំ។ “ហោតុ, ភន្តេ, អម្កាកំ បុញ្ញំ ភវិស្សតិ, គណ្ណាថា” តិ
វុត្តេ បន សម្មជិដ្ឋិតុំ វុត្តតិ។ ឯវំ វិហារេន វិហារោ បរិវត្តតតោ។ ឯតេនេវ

នយោនវិហារវត្តបិ អារាមោបិ អារាមវត្តបិ វិហារេន បរិវត្តតត្ថំ។ វិហារវត្តនា
ច មហាក្សេន វា អប្បក្សេន វា វិហារវិហារវត្តអារាមអារាមវត្តនិ។ ឯវំ តាវ
ថាវេន ថាវបរិវត្តនំ វេទិតត្ថំ។

គរុកណ្ណាន គរុកណ្ណាបរិវត្តនេ បន មញ្ចបីបំ មហន្តំ វា ហោតុ ខុទ្ទកំ វា,
អន្តមសោ ចតុវគ្គលចាទកំ វា កាមទារកេហិ បំស្វាការកេសុ កីឡន្តេហិ
កតម្បិ សង្ឃស្ស ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុកណ្ណំ ហោតិ។ សចេបិ
រាជរាជមហាមត្តាធម្មោ ឯកប្បហារេនេវ មញ្ចសតំ វា មញ្ចសហស្សំ វា ទេន្តិ,
សព្វេ កប្បិយមញ្ចា សម្បជិន្និតព្ភា, សម្បជិន្និត្វា វុឌ្ឍបដិចាជិយា
“សង្ឃកបរិភោគេន បរិភូញ្ចថា”តិ ធាតព្ភា, បុគ្គលិកវសេន ន ធាតព្ភា។
អតិរេកមញ្ចោ កណ្ណាការាទីសុ បញ្ញាបេត្វា បត្តចីវរំ និក្ខិបិតុម្បិ វដ្ឋតិ។
ពហិសីមាយ “សង្ឃស្ស ទេមា”តិ ទិន្នមញ្ចោ សង្ឃត្រូវស្ស វសនដ្ឋានេ
ធាតព្ភា។ តត្ថ ចេ ពហូ មញ្ចា ហោន្តិ, មញ្ចេន កម្ពំ នត្ថិ; យស្ស វសនដ្ឋានេ កម្ពំ
អត្ថិ, តត្ថ “សង្ឃកបរិភោគេន បរិភូញ្ចថា”តិ ធាតព្ភា។ មហាក្សេន
សតក្សេនកេន វា សហស្សក្សេនកេន វា សតសហស្សក្សេនកេន វា មញ្ចេន
អញ្ញំ មញ្ចសតំ លភតិ, បរិវត្តត្វា គហោតត្ថំ។ ន កេវលំ មញ្ចេន មញ្ចោយេវ,
អារាមអារាមវត្តវិហារវិហារវត្តបិ ឋិតិសិពិម្ពោហានាទិបិ បរិវត្តតត្ថំ វដ្ឋន្តិ។ ឯស
នយោ បីឋិតិសិពិម្ពោហានេសុបិ។ ឯតេសុ ហិ កប្បិយាកប្បិយំ វុត្តនយមេវ។
តត្ថ អកប្បិយំ ន បរិភូញ្ចិតត្ថំ, កប្បិយំ សង្ឃកបរិភោគេន បរិភូញ្ចិតត្ថំ។
អកប្បិយំ វា មហាក្សំ កប្បិយំ វា បរិវត្តត្វា វុត្តវត្ថុនិ គហោតព្ភានិ។
អគរុកណ្ណាបតំ បន ភិសិពិម្ពោហានំ នាម នត្ថិ។

លោហកុម្មី លោហកាណកំ លោហកដាហន្តិ ឥមាទិ តីណិ មហន្តានិ វា
ហោន្តិ ខុទ្ទកានិ វា អន្តមសោ បសតមត្តខុទ្ទកកណ្ណានកានិបិ

គរុក្កន្ទានិយេវ។ លោហាវរកោ បន
កាឡលោហតម្កលោហវដ្តលោហកំសលោហានំ យេន កេនចិ កតោ
សីហឡធីបេ ចាទគណ្ណនកោ ភាជេតញ្ចោ។ ចាទោ ច នាម មគធនាឡិយា
បញ្ចនាឡិមត្តំ គណ្ណាតិ, តតោ អធិកគណ្ណនកោ គរុក្កន្ទា។ ឥមានិ តាវ
ចាឡិយំ អាគតានិ លោហភាជនានិ។

ចាឡិយំ បន អនាគតានិបិ

ភិក្ខុវរបដិគ្គហឧឡ្យន្ត្រ្តកដប្បចាតិវដ្តកសរកសមុគ្គអដ្ឋារកបល្លដូមកដប្ប
អាធិនិ ខុទ្ទកានិ វា មហន្តានិ វា សញ្ញានិ គរុក្កន្ទានិ។ បត្តោ, អយថាលកំ,
តម្កលោហថាលកន្តិ ឥមានិ បន ភាជនីយានិ។
កំសលោហវដ្តលោហភាជនីកតិ សង្ឃិកបរិភោគេន វា គិហិវិកជា វា វដ្តតិ,
បុគ្គលិកបរិភោគេន ន វដ្តតិ។ កំសលោហាធិភាជនំ សង្ឃស្ស ទិន្នម្យិ ហិ
ចារិហារិយំ ន វដ្តតិ។ “គិហិវិកជនិហារេនេវ បរិភូតញ្ញាតញ្ញ”ន្តិ មហាបច្ឆរិយំ
វុត្តំ។

វេបេត្វា បន ភាជនីកតី អញ្ញាស្មិម្យិ កប្បិយលោហាភណ្ឌោ - អញ្ញនិ,
អញ្ញនិសលាកា, កណ្តាមលហារណី, សូចិ, បណ្តាសូចិ, ខុទ្ទកោ, បិប្ផលកោ,
ខុទ្ទកំ, អារកណ្តាកំ, កុញ្ចិកា, តាឡំ, កត្តរយដ្ឋិ វេជកោ, នត្តនានំ, ភិក្ខុវាលោ,
លោហកូដោ, លោហកុដ្ឋិ, លោហគុឡោ, លោហបិណ្ឌិ, លោហចក្កលិកំ,
អញ្ញម្យិ វិប្បកតលោហាភណ្ឌំ ភាជនីយំ។
ដូមនេត្តដាលធិបរុក្ខធិបកបល្លកឡិលម្ពកធិបឥត្តិបុរិសតិវច្ឆានគតរូបកានិ
បន អញ្ញានិ វា ភិក្ខុច្ឆននកវាជាធិសុ ឧបនេតញ្ញានិ, អន្តមសោ លោហាទិលកំ
ឧចាទាយ សញ្ញានិ លោហាភណ្ឌានិ គរុក្កន្ទានិយេវ ហោន្តិ, អត្តនា លទ្ធានិបិ
បរិហារិត្វា បុគ្គលិកបរិភោគេន ន បរិភូតញ្ញាតញ្ញានិ, សង្ឃិកបរិភោគេន វា

គឺហ៊ីរិកដានិ វា វដ្តន្តិ។ តិបុត្តន្តោបិ ឯសេវ នយោ។ ជីវចាសាណាមយានិ
តដ្ឋកសរកាធិនិ គរុកណ្ណានិយេវ។

យដកោ បន តេលភាជនំ វា ចាទគណ្ណានកតោ អតិរេកមេវ គរុកណ្ណំ។
សុវណ្ណាវជតហារកូដជាតិជលិកភាជនានិ គឺហ៊ីរិកដានិបិ ន វដ្តន្តិ, បកេវ
សង្ឃិកបរិភោគេន វា បុគ្គលិកបរិភោគេន វា។ សេនាសនបរិភោគេ បន
អាមាសម្មិ អនាមាសម្មិ សព្វំ វដ្តតិ។

វាសិអាធិសុ យាយ វាសិយា ឋបេត្វា ទណ្ឌាកដ្ឋច្ឆេទនំ វា ឧច្ចុតច្ឆនំ វា អញ្ញំ
មហាកម្មំ កាតុំ ន សក្កា, អយំ ភាជនីយា។ តតោ មហាត្ថវី យេន កេនចិ
អាការេន កតា វាសិ គរុកណ្ណាមេវ។ ជេសុ បន អន្តមសោ វេជ្ជានំ
សិរាវេជនជេសុបិ គរុកណ្ណាមេវ។ កុហិរិយំ ជេសុសទិសោ ឯវិវិនិច្ឆយោ។ យា
បន អារុជសេដ្ឋេបេន កតា, អយំ អនាមាសា។ កុទាលោ អន្តមសោ
ចតុវដ្តលមត្តោបិ គរុកណ្ណាមេវ។ និខាននំ ចតុវស្សមុខំ វា ហោតុ ទោណិមុខំ វា
វដ្តំ វា ឧដុកំ វា, អន្តមសោ សម្មញ្ញនិទណ្ឌាកវេជនម្មិ ទណ្ឌាពទ្ធិ ចេ,
គរុកណ្ណាមេវ។ សម្មញ្ញនិទណ្ឌាខណានកំ បន អទណ្ឌាកំ ជលមត្តមេវ, យំ សក្កា
សិចាជិកាយ បក្ខិបិត្វា បរិហរិតុំ, តំ ភាជនីយំ។ សិខម្មិ និខាននេនេវ
សង្កហិតំ។ យេហិ មនុស្សេហិ វិហារេ វាសិអាធិនិ ទិដ្ឋានិ ហោន្តិ, តេ ច យវេ
ទឡេ វា ចោវេហិ វាវិលុត្តេ “ទេថ នោ, ភន្តេ, ឧបករណោ, បុន ចាកតិកេ
ករិស្សាមា” តិ វទន្តិ, ធាតព្វា។ សចេ អាហារន្តិ, ន វាវេតព្វា; អនាហរន្តាបិ ន
ចោទេតព្វា។

កម្មារតដ្ឋការចុន្ទការនឡ្យការមណិការបត្តពន្ធកានំ
អធិករណិមុដ្ឋិកសណ្ណាសតុលាធិនិ សព្វានិ លោហាមយឧបករណានិ សង្ឃេ
ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុកណ្ណានិ។

តិប្បកោដ្ឋកសុវណ្ណការចម្ការឧបករណេសុបិ ឯសេវនយោ។ អយំ បន
វិសេសោ - តិប្បកោដ្ឋកឧបករណេសុបិ តិប្បច្ឆេទនសត្តកំ,
សុវណ្ណការឧបករណេសុ សុវណ្ណច្ឆេទនសត្តកំ, ចម្ការឧបករណេសុ
កតបរិកម្មចម្កនិទ្ទនកំ ខុទ្ទកសត្តកន្តិ ឥមាទិ ភាជនីយភណ្ណានិ។
នហាបិ តតុន្នការឧបករណេសុបិ វេបេត្វា មហាកត្តរី មហាសណ្ណាសំ
មហាបិប្ផលកញ្ច សព្វំ ភាជនីយំ។ មហាកត្តរិអាទិនិ គរុភណ្ណានិ។

វល្លិអាទិនុ វេត្តវល្លិអាទិកា យា កាចិ អឡ្ហពាហុប្បមាណា វល្លិ សង្ឃស្ស
ទិន្នា វា តត្ថជាតកា វា វត្ថុតកោបិតា គរុភណ្ណំ ហោតិ, សា សង្ឃកម្មេ ច
ចេតិយកម្មេ ច កតេ សចេ អតិរេកា ហោតិ, បុគ្គលិកកម្មេបិ ឧបនេតុំ វដ្តតិ;
អវត្ថុតា បន គរុភណ្ណាមេវ ន ហោតិ។ សុត្ថមកចិវាកនាឡិកេរបិរចម្មមយា
វដ្តកា វា យោត្តានិ វា វាកេ ច នាឡិកេរបិរេ ច វដ្តេត្វា កតា ឯកវដ្តា វា ទិវដ្តា
វា សង្ឃស្ស ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុភណ្ណំ។ សុត្ថំ បន អវដ្តេត្វា ទិន្នំ
មកចិវាកនាឡិកេរបិរា ច ភាជនីយា។ យេហិ បនេតានិ វដ្តកយោត្តាទិនិ
ទិន្នានិ ហោន្តិ, តេ អត្ថនោ ករណីយេន ហរន្តា ន វាវេតព្វា។

យោ កោចិ អន្តមសោ អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌាមត្តោបិ វេឡុ សង្ឃស្ស ទិន្នា វា
តត្ថជាតកា វា វត្ថុតកោបិតោ គរុភណ្ណំ, សោបិ សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច
កតេ អតិរេកោ បុគ្គលិកកម្មេ នាតុំ វដ្តតិ។ ចាទគណ្ណានកតេលនាឡិ បន
កត្តរយដ្ឋិ, ឧបាហានទណ្ឌាកោ, ឆត្តទណ្ឌោ, ឆត្តសលាកាតិ ឥទមេត្ត
ភាជនីយភណ្ណំ។ ទឡ្ហកេហាមនុស្សា គណ្ហាត្វា គច្ឆន្តា ន វាវេតព្វា។
វត្ថុតកោបិតំ វេឡុ គណ្ហាន្តេន សមកំ វា អតិរេកំ វា ថាវំ អន្តមសោ
តំអគ្បនកម្មិ ជាតិកម្មំ កត្វា គហេតព្វោ។ ជាតិកម្មំ អកត្វា គណ្ហាន្តេន
តត្ថេវ វេឡុញោតព្វោ, គមនកាលេ សង្ឃិកាវាសេ វេបេត្វា គន្តព្វំ។ អសតិយា

គហេត្វា គតេន បហិណិត្វា នាតត្តោ។ ទេសន្តរំ គតេន សម្បត្តិវិហារេ
សង្ឃិកាវាសេ វេបេតត្តោ។

តិណាធិ មុញ្ញំ បព្ពជញ្ច វេបេត្វា អវសេសំ យំកិញ្ចំ តិណំ។ យត្ថ បន តិណំ
នត្ថិ, តត្ថ បណ្ណាហិ នាទេន្តិ; តស្មា បណ្ណាម្បិ តិណោនេវ សង្កហិតំ។ ឥតិ
មុញ្ញាធិសុ យំកិញ្ចំ មុដ្ឋិប្បមាណាម្បិ តិណំ តាលបណ្ណាធិសុ ច ឯកំ បណ្ណាម្បិ
សង្ឃស្ស ទិន្នំ វា តត្ថជាតកំ វា ពហារាមេ សង្ឃស្ស តិណាវត្ថុតោ ជាតតិណំ វា
រក្ខិតតោបិតំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ, តម្បិ សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច កតេ
អតិវេកំ បុគ្គលិកកម្មេ នាតុំ វដ្ឋតិ។ ទឡុកេហមនុស្សា គហេត្វា គប្បន្តា ន
វាវេតត្តោ។ អដ្ឋង្គុលប្បមាណោបិ វិត្តោត្តោ គរុភណ្ឌាមេវ។

មត្តិកា បកតិមត្តិកា វា ហោតុ បញ្ចវណ្ណា វា សុធា វា
សង្ករសកង្កជ្ជសិលេសាធិសុ វា យំកិញ្ចំ, ទុល្លភជ្ជានេ អាទេត្វា វា ទិន្នំ
តត្ថជាតកំ វា រក្ខិតតោបិតំ តាលដលបក្កមត្តំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ។ តម្បិ
សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច និដ្ឋិតេ អតិវេកំ បុគ្គលិកកម្មេ នាតុំ វដ្ឋតិ។
ហិដ្ឋហិដ្ឋុលកហិវតាលមនោសិលញ្ញនាទិ បន ភាជនីយភណ្ឌានិ។

នារុភណ្ឌោ យោ កោចិ អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌាមត្តោបិ នារុភណ្ឌាកោ
នារុទុល្លភជ្ជានេ សង្ឃស្ស ទិន្នោ វា តត្ថជាតកោ វា រក្ខិតតោបិតោ, អយំ
គរុភណ្ឌំ ហោតីតិ កុរុន្តិយំ វុត្តំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន សព្វម្បិ
នារុវេឡុចម្មចាសាណាទិវិកតី នារុភណ្ឌាន សង្កល្លាត្វា “តេន ខោ បន
សមយេន សង្ឃស្ស អាសន្និកោ ឧប្បន្នោ ហោតី”តិ ឥតោ បដ្ចាយ
នារុភណ្ឌាវិនិច្ឆយោ វុត្តោ។

តត្រាយំ អត្តទ្វារោ, អាសន្និកោ, សត្តង្គោ, ភទ្ទបីបំ, បីបិកា,
ឯឡកចាទកបីបំ, អាមលកវដ្តកបីបំ, ជលកំ, កោដ្ឋំ, បលាលបីបកន្តិ
សមេសុ តាវ យំកិញ្ចិ ខុទ្ទកំ វា ហោតុ មហន្តំ វា, សង្ឃស្ស ទិន្នំ គរុកណ្ណំ
ហោតិ។ បលាលបីបេន ចេត្ត កទលិបត្តាទិបីហានិបិ សង្កហិតានិ។
ព្យគ្យចម្មឌីនទ្ធម្មិ វាឡរូបបរិក្ខិត្តំ, រតនបរិសិទ្ធិតំ, កោដ្ឋកំ គរុកណ្ណាមេវ។

វដ្តជលកំ, ទីយជលកំ, ជីវរជោវនជលកំ, យដ្ឋនជលកំ, យដ្ឋនមុគ្គរោ,
ទន្តកដ្ឋន្នទនកណ្ណិកា, ទណ្ឌាមុគ្គរោ, អម្ពណំ, រជននោណិ, ឧទកបដិច្ចកោ,
នារុមយោ វា ទន្តមយោ វា វេឡមយោ វា សចាទកោបិ អចាទកោបិ សមុគ្គោ,
មញ្ញសា, ចាទកណ្ណានកតោ អតិរេកប្បមាលោ ករណ្ណោ, ឧទកនោណិ,
ឧទកកដាហំ, ឧឡង្គោ, កដប្ប, ចានីយសរាវំ, ចានីយសង្ខាតិ ឯតេសុបិ
យំកិញ្ចិ សង្ឃ ទិន្នំ គរុកណ្ណំ។ សង្ខបាលកំ បន ភាជនីយំ, តថា នារុមយោ
ឧទកតុម្លោ។

ចាទកថលិកមណ្ឌលំ នារុមយំ វា ហោតុ ចោឡបណ្ណាទិមយំ វា សព្វំ
គរុកណ្ណំ។ អាធារកោ បត្តបិដានំ, តាលវណ្ណំ, ពិជនី, ចង្កោជកំ, បដ្ឋិ,
យដ្ឋិសមុញ្ញនិ មុដ្ឋិសមុញ្ញនិ ឯតេសុបិ យំកិញ្ចិ ខុទ្ទកំ វា មហន្តំ វា
នារុវេឡបណ្ណាចម្មាទីសុ យេន កេនចិ កតំ គរុកណ្ណាមេវ។

ចម្ពុតុលាសោចានជលកាទីសុ នារុមយំ វា ចាសាណាមយំ វា យំកិញ្ចិ
គេហសម្ភាររូបំ, យោកោចិ កជសារកោ, យំកិញ្ចិ ភូមត្តរណំ, យំកិញ្ចិ
អកប្បិយចម្ពំ, សព្វំ សង្ឃ ទិន្នំ គរុកណ្ណំ, ភូមត្តរណំ កាតុំ វដ្តតិ។ ឯឡកចម្ពំ
បន បច្ចត្តរណាគតិកំ ហោតិ, តម្បិ គរុកណ្ណាមេវ។ កប្បិយចម្មានិ
ភាជនីយានិ។ កុរុន្តិយំ បន “សព្វំ មញ្ញប្បមាលំ ចម្ពំ គរុកណ្ណា”ន្តិ វុត្តំ។

ឧទុក្ខលំ, មុសលំ, សុប្បំ, និសទំ, និសទទោតោ, ចាសាណាណោណិ,
ចាសាណាកដាបំ, តុរិវេមភស្តាទិ សត្តំ បេសកាវាទិកណ្ណំ, សត្តំ កសិកណ្ណំ,
សត្តំ ចក្កយុត្តកយានំ គរុកណ្ណាមេវ។ មញ្ចាចាទោ, មញ្ចាអជនី, បីបថាទោ,
បីបអជនី, វាសិជរសុអាទិនំ ធន្ណាភិ ឯតេសុ យំ កិញ្ចិវិប្បកតតច្ឆនកម្មំ
អនិដ្ឋិតមេវ ភាជនីយំ, តច្ឆិតមដ្ឋំ បន គរុកណ្ណំ ហោតិ។ អនុញ្ញាតវាសិយា បន
ធន្ណោ ធម្មមុដ្ឋិបណ្ណំ កត្តរយដ្ឋិ ឧចាហនា អរណិសហិតំ ធម្មករណោ
ចាទកណ្ណានកតោ អនតិវិត្តំ អាមលកតុម្ហំ អាមលកយដោ លាពុកតុម្ហំ
លាពុយដោ វិសាណាកតុម្ហន្តិ សត្តមេតំ ភាជនីយំ, តតោ មហាន្តតំ គរុកណ្ណំ។

ហត្ថិទន្លោ វា យំ កិញ្ចិវិសាណំ វា អតច្ឆិតំ យថាជាតមេវ ភាជនីយំ, តេហិ
កតមញ្ចាទាទីសុ បុរិមសទិសោយេវ វិនិច្ឆយោ។ តច្ឆិតនិដ្ឋិតោបិ
ហិដ្ឋុករណ្ណាកោ អញ្ញនករណ្ណាកោ គណ្ហិកាវិជោ អញ្ញនំ អញ្ញនិសលាកា
ឧទកបុញ្ញនីតិ ឥទំ សត្តំ ភាជនីយមេវ។

មត្តិកាកណ្ណោ សត្តំ មនុស្សានំ ឧបភោគបរិភោគំ
យដបីបវាទិកុលាលភាជនំ បត្តកដាបំ អដ្ឋារកដាបំ ធូមទានកំ ធិបរុក្ខកោ
ធិបកបល្លិកា ចយនិដ្ឋកា ធននិដ្ឋកា ដូបិកាតិ សង្ឃស្ស ទិន្នកាលតោ
បដ្ឋាយ គរុកណ្ណំ, ចាទកណ្ណានកតោ អនតិវិត្តប្បមាណោ បន យដកោ បត្តំ
ថាលកំ កញ្ចានកោ កុណ្ហិកាតិ ឥទមេត្ត ភាជនីយកណ្ណំ។ យថា ច
មត្តិកាកណ្ណោ; វរំ លោហាកណ្ណោបិ កុណ្ហិកា ភាជនីយកោដ្ឋាសមេវ ភជតីតិ
អយមេត្ត អនុបុត្តិកថា។

អវិស្សន្ធិយវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

នវកម្មទានកថា

៣២៣. កណ្តាកាដូបនមត្តេនាតិ ទ្វារពាហនំ ឧបរិ

កថាតកណ្តាកយោជនមត្តេន។ បរិកណ្តាករណមត្តេនាតិ
គោមយបរិកណ្តាកសាវបរិកណ្តាករណមត្តេន។ ធូមកាលិកន្តិ ៩ទំ យាវស្ស
ចិតកធូមោ ន បញ្ញាយតិ, តាវ អយំ វិហារោ ឯតស្សេវាតិ ឯវំ ធូមកាលេ
អបលោកេត្វា កតបរិយោសិតំ វិហារំ ទេន្តិ។ វិប្បកតន្តិ ឯត្ថំ វិប្បកតោ នាម
យាវ គោចានសិយោ ន អាហារោន្តិ។ គោចានសីសុ បន អារុឡាសុ ពហុកតោ
នាម ហោតិ, តស្មា តតោ បដ្ឋាយ ន ធាតញ្ចោ, កិញ្ចិទេវ សមាទបេត្វា
ការេស្សតិ។ ឧទ្ទកេវិហារេ កម្មំ ឱលោកេត្វា ធម្មញ្ញាវស្សិកន្តិ កម្មំ
ឱលោកេត្វា ចតុហត្ថវិហារេ ចតុវស្សិកំ, បញ្ចហត្ថ បញ្ញាវស្សិកំ, ធមហត្ថ
ធរស្សិកំ ធាតព្វំ។ អឡ្ហយោកោ បន យស្មា សត្តជ្ជហត្ថោ ហោតិ, តស្មា ឯត្ថ
“សត្តជ្ជវស្សិក”ន្តិ វុត្ថំ។ សចេ បន សោ នវហត្ថោ ហោតិ នវវស្សិកម្មិ ធាតព្វំ។
មហាល្លកេ បន ធនហត្ថ ឯកាធនហត្ថ វិហារេ វា ចាសាទេ វា ធនវស្សិកំ
វា ឯកាធនវស្សិកំ វា ធាតព្វំ។ ទ្វាធនហត្ថ បន តតោ អធិកេ វា
លោហាចាសាធនសេចិ ទ្វាធនវស្សិកមេវ ធាតព្វំ, ន តតោ ឧត្តរិ។

នវកម្មិកោ ភិក្ខុ អន្តោវស្សេ តំ អាវាសំ លភតិ, ឧតុកាលេ បដិពាហិតុំ ន
លភតិ។ សចេ សោ អាវាសោ ជីវតិ, អាវាសសាមិកស្ស វា តស្ស វំសេ ឧប្បន្នស្ស
វា កស្សចិ កថេតព្វំ - “អាវាសោ តេ នស្សតិ, ជគ្គប ឯតំ អាវាស”ន្តិ។ សចេ សោ
ន សក្កោតិ, ភិក្ខុហិ ញាតិ វា ឧបដ្ឋាកេ វា សមាទបេត្វា ជគ្គិតញ្ចោ។ សចេ តេចិ
ន សក្កោន្តិ, សឡិកេន បច្ឆយេន ជគ្គិតញ្ចោ។ តស្មិម្បិ អសតិ ឯកំ អាវាសំ
វិស្សដ្ឋេត្វា អវសេសា ជគ្គិតញ្ចោ។ ពហុវិស្សដ្ឋេត្វា ឯកំ សណ្ណាបេតុម្បិ
វុត្ថតិយេវ។

ទុត្តិកេតិកូសុ បក្កន្តេសុ សព្វេ អាវាសា នស្សន្តិ, តស្មា ឯកំ វា ទ្វេ វា តយោ
វា អាវាសេ វិស្សន្តេត្វា តតោ យាគុភត្តចីវរាធិនិ បរិភុញ្ញន្តេហិ សេសាវាសា
ជត្តិតញ្ញាយេវ។ កុរុន្តិយំ បន វុត្ថំ “សង្ឃិកេ បច្ចយេ អសតិ ឯកោ ភិក្ខុ ‘តុយ្ហំ
ឯកំ មញ្ញដ្ឋានំ គហេត្វា ជគ្គាហិ’តិ វត្តញ្ញោ។ សចេ ពហុតរំ ឥច្ឆតិ, តិភាគំ វា
ឧបឡាភាគំ វា ទត្វាបិ ជគ្គាបេតញ្ញោ។ អថ ‘ថម្ពមត្តមេវេត្ត អវសិដ្ឋំ, ពហុកម្មំ
កាតញ្ញុន្តិ ន ឥច្ឆតិ, ‘តុយ្ហំ បុគ្គលិកមេវ’ កត្វា ជគ្គ; ឯវម្បិ ហិ សង្ឃស្ស
ភណ្ឌាកជ្ជបនដ្ឋានំ នវកានញ្ញា វសនដ្ឋានំ លភិស្សតិ’តិ ជគ្គាបេតញ្ញោ។ ឯវ
ជត្តិតោ បន តស្មី ជីវន្តេ បុគ្គលិកោ ហោតិ, មតេ សង្ឃិកោយេវ។ សចេ
សន្និវិហារិកានំ ធាតុកាមោ ហោតិ, កម្មំ ឡិលោកេត្វា តិភាគំ វា ឧបឡំ វា
បុគ្គលិកំ កត្វា ជគ្គាបេតញ្ញោ។ ឯវញ្ញា សន្និវិហារិកានំ ធាតុំ លភតិ។ ឯវ
ជគ្គនកេ បន អសតិ ‘ឯកំ អាវាសំ វិស្សន្តេត្វា’តិ អាទិនា នយេន
ជគ្គាបេតញ្ញោ”តិ។

ឥធម្មិ ច អញ្ញំ តត្ថេវ វុត្ថំ - ទ្វេ ភិក្ខុ សង្ឃិកំ ភូមិ គហេត្វា សោធនត្វា
សង្ឃិកំ សេនាសនំ ករោន្តិ។ យេន សា ភូមិ បឋមំ គហិតា, សោ សាមី។ ឧភោបិ
បុគ្គលិកំ ករោន្តិ, សោយេវ សាមី។ សោ សង្ឃិកំ ករោតិ, ឥតរោ បុគ្គលិកំ
ករោតិ, អញ្ញំ ចេ ពហុ សេនាសនដ្ឋានំ អត្ថិ, បុគ្គលិកំ ករោន្តោបិ ន វាវេតញ្ញោ។
អញ្ញស្មី បន តាធិសេ បជិរូបេ ហ្មានេ អសតិ តំ បដិពាហិត្វា សង្ឃិកំ ករោន្តេនេវ
កាតញ្ញោ។ យំ បន តស្ស តត្ថ វយកម្មំ កតំ, តំ ធាតញ្ញោ។ សចេ បន កតាវាសេ វា
អាវាសករណដ្ឋានេ វា នាយូបគដលូបគរុក្ខា ហោន្តិ, អថលោកេត្វា
ហារេតញ្ញោ។ បុគ្គលិកា ចេ ហោន្តិ, សាមិកា អាបុច្ឆិតញ្ញោ; នោ ចេ ទេន្តិ,
យាវតតិយំ អាបុច្ឆិត្វា “វុត្តអគ្គនកម្មលំ ទស្សមា”តិ ហារេតញ្ញោ។

យោ បន សង្ឃីកវល្លិមត្តម្បី អគ្គហេតុ អាហារិមេន ឧបករណេន
សង្ឃីកាយ ភូមិយា បុគ្គលិកវិហារំ ការេតិ, ឧបឡំ សង្ឃីកំ ហោតិ; ឧបឡំ
បុគ្គលិកំ។ ចាសាទោ ចេ ហោតិ, ហេដ្ឋាចាសាទោ សង្ឃីកោ; ឧបរិ បុគ្គលិកោ។
សេច សោ ហេដ្ឋាចាសាទំ ឥច្ឆតិ, តស្ស ហោតិ។ អថ ហេដ្ឋា ច ឧបរិ ច ឥច្ឆតិ,
ឧភយត្ថ ឧបឡំ លភតិ។ ទ្វេ សេនាសនាទិ ការេតិ - ឯកំ សង្ឃីកំ, ឯកំ
បុគ្គលិកំ។ សេច វិហារេ ឧដ្ឋិតេន ធិត្ថសម្ភារេន ការេតិ, តតិយភាគំ លភតិ។
សេច អកតជ្ជានេ ចយំ វា បមុខំ វា ករោតិ, ពហិកុដ្ឋេ ឧបឡំ សង្ឃស្ស, ឧបឡំ
តស្ស។ អថ មហន្តំ វិសមំ បូរេត្វា អបទេ បទំ ធនេស្សត្វា កតំ ហោតិ, អនិស្សរោ
តត្ថ សង្ឃោ។

ឯកំ វរសេយ្យន្តិ ឯត្ថ នវកម្មទានជ្ជានេ វា វស្សគ្គេន បត្តជ្ជានេ វា យំ ឥច្ឆតិ,
តំ ឯកំ វរសេយ្យំ អនុជាធាមីតិ អត្ថោ។

បរិយោសិតេ បក្កមតិ តស្សវេតន្តិ បុន អាគន្ធា វសន្តស្ស អន្លោវស្សំ
តស្សវេ តំ; អនាគច្ឆន្តស្ស បន សន្និវិហារិកាធយោ គហេតុំ ន លភន្តិ។

នវកម្មទានកថា និដ្ឋិតា។

អញ្ញាត្របដិភោគបដិក្ខេបាទិកថា

៣២២. នាតិហារន្តិកិ អញ្ញាត្រ ហរិទ្វា ន បរិភុញ្ញន្តិ។ គុត្តត្ថាយាតិ យំ តត្ថ
មញ្ចបីឋានិ, តស្ស គុត្តត្ថាយ, តំ អញ្ញាត្រ ហរិទ្វំ អនុជាធាមីតិ អត្ថោ។ តស្មា តំ
អញ្ញាត្រ ហរិទ្វា សង្ឃីកបរិភោគេន បរិភុញ្ញន្តស្ស នដ្ឋំ សុនដ្ឋំ, ជិណ្ហំ សុជិណ្ហំ។
សេច អរោគំ តស្មី វិហារេ បដិសង្ខតេ បុន ចាកតិកំ កាតព្វំ។
បុគ្គលិកបរិភោគេន បរិភុញ្ញតោ នដ្ឋំ វា ជិណ្ហំ វា គីវា ហោតិ, តស្មី បដិសង្ខតេ
នាតព្វមេវ។ សេច តតោ កោចានសិអាទិនិ គហេត្វា អញ្ញស្មី សង្ឃីកាវាសេ

យោជន្តិ, សុយោជិតានិ។ បុគ្គលិកាវាសេ យោជន្តេហិ បន មូលំ វា នាតត្ថំ,
បដិចាកតិកំ វា កាតត្ថំ ធម្មតវិហារតោ មញ្ចប័បាទិនិ វេយ្យចិត្តន គណ្ណោន្តោ
ឧទ្ធារេយេវ គណ្ណោគ្យន ការេតព្ពោ។ បុន អាវាសិកកាលេ ឧស្សមីតិ គហេត្វា
សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភូត្តន្តស្ស នដ្ឋំ សុនដ្ឋំ, ជិណ្ឌំ សុជិណ្ឌំ។ អរោគព្ពោ
ចាកតិកំ កាតត្ថំ។ បុគ្គលិកបរិភោគេន បរិភូត្តន្តស្ស នដ្ឋំ គីវា ហោតិ។
តតោ ធូរវាតចាណធីនិ សង្ឃិកាវាសេ វា បុគ្គលិកាវាសេ វា យោជិតានិ
បដិធាតព្ពានិយេវ។

ជាតិកម្មត្ថាយាតិ វុឡិកម្មត្ថាយ។ ជាតិកម្មព្ពោត្ថ សមកំ វា អតិវេកំ វា
អគ្គនកំ មញ្ចប័បាទិសេនាសនមេវ វុឡតិ។

ចក្កលិកន្តិ កម្ពុលាទីហិ វេបេត្វា កតចក្កលិកំ។ អល្លេហិ ចាទេហិតិ
យេហិ អក្កន្តជ្ជានេ ឧទកំ បញ្ញាយតិ, វេវុបេហិ ចាទេហិ បរិភណ្ណាកតភូមិ វា
សេនាសនំ វា ន អក្កមិតត្ថំ។ សចេ បន ឧទកសិនេហាមត្ថមេវ បញ្ញាយតិ, ន
ឧទកំ, វុឡតិ។ ចាទបុញ្ញនី បន អល្លចាទេហិបិ អក្កមិតុំ វុឡតិយេវ។
សឧចាហានេន ឆោតចាទេហិ អក្កមិតត្ថជ្ជានេយេវ ន វុឡតិ។

ចោឡកេន បលិវេបេតុន្តិ សុធាភូមិយំ វា បរិភណ្ណភូមិយំ វា សចេ តន្តិកា
វា កជសារកោ វា នត្តិ, ចោឡកេន ចាទា វេបេតព្ពោ, តស្មី អសតិ បណ្ណាម្មិ
អត្ថវិតុំ វុឡតិ។ កិញ្ចិ អនត្ថវិត្វា វេបេន្តស្ស បន ទុក្កជំ។ យទិ បន តត្ថ
នេវាសិកា អនត្ថតាយបិ ភូមិយា វេបេន្តិ, អឆោតចាទេហិបិ វុឡព្ពោន្តិ, តថេវ
វុឡព្ពោតុំ វុឡតិ។

នកិត្តវេ បរិកម្មកតាភិក្ខុតិ សេតភិក្ខុ វា ចិត្តកម្មកតា វា។ នកេវលញ្ច
ភិក្ខុមេវ, ធូរម្បី វាតចានម្បី អបស្សនជលកម្បី ចាសាណាតម្បី រុក្ខតម្បី
ចីវរេន វា កេនចិ វា អប្បជីដ្ឋានេត្វា អបស្សយិតុំ នលព្ពតិយេវ។

ឆោតចានកាតិ ឆោតចានកា ហុត្វា ឆោតេហិ ចានេហិ អក្កមិតព្ពដ្ឋានេ
និបដ្ឋិតុំ កុក្កុច្ឆាយន្តិ។ “ឆោតចានកេ”តិបិ ចាហេ។ ឆោតេហិ ចានេហិ
អក្កមិតព្ពដ្ឋានេស្សេតំ អធិវចនំ។ បច្ចត្តវិទ្យាតិ បរិកណ្ណាកតំ ភូមី វា
ភូមត្តរណសេនាសនំ វា សង្ឃិកមញ្ចប័បំ វា អត្តនោ សន្តកេន បច្ចត្តរណេន
បច្ចត្តវិទ្យាវ និបដ្ឋិតព្ពំ។ សចេ និទ្ទាយតោបិ បច្ចត្តរណេ សង្កដិតេ កោចិ
សវីរវាយវោ មញ្ចំ វា បីបំ វា ដុសតិ, អាបត្តិយេវ។ លោមេសុ បន
លោមគណនាយ អាបត្តិយេវ។ បរិភោគសីសេន អបស្សយន្តស្សាបិ ឯសេវ
នយោ។ ហត្ថតលចានតលេហិ បន ដុសិតុំ វា អក្កមិតុំ វា វដ្តតិ។ មញ្ចប័បំ
នីហរន្តស្ស កាយេ បដិហញ្ញតិ, អនាបត្តិ។

អញ្ញាត្របរិភោគបដិក្ខេចាទិកថា និដ្ឋិតា។

សង្ឃកត្តាទិអនុជាននកថា

៣២៥. នសក្កោន្តិ សង្ឃកត្តំ កាតុន្តិ សកលស្ស សង្ឃស្ស ភត្តំ កាតុំ ន
សក្កោន្តិ។ ឧទ្ទេសភត្តន្តិអាទីសុ “ឯកំ វា ទ្វេ វា...បេ... ទស វា ភិក្ខុ សង្ឃតោ
ឧទ្ទិសិត្វា ទេថា”តិ ឯវំ ឧទ្ទេសេនលទ្ធិភិក្ខុនំ ភត្តំ កាតុំ ឥច្ឆន្តិ។ អបរេ តថេវ
ភិក្ខុ បរិច្ឆិទ្ធិត្វា និមន្តេត្វា តេសំ ភត្តំ កាតុំ ឥច្ឆន្តិ។ អបរេ សលាកាយោ ជិទ្ធិត្វា,
អបរេ បក្ខិកំ ឧចាសថិកំ ចាជិបទិកន្តិ ឯវំ និយាមេត្វា, ឯកស្ស វា ទ្វិន្នំ
វា...បេ... ទសន្នំ វា ភិក្ខុនំ ភត្តំ កាតុំ ឥច្ឆន្តិ។ ឥតិ ឯតានិ ភត្តានិ ឧទ្ទេសភត្តំ
និមន្តនន្តិ ឥមំ វោហារំ បត្តានិ។ យស្មា បន តេ សចេបិ ទុព្ពិក្ខេ នសក្កោន្តិ,

សុភិក្ខុ ជាតេ បន បុន សង្ឃកត្តំ កាតុំ សក្ខិស្សន្តិ, តស្មា ភគវា តម្បី អន្តោ
កត្វា “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, សង្ឃកត្តំ ឧទ្ទេសកត្ត”ន្តិអាទិមាហ។

តត្ថ សង្ឃកត្ត បីតិកា នាម នត្ថិ, តស្មា “អម្ពាភំ អន្ធន ស ធានស ធិវសា
ភុញ្ញន្តានំ ឥនានិ អញ្ញតោ ភិក្ខុ អានេថា”តិ ន ឯវំ តត្ថ វត្ថព្វំ។ “បុរិមធិវសេសុ
អម្ពេហិ នលទ្ធិ, ឥនានិ តំ អម្ពាភំ គាហេថា”តិ ឯវម្បី វត្ថំ នលព្ពតិ។ តញ្ញិ
អាគតាគតានំ ចាបុណាតិយេវ។

សង្ឃកត្តាធិអនុជាននកថា និដ្ឋិតា។

ឧទ្ទេសកត្តកថា

ឧទ្ទេសកត្តាធិសុ បន អយំ នយោ - រញ្ញា វា រាជមហាមត្តេន វា សង្ឃតោ
ឧទ្ទិសិត្វា “ឯត្ថកេ ភិក្ខុ អានេថា”តិ បហិតេ កាលំ ឃោសេត្វា បីតិកា
បុច្ឆិតញ្ញា។ សចេ អត្ថិ, តតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្វំ; នោ ចេ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ
គាហេតព្វំ។ ឧទ្ទេសកេន បិណ្ឌាចាតិកានម្បី ន អតិក្កាមេតព្វំ។ តេ បន ធុតង្គំ
រក្ខត្តា សយមេវ អតិក្កមិស្សន្តិ; ឯវំ គាហិយមាណេ អលសជាតិកា មហាថេរា
បច្ឆា អាគច្ឆន្តិ, “ភន្តេ, វីសតិវស្សានំ គាហិយតិ, តុម្ពាភំ បីតិកា អតិក្កត្តា”តិ ន
វត្ថព្វា, បីតិកំ ឋេបេត្វា តេសំ គាហេត្វា បច្ឆា បីតិកាយ គាហេតព្វំ។
“អសុករិហារេ ពហំ ឧទ្ទេសកត្តំ ឧប្បន្ន”ន្តិ សុត្វា យោជនន្តិករិហារតោបិ ភិក្ខុ
អាគច្ឆន្តិ, សម្បត្តសម្បត្តានំ បីតជ្ឈានតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្វំ។ អសម្បត្តានម្បី
ឧបចារសីមំ បរិដ្ឋានំ អន្តេវាសិកាធិសុ គណ្ណាន្តេសុ គាហេតព្វមេវ។
ពហិឧបចារសីមាយ បីតានំ គាហេថាតិ វទន្តិ, ន គាហេតព្វំ។ សចេ បន
ឧបចារសីមំ ឱក្កន្តេហិ ឯកាពទ្វា ហុត្វា អត្ថនោវិហារទ្វារេ វា
អន្តោវិហារេយេវ វា ហោន្តិ, បរិសាវសេន វឡិតា នាម សីមា ហោតិ, តស្មា

គាហោតព្វំ។ សង្ឃនវកស្ស ទិដ្ឋេបិ បច្ឆា អាគតានំ គាហោតព្វំមេវ។
ទុតិយភាគេ បន យេវាសនំ អារុដ្ឋេ បុន អាគតានំ បឋមភាគោ ន ចាបុណាតិ,
ទុតិយភាគោ វស្សត្ថេន គាហោតព្វំ។

ឯកស្មីវិហារេ ឯកំ ភត្តុទ្ទេសដ្ឋានំ បរិច្ឆិទ្ធិត្វា ការុតប្បមាណាយបិ
ឧបចារសីមាយ យត្ថ កត្តចិ អាហេចិតំ ឧទ្ទេសភត្តំ, តស្មីយេវ ភត្តុទ្ទេសដ្ឋានេ
គាហោតព្វំ។ ឯកោ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ បហំណាតិ “ស្វេបិ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា
ធន ភិក្ខុ បហំណាថា”តិ, តេន សោ អត្ថោ ភត្តុទ្ទេសកស្ស អាហេចេតព្ពោ។
សេច តំ ទិវសំ បមុស្សតិ, ទុតិយទិវសេ ចាតោវ អាហេចេតព្ពោ។ អថ
បមុស្សិត្វាវ បិណ្ឌាយ បរិសន្នោ សរតិ, យាវ ឧបចារសីមំ នាតិក្កមតិ, តាវ យា
កោជនសាលាយ បកតិដ្ឋិតិកា, តស្សាយេវ វសេន គាហោតព្វំ។ សេចបិ
ឧបចារសីមំ អតិក្កន្តា ភិក្ខុ ច ឧបចារសីមដ្ឋកេហិ ឯកាពទ្វា ហោន្តិ, អញ្ញមញ្ញំ
ទ្វាធនបាត្តន្តំ អវិជហិត្វា គប្បន្តិ, បកតិដ្ឋិតិកាយ វសេន គាហោតព្វំ។ ភិក្ខុនំ
បន តាធិសេ ឯកាពទ្វេ អសតិ ពហិឧបចារសីមាយ យស្មី ឋានេ សរតិ, តត្ថ នវំ
បិតិកំ កត្វា គាហោតព្វំ។ អន្តោគាមេ អាសនសាលាយ សរន្តេន
អាសនសាលាយ បិតិកាយ គាហោតព្វំ។ យត្ថ កត្តចិ សវិត្វា គាហោតព្វំមេវ,
អគាហោតុំ ន វដ្ឋតិ។ ន ហិ ឯតំ ទុតិយទិវសេ លព្ពតីតិ។

សេច សកវិហារតោ អញ្ញំវិហារំ គប្បន្តេ ភិក្ខុ ទិស្វា កោចិ ឧទ្ទេសភត្តំ
ឧទ្ទិសាបេតិ, យាវ អន្តោឧបចារេ វា ឧបចារសីមដ្ឋកេហិ សទ្ធិ វុត្តនយេន
ឯកាពទ្វា វា ហោន្តិ, តាវ សកវិហារេ បិតិការសេនេវ គាហោតព្វំ។
ពហិឧបចារេ បិតានំ ទិដ្ឋំ បន “សង្ឃតោ ភន្តេ ឯត្ថកេ នាម ភិក្ខុ ឧទ្ទិសថា”តិ
វុត្តេ សម្បត្តានំ គាហោតព្វំ។ តត្ថ ទ្វាធនបាត្តន្តំ អវិជហិត្វា ឯកាពទ្វនយេន
ទ្វេវ បិតាបិ សម្បត្តាយេវាតិ វេទិតព្វំ។ សេច យំ វិហារំ គប្បន្តិ, តត្ថ បរិដ្ឋានំ

អាហារចេត្តិ, តស៊ូរិហារស្ស បីតិការសេន គាហេតព្វំ។ សចេចិ តាមទ្វារ វា
រីឯយំ វា ចតុក្កេ វា អន្តរយរេ វា ភិក្ខុ ទិស្វា កោចិ សង្ឃុទ្ទេសំ អាហារចេតិ, តស្មី
តស្មី ហ្នានេ អន្តោឧបចារគតានំ គាហេតព្វំ។

យូរបចារាហេ ចេត្ត “ឯកំ យរំ ឯកូបចារំ, ឯកំ យរំ នាធិបចារំ, នាធិយរំ
ឯកូបចារំ, នាធិយរំ នាធិបចារ”ន្តិ ឥមេសំ វសេន វេទិតព្ពោ។ តត្ថ យំ
ឯកកុលស្ស យរំ ឯកវឡញ្ញំ ហោតិ, តំ សុប្បចាតបរិច្ឆេទស្ស អន្តោ
ឯកូបចារំ នាម។ តត្ថប្បន្នោ ឧទ្ទេសលាភោ តស្មី ឧបចារេ ភិក្ខុចារវត្ថុនបិ
បីតានំ សព្ពេសំ ចាបុណាតិ, ឯតំ “ឯកំ យរំ ឯកូបចារំ” នាម។

យំ បន ឯកំ យរំ ទិដ្ឋំ ភិយានំ សុខិហារត្ថាយ មជ្ឈេ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាបេត្វា
នាធិទ្វារវឡញ្ញំ កតំ, តត្ថប្បន្នោ ឧទ្ទេសលាភោ ភិក្ខុអន្តរិកស្ស ន
ចាបុណាតិ, តស្មី តស្មី ហ្នានេ និសិន្នស្សេវ ចាបុណាតិ, ឯតំ “ឯកំ យរំ
នាធិបចារំ” នាម។

យស្មី បន យរេ ពហូ ភិក្ខុ និមន្តេត្វា អន្តោគហតោ បដ្ឋាយ ឯកាពទ្ធ
កត្វា បដិវិស្សកយរានិបិ បូរេត្វា និសីទាបេត្តិ, តត្ថប្បន្នោ ឧទ្ទេសលាភោ
សព្ពេសំ ចាបុណាតិ។ យម្បិ នាធិកុលស្ស និវេសនំ មជ្ឈេ ភិក្ខុ អកត្វា
ឯកទ្វារេនេវ វឡញ្ញន្តិ, តត្រាបិ ឯសេវ នយោ។ ឯតំ “នាធិយរំ ឯកូបចារំ”
នាម។

យោ បន នាធិនិវេសនេសុ និសិន្នានំ ភិក្ខុនំ ឧទ្ទេសលាភោ ឧប្បជ្ជតិ,
កិញ្ចាបិ ភិក្ខុច្ឆិទ្ទេន ភិក្ខុ ទិស្សន្តិ, តស្មី តស្មី និវេសនេ និសិន្នានំ យេវ
ចាបុណាតិ, ឯតំ “នាធិយរំ នាធិបចារំ” នាម។

យោ បន គាមទ្វារវីដិបតុក្កេសុ អញ្ញាតវស្សី ឋានេ ឧទ្ទេសភត្តំ លភិត្វា
អញ្ញាស្សី ភិត្វាស្សី អសតិ អត្តនោវ ចាបុណ្ណាបេត្វា ទុតិយទិវសេបិ តស្សីយេវ
ឋានេ អញ្ញំ លភតិ, តេន យំ អញ្ញំ នវកំ វា វុឡំ វា ភិត្វំ បស្សតិ, តស្ស
គាហោតព្ពំ។ សេច កោចិ នត្ថិ, អត្តនោវ ចាបេត្វា ភុញ្ញិតព្ពំ។

សេច អាសនសាលាយ និសីទិត្វា កាលំ បដិមាទេន្តេសុ ភិត្វាសុ កោចិ
អាគន្ធា “សង្ឃទ្ទេសបត្តំ ទេថ, ឧទ្ទេសបត្តំ ទេថ, សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា បត្តំ ទេថ,
សង្ឃកំ បត្តំ ទេថា”តិ វា វទតិ, ឧទ្ទេសបត្តំ បិតិកាយ គាហោត្វា ធាតព្ពំ។
“សង្ឃទ្ទេសភិត្វំ ទេថ, សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា ភិត្វំ ទេថ, សង្ឃកំ ភិត្វំ ទេថា”តិ
វុត្តេបិ ឯសេវ នយោ។

ឧទ្ទេសកោ បនេត្ត បេសលោ លដ្ឋិ មេធាវី ឥច្ឆិតញោ, តេន ភិត្វត្តំ បិតិកំ
បុច្ឆិត្វា សេច កោចិ បិតិកំ ជាទន្តោ នត្ថិ, យេវាសនតោ គាហោតព្ពំ។ សេច បន
“អហំ ជាធាមិ, ទសវស្សេន លទ្ធ”ន្តិ កោចិ ភណាតិ, “អត្តាវុសោ, ទសវស្សា
ភិត្វ”តិ បុច្ឆិតព្ពំ។ សេច តស្ស សុត្វា “ទសវស្សម្ហ ទសវស្សម្ហា”តិ ពហូ
អាគន្ធន្តិ, “តុយ្ហំ ចាបុណាតិ, តុយ្ហំ ចាបុណាតី”តិ អវត្វា “សព្ពេ អប្បសទ្ធា
ហោថា”តិ វត្វា បដិចាជិយា វេបេតញោ។ វេបេត្វា “កតិ ឥច្ឆថា”តិ ឧចាសកោ
បុច្ឆិតញោ។ “ឯត្តកេ នាម, ភន្តេ, ភិត្វ”តិ វុត្តេ “តុយ្ហំ ចាបុណាតិ, តុយ្ហំ
ចាបុណាតី”តិ អវត្វា សព្ពនវកស្ស វស្សគ្គញោ ឧតុ ច ទិវសភាកោ ច នាយា ច
បុច្ឆិតញោ។ សេច នាយាយបិ បុច្ឆិយមាណាយ អញ្ញោ វុឡតរោ អាគន្ធតិ, តស្ស
ធាតព្ពំ។ អថ នាយំ បុច្ឆិត្វា “តុយ្ហំ ចាបុណាតី”តិ វុត្តេ វុឡតរោ អាគន្ធតិ, ន
លភតិ។ កថាបបញ្ចេន ហិ និសិន្នស្សបិ និដ្ឋាយន្តស្សបិ កាហិតំ សុគ្គាហិតំ,
អតិក្កន្ធនំ សុអតិក្កន្ធនំ, ភាជនីយភណ្ឌាញិ នាមេតំ សម្មត្ថស្សេវ ចាបុណាតិ,

តត្ថ សម្បត្តិការព្រោះ ឧបចារេន បរិច្ឆ័ទ្ធិតត្ថោ។ អាសនសាលាយ ច
អន្តោបរិក្ខេបោ ឧបចារេ, តស្មី បិតស្ស លាភោ ចាបុណាតីតិ។

កោចិ អាសនសាលតោ អដ្ឋ ឧទ្ទេសបត្ត អាហារាបេត្វា សត្ត បត្ត
បណីតភោជនានំ ឯកំ ឧទកស្ស បូរេត្វា អាសនសាលាយំ បហិណាតិ,
គហេត្វា អាគតា កិញ្ចំ អវត្វា ភិក្ខុនំ ហត្ថសុ បតិជ្ជាបេត្វា បក្កមន្តិ។ យេន យំ
លទ្ធិ, តស្សេវ តំ ហោតិ។ យេន បន ឧទកំ លទ្ធិ, តស្ស អតិក្កន្តម្បិ បិតិកំ
ឋបេត្វា អញ្ញំ ឧទ្ទេសភត្តំ គាហេតព្វំ។ តញ្ច លូទំ វា លភតុ បណីតំ វា
តិចីវរបរិវារំ វា, តស្សេវេតំ។ ព្យាធិសោ ហិស្ស បុញ្ញវិសេសោ។ ឧទកំ បន យស្មា
អាមិសំ ន ហោតិ, តស្មា អញ្ញំ ឧទ្ទេសភត្តំ លព្ពតិ។

សចេ បន តេ គហេត្វា អាគតា “ឥទំ កិវ ភន្តេ សព្ពំ ភាជេត្វា ភុញ្ញថា” តិ
វត្វា គច្ឆន្តិ, សព្ពេហិ ភាជេត្វា ភុញ្ញត្វា ឧទកំ ចាតព្វំ។ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា “អដ្ឋ
មហាថេវ ទេថ, មជ្ឈិមេ ទេថ, នវកេ ទេថ, បរិបុណ្ណាវស្សសាមណោវ ទេថ,
មជ្ឈិមភាណកាធម្មោ ទេថ, មញ្ញំ ញាតិភិក្ខុ ទេថា” តិ វទន្តស្ស បន
“ឧចាសក, ត្វំ ឯវំ វទសិ, បិតិកាយ បន តេសំ ន ចាបុណាតី” តិ វត្វា
បិតិការសេនេវ ធាតព្វំ។ ធម្មាវសាមណោវហិ បន ឧទ្ទេសភត្តេសុ លទ្ទេសុ
សចេ ឆាយកានំ យវេ មជ្ឈលំ ហោតិ, “តុម្ហាកំ អាចរិយុបជ្ឈាយេ បេសេថា” តិ
វត្តព្វំ។

យស្មី បន ឧទ្ទេសភត្តេ បឋមភាគោ សាមណោរានំ ចាបុណាតិ, អនុភាគោ
មហាថេរានំ, ន តត្ថ សាមណោរា “មយំ បឋមភាគំ លភិម្ហា” តិ បុរតោ គន្ធី
លភន្តិ, យថាបដិចាជិយា ឯវ គន្ធព្វំ។ “សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា ‘តុម្ហេ ឯថា’ តិ វុត្ត
‘មញ្ញំ អញ្ញាធិ ជានិស្សសិ, បិតិកា បន ឯវំ គច្ឆតី” តិ បិតិការសេនេវ

គាហេតព្រំ។ អថ “សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ ទេថា” តិ វត្ថា អគាហិតេយេវ បត្តេយស្ស
កស្សនិ បត្តំ គហេត្វា បូរេត្វា អាហារតិ, អាហាជម្បិ ឋិតិកាយ ឯវ គាហេតព្រំ។

ឯកោ “សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ អាហារា” តិ បេសិតោ “ភន្តេ, ឯកំ បត្តំ ទេថ,
និមន្តនភត្តំ អាហារិស្សមី” តិ វទតិ, សោ ច ឧទ្ទេសភត្តយរតោ អយំ អាគតោតិ
ញាតិភិក្ខុហិ “ននុ ត្វំ អសុកយរតោ អាគតោ” តិ វុត្តោ “អាម, ភន្តេ, ន
និមន្តនភត្តំ, ឧទ្ទេសភត្ត” តិ ភណាតិ, ឋិតិកាយ គហេតព្រំ។ យោ បន “ឯកំ បត្តំ
អាហារា” តិ វុត្តោ “កិណ្ឌ វត្ថា អាហារាមី” តិ វត្ថា “យថា តេ វុច្ចតី” តិ វុត្តោ
អាគច្ឆតិ, អយំ វិស្សជ្ជន្តតោ នាម។ ឧទ្ទេសបត្តំ វា បដិចាជិបត្តំ វា បុគ្គលិកបត្តំ
វា យំ ឥច្ឆតិ, តំ តស្ស ធាតព្រំ។ ឯកោ ពាលោ អព្យត្តោ “ឧទ្ទេសបត្តំ អាហារា” តិ
បេសិតោ វត្ថំ ន ជាតាតិ, តុណ្ហិភូតោ តិជ្ជតិ, សោ “កស្ស សន្តិកំ
អាគតោសី” តិ វា “កស្ស បត្តំ ហារិស្សសី” តិ វា ន វត្ថព្រោ។ ឯវ ញី វុត្តោ
បុច្ឆាសភាគេន “តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតោម្ហី” តិ “តុម្ហាកំ បត្តំ ហារិស្សមី” តិ វា
វទេយ្យ, តតោ តំ ភិក្ខុំ អញ្ញោ ភិក្ខុ ជិគ្ខន្ធនា ន ឱលោកេយ្យំ។ “កុហិ គច្ឆសិ, កី
ករោន្តោ អាហិណ្ឌាសី” តិ បន វត្ថព្រោ។ តស្ស “ឧទ្ទេសបត្តត្ថាយ អាគតោម្ហី” តិ
វទន្តស្ស គាហេត្វា បត្តោ ធាតព្រោ។

ឯកោ ក្នុងជ្ជិតិកា នាម ហោតិ។ រញ្ជោ វា ហិ រាជមហាមត្តស្ស វា គេហោ
អតិបណ្ឌិតានិ អជ្ជ ឧទ្ទេសភត្តានិ និច្ចំ ទិយ្យន្តិ, តានិ ឯកចារិកភត្តានិ កត្វា
ភិក្ខុវិសុំ ឋិតិកាយ បរិភូត្តន្តិ។ ឯកច្ឆេ ភិក្ខុ “សេ ធានិ អម្ហាកំ
ចាបុណិស្សន្តិ” តិ អត្ថនោ ឋិតិកំ សល្លក្ខេត្វា គតា, តេសុ អនាគតេសុយេវ
អញ្ញោ អាគន្តកា ភិក្ខុ អាគន្ធា អាសនសាលាយ និសីទន្តិ; តម្ពុណាញោវ
រាជបុរិសា អាគន្ធា “បណ្ឌិតភត្តបត្តេ ទេថា” តិ វទន្តិ។ អាគន្តកា ឋិតិកំ
អជាទន្តា គាហេត្តិ។ តម្ពុណាញោវ ច ឋិតិកំ ជាទន្តកភិក្ខុ អាគន្ធា “កី

គាហេថា”តិ វេទន្តិ។ “រាជគេហេ បណ្ឌិតភត្ត”ន្តិ។ “កតិវស្សតោ បដ្ឋាយា”តិ?
“ឯត្ថកវស្សតោ នាមា”តិ។ “មា គាហេថា”តិ និវាទេត្វា បិទិតិកាយ គាហេតព្ពំ។
គាហិតេ អាគតេហិបិ បត្តនានកាលេ អាគតេហិបិ ទិន្នកាលេ អាគតេហិបិ
រាជគេហតោ បត្តេ បូរេត្វា អាហាជកាលេ អាគតេហិបិ រាជា “អន្ធិភិក្ខុយេវ
អាគច្ឆន្ត”តិ បេសេត្វា ភិក្ខុនំយេវ ហត្ថេ បិណ្ឌាចាតំ ទេតិ; ឯវំ ទិន្នបិណ្ឌាចាតំ
គហេត្វា អាគតកាលេ អាគតេហិបិ បិទិតិកំ ជាទនកភិក្ខុហិ “មា ភុញ្ញត្ថា”តិ
វាទេត្វា បិទិតិកាយមេវ គាហេតព្ពំ។

អថ នេ រាជា គោដេត្វា បត្តេបិ នេសំ បូរេត្វា ទេតិ, យំ អាហាជំ តំ បិទិតិកាយ
គាហេតព្ពំ។ សចេ បន “មា តុច្ឆហត្ថា គច្ឆន្ត”តិ ថោកមេវ បត្តេសុ បក្ខិត្តំ
ហោតិ, តំ ន គាហេតព្ពំ។ អថ ភុញ្ញត្វា តុច្ឆបត្តាវ អាគច្ឆន្តិ, យំ តេហិ ភុត្តំ, តំ
នេសំ គីវា ហោតិ តិ មហាសុមត្ថេរោ អាហា។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហា -
“គីវា កិច្ចំ ឯត្ថ នត្ថិ, បិទិតិកំ បន អជាទន្តេហិ យាវ ជាទនកា អាគច្ឆន្តិ, តាវ
និសីទិតព្ពំ សិយា; ឯវំ សន្តេបិ ភុត្តំ សុភុត្តំ, ឥទានិ បត្តជ្ជានេន គាហេតព្ពំ”ន្តិ។

ឯកោ តិច្ឆវរបរិវារោ សតគ្យនកោ បិណ្ឌាចាតោ អវស្សិកស្ស ភិក្ខុនោ
បត្តោ, វិហារេ ច “ឯវុទោ បិណ្ឌាចាតោ អវស្សិកស្ស បត្តោ”តិ លិខិត្វា
ឋេបេសុំ។ អថ សជ្ឈិវស្សច្ចយេន អញ្ញោ តថាវុទោ បិណ្ឌាចាតោ ឧប្បន្នោ, អយំ កិ
អវស្សិកជ្ជិតិកាយ គាហេតព្ពោ, ឧទាហុ សជ្ឈិវស្សិកជ្ជិតិកាយាតិ។
សជ្ឈិវស្សិកជ្ជិតិកាយាតិ វុត្តំ, អយញ្ញិ ភិក្ខុ បិទិតិកំ គហេត្វាយេវ វឡិតោតិ។

ឯកោ ឧទ្ទេសភត្តំ ភុញ្ញត្វា សាមណោរោ ជាតោ, បុន តំ ភត្តំ
សាមណោរជ្ជិតិកាយ បត្តំ គណ្ឌិតុំ លភតិ។ អយំ កិវ អន្តរាភជ្ជកោ នាម។ យោ
បន បរិបុណ្ណាវស្សោ សាមណោរោ “ស្មេ ឧទ្ទេសភត្តំ លភិស្សតី”តិ អជ្ឈេវ
ឧបសម្បជ្ឈតិ, អតិក្កន្តា តស្ស បិទិតិកា។ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ឧទ្ទេសភត្តំ បត្តំ,

បត្តោ ចស្សន តុន្តោ ហោតិ, សោ អញ្ញស្ស សមីបេ និសិន្នស្ស បត្តំ ទាបេតិ,
តព្វោ ថេយ្យាយ ហរន្តិ, ភីវា ហោតិ។ សេច បន សោ ភិក្ខុ “មឃ្ហំ បត្តំ ទម្មី” តិ
សយមេវ ទេតិ, អស្ស ភីវា ន ហោតិ។ អថាបិ តេន ភត្តេន អនត្តិកោ ហុត្វា
“អលំ មឃ្ហំ, តវេតំ ភត្តំ ទម្មី, បត្តំ បេសេត្វា អាហារាបេហី” តិ អញ្ញំ វេទតិ, យំ
តតោ អាហារីយតិ សត្តំ បត្តសាមិកស្ស ហោតិ។ បត្តព្វោ ថេយ្យាយ ហរន្តិ,
សុហដោ; ភត្តស្ស ទិន្នត្តា ភីវា ន ហោតិ។

វិហារេ ទស ភិក្ខុ ហោន្តិ, តេសុ នវ បិណ្ឌាចាតិកា, ឯកោ សាទិយនកោ។
“ទស ឧទ្ទេសបត្តេ ទេថា” តិ វុត្តេ បិណ្ឌាចាតិកា គហេតុំ ន ឥច្ឆន្តិ។ ឥតរោ ភិក្ខុ
“សត្តានិ មឃ្ហំ ចាបុណ្ហន្តិ” តិ គណ្ហាតិ, បីតិកា ន ហោតិ។ ឯកេកំ ថេ ចាបេត្វា
គណ្ហាតិ, បីតិកា តិជ្ជតិ។ ឯវំ គាហេត្វា ទសហិបិ បត្តេហិ អាហារាបេត្វា “ភន្តេ,
មឃ្ហំ សង្កហំ ករោថា” តិ នវ បត្តេ បិណ្ឌាចាតិកានំ ទេតិ, ភិក្ខុទត្តិយំ នាមេតំ,
គណ្ហាតុំ វជ្ជតិ។

សេច សោ ឧចាសកោ “ភន្តេ, យវំ អាគន្ធព្ព” ន្តិ វេទតិ, សោ ច ភិក្ខុ តេ ភិក្ខុ
“ឯថ, ភន្តេ, មឃ្ហំ សហាយា ហោថា” តិ តស្ស យវំ គច្ឆតិ។ យំ តត្ថ លភតិ, សត្តំ
តស្សេវ ហោតិ។ ឥតរេ តេន ទិន្នំ លភន្តិ។ អថ នេសំ យវេយេវ និសីទាបេត្វា
ទក្ខិណោទកំ ទត្វា យាគុខជ្ជកាជិនិ ទេន្តិ, “ភន្តេ, យំ មនុស្សា ទេន្តិ, តំ
គណ្ហាថា” តិ តស្ស ភិក្ខុនោ វេចនេនេវ ឥតរេសំ វជ្ជតិ។ ភុត្តាវីនំ បត្តេ បូរេត្វា
គណ្ហាត្វា គមនត្ថាយ ទេន្តិ, សត្តំ តស្សេវ ភិក្ខុនោ ហោតិ, តេន ទិន្នំ ឥតរេសំ
វជ្ជតិ។

យទិ បន តេ វិហារេយេវ តេន ភិក្ខុនា “ភន្តេ, មឃ្ហំ ភិក្ខុំ គណ្ហាថ,
មនុស្សានញ្ច វេចនំ កាតុំ វជ្ជតិ” តិ វុត្តា គច្ឆន្តិ, យំ តត្ថ ភុញ្ញន្តិ ថេវ នីហរន្តិ ថ,
សត្តំ តំ តស្សេវ សន្តកំ។ អថាបិ “មឃ្ហំ ភិក្ខុំ គណ្ហាថា” តិ អវុត្តា “មនុស្សានំ

វេនំ កាតុំ វេនតិ” តិ គប្បន្តិ, តត្រ បេ ឯកស្ស មធុវេន សវេន អនុមោទនំ
ករោន្តស្ស សុត្វា បេរាណញ្ច ឧបសមេ បសិទ្ធិត្វា ពហំ សមណបរិក្ការំ ទេន្តិ, អយំ
បេវេសុ បសាទេន ឧប្បន្នោ “អកតកាតោ” នាម, តស្មា សព្ពេសំ ចាបុណាតិ។

ឯកោ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសាបេត្វា ឋិតិកាយ គាហិតំ បត្តំ ហរិត្វា បណីតស្ស
ខាទនីយកោជនីយស្ស បូរេត្វា អាហរិត្វា “ឥមំ, ភន្តេ, សព្ពោ សង្ឃោ
បរិភុញ្ញត្ថ” តិ ទេតិ, សព្ពេហិ ភាជេត្វា បរិភុញ្ញិតព្ពំ។ បត្តសាមិកស្ស បន
អតិក្កន្ធម្បិ ឋិតិកំ ឋេបេត្វា អញ្ញំ ឧទ្ទេសភត្តំ ធាតព្ពំ។ អថ “បឋមយេវ សព្ពំ
សង្ឃិកំ បត្តំ ទេថា” តិ វេនតិ, ឯកស្ស លទ្ធិភិក្ខុនោ សន្តកោ បត្តោ ធាតព្ពោ។
អាហរិត្វា ថ “សព្ពោ សង្ឃោ បរិភុញ្ញត្ថ” តិ វុត្តេ ភាជេត្វា បរិភុញ្ញិតព្ពំ។

ឯកោ ចាតិយា ភត្តំ អាហរិត្វា “សង្ឃុទ្ទេសំ ទម្មី” តិ វេនតិ, ឯកេកំ អាឈោបំ
អនត្វា ឋិតិកាយ ឯកស្ស យាបនមត្តំ កត្វា ធាតព្ពំ។ អថ សោ ភត្តំ អាហរិត្វា
កិញ្ចំ វត្តំ អជានន្តោ តុណ្ហិភូតោ អប្បតិ, “កស្ស តេ អានីតំ, កស្ស
ធាតុកាមោសី” តិ ន វត្តព្ពំ។ បុច្ឆាសភាគេន ហិ “តុម្ហាកំ អានីតំ, តុម្ហាកំ
ធាតុកាមោម្ហី” តិ វេនយ្យ, តតោ តំ ភិក្ខុំ អញ្ញោ ភិក្ខុ ជិគុច្ឆន្តា ភិវំ បរិវត្តេត្វា
ឱលោកេតព្ពម្បិ ន មញ្ញោយ្យំ។ សថេ បន “កុហី យាសិ, កី ករោន្តោ
អាហិណ្ឌាសី” តិ វុត្តេ “ឧទ្ទេសភត្តំ គហេត្វា អាគតោម្ហី” តិ វេនតិ, ឯកេន
លទ្ធិភិក្ខុនោ ឋិតិកាយ គាហិតព្ពំ។ សថេ អាភតំ ពហុ ហោតិ, សព្ពេសំ
បហោតិ, ឋិតិកាកិច្ចំ នត្តិ, បេរាសនតោ បជ្ជាយ បត្តំ បូរេត្វា ធាតព្ពំ។

“សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ ទេថា” តិ វុត្តេ “កី អាហរិស្សសី” តិ អវេត្វា
បកតិដ្ឋិតិកាយ ឯវ គាហិតព្ពំ។ យោ បន ចាយាសោ វា វសបិណ្ឌាចាតោ វា
និច្ចំ លព្ពតិ; ឯវុចានំ បណីតកោជនានំ អាវេណិកា ឋិតិកា កាតព្ពា, តថា
សបរិវារាយ យាគុយា មហាគ្សានំ ជលានំ បណីតានញ្ច ខន្ធកានំ។

បកតិកត្តយាគុជលខន្តកានំ បន ឯការ វិចិត្តកា កាតព្វា។ “សប្បី
អាហរិស្សមី”តិ វុត្តេ សព្វសប្បីនំ ឯការ វិចិត្តកា វដ្តតិ, តថា សព្វតេលានំ។
“មជ្ជំ អាហរិស្សមី”តិ វុត្តេ បន មធុនោ ឯការ វិចិត្តកា វដ្តតិ, តថា ជាណីតស្ស
លដ្ឋិមធុកាធិនញ្ច ភេសជ្ជានំ។ សចេ បន គន្ធមាលំ សង្ឃុទ្ទេសំ ទេន្តិ,
បិណ្ឌាចាតិកស្ស វដ្តតិ, ន វដ្តតីតិ។ អាមិសស្សេវ បដិក្ខិត្តត្តា វដ្តតិ, សង្ឃំ
ធុទ្ធិស្ស ទិន្នត្តា បន ន គហេតព្វន្តិ វទន្តិ។

ឧទ្ទេសកត្តកថា និដ្ឋិតា។

និមន្តនកត្តកថា

និមន្តនំ បុគ្គលិកញ្ច, សយមេវ ឥស្សរោ។ សង្ឃិកំ បន ឧទ្ទេសកត្ត
វុត្តនយេនេវ គាហេតព្វំ។ សចេ បនេត្ត ទូតោ ព្យត្តោ ហោតិ, “ភន្តេ, រាជគហេ
ភិក្ខុសង្ឃស្ស ភត្តំ គណ្ណាថា”តិ អវេទា “ភិក្ខុ គណ្ណាថា”តិ វទតិ,
បិណ្ឌាចាតិកានម្បី វដ្តតិ។ អថ ទូតោ អព្យត្តោ “ភត្តំ គណ្ណាថា”តិ វទតិ,
ភត្តុទ្ទេសកោ ព្យត្តោ “ភត្ត”ន្តិ អវេទា “ភន្តេ, តុម្ពេ យាថា”តិ វទតិ; ឯវម្បី
បិណ្ឌាចាតិកានម្បី វដ្តតិ។ តុម្ពាកំ បដិចាជីយា “ភត្តំ ចាបុណាតី”តិ វុត្តេ បន
ន វដ្តតិ។ សចេ និមន្តេតុំ អាគតមនុស្សោ អាសនសាលំ បរិសិទ្ធា “អដ្ឋភិក្ខុ
ទេថា”តិ វា “អដ្ឋ បត្តេ ទេថា”តិ វា វទតិ; ឯវម្បី បិណ្ឌាចាតិកានំ វដ្តតិ, “តុម្ពេ ច
តុម្ពេ ច គប្បថា”តិ វុត្តព្វំ។ សចេ បន “អដ្ឋភិក្ខុ ទេថ; ភត្តំ គណ្ណាថ, អដ្ឋ បត្តេ
ទេថ; ភត្តំ គណ្ណាថា”តិ វទតិ, បដិចាជីយា គាហេតព្វំ។ គាហេន្តេន បន វិច្ឆិទ្ធិត្វា
“ភត្ត”ន្តិ អវទន្តេន “តុម្ពេ ច តុម្ពេ ច គប្បថា”តិ វុត្តេ បិណ្ឌាចាតិកានំ វដ្តតិ។
“ភន្តេ, តុម្ពាកំ បត្តំ ទេថ, តុម្ពេ ឯថា”តិ វុត្តេ បន “សាធុ, ឧចាសកា”តិ គន្ធព្វំ។
សង្ឃតោ ធុទ្ធិសិទ្ធា “តុម្ពេ ឯថា”តិ វុត្តេ បិ យថាវិចិត្តកាយ គាហេតព្វំ។

និងមន្ត្រីកត្តយរតោ បន បត្តត្ថាយ អាគតស្ស ឧទ្ទេសកត្តេ វុត្តនយេនេវ
បីតិកាយ បត្តោ ធាតព្វោ។ ឯកោ “សង្ឃតោ បដិចាជិយា បត្ត”ន្តិ អវត្ថា
កេវលំ “ឯកំ បត្តំ ទេថា”តិ វត្ថា អតាហិតេយេវ បត្តេ យស្ស កស្សចិ បត្តំ
គហេត្វា បូរេត្វា អាហរតិ, តំ បត្តសាមិកស្សេវ ហោតិ, ឧទ្ទេសកត្តេ វិយ
បីតិកាយ ន គាហេតព្វំ។ ឥធាបិ យោ អាគន្ធា តុណ្ហិភូតោ តិដ្ឋតិ, សោ “កស្ស
សន្តិកំ អាគតោសី”តិ វា “កស្ស បត្តំ ហរិស្សសី”តិ វា ន វត្តព្វោ។

បុច្ឆាសភាគេន ហិ “តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតោ, តុម្ហាកំ បត្តំ ហរិស្សសី”តិ
វេទេយ្យ, តតោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ ជិគ្គន្ធនិយោ អស្ស។ “កុហី គច្ឆសិ, កី
ករោន្តោ អាហិណ្ឌាសី”តិ បន វុត្តេ “តស្ស បត្តត្ថាយ អាគតោម្ហី”តិ វេទន្តស្ស
បដិចាជិយា ភត្តជ្ជិតិកាយ គាហេត្វា បត្តោ ធាតព្វោ។ “ភត្តាហរណាកបត្តំ
ទេថា”តិ វុត្តេបិ បដិចាជិយា ភត្តជ្ជិតិកាយ ឯវ ធាតព្វោ។ សចេ អាហរិក្វា
“សព្វោ សង្ឃោ ភុព្វាតូ”តិ វេទតិ, ភាជេត្វា ភុព្វាតព្វំ។ បត្តសាមិកស្ស
អតិក្កន្ធម្មិ បីតិកំ ឯបេត្វា អញ្ញំ បដិចាជិភត្តំ គាហេតព្វំ។

ឯកោ ចាតិយា ភត្តំ អាហរិក្វា “សង្ឃស្ស ទម្មី”តិ វេទតិ,
អាឈោបភត្តជ្ជិតិកតោ បដ្ឋាយ អាឈោបសង្ខេបេន ភាជេតព្វំ។ សចេ បន
តុណ្ហិភូតោ អច្ឆតិ, “កស្ស តេ អាភតំ, កស្ស ធាតុកាមោសី”តិ ន វត្តព្វោ។
សចេ បន “កុហី គច្ឆសិ, កី ករោន្តោ អាហិណ្ឌាសី”តិ វុត្តេ “សង្ឃស្ស មេ ភត្តំ
អាភតំ, ថេរោនំ មេ ភត្តំ អាភត”ន្តិ វេទតិ, គហេត្វា អាឈោបភត្តជ្ជិតិកាយ
ភាជេតព្វំ។ សចេ បន ឯវំ អាភតំ ពហុំ ហោតិ, សកលស្ស សង្ឃស្ស ពហុ
ហោតិ, អភិហជភិក្ខា ឆាម បិណ្ឌាចាតិកានម្មិ វេទតិ, បីតិកាបុច្ឆនកិច្ចំ នត្ថិ,
ថេរោសនតោ បដ្ឋាយ បត្តំ បូរេត្វា ធាតព្វំ។

ឧបាសកោ សង្ឃត្ថេវស្ស វា គន្ធមុតង្គវសេន អភិញ្ញាតស្ស វា
ភត្តុទ្ទេសកស្ស វា បហំណាតិ “អម្ពាភំ ភត្តកហណាត្ថាយ អដ្ឋភិក្ខុ គហេត្វា
អាគច្ឆថា”តិ, សចេបិ ញាតិឧបជ្ឈាកេហិ បេសិតំ ហោតិ, ឥមេ តយោ ជនា
បុច្ឆិតុំ នលភន្តិ, អារុទ្ធិយេវ មាតិកំ, សង្ឃតោ អដ្ឋភិក្ខុ ឧទ្ទិសាបេត្វា
អត្ថនវមេហិ គន្ធាតំ។ កស្មា? ភិក្ខុសង្ឃស្ស ហិ ឯតេ ភិក្ខុ និស្សាយ លាភោ
ឧប្បជ្ជតីតិ។ គន្ធមុតង្គាធិហិ បន អនភិញ្ញាតោ អាវាសិកភិក្ខុ បុច្ឆិតុំ លភតិ,
តស្មា តេន “កី សង្ឃតោ គណ្ណាមិ, ឧទាហុ យេ ជានាមិ, តេហិ សទ្ធិ
អាគច្ឆាមី”តិ មាតិកំ អាហេបេត្វាយថា ឆាយកាវន្តិ, តថា បដិបទ្ធិតតំ។
“តុម្ពាភំ និស្សិតកេ វាយេ វា ជានាថ, តេ គហេត្វា ឯថា”តិ វុត្ថេ បន យេ ឥច្ឆន្តិ,
តេហិ សទ្ធិ គន្ធាលភតិ។ សចេ “អដ្ឋភិក្ខុ បហំណាថា”តិ បេសេន្តិ, សង្ឃតោវ
បេសេតញ្ចា។ អត្ថនា សចេ អញ្ញាស្មី គាមេ សក្កា ហោតិ ភិក្ខុ លភិតុំ, អញ្ញោ
គាមោ គន្ធាញ្ចា។ ន សក្កា ចេ ហោតិ លភិតុំ, សោយេវ គាមោ បិណ្ឌាយ
បរិសិតញ្ចា។

និមន្តិតភិក្ខុ អាសនសាលាយ និសិដ្ឋា ហោន្តិ, តត្រ ចេ មនុស្សា “បត្តេ
ទេថា”តិ អាគច្ឆន្តិ, អនិមន្តិតេហិ ន ឆាតញ្ចា។ “ឯតេ និមន្តិតភិក្ខុ”តិ វុត្ថតំ។
“តុម្ពេបិ ទេថា”តិ វុត្ថេ បន ឆាតុំ វុត្ថតិ។ ឧស្សវាធិសុ មនុស្សា សយមេវ
បរិវេណានិ ច បឆានយរានិ ច គន្ធា តិបិដកេ ច ធម្មកបិកេ ច ភិក្ខុសតេនបិ
សទ្ធិ និមន្តន្តិ។ តទាយេបិ ជានន្តិ, តេ គហេត្វា គន្ធាវុត្ថតិ។ កស្មា? ន ហិ
មហាភិក្ខុសង្ឃន អត្ថិកា មនុស្សា បរិវេណានិ ច បឆានយរានិ គច្ឆន្តិ,
សន្និចាតជ្ឈានតោវ យថាសត្តិ យថាពលំ ភិក្ខុ គណ្ហិត្វា គច្ឆន្តិតិ។

សចេ បន សង្ឃត្ថេវេ វា គន្ធមុតង្គវសេន អភិញ្ញាតកោ វា ភត្តុទ្ទេសកោ វា
អញ្ញាត្រ វា វស្សំ វសិត្វា កត្តបិ វា គន្ធា បុន សកដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ, មនុស្សា ច

អាគន្ធកស្ស សក្ការំ ករោន្តិ, ឯកវារំ យេ ជានន្តិ, តេ គហេត្វា គន្ធាតំ។
បដិពន្ធកាលតោ បន បដ្ឋាយ ទុតិយវារេ អារទ្ឋេ សង្ឃតោយេវ គហេត្វា
គន្ធាតំ។ អភិនវអាគន្ធការំ ហុត្វា ញាតិ វា ឧបជ្ជាកេ វា បស្សិស្សមាតិ គន្ធាតំ,
តត្រ តេសំ ញាតិ ច ឧបជ្ជាកា ច សក្ការំ ករោន្តិ។ ឯត្ថ បន យេ ជានន្តិ, តេ
គហេត្វា គន្ធាតំ វុដ្ឋតិ។

យោ បន អតិលាភី ហោតិ, សកដ្ឋានញា អាគន្ធកដ្ឋានញា ឯកសទិសំ,
សព្ពត្ថ មនុស្សា សង្ឃកត្តំ សង្ឃេត្វាវ និសីទន្តិ, តេន សង្ឃតោវ គហេត្វា គន្ធាតំ
អយំ និមន្តនេ វិសេសោ។ អវសេសោ សព្ពបញ្ញោ ឧទ្ទេសកត្ថេ វុត្ថនយេនេវ
វេទិតញោ។ កុរុន្តិយំ បន “អដ្ឋ មហាថេវ ទេថា” តិ វុត្ថេ “អដ្ឋ មហាថេវ
ធាតញា” តិ វុត្ថំ។ ឯស នយោ មជ្ឈិមាទីសុ។ សចេ បន អវិសេសេត្វា “អដ្ឋ ភិក្ខុ
ទេថា” តិ វុទតិ, សង្ឃតោ ធាតញា។

និមន្តនភត្តកថា និដ្ឋិតា។

សលាភភត្តកថា

សលាភភត្ថេ បន “អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, សលាកាយ វា បដ្ឋិកាយ វា
ឧបនិពន្ធិត្វា ឌីបុញ្ញិត្វា ឧទ្ទិសិតុ” តិ វុទនតោ វុត្ថុសារមយាយ សលាកាយ វា
វេទ្យវិលីវតាលបណ្ណាទិមយាយ បដ្ឋិកាយ វា “អសុកស្ស នាម
សលាភភត្ថ” តិ ឯវំ អក្ខរានិ ឧបនិពន្ធិត្វា បដ្ឋិយំ វា ចីវរភោគេ វា កត្វា សព្ពា
សលាកាយោ ឌីបុញ្ញិត្វា បុនប្បុនំ ហេដ្ឋបរិវសេនេវ អាលោឡេត្វា
បញ្ចាដ្ឋសមន្មាគតេន ភត្ថុទ្ទេសកេន សចេ បីតិកា អត្ថិ, បីតិកតោ បដ្ឋាយ;
នោ ច អត្ថិ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ សលាកា ធាតញា។ បច្ឆា អាគតានម្បិ
ឯកាពន្ធវសេន ទូរេ បីតានម្បិ ឧទ្ទេសកត្ថេ វុត្ថនយេនេវ ធាតញា។

សេចក្តីហៅសួរ សមន្តតោ ពហូ គោចរតាមា, ភិក្ខុ បន ន ពហុកា,
តាមវសេនបិ សលាកាយោ ចាបុណ្ហិ, “តុម្កាកំ អសុកតាមេ សលាកភត្តំ
ចាបុណ្ហាតី”តិ តាមវសេនេវ គាហេតញ្ចា។ ឯវំ គាហេន្តេន សេចបិ ឯកេកស្មី
តាមេ នាឈ្យការាទិ សដ្ឋិសលាកភត្តានិ, សញ្ញានិ គាហិតានេវ ហោន្តិ, តស្ស
បត្តតាមសមីបេ អញ្ញានិបិ ទ្វេ តីណិ សលាកភត្តានិ ហោន្តិ, តានិបិ តស្សេវ
ធាតញ្ញានិ។ ន ហិ សក្កា តេសំ ការណា អញ្ញំ ភិក្ខុំ បហិណ្ឌិតុន្តិ។

សេច ឯកច្ឆេសុ តាមេសុ ពហូនិ សលាកភត្តានិ សល្លកេត្វា សត្តន្ធម្មិ
អដ្ឋន្ធម្មិ ភិក្ខុនំ ធាតញ្ញានិ។ ធនេន្តេន បន ចតុន្នំ បញ្ចន្នំ ភត្តានំ សលាកាយោ
ឯកតោ ពន្ធិត្វា ធាតញ្ញា។ សេច តំ តាមំ អតិក្កមិត្វា អញ្ញោ គាមោ ហោតិ,
តស្មីញ្ច ឯកមេវ សលាកភត្តំ, តំ បន ចាតោវ ទេន្តិ, តម្មិ ឯតេសុ ភិក្ខុសុ
ឯកស្ស និក្ខហេន ធឪ “ចាតោវ តំ គហេត្វា បច្ឆា ឡិមតាមេ ឥតរាទិ ភត្តានិ
គណ្ហាហិ”តិ វត្តញ្ញោ។ សេច ឡិមតាមេ សលាកភត្តេសុ អគាហិតេស្សេវ
គាហិតសញ្ញាយ គច្ឆតិ, បរភាគតាមេ សលាកភត្តំ គាហេត្វា បុនវិហារំ
អាគន្ធា ឥតរាទិ គាហេត្វា ឡិមតាមោ គន្តញ្ញោ។ “ន ហិ ពហិសីមាយ
សង្ឃលាភោ គាហេតុំ លព្ពតី”តិ អយំ នយោ កុរុន្តិយំ វុត្តោ។

សេច បន ភិក្ខុ ពហូ ហោន្តិ, តាមវសេន សលាកា ន ចាបុណ្ហិ, វីដិវសេន
វា វីដិយំ ឯកគេហវសេន វា កុលវសេន វា គាហេតញ្ចា។ វីដិអាទីសុ ច យត្ត
ពហូនិ ភត្តានិ, តត្ថ តាមេ វុត្តនយេនេវ ពហូនំ ភិក្ខុនំ គាហេតញ្ញានិ។
សលាកាសុ អសតិ ឧទ្ទិសិត្វាបិ គាហេតញ្ញានិ។

សលាកធាយកេន បន វត្តំ ជានិតព្ពំ។ តេន ហិ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ
បត្តចីវរំ គហេត្វា ភោជនសាលំ គន្ធា អសម្មជ្ជជ្ជានំ សម្មជ្ជិត្វា ចានីយំ
បរិភោជនីយំ ឧបជ្ជាបេត្វា “ឥធានិ ភិក្ខុហិ វត្តំ កតំ ភវិស្សតី”តិ កាលំ

សល្លកេត្តា យល្លី បហវិត្វា ភិក្ខុសុ សន្និបតិកេសុ បឋមមេវ វាគាមេ
សលាកភត្តំ គាហេតព្ពំ។ “តុយ្ហំ អសុកស្មី នាម វាគាមេ សលាកា
ចាបុណាតិ តត្រ គន្ធា”តិ វត្ថព្ពំ។

សេ អតិវេកការុតេ គាមោ ហោតិ, តំ ទិវសំ គច្ឆន្តា កិលមន្តិ, “សេ តុយ្ហំ
វាគាមេ ចាបុណាតិ”តិ អន្លេវ គាហេតព្ពំ។ យោ វាគាមំ បេសិយមា នោ ន
គច្ឆតិ, អញ្ញំ សលាកំ មគ្គតិ, ន ធាតព្ពំ។ សទ្ធានញ្ញំ មនុស្សានំ បុញ្ញហានិ
សង្ឃស្ស ច លាភច្នេនោ ហោតិ, តស្មា តស្ស ទុតិយេបិ តតិយេបិ ទិវសេ អញ្ញា
សលាកា ន ធាតព្ពំ, “អត្ថនោ បត្តជ្ជានំ គន្ធា ភុញ្ញាហិ”តិ វត្ថព្ពំ, តីណិ បន
ទិវសានិ អគច្ឆន្តស្ស វាគាមតោ ឱរិមវាគាមេ សលាកា គាហេតព្ពំ។ តព្វោ
ន គណ្ហាតិ, តតោ បជ្ជាយ តស្ស អញ្ញំ សលាកំ ធាតុំ ន វដ្តតិ, ទណ្ហាកម្មំ បន
គាឡំ កាតព្ពំ, សដ្ឋិតោ វា បណ្ណាសតោ វា ន បរិហារេតព្ពំ។ វាគាមេ
គាហេត្វា វិហារវារោ គាហេតព្ពំ, “តុយ្ហំ វិហារវារោ ចាបុណាតិ”តិ វត្ថព្ពំ។
វិហារវារិកស្ស ទេ តិស្សោ យាគុសលាកាយោ តិស្សោ ច តស្សោ វា
ភត្តសលាកាយោ ច ធាតព្ពំ, និពាទ្ធិំ កត្វា បន ន ធាតព្ពំ។ យាគុភត្តនាយកា
ហិ “អម្ពាគំ យាគុភត្តំ វិហារគោបការំ ភុញ្ញន្តិ”តិ អញ្ញាចត្ថំ អាបន្នេយ្យំ, តស្មា
អញ្ញេសុ កុលេសុ ធាតព្ពំ។

សេ វិហារវារិកានំ សភាគា អាហវិត្វា ទេន្តិ, ឥច្ឆេតំ កុសលំ; នោ ច, វារំ
គាហេត្វា តេសំ យាគុភត្តំ អាហារាបេតព្ពំ។ តាវ នេសំ សលាកា ជាតិកម្មមេវ
ភវន្តិ, វស្សគ្រន បត្តជ្ជានេ បន អញ្ញាម្បិ បណីតភត្តសលាកំ គណ្ហាតុំ
លភន្តិយេវ។ អតិវេកឧត្តរិកដ្ឋស្ស ឯកចារិកភត្តស្ស វិសុំ បិទិកំ កត្វា
សលាកា ធាតព្ពំ។

សេចក្តីយេនសលាកាលទ្វា, សោតំទិវសំ តំ ភត្តំ នលភតិ, បុនទិវសេ
គាហេតព្ពំ។ ភត្តមេវ លភតិ, ន ឧត្តរិភត្តិ; ឯវម្បី បុន គាហេតព្ពំ។ ទីវភត្តស្ស
សលាកាយបិ ឯសេវ នយោ។ សេច បន ទីវមេវ លភតិ, ន ភត្តំ; ទីវលភតោ
បដ្ឋាយ បុន ន គាហេតព្ពំ។ ទ្វេ តីណី ឯកចារិកភត្តានិ ឯកស្សេវ ចាបុណ្ហិ,
ធុត្តិក្ខុសមយេ សង្ឃនវកេន លទ្ធកាលេ វិជដេត្វា វិសុំ គាហេតព្ពានិ,
ចាកតិកសលាកភត្តំ អលទ្ធស្សបិ បុនទិវសេ គាហេតព្ពំ។

សេច ឧទ្ធកោវិហារោ ហោតិ, សព្ពេ ភិក្ខុ ឯកសម្ភោគា, ឧប្បសលាកំ
គាហេន្តេន យស្ស កស្សបិ សម្មទីភត្តស្ស ចាបេត្វា មហាវេរាជំនំ ទិវា តច្ឆេត្វា
នាតុំ វដ្តតិ។ វសសលាកំ ចាបេត្វា បច្ឆាភត្តំ បរិស្សវេត្វា វា ជាណីតំ វា
ការេត្វា បិណ្ឌាចាតិកានិម្បិ ធាតព្ពំ។ អាគន្ធកានំ អាគតានាគតការំ ញត្វា
គាហេតព្ពា, មហាអវាសេ បិទិកំ កត្វា គាហេតព្ពា។

តក្កសលាកម្បី សភាគដ្ឋានេ ចាបេត្វា វា បចាបេត្វា វា ធូមាបេត្វា វា
វេរាជំ នាតុំ វដ្តតិ។ មហាអវាសេ វុត្តនយេនេវ បដិបដ្ឋិតព្ពំ
ជលសលាកប្បវសលាកភេសជ្ជៈគន្ធមាលសលាកាយោបិ វិសុំ បិទិកាយ
គាហេតព្ពា។ ភេសជ្ជៈនិសលាកាយោ ចេត្ត កិញ្ចាបិ បិណ្ឌាចាតិកានិម្បិ វដ្តន្តិ,
សលាកវសេន គាហិតត្តា បន ន សាទិតព្ពា។ អក្កភិក្ខាមត្តំ សលាកភត្តំ ទេន្តិ,
បិទិកំ បុច្ឆិត្វា គាហេតព្ពំ។ អសតិយា បិទិកាយ វេរាសនតោ បដ្ឋាយ
គាហេតព្ពំ។ សេច តាទិសានិ ភត្តានិ ពហ្វានិ ហោន្តិ, ឯកេកស្ស ភិក្ខុនោ ទ្វេ
តីណី ធាតព្ពានិ; នោ ចេ, ឯកេកមេវ ធាត្វា បដិចាជិយា គតាយ បុន
វេរាសនតោ បដ្ឋាយ ធាតព្ពំ។ សេច អន្តរាវ ឧបច្ឆិដ្ឋតិ, បិទិកា សល្លក្ខេតព្ពា។
យទិ បន តាទិសំ ភត្តំ និពទ្ធមេវ ហោតិ, យស្ស ចាបុណាតិ, សោ វត្តព្ពោ “លទ្វា
វា អលទ្វា វា ស្វេបិ គណ្ណោយ្យាសី” តិ។ ឯកំ អនិពទ្ធិ ហោតិ, លភនទិវសេ បន

យាវទត្តំ លភតិ, អលភនទិវសា ពហុតរា ហោន្តិ, តំ យស្ស ចាបុណាតិ, សោ
អលភិត្វា “សេ គណ្ហោយ្យាសី” តិ វត្ថុញ្ចោ។

យោ សលាកាសុ គាហិតាសុ បច្ឆា អាគន្ធិតិ, តស្ស អតិក្កន្ធាវ សលាកា ន
ឧបជ្ឈាបេត្វា ធាតញ្ចា។ សលាកំ នាម យណ្ឌិប្បហរណតោ បជ្ឈាយ អាគន្ធា
ហត្ថំ បសារេន្តោវ លភតិ។ អញ្ញស្ស អាគន្ធា សមីបេ បិតស្សបិ អតិក្កន្ធា
អតិក្កន្ធាវ ហោតិ។ សេ បនស្ស អញ្ញោ គណ្ហោន្តោ អត្ថិ, សយំ អនាគតោបិ
លភតិ។ សភាគជ្ជានេ អសុកោ អនាគតោតិ ញ្ចត្វា “អយំ តស្ស សលាកា” តិ
ឋេបេតុំ វដ្ឋតិ។ សេ “អនាគតស្ស ន ធាតញ្ចា” តិ កតិកំ ករោន្តិ, អធម្មិកា
ហោតិ។ អន្តោឧបចារេ បិតស្ស ហិ ភាជនីយភណ្ឌំ ចាបុណាតិ។ សេ បន
“អនាគតស្ស ទេថា” តិ មហាសទ្ធិំ ករោន្តិ, ទណ្ហាកម្មំ ឋេបេតត្ថំ, “អាគន្ធា
គណ្ហាន្ត” តិ វត្ថុត្ថំ។

ធម្មញ្ញសលាកា នជ្ជា ហោន្តិ, ភត្តុទ្ទេសកោ ធាយ កានំ នាមំ នស្សវតិ,
សោ ចេ នជ្ជសលាកា មហាថេរស្ស វា អត្ថនោ វា ចាបេត្វា ភិក្ខុ វិទេយ្យ, “មយា
អសុកកាមេ សលាកភត្ថំ មយ្ហំ ចាបិតំ, តុម្ពេ តត្ថ លទ្ធិំ សលាកភត្ថំ
ភុញ្ញេយ្យថា” តិ, វដ្ឋតិ។ វិហារេ អចាបិតំ បន អាសនសាលាយ តំ ភត្ថំ លភិត្វា
តត្ថេវ ចាបេត្វា ភុញ្ញេតុំ ន វដ្ឋតិ។ “អជ្ជ បជ្ឈាយ មយ្ហំ សលាកភត្ថំ គណ្ហថា” តិ
វុត្ថេ តត្រ អាសនសាលាយ គាហេតុំ ន វដ្ឋតិ, វិហារំ អានេត្វា គាហេតត្ថំ។ “សេ
បជ្ឈាយា” តិ វុត្ថេ បន ភត្តុទ្ទេសកស្ស អាចិត្តិតត្ថំ “សេ បជ្ឈាយ អសុកកុលំ
នាម សលាកភត្ថំ ទេតិ, សលាកក្កាហណាកាលេ សរេយ្យាសី” តិ។ ធុត្តិកេ
សលាកភត្ថំ បដិទ្ធិត្វា សុភិក្ខេ ជាតេ កិញ្ចិ ទិស្វា “អជ្ជ បជ្ឈាយ អម្ពានំ
សលាកភត្ថំ គណ្ហថា” តិ បុន បដ្ឋបេន្តិ, អន្តោកាមេ អគាហេត្វា វិហារំ
អានេត្វាវ គាហេតត្ថំ។ ឥទញ្ចិ “សលាកភត្ថំ” នាម។ ឧទ្ទេសភត្តសទិសំ ន

ហោតិ, វិហារមេវ សន្ធាយ ធិយ្យតិ, តស្មា ពហិឧបចារេ គាហេតុំ ន វដ្តតិ។
“ស្វេ បដ្ឋាយា”តិ វុត្តេ បនវិហារេ គាហេតត្ថមេវ។

គមិកោ ភិក្ខុយំ ធិសាកាគំ គន្ធកាមោ, តត្ថ អញ្ញេន វាគាមសលាកា
លទ្ធាហោតិ, តំ គហេត្វា ឥតវំ ភិក្ខុ “មយ្ហំ បត្តសលាកំ តុំ គណ្ហាប៉ា”តិ វត្វា
គន្ធិវដ្តតិ។ តេន បន ឧបចារេសីមំ អនតិក្កន្តេយេវ តស្មី តស្ស សលាកា
គាហេតញ្ច។

ធិត្ថវិហារេ មនុស្សា ពោធិបេតិយាធិនិ ជគ្គិត្វា ភុញ្ញន្ទតិ សលាកភត្តំ
បដ្ឋបេន្តិ, ភិក្ខុ សកជ្ជានេសុ វសិត្វា កាលស្សេវ គន្ធា តត្ថ វត្តំ កវិត្វា តំ ភត្តំ
ភុញ្ញន្តិ, វដ្តតិ។ សេ តេសុ ស្វាតនាយ អត្ថនោ ចាបេត្វា គតេសុ អាគន្ធកោ
ភិក្ខុ ធិត្ថវិហារេ វសិត្វា កាលស្សេវ វត្តំ កត្វា យណ្ឌី បហវិត្វា សលាកភត្តំ
អត្ថនោ ចាបេត្វា អាសនសាលំ គច្ឆតិ, សោវ តស្ស ភត្តស្ស ឥស្សរោ។ យោ បន
ភិក្ខុសុ វត្តំ ករោន្តេសុយេវ ភូមិយំ ទ្វេ តយោ សម្មញ្ញនិប្បហារេ ធិត្វា យណ្ឌី
បហវិត្វា “ធុរគាមេ សលាកភត្តំ មយ្ហំ ចាបុណាតី”តិ គច្ឆតិ, តស្ស តំ
ចោរិកាយ គហិតត្តា ន ចាបុណាតិ, វត្តំ កត្វា ចាបេត្វា បច្ឆា គតភិក្ខុនំយេវ
ហោតិ។

ឯកោ គាមោ អតិទ្វេ ហោតិ, ភិក្ខុ និច្ចំ គន្ធិន ឥច្ឆន្តិ, មនុស្សា “មយំ
បុញ្ញេន បរិពាហិរា ហោមា”តិ វទន្តិ, យេ តស្ស គាមស្ស អាសន្នវិហារេ
សភាគភិក្ខុ, តេ វត្តញ្ច “ឥមេសំ ភិក្ខុនំ អនាគតធិវសេ តុម្ពេ ភុញ្ញថា”តិ។
សលាកា បន ទេវសិកំ ចាបេតញ្ច, តា ច ខោ បន យណ្ឌីប្បហារណាមត្តេន វា
បច្ឆិចាលនមត្តេន វា ចាបិតា ន ហោន្តិ, បច្ឆិ បន គហេត្វា សលាកា បីឯកេ
អាកិរិតញ្ច, បច្ឆិ បន មុខវដ្តិយំ ន គហេតញ្ច។ សេ ហិ តត្ថ អហិ វាវិច្ឆិកោ វា
ភវេយ្យ, ទុក្ខំ ឧប្បាទេយ្យ; តស្មា ហេដ្ឋា គហេត្វា បច្ឆិ បរម្មុខំ កត្វា សលាកា

អាក្រឹតត្តា “សចេបិ សប្បោ ភវិស្សតិ, ឯត្តោ បលាយិស្សតី” តិ។ ឯវំ សលាកា
អាក្រឹត្តា គាមាធិវសេន បុព្វេ វុត្តនយេនេវ គាហេតត្តា។ អបិច ឯកំ
មហាថេរស្ស ចាបេត្វា “អវសេសា មយំ ចាបុណ្ហំ” តិ អត្ថនោ ចាបេត្វា វត្ថុ
កត្វា ចេតិយំ វន្តិត្វា វិតក្កមាឡកេ បិតេហិ ភិក្ខុហិ “ចាបិតា, អារុសោ,
សលាកា” តិ វុត្ថេ “អាម, ភន្តេ, តុម្ពេ គតគតគាមេ សលាកភត្ថំ គណ្ហាថា” តិ
វត្ថុពុំ; ឯវំ ចាបិតាបិ ហិ សុចាបិតាវ ហោត្តិ។

ភិក្ខុ សព្វវត្ថុ ធម្មសវនត្ថំ អញ្ញំ វិហារំ គប្បន្តា “មយំ តត្ថ ទានំ អគ្គហេត្វាវ
អម្ពាភំ គោចរគាមេវ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាគមិស្សមា” តិ សលាកា
អគ្គហេត្វាវ គតា, វិហារេ ថេរស្ស បត្តសលាកភត្ថំ ភុញ្ញតុំ អាគប្បន្តិ, វដ្តតិ។
អថ មហាថេរេបិ “អហំ ឥធកំ ករោមី” តិ តេហិយេវ សន្និ គប្បតិ, តេហិ
គតវិហារេ អភុញ្ញត្វាវ គោចរគាមំ អនុប្បត្តេហិ “ទេថ, ភន្តេ, បត្តេ
សលាកយាគុអាធិនិ អាហរិស្សមា” តិ វុត្ថេ បត្តា ន ធាតត្តា។ “កស្មា, ភន្តេ, ន
ទេថា” តិ “វិហារជ្ជកំ ភត្ថំ វិហារេ វុត្តានំ ចាបុណាតិ, មយំ អញ្ញស្មី វិហារេ
វុត្តា” តិ។ “ទេថ, ភន្តេ, ន មយំ វិហារេ ចាលិកាយ ទេម, តុម្ពាភំ ទេម, គណ្ហាថ
អម្ពាភំ ភិក្ខុ” តិ វុត្ថេ បន វដ្តតិ។

សលាកភត្ថកថា និដ្ឋិតា។

បក្ខិកភត្តាទិកថា

បក្ខិកាធិសុ បន យំ អភិលក្ខិតេសុ ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី បញ្ចមី អដ្ឋមីតិ
ឥមេសុ បក្ខេសុ កម្មប្បសុតេហិ ឧចោសថំ កាតុំ សតិករណាត្ថាយ ទិយ្យតិ, តំ
បក្ខិកំ នាម។ តំ សលាកភត្ថកតិកមេវ ហោតិ, គាហេត្វា ភុញ្ញតពុំ។ សចេ
សលាកភត្ថម្បិ បក្ខិកភត្ថម្បិ ពហុ សព្វេសំ វិធីវិជ្ជិត្វា គប្បតិ, ទ្វេបិ ភត្តានិ វិសុំ

វិសុំ គាហោតញ្ចានិ។ សេច ភិក្ខុសង្ឃោ មហា, បក្ខិកំ គាហោត្វា តស្ស
បិទិកាយ សលាកភត្តំ គាហោតញ្ចំ, សលាកភត្តំ វា គាហាបេត្វា តស្ស
បិទិកាយ បក្ខិកំ គាហោតញ្ចំ។ យេសំ ន ចាបុណាតិ, តេ បិណ្ឌាយ ចរិស្សន្តិ។
សេច ទ្វេបិ ភត្តានិ ពហូនិ, ភិក្ខុ មន្ទា; សលាកភត្តំ នាម ទេវសិកំ លព្ពតិ, តស្មា
តំ បេត្វា “បក្ខិកំ អាវុសោ ភុញ្ញថា” តិ បក្ខិកមេវ គាហោតញ្ចំ។ បក្ខិកំ
បណ្ឌិតំ ទេន្តិ, វិសុំ បិទិកា កាតញ្ចា។ “ស្វេ បក្ខោ” តិ អដ្ឋ បក្ខិកំ ន គាហោតញ្ចំ។
សេច បន ធាយកា វទន្តិ “ស្វេ អម្ពា យវេ លូខភត្តំ ភវិស្សតិ, អដ្ឋេវ
បក្ខិកភត្តំ ឧទ្ទិសថា” តិ, វេ វដ្ឋតិ។

ឧចាសថិកំ នាម អនុឡាមាសេ ឧចាសថន្តានិ សមាទិយិត្វាយំ អត្តនា
ភុញ្ញតិ, តទេវ ទិយ្យតិ។ ចាដិបទិកំ នាម “ឧចាសថេ ពហូ សទ្ធា បសន្នា ភិក្ខុនំ
សក្ការំ ករោន្តិ, ចាដិបទេ បន ភិក្ខុ កិលមន្តិ, ចាដិបទេ ទិន្នំ ទុព្ពិក្ខុធានសទិសំ
មហាប្បលំ ហោតិ, ឧចាសថកម្មេន វា បរិសុទ្ធសីលានំ ទុតិយទិវសេ ទិន្នំ
មហាប្បលំ ហោតិ” តិ សល្លកេត្វា ចាដិបទេ ទិយ្យនកធានំ, តម្បិ ឧកយំ
សលាកភត្តតតិកមេវ។ ឥតិ ឥមា និ សត្តបិ ភត្តានិ បិណ្ឌាចាតិកានំ ន វដ្ឋន្តិ,
ធុតង្គកេនំ ករោន្តិយេវ។

អបរាទិបិ ចីវរក្ខន្ធកេវិសាខាយ វំ យាទិត្វា ទិន្នានិ អាគន្ធកភត្តំ
គមិយភត្តំ គិលានភត្តំ គិលានុបដ្ឋាកភត្តន្តិ ចត្តារិ ភត្តានិ ចាឡិយំ
អាគតានេវ, តត្ថ អាគន្ធកានំ ទិន្នំ ភត្តំ “អាគន្ធកភត្តំ”។ វេស នយោ សេសេសុ។
សេច បនេត្ថ អាគន្ធកភត្តានិបិ អាគន្ធកាបិ ពហូ ហោន្តិ, សព្ពេសំ ឯកេកំ
គាហោតញ្ចំ, ភត្តេសុ អប្បហោន្តេសុ បិទិកាយ គាហោតញ្ចំ។ ឯកោ អាគន្ធកោ
បឋមមេវ អាគន្ធា សព្ពំ អាគន្ធកភត្តំ អត្តនោ គាហោត្វា និសីទតិ, សព្ពំ តស្សេវ

ហោតិ, បច្ឆា អាគតេហិ អាគន្តុកេហិ តេន ទិន្នានិ បរិភុញ្ញិតញ្ញានិ។ តេនបិ ឯកំ
អត្តនោ គហេត្វា សេសានិ ធាតញ្ញានិ។ អយំ ឧទ្យារោ។

សេច បន យោ បឋមំ អាគន្ធាបិ អត្តនោ អគ្គហេត្វា តុណ្ហិក្ខតោ និសីទតិ,
បច្ឆា អាគតេហិ សទ្ធិំ បដិចាជិយា គណ្ហិតតំ។ សេច និច្ចំ អាគន្តុកា អាគច្ឆន្តិ,
អាគតទិវសេយេវ ភុញ្ញិតតំ, អន្តរន្តរា ចេ អាគច្ឆន្តិ, ទ្វេ តីណិ ទិវសានិ ភុញ្ញិតតំ។
មហាបច្ឆរិយំ បន “សត្ត ទិវសានិ ភុញ្ញិតុំ វដ្តតិ” តិ វុត្តំ។

អាវាសិកោ កត្តចិ គន្ធា អាគតោ, តេនាបិ អាគន្តុកកត្តំ បរិភុញ្ញិតតំ។
សេច បន តំ វិហារេ និត្តាបិ តំ ហោតិ, វិហារេ គាហេតតំ។ អថ វិហារោ ទូរេ
ហោតិ, អាសនសាលាយ និត្តាបិ តំ អាសនសាលាយ គាហេតតំ។ សេច បន
ធាយកា “អាគន្តុកេសុ អសតិ អាវាសិកាបិ បរិភុញ្ញិត្វ” តិ វទន្តិ, វដ្តតិ។

គមិយភត្តបិ អយមេវ កថាមគ្គោ។ អយំ បន វិសេសោ - អាគន្តុកោ
អាគន្តុកកត្តមេវ លភតិ, គមិកោ អាគន្តុកកត្តម្បិ គមិយភត្តម្បិ។
អាវាសិកាបិ បក្កមិតុកាមោ គមិកោ ហោតិ; គមិយភត្តំ លភតិ។ យថា បន
អាគន្តុកកត្តំ; ឯវមិទំ ទ្វេ វា តីណិ វា សត្ត វា ទិវសានិ ន លព្ពតិ។ “គមិស្សមី” តិ
ភុត្តោ តំទិវសំ កេនចិទេវ ការណោ ន គតោ, បុនទិវសេបិ ភុញ្ញិតុំ វដ្តតិ,
សឧស្សហត្តា។ “គមិស្សមី” តិ ភុត្តស្ស ចោរា វា បន្តំ វុទ្ធនិ ឧទកំ វា, ទេវោ វា
វស្សតិ, សត្តោ វា ន គច្ឆតិ, សឧស្សហោន ភុញ្ញិតតំ។ ឯតេ ឧបទ្ទវេ ឱលោកេន្តេន
“ទ្វេ តយោ ទិវសេ ភុញ្ញិតុំ វដ្តតិ” តិ មហាបច្ឆរិយំ វុត្តំ។ “គមិស្សមី” តិ បន
លេសំ ឱឡេត្វា ភុញ្ញិតុំ ន លភតិ។

គិលានភត្តម្បិ សេច សព្ពេសំ គិលានានំ បហោតិ, សព្ពេសំ ធាតតំ; នោ ចេ,
បិតិកំ កត្វា គាហេតតំ។ ឯកោ គិលានោ អរោក្សចោ សក្កោតិ អន្តោគាមំ

គន្លឹះ, ឯកោ ន សក្កោតិ, អយំ “មហាគិលានោ” នាម។ ឯតស្ស គិលានភត្តំ
ធាតុតំ។ ទ្វេ មហាគិលានោ - ឯកោលភិ អភិញ្ញាតោ ពហំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ
លភតិ, ឯកោ អនាថោ អប្បលាភតាយ អន្តោគាមំ បរិសតិ - ឯតស្ស
គិលានភត្តំ ធាតុតំ។ គិលានភត្តេ បន ធិវសបរិច្ឆេទោ នត្ថិ។ យាវ រោគោ ន
រូបសម្មតិ, សប្បាយភោជនំ អភុញ្ញាតោ ន យាបេតិ, តាវ ភុញ្ញាតតំ។ យនា បន
មិស្សកយាគុំ វា មិស្សកភត្តំ វា ភុត្តស្សបិ រោគោ ន កុប្បតិ, តតោ បដ្ឋាយ ន
ភុញ្ញាតតំ។

គិលានុបដ្ឋាកភត្តម្យំ យំ សព្ពេសំ បហោតិ, តំ សព្ពេសំ ធាតុតំ; នោ បេ
បហោតិ, បីតិកំ កត្វា គាហោតតំ។ ឥធម្មិ ទ្វិសុ គិលានេសុ
មហាគិលានុបដ្ឋាកស្ស គាហោតតំ, ទ្វិសុ មហាគិលានេសុ
អនាថគិលានុបដ្ឋាកស្ស។ យំ កុលំ គិលានភត្តម្យំ ទេតិ គិលានុបដ្ឋាកភត្តម្យំ,
តត្ថ យស្ស គិលានេសុ ភត្តំ ចាបុណាតិ តទុបដ្ឋាកស្សបិ តត្ថេវ គាហោតតំ។
គិលានុបដ្ឋាកភត្តេបិ ធិវសបរិច្ឆេទោ នត្ថិ, យាវ គិលានោ លភតិ, តាវស្ស
ឧបដ្ឋាកោបិ លភតីតិ។ ឥមា និ ចត្តាវ ភត្តានិ សេ ឯវំ ទិន្នានិ ហោន្តិ
“អាគន្ធកកមិកគិលានុបដ្ឋាកា មម ភិក្ខុំ គណ្ណាន្ត” តិ, បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ
វដ្តតិ។ សេ បន អាគន្ធកាជីនំ ភត្តំ និពន្ធាបេមិ, “មម ភត្តំ គណ្ណាន្ត” តិ ឯវំ
ទិន្នានិ ហោន្តិ, បិណ្ឌាចាតិកានំ ន វដ្តតិ។

អបរាជិបិ “ធុរភត្តំ, កុដិភត្តំ, វារភត្ត” តិ ភិណ្ឌា ភត្តានិ។ តត្ថ ធុរភត្តន្តិ
និច្ចភត្តំ វុច្ឆតិ, តំ ទុរិធំ - សង្ឃិកំ បុគ្គលិកញ្ច។ តត្ថ យំ “សង្ឃស្ស ធុរភត្តំ
ទេមា” តិ និពន្ធាបិ តំ, តំ សលាកភត្តកតិកំ។ “មម និពន្ធិ ភិក្ខុំ គណ្ណាន្ត” តិ វត្វា
ទិន្នំ បន បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ វដ្តតិ។ បុគ្គលិកេបិ “តុម្ហាកំ ធុរភត្តំ ទម្មី” តិ វុត្តេ
បិណ្ឌាចាតិកោ បេ, ន វដ្តតិ។ “មម និពន្ធិ ភិក្ខុំ គណ្ណាថា” តិ វុត្តេ បន វដ្តតិ,

សាទិតព្វំ។ សចេបិ បច្ឆា កតិចាហេវីតិវុត្ថេ “ធុរកត្តំ គណ្ណាថា” តិ វុទ្ធិតិ, មូលេ សុដ្ឋុ សម្មជិដ្ឋិតត្តា វុដ្ឋតិ។

កុដិកត្តំ នាម យំ សង្ឃស្ស អាវាសំ ការេត្វា “អម្ពាភំ សេនាសនវាសិនោ អម្ពាភំយេវ កត្តំ គណ្ណាត្ថំ” តិ ឯវំ និពន្ធាបិទំ, តំ សលាកកត្តកតិកមេវ ហោតិ, គហេត្វា ភុញ្ញិតព្វំ។ “អម្ពាភំ សេនាសនវាសិនោ អម្ពាភំយេវ ភិក្ខុំ គណ្ណាត្ថំ” តិ វុត្ថេ បន បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ វុដ្ឋតិ។ យំ បន បុគ្គលេ បសីទិត្វា តស្ស វា អាវាសំ កត្វា “តុម្ពាភំ ទេមា” តិ ទិន្នំ, តំ តស្សេវ ហោតិ, តស្មី កត្តចិ គតេ និស្សិតកេហិ ភុញ្ញិតព្វំ។

វារកត្តំ នាម ទុព្ពិក្ខុសមយេ “វារេន ភិក្ខុ ជគ្គិស្សាមា” តិ ធុរគេហតោ បជ្ជាយ ទិន្នំ, តម្បិ ភិក្ខុវចនេន ទិន្នំ បិណ្ឌាចាតិកានំ វុដ្ឋតិ។ “វារកត្ត” តិ វុត្ថេ បន សលាកកត្តកតិកំ ហោតិ។ សចេ តណ្ហាលាទិនិ បេសេន្តិ, “សាមណេរា បចិត្វា ទេន្ត” តិ, បិណ្ឌាចាតិកានំ វុដ្ឋតិ។ ឥតិ ឥមាទិ ច ភីណិ អាគន្ធកកត្តាទិនិ ច ចត្តារីតិ សត្ត, តាទិ សង្ឃកត្តាទិហិ សហ ចុទ្ធស កត្តាទិ ហោន្តិ។

អដ្ឋកថាយំ បន វិហារកត្តំ, អដ្ឋកកត្តំ, ចតុក្កកត្តំ, គុដ្ឋកកត្តន្តិ អញ្ញាទិបិ ចត្តារី កត្តាទិ វុត្តាទិ។ តត្ថ វិហារកត្តំ នាម វិហារេ តត្រុប្បាទកត្តំ, តំ សង្ឃកត្តេន កហិតំ។ តំ បន តិស្សមហាវិហារចិត្តលបព្ពតាទិសុ បដិសម្ពិទាបត្តេហិ ឱណាសវេហិ យថា បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ សក្កា ហោតិ បរិភុញ្ញិតុំ, តថា បដិគ្គហិតត្តា តាទិសេសុ ហ៊ានេសុ បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ វុដ្ឋតិ។ “អដ្ឋន្នំ ភិក្ខុនំ ទេម, ចតុន្នំ ទេមា” តិ ឯវំ ទិន្នំ បន អដ្ឋកកត្តញ្ចេវ ចតុក្កកត្តញ្ច; តម្បិ ភិក្ខុវចនេន ទិន្នំ បិណ្ឌាចាតិកានំ វុដ្ឋតិ។ មហាភិសន្ធារិកេន អតិរសកបូវេន បត្តំ បូរេត្វា ចកេត្វា ទិន្នំ គុដ្ឋកកត្តំ នាម។ ឥមាទិ ភីណិ សលាកកត្តកតិកានេវ។

អបរម្បិ គុណកកត្តំ នាម អត្ថិ, ឥនេកេច្ចេ មនុស្សា មហាធម្មសវនញ្ច
វិហារបូជញ្ច ការេត្វា សកលសង្ឃស្ស ធាតុំ ន សក្កោមាតិ, “ទ្វេ តីណិ
ភិក្ខុសតានិ អម្ពាភំ ភិក្ខុំ គណ្ណាន្ត” តិ ភិក្ខុបរិច្ឆេទជាននត្ថំ គុណ្ណេ ទេន្តិ, ឥទំ
បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ វដ្តតិ។ ឥតិ ចីវរក្ខន្ធកេ ចីវរភាជនីយំ, ឥមស្មី បន
សេនាសនក្ខន្ធកេ សេនាសនភាជនីយញ្ចេវ បិណ្ឌាចាតភាជនីយញ្ច វុត្ថំ។

គិលានបច្ចយភាជនីយំ បន ឯវំ វេទិតព្ពំ - សប្បិអាទីសុ ភេសន្នេសុ
រាជរាជមហាមត្តា សប្បិស្ស តាវ កុម្មសតម្បិ កុម្មសហស្សម្បិ វិហារំ បេសេន្តិ,
យណ្ឌី បហវិត្វា ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ គហិតភាជនំ បូរេត្វា ធាតព្ពំ,
បិណ្ឌាចាតិកានម្បិ វដ្តតិ។ សចេ អលសជាតិកា មហាថេរា បច្ឆា អាគច្ឆន្តិ,
“ភន្តេ, វីសតិវស្សនំ ទិយ្យតិ, តុម្ពាភំ បិតិកា អតិក្កន្តា” តិ ន វត្តព្ពា, បិតិកំ
ឯបេត្វា តេសំ ទត្វា បច្ឆា បិតិកាយ ធាតព្ពំ។

“អសុកវិហារេ ពហុ សប្បិ ឧប្បន្ន” តិ សុត្វា យោជនន្តវិហារតោបិ ភិក្ខុ
អាគច្ឆន្តិ, សម្បត្តសម្បត្តានំ បិតជ្ជានតោ បដ្ឋាយ ធាតព្ពំ។ អសម្បត្តានម្បិ
ឧបចារសីមំ បរិដ្ឋានំ អន្តេវាសិកាទីសុ គណ្ណាន្តេសុ ធាតព្ពមេវ។
“ពហិឧបចារសីមាយ បិតានំ ទេថា” តិ វទន្តិ, ន ធាតព្ពំ។ សចេ បន ឧបចារសីមំ
ឱក្កន្តេហិ ឯកាពទ្វា ហុត្វា អត្តនោវិហារទ្វារេ វា អន្តោវិហារេយេវ វា ហោន្តិ,
បរិសាវសេន វឡិតា នាម សីមា ហោតិ, តស្មា ធាតព្ពំ។ សង្ឃនវកស្ស ទិន្នេបិ
បច្ឆា អាគតានំ ធាតព្ពមេវ។ ទុតិយភាគេ បន ថេរាសនំ អារុន្ទេ បច្ឆា អាគតានំ
បឋមភាគោ ន ចាបុណាតិ, ទុតិយភាគតោ វស្សគ្នេន ធាតព្ពំ។ ឧបចារសីមំ
បរិសិត្វា យត្ថ កត្តចិ ទិន្នំ ហោតិ, សព្ពសន្និចាតជ្ជានេយេវ ភាជេតព្ពំ។

យស្មី វិហារេ ទស ភិក្ខុ, ទសេវ ច សប្បិកុម្មា ទិយ្យន្តិ, ឯកេកកុម្មវសេនេវ
ភាជេតព្ពំ។ ឯកោ សប្បិកុម្មា ហោតិ, ទស ភិក្ខុហិ ភាជេត្វា គហេតព្ពំ។ សចេ

យថាបីតំយេវ “អម្ពាកំ ចាបុណាតី”តិ គណ្ណាន្តិ, ទុគ្គហិតំ; គតគតជ្ជានេ
សង្ឃិកមេវ ហោតិ។ កុម្ភំ បន អារវ្កេត្វា ថាលកេ ថោកំ សប្បី កត្វា “ឥទំ
មហាថេរស្ស ចាបុណាតិ, អវសេសំ អម្ពាកំ ចាបុណាតី”តិ វត្ថា តម្បិ
កុម្ភេយេវ អាភិវត្វា យថិច្ឆិតំ គហេត្វា គន្ធុវដ្ឋតិ។ សចេ ចិនំ សប្បី ហោតិ,
លេខំ កត្វា “លេខតោ បរភាគោ មហាថេរស្ស ចាបុណាតិ, អវសេសំ
អម្ពាក”ន្តិ គហិតម្បិ សុគ្គហិតំ, វុត្តបរិច្ឆេទតោ ឧនាធិកេសុបិ ភិក្ខុសុ ច
សប្បិកុម្ភេសុ ច ឯតេនេវុចាយេន ភាជេតព្ពំ។

សចេ បនេកោ ភិក្ខុ, ឯកោបិ កុម្ភោ ហោតិ, យល្លា បហវិត្វា “អយំ មយ្ហំ
ចាបុណាតី”តិបិ គហេតុំ វដ្ឋតិ។ “អយំ បឋមភាគោ មយ្ហំ ចាបុណាតិ, អយំ
ទុតិយភាគោ”តិ ឯវំ ថោកំ ថោកម្បិ ចាបេតុំ វដ្ឋតិ។ ឯស នយោ
នវនីតាធិសុបិ។ យស្មី បន វិប្បសន្នេ តិលតេលាធិម្ហិ លេខា ន សន្តិជ្ជតិ, តំ
ឧទ្ទិវត្វា ភាជេតព្ពំ។ សិទ្ធិវេរមវិចារិកេសជ្ជម្បិ
អវសេសបត្តថាលកាធិសមណាបរិក្ខារោបិ សញ្ញោ វុត្តានុរូបេនេវ នយេន សុដ្ឋុ
សល្លកេត្វា ភាជេតញ្ញោតិ។

ចាឡី អដ្ឋកថញ្ញេវ, ឌីលោកេត្វា វិចក្ខុណោ;
សង្ឃិកេ បច្ចយេ ឯវំ, អប្បមត្តោវ ភាជយេតិ។

ឥតិ សញ្ញាការេន បច្ចយភាជនីយកថា និដ្ឋិតា។

សម្មន្និត្វា បឋិតយាគុភាជកាធិហិ ភាជនីយជ្ជានំ អាគតមនុស្សានំ
អនាបុច្ឆិត្វាវ ឧបឡភាគោ ធាតញ្ញោ, អសម្មតេហិ បន អបលោកេត្វា
ធាតញ្ញោ។ សម្មតេន អប្បមត្តកវិស្សជ្ជនកេន ភិក្ខុនា ចីវរកម្មំ ករោន្តស្ស
“សូចី ទេហី”តិ វទតោ ឯកា ធិយា, ឯកា វស្សាតិ ទ្វេ សូចិយោ ធាតញ្ញា។

“អរិកត្តំ សង្ឃិកំ ភណ្ឌា”ន្តិ បុច្ឆិតព្ពកិច្ចំ នត្ថិ។ បិប្ផលកត្តិកស្ស ឯកោ
 បិប្ផលកោ, អន្ធានកន្តារំ បដិបដ្ឋិតុកាមស្ស ឧចាហានយុគឡំ,
 កាយពន្ធនត្តិកស្ស កាយពន្ធនំ, “អំសពន្ធកោ មេ ជិណ្ឌោ”តិ អាគតស្ស
 អំសពន្ធកោ, បរិស្សាវនត្តិកស្ស បរិស្សាវនំ ឆាតព្ពំ។ ធម្មករណាត្តិកស្ស
 ធម្មករណោ។ សចេ បដកោ ន ហោតិ, ធម្មករណោ បដកេន សទ្ធិ ឆាតព្ពោ។
 “អាគន្តុកបដ្ឋំ អាហេបេស្សមី”តិ យាចន្តស្ស កុសិយា ច អឡ្ហកុសិយា ច
 បហោនកំ ឆាតព្ពំ។ “មណ្ឌាលំ នប្បហោតី”តិ អាគតស្ស មណ្ឌាលំ ឯកំ ឆាតព្ពំ,
 អឡ្ហមណ្ឌលានិ ទ្វេ ឆាតព្ពានិ។ ទ្វេ មណ្ឌលានិ យាចន្តស្ស ន ឆាតព្ពានិ។
 អនុវាតបរិភណ្ឌាត្តិកស្ស ឯកស្ស ចីវរស្ស បហោនកំ ឆាតព្ពំ។
 សប្បិនវនីតាធិអត្តិកស្ស គិលានស្ស ឯកំ ភេសន្តំ នាឡិមត្តំ កត្វា តតោ
 តតិយកោដ្ឋាសោ ឆាតព្ពោ។ ឯវំ តីលិ ធិវសានិ ទត្វា នាឡិយា បរិបុណ្ណាយ
 ចតុត្ថធិវសតោ បដ្ឋាយ សង្ឃំ បុច្ឆិត្វា ឆាតព្ពំ។ គុឡ្ហបិណ្ឌោបិ ឯកធិវសំ
 តតិយភាគោ ឆាតព្ពោ។ ឯវំ តីហិ ធិវសេហិ និដ្ឋិតេ បិណ្ឌោ តតោ បរំ សង្ឃំ
 បុច្ឆិត្វា ឆាតព្ពំ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បក្ខិកភត្តាធិកថា និដ្ឋិតា។

សេនាសនក្ខន្ធករណ្ណានា និដ្ឋិតា។

៧. សង្ឃកេនកក្ខន្ធកំ

ធនក្យបព្ពដ្ឋាកថា

៣៣០. សង្ឃកេនកក្ខន្ធកេ អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតាតិ ចាកជា ចាកជា។
 សក្យកុមារា នាម កាឡ្ហនាយិប្បកុតយោ ទស ទូតា សទ្ធិ បរិវារេហិ អញ្ញោ ច

ពហុជនា។ អម្ពាកន្តិ អម្ពេសុ; អម្ពាកំ កុលតោតិ វា វុត្តំ ហោតិ។ យរាវាសត្តំ
អនុសាសិស្សមីតិ យរាវាសេ យំ កត្តត្ថំ, តំ ជាតាបេស្សមិ។ ឧទកំ និន្ទេតត្ថន្តិ
យថា ឧទកំ សត្តជ្ជានេ សមំ ហោតិ, វេ កាតត្ថំ។ និទ្ធាបេតត្ថន្តិ តិណានិ
ឧទ្ធវិតត្ថានិ។ ភុសិកា ឧទ្ធវាបេតត្ថានិ សុខុមបលាលមិស្សធម្មា បលាលិកា
បលាបេតត្ថា។ ឱបុនាបេតត្ថន្តិ សុខុមបលាលំ អបនេតត្ថំ។ តូញោវ
យរាវាសត្តេន ឧបជាតាហិ តូញោវ យរាវាសត្តំ ជាតាហិ។ អហំ តយា
យថាសុខំ បព្ពជាហិ ឯត្ថ អហំ តយា សទ្ធិំ បព្ពជិស្សមីតិ សហាយសិនេហោន
សហសា វត្ថុកាមោ ហុត្វា បុន រដ្ឋសិរិលោភេន បរិកឡិយមានហានយោ “អហំ
តយា” តិ ឯត្ថកមេវ វត្វា សេសំ វត្ថំ នាសក្ខីតិ វេមត្តោ វេទិតញោ។

៣៣០. និប្បាតិកាតិ និក្ខមិតា។ មានស្សិនោតិ មានស្សយិនោ;
មាននិស្សិតាតិ វុត្តំ ហោតិ។

៣៣២. យស្សន្តរតោ ន សន្តិ កោចាតិ តតិយមគ្គេន សម្មហតត្តា យស្ស
ចិត្តេ កោចា ន សន្តិ។ យស្មា បន ភវេតិ សម្មត្តិ, វិភវេតិ វិបត្តិ; តថា ភវេតិ
វុឡិ, វិភវេតិ ហានិ; ភវេតិ សស្សតំ, វិភវេតិ ឧច្ឆេនោ; ភវេតិ បុញ្ញំ, វិភវេតិ
ចាបំ; វិភវេតិ ច អភវេតិ ច អត្ថតោ ឯកមេវ, តស្មា ឥតិភវាភវតញ្ចា
វីតិវត្តោតិ ឯត្ថ យា ឯសា សម្មត្តិវិបត្តិវុឡិហានិសស្សតុច្ឆេនបុញ្ញាចាបវសេន
ឥតិ អនេកប្បការា ភវាភវតា វុច្ឆតិ; ចត្វាហិ មគ្គេហិ យថាសម្ពុំ តេន តេន
នយេន តំ ឥតិភវាភវតញ្ចា វីតិវត្តោតិ វេមត្តោ ធម្មញ្ញោ។ នានុភវន្តិ ន
សម្មាបុណ្ហិ; តស្ស ធម្មនំ ទេវានម្បិ ទុល្លភន្តិ អធិប្បាយោ។

៣៣៣. អហិមេខលិកាតិ អហិ កជិយំ ពន្ធិត្វា។ ឧច្ឆេតិ អង្គេ។

៣៣៤. សម្មន្ទតិ សម្មានេតិ។ យំ តុមោ ករិស្សតិ យំ សោ ករិស្សតិ។

ឆសក្សបព្ពដ្ឋាកថា និដ្ឋិតា។

បកាសនីយកម្មាទិកថា

៣៣៦. ខេឡាសកស្សាតិ ឯត្ថ មិន្នាជីវេន ឧប្បន្នបច្ចយា អរិយេហិ វន្តត្តា
ខេឡាសទិសា, តថាវុបេ បច្ចយេ អយំ អដ្ឋោហារតីតិ កត្វា ខេឡាសកោតិ
ភកវតា វុត្តោ។

៣៤០. បត្តទ្វេន កាយេនាតិ ចោត្តក្សបសទិសេន និច្ចលេន កាយេន។

៣៤២. មយំ ខោភណោ រាជញ្ញាតកា នាមាតិ រាជា អម្ពេ ជាតាតីតិ
រាជញ្ញាតកស្ស ភាវេន អត្តានំ ឧត្តំសន្តោ អាហា។ បហដ្ឋកណ្ណាវាលោតិ ពន្ធនេ
និច្ចលេ កត្វា។

ធុក្ខញ្ញំ កុញ្ញា នាគមាសនោតិ ភោ កុញ្ញា ពុទ្ធនាគំ អាសាទនំ វេជកបិត្តេន
ឧបគមនំ នាម ធុក្ខំ។ នាគហតស្សាតិ ពុទ្ធនាគំ ឃាតកស្ស។

បដិកុដិយោវ ឌីសក្ខីតិ តថាគតាភិមុខោយេវ បិដ្ឋិមេហិ ចាទេហិ
អវសក្ខី។ អលក្ខិកោតិ ឯត្ថ នលក្ខតីតិ អលក្ខិកោ; ន ជាតាតីតិ អត្ថោ,
អហំ ចាបកម្មំ ករោមីតិ ន ជាតាតិ។ នលក្ខិត្តោតិ វា អលក្ខិកោ; ន
បស្សិត្តោតិ អត្ថោ។

៣៤៣. តិកភោជនន្តិ ឯត្ថ តីហិ ជនេហិ ភុញ្ញិតត្ថភោជនំ។ តំ
បញ្ញាបេស្សមីតិ តំ អនុជានិស្សមិ។ គណាកោជនេ បន យថាធម្មោ
ការេតត្តោតិ។ បញ្ញាវត្ថុយាចនកថា សង្ឃាទិសេសវណ្ណានាយំ វុត្តោ។ កប្បន្តិ
អាយុកប្បំ។ ព្រហ្មំ បុញ្ញន្តិ សេដ្ឋំ បុញ្ញំ។ កប្បំ សគ្គម្ហីតិ អាយុកប្បមេវ។

បកាសនីយកម្មាទិកថា និដ្ឋិតា។

សង្ឃកេទកកថា

៣៤៤. អថ ខោ ទេវទត្តោ សង្ឃំ ភិក្ខុត្វាតិ សោ កិរ ឯវំ សលាកំ គាហេត្វា
តត្ថេវ អាវេណិកំ ឧបោសថំ កត្វា គតោ, តេនេតំ វុត្តំ។

៣៤៥. បិដ្ឋិមេ អាគិលាយតីតិ ចិវនិសង្ហាយ វេទនាភិក្ខុតា ពាធិតិ។ តមហំ
អាយមិស្សមីតិ តំ អហំ បសារេស្សមិ។ អាទេសនាចាជិហារិយានុសាសនី
នាម “ឯវំ ម្បិ តេ មនោ, តថាបិ តេ មនោ” តិ ឯវំ បរស្ស ចិត្តំ ជានិក្ខា តទន្ធចា
ធម្មទេសនា។

៣៤៦. មមាទុកុញ្ញន្តិ មមាទុកិរិយំ កុរុមាណោ។ កបណោតិ ទុក្ខិតោ។
មហាវរាហស្សតិ មហានាគស្ស។ មហីរិកុញ្ញតោតិ បថី បទាលេន្តស្ស។ ភិសំ
យសមាទស្សតិ ភិសំ ខាទន្តស្ស។ នទីសុ ជគ្គតោតិ ឯត្ថ សោ កិរ ហត្ថិនាកោ
សាយន្តសមយំ តំ នទិនាមកំ ចោក្ខវណី ឌីគាហេត្វា កិលន្តោ សព្វវត្ថុ
វីតិនាមេសិ, ជាលិកំ ករោតិ, តេន វុត្តំ “នទីសុ ជគ្គតោ” តិ។

៣៤៧. សុតាតិ សោតា។ អសន្និទ្ធោ ច អក្ខាតីតិ និស្សន្នេហោ ហុត្វា
អក្ខាតិ អនុសន្និវសេន យោជេត្វា យោជេត្វា។

៣៤៨. អចាយេ និព្ពត្តិស្សតីតិ អាចាយិកោ។ ឯវំ នេវយិកោ។ កប្បំ
ឋស្សតីតិ កប្បជ្ឈោ។ ឥទានិ ពុទ្ធសហស្សេនាបិ តិកិច្ចិតុំ ន សក្កាតិ
អតេកិច្ចោ។

មា ជាតុ កោចិ លោកស្មិន្តិ មា កោចិបិ កោចិ សត្តោ លោកស្មី។
ឧបបដ្ឋថាតិ ឧបបដ្ឋថ។ ជលំវ យសសា អដ្ឋាតិ យសសា ជលន្តោ វិយ ឋិតោ។

ទេវធនត្ថាតិ មេសុតន្តិ “ឡើងសោ ទេវធនត្ថា” តិ ភក្កវតា សុតម្បិ អត្ថិ, តទេវ
គហេត្វា ឥទំ វុត្តំ។ សោ បមាធមនុចិណ្ឌោតិ ឯត្ថ បមាទំ អនុចិនាតីតិ
អនុចិណ្ឌោ, បមាទោ អប្បហិណោតិ អត្ថោ។ អាសន្នំ នន្តិ ចាបកេន ចិត្តេន បត្វា,
វិសោសេត្វាតិ វា អត្ថោ។ អវិចិនិយំ បត្តោតិ ឥទំ បន អាសីសាយំ អតីតវចនំ។
កេស្មាតិ ភយានកោ។

សង្ឃកេនកកថា និដ្ឋិតា។

ឧបាលិបញ្ចកថា

៣៥០. ឯកតោ ឧបាលិ ឯកោតិ ធម្មវាទិបក្ខេ ឯកោ។ ឯកតោ ទ្វេតិ
អធម្មវាទិបក្ខេ ទ្វេ។ ចតុត្ថោ អនុស្សវេតីតិ សង្ឃំ ភិក្ខុស្សមីតិ
អធម្មវាទិចតុត្ថោ ហុត្វា អនុស្សវេតិ; អនុនយន្តោ សាវេតិ “ន តុម្ហាកំយេវ
នរកភយំ អត្ថិ, អម្ហាកម្មិ អត្ថិ, ន អម្ហាកំ អវិចិមន្តោ បិហិតោ, ន មយំ
អកុសលា ន ភាយាម។ យទិ ហិ អយំ អធម្មោ អវិនយោ អសត្តុសាសនំ វា
ភវេយ្យ, ន មយំ គណ្ហោយ្យាមា” តិ អាទិនា នយេន “អធម្មំ ធម្មោ” តិ ឯវំ អជ្ឈាវស
កេនកវត្ថុនិ ពោធជីតិ អត្ថោ។ សលាកំ គាហេតីតិ ឯវំ អនុស្សវេត្វា បន
“ឥទំ គណ្ហាថ, ឥទំ រោចេថា” តិ វនន្តោ សលាកំ គាហេតិ។

ឯកតោ ឧបាលិ ទ្វេ ហោន្តីតិ អាទិសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯវំ ខោ ឧបាលិ
សង្ឃរាជិ ចេវ ហោតិ សង្ឃកេនោ ចាតិ ឯវំ ហោតិ; ន បន ឯត្ថាវតា សង្ឃោ
ភិន្នោ ហោតិ។

ភិក្ខុ ខោ ឧបាលិ បកតត្ថោ សមាទសំវាសកោ សមាទសីមាយំ បិតោ
សង្ឃំ ភិក្ខុតីតិ ឯត្ថ សិយា ឯវំ “ទេវធនត្ថា កថំ បកតត្ថោ” តិ។ កថំ តាវ ន
បកតត្ថោ, រញ្ជោ យាតាបិតត្ថា វុហិវុប្បាទស្ស ច កតត្ថាតិ? តត្ថ វនាម -

អាណត្តិយា តាវវិរទូត្តា រញ្ជេញ យាតាបនំ នត្ថិ។ “តេន ហិ តំ, កុមារ, បិតរំ
ហន្ធា រាជា ហោហិ, អហំ ភគវន្តំ ហន្ធា ពុទ្ធា ភវិស្សមី” តិ ឯវញ្ញំ តស្ស
អាណត្តិ។ កុមារោ បន រាជា ហុត្វា បច្ឆា បិតរំ មារេសិ; ឯវំ តាវ អាណត្តិយា
វិរទូត្តា រញ្ជេញ យាតាបនំ នត្ថិ។ រុហិរុប្បាទេ បន កតមត្ថេយេវ
រុហិរុប្បាទបច្ចយា ភគវតា អភព្ពតា ន វុត្តា, ន ច សក្កា ភគវតោ វចនំ
វិនាយេវ តស្ស អភព្ពតា អាហេបេតុ។

“រុហិរុប្បាទកោ, ភិក្ខុវេ, អនុបសម្មន្នោ ន ឧបសម្មាទេតញ្ជោ,
ឧបសម្មន្នោ នាសេតញ្ជោ” តិ -

ឥទំ បន ភគវតា សង្ឃកេទតោ បច្ឆា វុត្តំ, តស្មា បកតត្ថេនេវ តេន សង្ឃោ
ភិន្នាតិ។

អធម្មំ ធម្មោតិ ធិបេន្តិ ភិអាធិសុ អជ្ឈាវសសុ ភេទកវវត្ថុសុ
សុត្តន្តបិយាយេន តាវ ទស កុសលកម្មបថា ធម្មោ, ទស អកុសលកម្មបថា
អធម្មោ។ តថា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា, ចត្តារោ សម្មប្បធានា, ចត្តារោ ឥទ្ធិចាទា,
បញ្ច្រៃ្ទិយានិ, បញ្ច ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អរិយោ អជ្ឈង្គិកោ មគ្គោតិ
សត្តតិស ពោធិបក្ខិយធម្មា ធម្មោ នាម; តយោ សតិបដ្ឋានា, តយោ
សម្មប្បធានា, តយោ ឥទ្ធិចាទា, ធន្រៃ្ទិយានិ, ធន ពលានិ, អជ្ឈ ពោជ្ឈង្គា, នវង្គិកោ
មគ្គោតិ ច ចត្តារោ ឧចាទានា, បញ្ច នីវរណា, សត្ត អនុសយា, អជ្ឈ មិច្ឆត្តាតិ ច
អយំ អធម្មោ។

តត្ថ យំ កិញ្ចិ ឯកំ អធម្មកោដ្ឋាសំ គហេត្វា “ឥមំ អធម្មំ ធម្មោតិ ករិស្សម;
ឯវំ អម្ពា កំ អាចរិយកុលំ និស្សាយ និយ្យានិកំ ភវិស្សតិ, មយញ្ច លោកេ
ចាកជា ភវិស្សមា” តិ តំ អធម្មំ “ធម្មោ អយ” ត្ថិ កថយន្តា អធម្មំ ធម្មោតិ ធិបេន្តិ

នាម។ តថេវ ធម្មកោដ្ឋាសេសុ ច ឯកំ គហេត្វា អយំ អធម្មោតិ កថេន្តា ធម្មំ
អធម្មោតិ ធិបេន្តិ នាម។ វិនយបរិយាយេន បន ភូតេន វត្ថុនា ចោទេត្វា
សារេត្វា យថាបដិញ្ញាយ កាតត្ថំ កម្មំ ធម្មា នាម, អភូតេន វត្ថុនា អចោទេត្វា
អសារេត្វា អបដិញ្ញាយ កាតត្ថំ កម្មំ អធម្មា នាម។

សុត្តន្តបរិយាយេន រាគវិនយោ នោសវិនយោ មោហវិនយោ សំវារោ បហានំ
បដិសន្ធាតិ អយំ វិនយោ នាម, រាគាធិនំ អវិនយោ អសំវារោ អប្បហានំ
អប្បដិសន្ធាតិ អយំ អវិនយោ នាម។ វិនយបរិយាយេន វត្ថុសម្បត្តិ
ញាតិសម្បត្តិ អនុស្សាវនសម្បត្តិ សីមាសម្បត្តិ បរិសាសម្បត្តិតិ អយំ វិនយោ
នាម, វត្ថុវិបត្តិ... បេ... បរិសាវិបត្តិតិ អយំ អវិនយោ នាម។

សុត្តន្តបរិយាយេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា... អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ៩ទំ ភាសិតំ
លបិតំ តថាគតេន; តយោ សតិបដ្ឋានា, តយោ សម្មប្បធានា, តយោ ឥទ្ធិចាទា,
ធន ឥន្ទ្រិយានិ, ធន ពលានិ, អដ្ឋ ពោជ្ឈង្គា, នវង្គិកោ មគ្គោតិ ៩ទំ អភាសិតំ
អលបិតំ តថាគតេន។ វិនយបរិយាយេន ចត្តារោ ចារាជិកា, តេរស
សង្ឃាធិសេសា, ទ្វេ អនិយតា, តីស និស្សគ្គិយា ចាចិត្តិយាតិ ៩ទំ ភាសិតំ
លបិតំ តថាគតេន; តយោ ចារាជិកា, ចុទ្ទស សង្ឃាធិសេសា, តយោ អនិយតា,
ឯកត្តិស និស្សគ្គិយា ចាចិត្តិយាតិ ៩ទំ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន។

សុត្តន្តបរិយាយេន នេវសិកំ ជលសមាបត្តិសមាបដ្ឋនំ,
មហាករុណាសមាបត្តិសមាបដ្ឋនំ, ពុទ្ធចក្ខុនា លោកវោលោកនំ,
អដ្ឋប្បត្តិវសេន សុត្តន្តទេសនា, ជាតកកថាតិ ៩ទំ អាចិន្តំ; ន នេវសិកំ
ជលសមាបត្តិសមាបដ្ឋនំ... បេ... ន ជាតកកថាតិ ៩ទំ អនាចិន្តំ។
វិនយបរិយាយេន និមន្តិតស្ស វស្សាវាសំ វសិត្វា អបលោកេត្វា
ចារិយបក្កមនំ, បវារេត្វា ចារិយបក្កមនំ, អាគន្តុកេហិ សទ្ធិ បឋមំ

បដិសន្តារករណ៍ន្ត ៩ទំ អាចិណ្ណាំ; តស្សេវ អាចិណ្ណាស្ស អករណាំ អនាចិណ្ណាំ
នាម។

សុត្តន្តបិយាយេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា...បេ... អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ៩ទំ
បញ្ញត្តំ នាម; តយោ សតិបដ្ឋានា...បេ... នវង្គិកោ មគ្គោតិ ៩ទំ អបញ្ញត្តំ នាម។
វិនយបិយាយេន ចត្តារោ ចារាជិកា...បេ... តិស និស្សគ្គិយា ចាចិត្តិយាតិ ៩ទំ
បញ្ញត្តំ នាម; តយោ ចារាជិកា...បេ... ឯកត្តិស និស្សគ្គិយា ចាចិត្តិយាតិ ៩ទំ
អបញ្ញត្តំ នាម។

“អនាបត្តិ អជានន្តស្ស, អថេយ្យចិត្តស្ស, ន មរណាធិប្បាយស្ស,
អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស, ន មោចនាធិប្បាយស្ស”តិ តត្ថ តត្ថ វុត្តា អនាបត្តិ
អនាបត្តិ នាម។ “ជានន្តស្ស, ថេយ្យចិត្តស្ស”តិ អាទិនា នយេន វុត្តា អាបត្តិ
អាបត្តិ នាម។ បញ្ចាបត្តិកូន្ទាលហុកាបត្តិ នាម, ទ្វេ អាបត្តិកូន្ទា គរុកាបត្តិ
នាម។ ធន អាបត្តិកូន្ទា សាវសេសាបត្តិ នាម, ឯកោ ចារាជិកាបត្តិកូន្ទោ
អនវសេសាបត្តិ នាម។ ទ្វេ អាបត្តិកូន្ទា ទុដ្ឋល្លាបត្តិ នាម, បញ្ចាបត្តិកូន្ទា
អទុដ្ឋល្លាបត្តិ នាម។

បុរិមនយេនេវ បនេត្ត វុត្តប្បការំ ធម្មំ “អធម្មោ អយ”ន្តិ កថយន្តា “ធម្មំ
អធម្មោ”តិ ធិបេន្តិ នាម។ អវិនយំ “វិនយោ អយ”ន្តិ...បេ... អទុដ្ឋល្លាបត្តិ
“ទុដ្ឋល្លាបត្តិ អយ”ន្តិ កថយន្តា “អទុដ្ឋល្លាបត្តិ ទុដ្ឋល្លាបត្តិ”តិ ធិបេន្តិ នាម។ ឯវំ
“អធម្មំ ធម្មោ”តិ វា...បេ... “អទុដ្ឋល្លាបត្តិ ទុដ្ឋល្លាបត្តិ”តិ វា ធិបេត្វា បក្ខំ លភិត្វា
ចតុន្នំ សង្ឃកម្មានំ អញ្ញាតំ សង្ឃកម្មំ ឯកសីមាយំ វិសុំ ករោន្តេហិ សង្ឃោ
ភិន្នោ នាម ហោតិ។ តេន វុត្តំ - “តេ ឥមេហិ អជ្ឈារសហិ វុត្តហិ
អបកស្សន្តិ”តិ អាទិ។

តត្ថ អបកស្សន្តីតិ បរិសំ អាកឡន្តិ, វិជជេន្តិ, ឯកមន្តំ ឧស្សវេន្តិ ច។
អវបកាសន្តីតិ អតិ វិយ បកាសេន្តិ យថា វិសំសជ្ឈាវ ហោន្តិ, ឯវំ ករោន្តិ។
អាវេន្តិ វិសុំ។ ឯត្តាវតា ខោ ឧចាលិ សង្ឃោ ភិក្ខោ ហោតីតិ ឯវំ អជ្ឈាវសសុ
ភេទករវត្ថុសុ យំកិញ្ចំ ឯកម្មំ វត្ថុំ ធិបេត្វា តេន តេន ការណេន “ឥមំ
គណ្ណេ, ឥមំ រោចថា” តិ សញ្ញាបេត្វា សលាកំ គាហាបេត្វា វិសុំ សង្ឃកម្មេ
កតេ សង្ឃោ ភិក្ខោ ហោតិ។ បរិវារេ បន “បញ្ចហិ ឧចាលិ អាការេហិ សង្ឃោ
ភិក្ខុតី” តិ អាទិ វត្ថុំ, តស្ស ឥមិនា ឥធ វុត្តេន សង្ឃភេទលក្ខណេន អត្ថតោ
នាណករណំ នត្ថិ។ តំ បនស្ស នាណករណាភាវំ តត្ថេវ បកាសយិស្សម។
សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ឧចាលិបញ្ញាកថា និដ្ឋិតា។

សង្ឃភេទកក្ខន្ធករវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

៨. វត្ថុក្ខន្ធកំ

អាគន្ធកវត្ថុកថា

៣៥៧. វត្ថុក្ខន្ធកេ ឥនានិ អារាមំ បរិសិស្សមីតិ ឥមិនា ឧបចារសីមសមីបំ
នស្សេតិ; តស្មា ឧបចារសីមំ បត្វា ឧចាហនាធិមុញ្ញនាទិ សព្វំ កាតព្វំ។
គហេត្វាតិ ឧចាហននណ្ឌាកេន គហេត្វា។ បដិក្កមន្តីតិ សន្និបត្តិ។
វិស្សន្នេតព្ពន្ធិ បត្តិវត្ថុំ។ គោចរោ បុច្ឆិតព្ពោតិ “គោចរគាមោ អាសន្នេ ឧទាហុ
ទូរេ, កាលស្សេវ បិណ្ឌាយ ចរិតព្វំ ឧទាហុ ទិវា” តិ ឯវំ ភិក្ខាចារោ បុច្ឆិតព្ពោ។
អគោចរោ នាម មិច្ឆាទិដ្ឋិកានំ វា គាមោ បរិច្ឆិន្ទភិក្ខោ វា គាមោ; យត្ថ ឯកស្ស
វា ទិដ្ឋំ វា ភិក្ខា ទិយ្យតិ, សោបិ បុច្ឆិតព្ពោ។ ចានីយំ បុច្ឆិតព្ពន្ធិ “កី ឥមិស្ស

ចោក្ខវណ្ណិយា ចានីយំយេវ បិវន្តិ, ឧហានាធិបរិភោគម្បិ ករោន្តិ” តិ ឯវំ
ចានីយញ្ចេវ បរិភោជនីយញ្ចា បុច្ឆិតតំ។ កេសុចិ ហនេសុ វាឡមិគា វា
អមនុស្សា វា ហោន្តិ, តស្មា “កំ កាលំ បរិសិតតំ, កំ កាលំ និក្ខមិតតំ” តិ
បុច្ឆិតតំ។

ពហិ បិទេនាតិ ពហិ និក្ខមន្តស្ស អហិនោ វា អមនុស្សស្ស វា មគ្គំ ទត្វា
បិទេន និល្លោកេតញ្ចោ។ សចេ ឧស្សហាតិ សោធនតញ្ចោតិ យទិ សក្កោតិ, សញ្ចោ
វិហារោ សោធនតញ្ចោ។ អសក្កោន្តេន អត្ថនោ វសនោកាសោ ជន្តិតញ្ចោ។ សត្វំ
សោធនំ សក្កោន្តស្ស បន ទស្សិតេ វិហារសោធនវត្ថុ វិនិច្ឆយោ មហាទន្ធកេ
វុត្តនយេនេវ វេទិតញ្ចោ។

អាគន្ធកវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

អាវាសិកវត្ថុកថា

៣៥៩. អាវាសិកវត្ថុ - អាសនំ បញ្ញាបេតព្ពន្ធិ ឯវមាទិ សត្វំ វុឡ្យតេវ អាគតេ
ចីវរកម្មំ វា នវកម្មំ វា ឋបេត្វាបិ កាតតំ។ ចេតិយផ្កណំ សម្មជ្ឈន្តេន សម្មជ្ឈនី
និក្ខមិត្វា តស្ស វត្ថំ កាតុំ អារភិតតំ។ បណ្ឌិតោ ហិ អាគន្ធកោ “សម្មជ្ជាហិ
តាវ ចេតិយផ្កណា” តិ វត្ថុតិ។ គិលានភេសជ្ជំ ករោន្តេន បន សចេ នាតិអាតុរោ
គិលានោ ហោតិ, ភេសជ្ជំ អកត្វា វត្ថុមេវ កាតតំ។ មហាគិលានស្ស បន
ភេសជ្ជមេវ កាតតំ។ បណ្ឌិតោ ហិ អាគន្ធកោ “ករោហិ តាវ ភេសជ្ជ” តិ វត្ថុតិ។
ចានីយេន បុច្ឆន្តេន សចេ សកី អានីតំ ចានីយំ សត្វំ បិវតិ, “បុន អានេមី” តិ
បុច្ឆិតញ្ចោយេវ។ អបិច ពិជនេនបិ ពិជិតញ្ចោ, ពិជន្តេន សកី ចាទបិដ្ឋិយំ ពិជិត្វា
សកី មជ្ឈេ សកី សីសេ ពិជិតតំ, “អលំ ហោត្វ” តិ វុត្ថេន តតោ មន្ទតវំ
ពិជិតតំ។ បុន “អល” តិ វុត្ថេន តតោ មន្ទតវំ ពិជិតតំ។ តតិយវាវ វុត្ថេន ពិជនី

ឋបេតព្វា។ ចាទាបិស្ស ឆោរិវតព្វា, ឆោរិវា សចេ អត្តនោ តេលំ អត្ថិ, តេន
មក្ខេតព្វា។ នោ ចេ អត្ថិ, តស្ស សន្តកេន មក្ខេតព្វា។ ឧចាបាធាបុញ្ញនំ បន
អត្តនោ វុច្ឆិសេន កាតព្វំ។ តេនេវ ហេតុ “សចេ ឧស្សហតី” តិ វុត្ថំ។ តស្មា
ឧចាបាធា អបុញ្ញន្តស្សាបិ អនាបត្ថិ។ “កត្ត មហ្គំ សេនាសនំ ចាបុណាតី” តិ
បុច្ឆិតេន សេនាសនំ បញ្ញាបេតព្វំ, “ឯតំ តុម្ហាកំ សេនាសនំ ចាបុណាតី” តិ ឯវំ
អាចិត្តិតព្វន្តិ អត្តោ។ បច្ឆោដេត្វា ហិ បត្តិវតុំ បន វដ្តតិយេវ។

នវកស្ស វត្ថុ - ចានីយំ អាចិត្តិតព្វន្តិ “ឯតំ ចានីយំ គហេត្វា បិវាហី” តិ
អាចិត្តិតព្វំ។ បរិភោជនីយេបិ ឯសេវ នយោ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។
មហាអាវាសេបិ អត្តនោ សន្តិកំ សម្មត្តស្ស អាគន្ធកស្ស វត្ថំ អកាតុំ ន
លភតិ។

អាវាសិកវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

កមិកវត្ថុកថា

៣៦០. កមិកវត្ថុសុ ទារុកណ្ណាន្តិ សេនាសនក្ខន្ធកេ វុត្ថំ មញ្ញបីហ៊ុនិ។
មត្តិកាកណ្ណាម្បិ វជនភាជនាទិ សព្វំ តត្ថ វុត្ថប្បភេទមេវ។ តំ សព្វំ
អគ្គិសាលាយ វា អញ្ញាតវស្មី វា គុត្តជ្ជានេ បដិសាមេត្វា គន្ធាត្ថំ។ អនោវស្សកេ
បញ្ញាវេបិ ឋបេតុំ វដ្តតិ។ សេនាសនំ អាបុច្ឆិតព្វន្តិ ឯត្ថ យំ ចាសាណាបិដ្ឋិយំ វា
ចាសាណាត្ថម្កេសុ វា កតសេនាសនំ, យត្ថ ឧបចិកា នាវេហន្តិ, តំ
អនាបុច្ឆន្តស្សាបិ អនាបត្ថិ។ ចត្វសុ ចាសាណាកេស្វតិអាទិ ឧបចិកានំ
ឧប្បត្តិជ្ជានេ បណ្ណាសាលាទិសេនាសនេ កត្តព្វាការទិស្សនត្ថំ វុត្ថំ។ អប្បេវ នាម
អផ្កានិបិ សេសេយ្យន្តិ អយំ អដ្ឋោកាសេ ឋបិតម្ហិ អាទិសំសោ។

ឱវស្សកកេហោ បន តិណោសុ ច មត្តិកាបិណ្ឌោសុ ច ឧបរិ បតន្តេសុ មញ្ចាបីហំ
អដ្ឋានិបិ វិនស្សន្តិ។

គមិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

អនុមោទនវត្តកថា

៣៦២. អនុមោទនវត្តស្មី ឥទ្ធិ អហោសីតិ សម្បន្នំ អហោសិ។ ចតុហិ
បញ្ចាហិតិ សង្ឃត្តេវន អនុមោទនត្ថាយ និសិន្នេ ហេដ្ឋា បដិចាជិយា ចតុហិ
និសិន្និតព្ភំ។ អនុថេវ និសិន្នេ មហាថេវន ច ហេដ្ឋា ច តិហិ និសិន្និតព្ភំ។ បញ្ចមេ
និសិន្នេ ឧបរិ ចតុហិ និសិន្និតព្ភំ។ សង្ឃត្តេវន ហេដ្ឋា ធម្មាភិក្ខុស្មី អដ្ឋិដ្ឋេបិ
សង្ឃត្តេវតោ បដ្ឋាយ ចតុហិ និសិន្និតព្ភមេវ។ សេច បន អនុមោទកោ ភិក្ខុ
“គច្ឆថ ភន្តេ, អាគមេតព្ភកិច្ចំ នត្ថិ” តិ វេទតិ, គន្ធី វដ្ឋតិ។ មហាថេវន “គច្ឆាម
អាវុសោ” តិ វុត្តេ “គច្ឆថា” តិ វេទតិ, ឯវម្បិ វដ្ឋតិ។ “ពហិកាមេ អាគមេស្សាមា” តិ
អាភោគំ កត្វាបិ ពហិកាមំ គន្ធា អត្ថនោ និស្សិតកេ “តុម្ហេ តស្ស អាគមនំ
អាគមេថា” តិ វត្វាបិ គន្ធី វដ្ឋតិយេវ។ សេច បន មនុស្សា អត្ថនោ វុចិកេន
ឯកេន អនុមោទនំ ការេន្តិ, នេវ តស្ស អនុមោទតោ អាបត្តិ, ន មហាថេវស្ស
ភារោ ហោតិ។ ឧបនិសិន្នកថាយមេវ ហិ មនុស្សេសុ កថាបេន្តេសុ មហាថេវ
អាបុច្ឆិតតោ, មហាថេវន ច អនុមោទនាយ អដ្ឋិដ្ឋេវ អាគមេតតោតិ
ឥនមេត្ត លក្ខណំ។ វច្ឆិតោតិ សញ្ញាតវច្ឆោ; វច្ឆបិដ្ឋិតោតិ អធិប្បាយោ។

អនុមោទនវត្តកថា និដ្ឋិតា។

ភត្តគ្គវត្តកថា

៣៦៤. ភត្តគ្គវត្ថុ “អន្តោគាមោ វា ហោតុ វិហារោ វា, មនុស្សានំ
បរិវេសនដ្ឋានំ កច្ចន្តេន ជីវំ ចារុបិទ្វា កាយពន្ធនំ ពន្ធនមេវ វុត្ថតិ” តិ
អដ្ឋកថាសុ វុត្ថំ។ ន ថេវេ ភិក្ខុ អនុបឧជ្ឈាតិ ថេវេ ភិក្ខុ អតិអល្លិយិទ្វា ន
និសីទិតព្ពំ។ សចេ មហាថេវស្ស និសិទ្ធាសនេន សមកំ អាសនំ ហោតិ, ពហូសុ
អាសនេសុ សតិ ឯកំ ទ្វេ អាសនានិ ឋបេទ្វា និសីទិតព្ពំ។ ភិក្ខុ គណេទ្វា
បញ្ញត្តាសនេសុ អនិសីទិទ្វា មហាថេវេន និសីទាតិ វុត្ថេន និសីទិតព្ពំ។ នោ ចេ
មហាថេវោ វទតិ, “ឥទំ, ភន្តេ, អាសនំ ឧច្ច” ត្ថិ វុត្ថព្ពំ។ “និសីទា” តិ វុត្ថេ និសីទិតព្ពំ។
សចេ បន ឯវំ អាបុច្ឆិតេបិ ន វទតិ, និសីទន្តស្ស អនាបត្តិ; មហាថេវស្សេវ
អាបត្តិ។ នវកោ ហិ ឯវុបេ អាសនេ អនាបុច្ឆា និសីទន្តោ អាបដ្ឋតិ, ថេវោ
អាបុច្ឆិតេ អននុជានន្តោ។ ន សង្ឃាជី ឌីត្តវិទ្វាតិ ន សង្ឃាជី អវត្តវិទ្វា
និសីទិតព្ពំ។

ឧភោហិ ហត្ថេហិតិ បត្តនោវនឧទកំ សន្ធាយ វុត្ថំ។ ឧក្ខិណោទកំ បន
បុរតោ អាធារកេ បត្តំ ឋបេទ្វា គហោតព្ពំ។ សាធុកត្តិ ឧទកសន្នំ អករោន្តេន។

សូបស្ស ឌីកាសោតិ យថា សូបស្ស ឌីកាសោ ហោតិ; ឯវំ មត្តាយ ឌីននោ
គណ្ឌិតញោតិ អត្តោ។ សមកំ សម្មាទេហិតិ ឥទំ ន កេវលំ សប្បិអាធិសុយេវ
ឌីននេបិ វុត្ថព្ពំ។ សប្បិអាធិសុ បន យំ អប្បំ ហោតិ ឯកស្ស វា ទ្វិន្នំ វា អនុរូបកំ,
តំ សព្ពេសំ សមកំ សម្មាទេហិតិ វុត្ថេ មនុស្សានំ វិហសា ហោតិ, តស្មា តាទិសំ
សកី វា ទ្វិក្ខត្ថំ វា គហោទ្វា សេសំ ន គហោតព្ពំ។

ន តាវ ថេវេន ភុញ្ញិតព្ពន្ធិ ឥទំ យំ បរិច្ឆិន្ទភិក្ខុកំ ភត្តគ្គំ, យត្ថ មនុស្សា
សព្ពេសំ ចាបេទ្វា ធាតុកាមា ហោត្ថិ, តំ សន្ធាយ វុត្ថំ។ យំ បន មហាភត្តគ្គំ
ហោតិ, យត្ថ ឯកស្មី បទេសេ ភុញ្ញិត្ថិ, ឯកស្មី បទេសេ ឧទកំ ទិយ្យតិ, តត្ថ
យថាសុខំ ភុញ្ញិតព្ពំ។

ន តាវ ឧទកន្តិ ៩៨ ហត្ថដោវនឧទកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អន្តរា បិចាសិតេន បន
គលេ វិលក្កាមិសេន វា ចានីយំ បិវិត្វា ហត្ថា ន ដោវិតព្ពា។ សចេ មនុស្សា
“ដោវថ ភន្តេ បត្តព្វា ហត្ថេ ចា”តិ វទន្តិ, ភិក្ខុ វា “តុម្ពេ ឧទកំ គណ្ណាថា”តិ វទន្តិ,
វដ្ឋតិ។

និវត្តន្តេនាតិ ភត្តក្កតោ ឧដ្ឋាយ និវត្តន្តេន សង្ខេន ឯវំ និវត្តិតព្ពន្ធិ ទស្សេតិ។
កមំ? “នវកេហី”តិ សព្ពំ ទដ្ឋព្ពំ។ សម្ពាធសុ ហិ យវេសុ មហាថេរា
និក្ខមនោកាសោ ន ហោតិ, តស្មា ឯវំ វុត្តំ។ ឯវំ និវត្តន្តេហិ បន នវកេហិ
គេហាទ្វារេ ឋត្វា ថេវេសុ និក្ខន្តេសុ បដិចាជិយា គន្ធព្ពំ។ សចេ បន មហាថេរា
ធុវេ និសិដ្ឋា ហោន្តិ, នវកា អន្តោគេហោ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ បដិចាជិយា ឯវំ
និក្ខមិតព្ពំ។ កាយេន កាយំ អយដ្ឋេន្តេន យថា អន្តវេន មនុស្សា គន្ធិ សក្កោន្តិ,
ឯវំ វិវឌ្ឍាយ បដិចាជិយា គន្ធព្ពំ។

ភត្តក្កវត្តកថា និដ្ឋិតា។

បិណ្ឌាចារិកវត្តកថា

៣៦៦. បិណ្ឌាចារិកវត្ត - កម្ពុំ វា និក្ខិបតីតិ កប្បាសំ វា សុប្បំ វា មុសលំ វា
យំ គហេត្វា កម្ពុំ ករោន្តិ, ឋិតា វា និសិដ្ឋា វា ហោន្តិ, តំ និក្ខិបតិ។ ន ច
ភិក្ខុនាយិកាយាតិ ៩ត្ថិ វា ហោតុ បុរិសោ វា, ភិក្ខុនានសមយេ មុខំ ន
ឧល្លោកេតព្ពំ។

បិណ្ឌាចារិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

អារញ្ញិកវត្តកថា

៣៦៨. អារញ្ញិកវត្ត - សេនាសនា ឌីតវិតព្ពន្ធិ វសនដ្ឋានតោ និក្ខមិតព្ពំ។

បន្ត ជីវិតកាយ បង្កើតត្រាតិ ឯត្ថ សេច ពហិគាមេ ឧទកំ នត្ថិ,
អន្តោគាមយេវ ភត្តកិច្ចំ កត្វា អថ ពហិគាមេ អត្ថិ, ពហិគាមេ ភត្តកិច្ចំ កត្វា
បត្តោ ឆោវិត្វា វោធកោ កត្វា ជីវិតកាយ បង្កើតត្រាតិ។

បរិភោជនីយំ ឧបជ្ជាបេតព្ពន្ធិ សេច ភាជនានិ នប្បហោន្តិ, ចានីយមេវ
បរិភោជនីយម្បិ កត្វា ឧបជ្ជាបេតព្ពន្ធ។ ភាជនំ អលភន្តេន វេជ្ជនាឡិ កាយបិ
ឧបជ្ជាបេតព្ពន្ធ។ តម្បិ អលភន្តស្ស យថា សមីបេ ឧទកអារាដោ ហោតិ, ឯវំ
កាតព្ពន្ធ។ អរណីសហិតេ សតិ អត្ថិ អកាតុម្បិ វដ្តតិ។ យថា ច អារញ្ញិកស្ស,
ឯវំ កត្តារប្បជិបន្នស្សបិ អរណីសហិតំ ឥច្ឆិតព្ពន្ធ។ គណាវាសិនោ បន តេន
វិនាបិ វដ្តតិ។ នក្ខត្តានេវ នក្ខត្តបទានិ។

អារញ្ញិកវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

សេនាសនវត្ថុកថា

៣៦៩. សេនាសនវត្ថុ - ឆ្វារំ នាម យស្មា មហាវឡញ្ញំ, តស្មា តត្ថ
អាបុច្ឆនកិច្ចំ នត្ថិ, សេសានិ បន ឧទ្ទេសទានាទីនិ អាបុច្ឆិត្វាវ កាតព្ពន្ធ។
នេវសិកម្បិ អាបុច្ឆិតុំ វដ្តតិ។ អថាបិ “ភន្តេ អាបុច្ឆិតមេវ ហោតូ” តិ វុត្ថេ
វុឡ្ហតរោ “សាធូ” តិ សម្បជិច្ឆតិ, សយមេវ វា “តូ យថាសុខំ វិហារហី” តិ វទតិ;
ឯវម្បិ វដ្តតិ។ សភាគស្ស វិស្សសេនាបិ វដ្តតិយេវ។ យេន វុឡ្ហោ តេន
បរិវត្តិតព្ពន្ធិ វុឡ្ហាភិមុខេន បរិវត្តិតព្ពន្ធ។ ភោជនសាលាទីសុបិ ឯវមេវ
បជិបន្តិតព្ពន្ធ។

សេនាសនវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

ជន្មាយវវត្ថុកថា

៣៧១. ជន្មាយវវត្ថុ - បរិកណ្ណាន្តិ ពហិជគតិ។

៣៧៣. អាចមនវត្ថុស្មី - សតិ ឧទកេតិ ឯត្ថ សចេ ឧទកំ អត្ថិ, បដិច្ចន្ទដ្ឋានំ
បន នត្ថិ, ភាជនេន និហរិត្វា អាចមិត្តំ។ ភាជនេ អសតិ បត្តេន និហរិត្តំ។
បត្តេបិ អសតិ អសន្តំ នាម ហោតិ។ “ឥទំ អតិវិវដំ បុរោ អញ្ញំ ឧទកំ
ភវិស្សតិ”តិ គតស្ស ឧទកំ អលភន្តស្សេវ ភិក្ខាចារវេលា ហោតិ, កដ្ឋេន វា
កេនចិ វា បុញ្ញិត្វា គន្តព្ពំ, ភុញ្ញិតុម្បិ អនុមោទនម្បិ កាតុំ វដ្តតិ។
អាគតបដិចាជិយាតិ វច្ឆកុជិយំ បស្សវដ្ឋានេ ម្ហានតិវត្ថុតិ តិសុបិ
អាគតបដិចាជិយេវ បមាណំ។

៣៧៤. វច្ឆកុជិវត្ថុ - ន ទន្តកដ្ឋំ ខាទន្តេនាតិ អយំ វច្ឆកុជិយាបិ
អវច្ឆកុជិយាបិ សព្ពត្ថេវ បដិក្ខេចោ។ ន ជរុសេន កដ្ឋេនាតិ ជាលិតកដ្ឋេន វា
ខវេន វា គណ្ហិកេន វា កណ្ហិកេន វា សុសិវេន វា បូតិនា វា ន អវលេខិតព្ពំ។
អវលេខនកដ្ឋំ បន អគ្គហេត្វា បរិជ្ជស្ស អាបត្ថិ នត្ថិ។

ន អាចមនសវវកេតិ សព្ពសាធារណដ្ឋានំ សន្ធាយេតំ វុត្ថំ។ តត្រ ហិ
អញ្ញោ អញ្ញោ អាគច្ឆន្តិ, តស្មា ឧទកំ ន សេសេតព្ពំ។ យំ បន សង្ឃិកេបិ វិហារេ
ឯកទេសេ និពទ្ធកមនត្ថាយ កតំ ហំនំ ហោតិ បុគ្គលិកដ្ឋានំ វា, តស្មី វដ្តតិ។
វិវេចនំ បិវិត្វា បុនប្បនំ បរិសន្តស្សាបិ វដ្តតិយេវ។

ឧបាតាតិ ឧបាទិតា; ពហិ វច្ឆមក្ខិតាតិ អត្ថោ។ ឆោវិតព្ពាតិ ឧទកំ
អាហរិត្វា ឆោវិតព្ពា។ ឧទកំ អត្ថិ, ភាជនំ នត្ថិ, អសន្តំ នាម ហោតិ។ ភាជនំ
អត្ថិ, ឧទកំ នត្ថិ, ឯតម្បិ អសន្តំ។ ឧភយេ បន អសតិ អសន្តមេវ, កដ្ឋេន វា
កេនចិ វា បុញ្ញិត្វា គន្តព្ពំ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ជន្មាយវវត្ថាទិកថា និដ្ឋិតា។

៤. ចាត់មេត្តាជួយបណ្តាញ

៣៨៣. ចាត់មេក្នុងបណ្ណនុកេ - (និម្មិតិយា វត្តិយាត)

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និង រដ្ឋាករពាណិជ្ជកម្ម

[illegible]

ថាតិម្រាភ្នំឆ្នួសយាបនកថា និងដ្ឋតា។

ចាតិមោក្ខសវនាវហកថា

៣៨៦. ឋបិតំ ហោតិ ចាតិមោក្ខន្តិ ឯត្ថ បុរេ វា បច្ឆា វា ឋបិតម្យំ អដ្ឋឋិតំ ហោតិ, ខេត្ត ឋបិតមេវ បន ឋបិតំ នាម ហោតិ។ តស្មា “សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ, អដ្ឋចោសថោ បច្ឆរសោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឧចោសថំ ករេយ្យ” តិ ឯត្ថ យាវ រេ-ការំ ភណាតិ, តាវ ឋបេតព្ពំ, ឥទព្ពំ ខេត្តំ។ យ្យ-ការេ បន វុត្តេ ឋបេន្តេន បច្ឆា ឋបិតំ នាម ហោតិ។ “សុណាតុ មេ” តិ អនាវន្តេយេវ ឋបេន្តេន បុរេ ឋបិតំ ហោតិ។

ចាតិមោក្ខសវនាវហកថា និដ្ឋិតា។

ធម្មិកាធម្មិកចាតិមោក្ខជ្ជបនកថា

៣៨៧. អមូលិកាយ សីលវិបត្តិយា ចាតិមោក្ខំ ឋបេតិ អកតាយាតិ តេន បុគ្គលេន សាវិបត្តិ កតា វា ហោតុ អកតា វា, ចាតិមោក្ខជ្ជបនកស្ស សញ្ញាអមូលិកវសេន អមូលិកា ហោតិ។ កតាកតាយាតិ កតញ្ច អកតញ្ច ឧភយំ គហេត្វា វុត្តំ។

ធម្មិកំ សាមគ្គី ន ឧបេតីតិ កម្មំ កោបេតុកាមតាយ សង្ឃស្ស កម្មេ ករីយមាណេ នេវ អាគច្ឆតិ, ន ធន្តំ ទេតិ, សម្មាសម្ពុទ្ធិតោវ បដិក្កោសតិ, តេន ទុក្ខដំ អាបដ្ឋតិ។ ឥច្ចស្សបិ សាបត្តិកស្សេវ ចាតិមោក្ខំ ឋបិតំ ហោតិ។ បច្ឆាទិយតីតិ “បុន កាតព្ពំ កម្ម” តិ បច្ឆាទិយតិ, តេន ឧក្កោជនកេន ចាចិត្តិយំ អាបដ្ឋតិ។ ឥច្ចស្សបិ សាបត្តិកស្សេវ ចាតិមោក្ខំ ឋបិតំ ហោតិ។

ធម្មិកាធម្មិកចាតិមោក្ខជ្ជបនកថា និដ្ឋិតា។

ធម្មិកចាតិមោក្ខជ្ជបនកថា

៣៨៨. យេហិ អាការេហិ យេហិ លិដ្ឋេហិ យេហិ និមិត្តេហិ ឯត្ថ
មគ្គេនមគ្គបដិច្ចាធនាទីសុ អាការាវទិសញ្ញា វេទិតញ្ញា។ តេន ទិដ្ឋេន តេន
សុតេន តាយ បរិសង្កាយាតិ ឯត្ថ ទិដ្ឋញ្ញា សុតញ្ញា ចាឡិយំ អាគតមេវ។ សច្ច
បនតេហិ ទិដ្ឋសុតេហិ បរិសង្ក្ខំ ឧប្បាទេយ្យ, តំ សន្ធាយ វុត្ថំ “តាយ
បរិសង្កាយា”តិ។

ធម្មិកចាតិមោក្ខជ្ជបនកថា និដ្ឋិតា។

អត្តាធានអង្គកថា

៣៨៩. អត្តាធានំ អាទាតុកាមេនាតិ ឯត្ថ សាសនំ សោធនុកាមោ ភិក្ខុយំ
អធិករណំ អត្តនា អាទិយតិ, តំ អត្តាធានន្តិ វុច្ចតិ។ អកាលោ ឥមំ អត្តាធានំ
អាទាតុន្តិ ឯត្ថ រាជភយំ ចោរភយំ ទុក្ខិក្ខភយំ វស្សាវត្តាតិ អយំ អកាលោ,
វិបរីតោ កាលោ។

អភូតំ ឥទំ អត្តាធានន្តិ អសន្តមិទំ, មយា អធម្មោ វា ធម្មោតិ, ធម្មោ វា
អធម្មោតិ, អវិនយោ វា វិនយោតិ, វិនយោ វា អវិនយោតិ, ទុស្សីលោ វា បុគ្គលោ
សីលវាតិ, សីលវា វា ទុស្សីលោតិ គហិតោតិ អត្តោ; វិបរិយាយេន ភូតំ
វេទិតញ្ញំ។ អនត្ថសំហិតំ ឥទំ អត្តាធានន្តិ ឯត្ថ យំ ជីវិតន្តរាយាយ វា
ព្រាហ្មចរិយន្តរាយាយ វា សំវត្ថតិ, ឥទំ អនត្ថសំហិតំ, វិបរីតំ អត្ថសំហិតំ នាម។

នលភិស្សមិ សន្និដ្ឋេសម្ពុត្តេ ភិក្ខុតិ អប្បេកទា ហិ រាជភយាទីសុ ឯវុច្ចា
អត្តនោ បក្ខស្ស ឧបត្ថម្ភកា ភិក្ខុលទ្ធិំ នសក្កា ហោន្តិ, តំ សន្ធាយ វុត្ថំ “ន
លភិស្សមី”តិ។ អប្បេកទា បន ខេមសុភិក្ខាទីសុ លទ្ធិំ សក្កា ហោន្តិ, តំ
សន្ធាយ “លភិស្សមី”តិ វុត្ថំ។

ភវិស្សតិ សង្ឃស្ស តតោនិទានំ ភណ្ណានន្តិ កោសម្ពកានំ វិយ ភណ្ណានំ
កលហោវិគ្គហោវិវាទោ សង្ឃភេទោ ច ភវិស្សតីតិ។ បច្ឆាបិ អវិប្បជិសារករំ
ភវិស្សតីតិ សុភទ្គំ វុឡបព្ពជិតំ និគ្គហេត្វា បព្វាសតិកសង្កីតី ករោន្តស្ស
មហាកស្សបត្តេស្សេវ, ទសវត្ថុកេ អធិករណោ ទសភិក្ខុសហស្សានិ
និគ្គហេត្វា សត្តសតិកសង្កីតី ករោន្តស្ស អាយស្មតោ យសស្សេវ,
សង្ឃភិក្ខុសហស្សានិ និគ្គហេត្វា សហស្សិកសង្កីតី ករោន្តស្ស
មោគ្គលីបុត្តតិស្សត្តេស្សេវ ច បច្ឆា សមនុស្សរណាករណំ ហោតិ,
សាសនស្ស ច វិគតុបក្កិលេសចន្ទិមស្សិយសស្សិរិកតាយ សំវត្ថុតិ។

អត្តាទានអង្គកថា និដ្ឋិតា។

បោទកេនបច្ចវេក្ខិតព្ពជម្ពកថា

៣៨៩. អច្ឆិទ្ទេន អប្បជិម៌សោតិអាធិសុ យេន គហជ្ឈបព្ពជិតេសុ យោ
កោចិ បហាដោ វា ហោតិ, គិហីនំ ភណ្ណាដាលនាធិនិ វេជ្ជកម្មានិ វា កតានិ,
តស្ស កាយសមាទារោ ឧបចិកាហិ ខាយិ តតាលបណ្ណាមិវ និទ្ទោ ច
បដិមាសិតុំ យត្ថ កត្ថចិ គហេត្វា អាកឡិតុំ សក្កុណោយ្យតាយ សប្បជិម៌សោ
ច ហោតិ, វិបរីតោ អច្ឆិទ្ទោ អប្បជិម៌សោតិ វេទិតញ្ចោតិ។ វិចីសមាទារោ បន
មុសាវាទឱមសវាទបេសុញ្ញាអម្ពលកានុទ្ធិសនាធិហិ និទ្ទោ ច សប្បជិម៌សោ ច
ហោតិ, វិបរីតោ អច្ឆិទ្ទោ អប្បជិម៌សោ។

មេត្តំ នុ ខោ មេ ចិត្តន្តិ បលិពោធេ ជិន្និត្វា កម្មជ្ជានការីនានុយោគេន
អធិគតំ មេត្តចិត្តំ។ អនាយាតន្តិ អាយាតវិវហិតំ, វិក្ខម្ពនវសេន វិហតាយាតន្តិ
អត្ថោ។ ឥទំ បនាវុសោ កត្ថ វុត្ថំ ភកវតាតិ ឥទំ សិក្ខាបទំ កតវស្មី នគរេ វុត្តន្តិ
អត្ថោ។

បោទកេនបច្ចវេត្តិតព្ពធម្មកថា និដ្ឋិតា។

បោទកេនឧបដ្ឋាបេតព្ពកថា

៤០០. កាលេនវត្តាមីតិអាធិស្ឋ ឯកោ ឯកំ ឌីកាសំ ការេត្វា បោទេន្តោ
កាលេនវទតិ នាម។

សង្ឃមជ្ឈិកណមជ្ឈិសលាកគ្គយាគុអគ្គវិតក្កមាឡ កភិក្ខាចារមគ្គអាសន
សាលាធិស្ឋ ឧបដ្ឋាកេហិ បរិវារិតក្ខណោ វា បោទេន្តោ អកាលេនវទតិ នាម។
តច្ឆេនវទេន្តោ ភូតេនវទតិ នាម។ “អម្ពោ មហាល្លក, បរិសាវចរ, បំសុក្ខលិក,
ធម្មកថិក, បតិវ្យបំ តវ ឥន”ន្តិ វទេន្តោ ជរុសេនវទតិ នាម។ ការណាធិស្ឋិតំ បន
កត្វា “ភន្តេ មហាល្លកត្ថ, បរិសាវចរ, បំសុក្ខលិកា, ធម្មកថិកត្ថ, បតិវ្យបំ
តុម្ហាកំ ឥន”ន្តិ វទេន្តោ សណ្ឋេនវទតិ នាម។ ការណាធិស្ឋិតំ កត្វា វទេន្តោ
អត្ថសំហិតេនវទតិ នាម។ មេត្តចិត្តោ វត្តាមី នោ នោសន្តរោតិ មេត្តចិត្តំ
ឧបដ្ឋបេត្វា វត្តាមី, ន ទុដ្ឋចិត្តោ ហុត្វា។

បោទកេនឧបដ្ឋាបេតព្ពកថា និដ្ឋិតា។

បោទកបុទិតកបដិសំយុត្តកថា

៤០១. អជ្ឈត្ថំ មនសិករិត្វាតិ អត្ថនោ ចិត្តេ ឧប្បាទេត្វា។ ការុញ្ញតាតិ
ករុណាភារោ។ ឥមិនា ករុណាញ ករុណាបុព្ពភាគញ ទស្សេតិ។ ហិតេសិតាតិ
ហិតគវេសនតា។ អនុកម្មិតាតិ តេន ហិតេន សំយោជនតា។ ធ្វីហិបិ មេត្តញ
មេត្តាបុព្ពភាគញ ទស្សេតិ។ អាបត្តិវុដ្ឋានតាតិ អាបត្តិតោ វុដ្ឋាបេត្វា សុទ្ធន្តេ
បតិជ្ជាបនា។ វត្ថុំ បោទេត្វា សារេត្វា បដិញ្ញំ អាហេបេត្វា យថាបដិញ្ញាយ
កម្មករណំ វិនយបុរេក្ខារតា នាម។ ឥមេ បញ្ច ធម្មេតិ យេ ឯតេ

ការព្យាបាលអាទិទានយេនឌ័រ, ឥរិយាបថ ធម្មតា អង្គជំនុំ មនសិ ករិត្យ បរា
ចោទឧក្រិដ្ឋ។

សង្គម អកុប្ប ចាតិ វិស័យ អកុប្បនាយ ប។ ចុះឱកាស បរា
សង្គម វត្តភ្នំ, កោច ប ន កាតព្វកិច្ច។ នៅ អត្តនា កុដ្ឋិតព្រា, ន បរា
យុត្តិធម៌ អត្តនា។ សេស សត្វ ឧត្តនាមរិត។

ចោទកុដ្ឋិតកបដិស័យ ត្រកថា និដ្ឋិត។

ចាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធករណ៍ និដ្ឋិត។

១០. ភិក្ខុនិក្ខន្ធកំ

មហាបាបតិកោតមីវត្ថុកថា

៤០២. ភិក្ខុនិក្ខន្ធកេ - អលំ គោតមិ មា តេ រុដ្ឋិតិ កស្មា បដិក្ខបតិ, ននុ
សព្វេសម្បី ពុទ្ធានំ ចតស្ស្សា បរិសា ហោន្តិតិ? កាមំ ហោន្តិ, កិលមេត្វា បន
អនេកក្ខត្តំ យាចិតេន អនុញ្ញាតំ បព្វជ្ជំ “ទុក្ខេន លទ្ធា អយំ អម្ពេហី” តិ សម្មា
បរិចាលេស្សន្តិតិ ភទ្កកំ កត្វា អនុជានិតុកាមោ បដិក្ខបតិ។ អដ្ឋគរុធម្មកថា
មហាវិភង្គយេវ កថិតា។

៤០៣. កុម្មុលេនកេហិតិ កុម្មុ ធិបំ ជាលេត្វា តេន អាណកេន បរយេ
ភណ្ឌំ វិចិត្តា លេនកោចេហិ។

សេតដ្ឋិកា នាម រោគជាតិ ឯកោ ចាណកោ នាឡិមជ្ឈិតតំ កណ្តំ
វិជ្ជិតិ, យេន វិទ្ធក្ខន្ធ និក្ខន្ធម្បី សាលិសីសំ ឡិវ គហេតុំ ន សក្កោតិ។

មញ្ញដ្ឋិកា នាម រោគជាតីតិ ឧច្ឆន្ទំ អន្តោវត្តភារោ។ មហាតោ តណ្ហាកស្ស
 បដិកច្ឆេវ អាឡិដ្ឋិ ឥមិនា បន ឯតមត្តំ ធស្សេតិ - យថា មហាតោ តណ្ហាកស្ស
 អាឡិយា អពន្ធាយបិ កិញ្ចា ឧទកំ តិដ្ឋេយ្យ, បឋមមេវ ពន្ធាយ បន យំ
 អពន្ធបច្ឆយា ន តិដ្ឋេយ្យ, តម្បី តិដ្ឋេយ្យ; ឯវមេវ យេ ឥមេ អនុប្បន្នេ វត្ថុស្មី
 បដិកច្ឆេវ អវីតិក្កមនត្ថាយ គរុធម្មា បញ្ញត្តា។ តេសុ អបញ្ញត្តេសុបិ
 មាតុតាមស្ស បព្ពជិតត្តា បញ្ចេវ វស្សសតានិ សទ្ធម្មោ តិដ្ឋេយ្យ។ បដិកច្ឆេវ
 បញ្ញត្តត្តា បន អបរាជិបិ បញ្ចវស្សសតានិ ឋស្សតីតិ ឯវំ បឋមំ វុត្តំ
 វស្សសហស្សមេវ ឋស្សតីតិ។ វស្សសហស្សន្តិ ចេតំ
 បដិសម្ពិទាបកេធប្បត្តឪណាសវវសេនេវ វុត្តំ។ តតោ បន ឧត្តរិម្បិ
 សុក្ខវិបស្សកឪណាសវវសេន វស្សសហស្សំ, អនាគាមិវសេន វស្សសហស្សំ,
 សកទាគាមិវសេន វស្សសហស្សំ, សោតាបន្នវសេន វស្សសហស្សន្តិ ឯវំ
 បញ្ចវស្សសហស្សនិ បដិវេធសទ្ធម្មោ ឋស្សតិ។ បរិយត្តិធម្មាបិ តានិយេវ។ ន
 ហិ បរិយត្តិយា អសតិ បដិវេធន អត្ថិ, នាបិ បរិយត្តិយា សតិ បដិវេធន ន
 ហោតិ; លីដ្ឋំ បន បរិយត្តិយា អន្តរហិតាយបិ ចិរំ បវត្តិស្សតីតិ។

មហាបជាបតិគោតមីវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

ភិក្ខុនិឧបសម្បទានុជាននកថា

៤០៤. អនុជានាមិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ ភិក្ខុនិយោ ឧបសម្បទេតុន្តិ ឥមាយ
 អនុបញ្ញត្តិយា ភិក្ខុ បញ្ចសតា សាកិយានិយោ មហាបជាបតិយា
 សទ្ធិវិហារិនិយោ កត្វា ឧបសម្បទេសុំ។ ឥតិ តា សព្វាបិ ឯកតោឧបសម្បទ្ធា
 នាម អហេសុំ។ យេ ខោ ត្វំ គោតមីតិ ឥមិនា ឡិវាទេន គោតមី អវហត្តំ បត្តា។

៤០៩. កម្ពុំ ន ករិយតិ តិ តជ្ជនីយាទិ សត្តវិធម្មិ កម្ពុំ ន ករិយតិ។
ខមាបេន្តិ តិ ន បុន ឯវំ ករិស្សមី តិ ខមាបេន្តិ។

៤១០. អនុជានាមិ, ភិក្ខុវេ, ភិក្ខុហិ ភិក្ខុនីនំ កម្ពុំ រោបេត្វា និយ្យាទេតុន្តិ ឯត្ថ
តជ្ជនីយាទិសុ “ឥទំ នាម កម្ពុំ ឯតិស្ស កាតត្ថ”ន្តិ ឯវំ រោបេត្វា “តំ នាម តុម្ពេវ
ករោថា”តិ និយ្យាទេតត្ថំ។ សចេ បន អញ្ញាស្មី រោបិតេ អញ្ញំ ករោន្តិ,
“តជ្ជនីយ កម្មារហស្ស និយស្ស កម្ពុំ ករោតិ”តិ ឯត្ថ វុត្តនយេន ការេតត្ថតំ
អាបជ្ជន្តិ។

៤១១. កទ្កមោទកេនាតិ ឯត្ថ ន កេវលំ កទ្កមោទកេន,
វិប្បសន្នឧទករជនកទ្កមាទិសុបិ យេន កេនចិ ឌីសិញ្ញាទ្គស្ស ទុក្កជមេវ។
អវន្តិយោ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិសង្ឃេន កាតត្ថោតិ ភិក្ខុនុបស្សយេ
សន្តិបតិ ត្វា “អសុកោ នាម អយ្យោ ភិក្ខុនីនំ អបសាទនីយំ ទស្សេតិ, ឯតស្ស
អយ្យស្ស អវន្តិយ ករណំ វុត្តតិ”តិ ឯវំ តិក្ខុត្ថំ សាវេតត្ថំ។ ឯត្តាវតា អវន្តិយោ
កតោ ហោតិ។ តតោ បដ្ឋាយ យថា សាមណោវេ ទិស្វា ន វន្តន្តិ; ឯវមេវ ទិស្វាបិ
ន វន្តិតត្ថោ។ តេន ភិក្ខុនា សម្មា វត្ថន្តេន ភិក្ខុនុបស្សយំ អាគន្ធាវិហារេយេវ
សង្ឃំ វា គណំ វា ឯកបុគ្គលំ វា ឧបសម្ព័ន្ធមិត្វា ឧក្កជិកំ និសីទិត្វា អញ្ញាលី
បគ្គហេត្វា “ភិក្ខុនិសង្ឃោ មយ្ហំ ខមត្វ”តិ ខមាបេតត្ថំ។ តេន ភិក្ខុនា ភិក្ខុនីនំ
សន្តិកំ អាគន្ធា “ឯសោ ភិក្ខុ តុម្ពេ ខមាបេតិ”តិ វត្ថត្ថំ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ
វន្តិតត្ថោ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្តាវំ បន កម្មវិភង្គេ វត្តាម។

ឌីភាសេន្តិ តិ អសទ្ធម្មេន ឌីភាសេន្តិ។ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិ សម្មយោជេន្តិ តិ
ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិ បុរិសេ អសទ្ធម្មេន សម្មយោជេន្តិ។ អវន្តិយ ករណំ វុត្តនយមេវ។
អាវរណាន្តិ វិហារប្បវេសនេ និវរណំ។ ឌីវាទំ ឋបេតុន្តិ ឯត្ថ ន ភិក្ខុនុបស្សយំ
គន្ធា ឋបេតត្ថោ។ ឌីវាទត្ថាយ បន អាគតា ភិក្ខុនិយោ វត្ថត្ថោ “អសុកោ នាម

ភិក្ខុនី សាបត្តិកា, តស្សា ឡីវាទំ បេយមិ, មា តាយ សទ្ធិ ឧបាសថំ ករិត្តា"តិ។
កាយវិវរណាទីសុបិ ទណ្ហាកម្មំ វុត្តនយមេវ។

៤០៣. ន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនិយា ឡីវាទោ ន គន្តព្ពោតិអាទិ ភិក្ខុនីវិភង្គវណ្ណនាយំ
វុត្តមេវ។

៤០៤. ជាសុកា នមេន្ទ្រិតិ គិហិទារិកាយោវិយ យនបដ្ឋកេន កាយពន្ធនេន
ជាសុកា នមនត្ថាយ ពន្ធន្តិ។ ឯកបរិយាកតន្តិ ឯកវារំ បរិក្ខិបនកំ។

វិលីវេន បដ្ឋេនាតិ សណ្ឋេហិ វេឡុវិលីវេហិ កតបដ្ឋេន។ ទុស្សបដ្ឋេនាតិ
សេតវត្ថបដ្ឋេន។ ទុស្សវេណិយាតិ ទុស្សេន កតវេណិយា។ ទុស្សវដ្ឋិយាតិ
ទុស្សេន កតវដ្ឋិយា។ ចោឡបដ្ឋាទីសុ ចោឡ កាសាវំ ចោឡន្តិ វេទិតព្ពំ។

អដ្ឋិល្លេនាតិ កោដជ្ឈដ្ឋិកេន។ ជយនន្តិ កដិប្បទេសោ វុច្ចតិ។ ហត្ថំ
កោដ្ឋាបេន្ទ្រិតិ អគ្គពាហំ កោដ្ឋាបេត្វា មោរបត្តាទីហិ ចិត្តាលដ្ឋារំ ករោន្តិ។
ហត្ថកោច្ឆន្តិ បិដ្ឋិហត្ថំ។ ចាទន្តិ ជជ្ឈំ។ ចាទកោច្ឆន្តិ បិដ្ឋិចាទំ។

៤០៥. មុខលិម្បនាទីនិ វុត្តនយានេវ។ អវដ្ឋំ ករោន្តិ អក្ខិ អញ្ញន្តិយោ
អវដ្ឋទេសេ អដោមុខំ លេខំ ករោន្តិ។ វិសេសកន្តិ គណ្ហាប្បទេសេ
វិចិត្រសណ្ឋានំ វិសេសកំ ករោន្តិ។ ឡិលោកេន្តិ វាតចានំ វិវិត្វា វិជី
ឡិលោកេន្តិ។ សាលោកេ តិដ្ឋន្តិ ឆ្វារំ វិវិត្វា ឧបឡកាយំ ទស្សន្តិយោ តិដ្ឋន្តិ។
នច្ឆន្តិ នដសមដ្ឋំ ករោន្តិ។ វេសី វុដ្ឋាបេន្ទ្រិតិ គណិកំ វុដ្ឋាបេន្ទ្រិតិ។ ចាណាការំ
បេន្ទ្រិតិ សុរំ វិក្កិណាន្តិ។ សូនំ បេន្ទ្រិតិ មសំ វិក្កិណាន្តិ។ អាបណាន្តិ
នាណាគណ្ហានំ អនេកវិធំ អាបណំ បសារេន្តិ។ ទាសំ ឧបដ្ឋាបេន្ទ្រិតិ ទាសំ
គហេត្វា តេន អត្តនោ វេយ្យាវច្ឆំ ករោន្តិ។ ទាសីអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

ហរិតកបក្កិកំ បកិណន្តិតិ ហរិតកញ្ជោរ បក្កញ្ជា បកិណន្តិ;
បកិណ្ណាកាបណំ បសារេន្តិតិ វុត្ថំ ហោតិ។

៤១៨. សព្វនីលកាទិកថា កថិតាយេវ។

៤១៩. ភិក្ខុនិ ចេ, ភិក្ខុវេ, កាលំ ករោន្តិតិអាទិសុ អយំ
ចាឡិមុត្តកវិនិច្ឆយោ - សចេ ហិ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ យោ កោចិ កាលំ
ករោន្តោ “មមច្ចយេន មយ្ហំ បរិក្ខារោ ឧបជ្ឈាយស្ស ហោតុ, អាចរិយស្ស
ហោតុ, សធិវិហារិកស្ស ហោតុ, អន្តេវាសិកស្ស ហោតុ, មាតុ ហោតុ, បិតុ
ហោតុ, អញ្ញស្ស វា យស្ស កស្សចិ ហោតុ” តិ វេទតិ តេសំ ន ហោតិ,
សឡិស្សេវ ហោតិ។ ន ហិ បញ្ចន្តំ សហធម្មិកានំ អច្ចយនានំ រុហតិ, គិហិនំ បន
រុហតិ។ ភិក្ខុ ហិ ភិក្ខុនិវិហារេ កាលំ ករោតិ, តស្ស បរិក្ខារោ ភិក្ខុនំយេវ
ហោតិ។ ភិក្ខុនិ ភិក្ខុវិហារេ កាលំ ករោតិ, តស្ស បរិក្ខារោ ភិក្ខុនំយេវ
ហោតិ។

៤២០. បុរាណមល្លិតិ បុរាណោ គិហិកាលេ មល្លកស្ស ភរិយា។
បុរិសព្យញ្ញនន្តិ បុរិសនិមិត្តំ, ជិន្នំ វា ហោតុ អជិន្នំ វា, បជិន្នំ វា អប្បជិន្នំ វា។
សចេ ឯតស្មី ហនេ បុរិសព្យញ្ញនន្តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា ឧបនិជ្ឈាយតិ, ទុក្កជំ។

៤២១. អត្ថនោ បរិភោគត្ថាយ ទិន្នំ នាម យំ “តុម្កេយេវ បរិភូញ្ចថា” តិ វត្វា
ទិន្នំ, តំ អញ្ញស្ស ទទតោ ទុក្កជំ។ អក្កំ គហេត្វា បន ទាតុំ វេដ្ឋតិ។ សចេ
អសប្បាយំ, សព្វំ អបនេតុំ វេដ្ឋតិ។ ជីវំ ឯកាហំ វា ជីវហំ វា បរិភូញ្ចត្វា ទាតុំ
វេដ្ឋតិ។ បត្តាទិសុបិ ឯសេវ នយោ។

ភិក្ខុនំ សន្និដ្ឋិ ភិក្ខុនិហិ បដិគ្គាហាបេត្វាតិ ហិយ្យោ បដិគ្គហេត្វា
បបិតមំសំ អជ្ជ អញ្ញស្មី អនុបសម្បន្នេ អសតិ ភិក្ខុហិ បដិគ្គាហាបេត្វា

ភិក្ខុនិហិ បរិភូត្តិតំ។ ភិក្ខុហិ បដិគ្គហិត្តិ ភិក្ខុនំ អប្បដិគ្គហិតកដ្ឋានេ
តិដ្ឋតិ, ភិក្ខុនំ បដិគ្គហិតម្មិ ភិក្ខុសុ ឯសេវ នយោ។

៤២៦. អាសនំ សំកសាយន្តិយោ កាលំ វីតិណមេសុន្តិ អញ្ញំ វុជ្ជាបេត្វា អញ្ញំ
និសីទាបេន្តិយោ ភោជនកាលំ អតិក្កាមេសុ។

អដ្ឋន្តិ ភិក្ខុនំ យថាវុឌ្ឍន្តិ ឯត្ថ សចេ ឬវេ អដ្ឋសុ និសិទ្ធាសុ តាសំ អព្ពន្ធវិមា
អញ្ញា អាគច្ឆតិ, សា អត្ថនោ នវកំ ឧដ្ឋាបេត្វា និសីទិតុំ លភតិ។ យា បន
អដ្ឋហិបិ នវកតរា, សា សចេបិ សដ្ឋវស្សា ហោតិ, អាគតបដិចាជិយាវ
និសីទិតុំ លភតិ។ អញ្ញត្ថ សព្ពត្ថ យថាវុឌ្ឍំ ន បដិពាហិតព្ពន្ធិ វេបេត្វា ភត្តគ្គំ
អញ្ញស្មី ចតុបច្ចយភាជនីយដ្ឋានេ “អហំ ឬព្ពេ អាគតា” តិ វុឌ្ឍំ បដិពាហិតា
កិត្យំ ន គហោតព្ពំ; យថាវុឌ្ឍមេវ វុដ្ឋតិ។ បវារណាកថា កថិតាយេវ។

៤២៧. ឥតិយុត្តន្តិអាទីហិ សព្ពយានានិ អនុញ្ញាតានិ។ ចាជន្តិន្តិ
បដថោដ្ឋលីកំ។

៤២៨. ទូតេន ឧបសម្បទា ទសន្តំ អន្តរាយានំ យេន កេនចិ វុដ្ឋតិ។
កម្មវាចាបរិយោសានេ សា ភិក្ខុនិ ភិក្ខុនុបស្សយេ វិតា វា ហោតុ និបន្នា វា
ជាគរា វា និទ្ធី ឌីក្កន្តា វា, ឧបសម្បទាវ ហោតិ។ តាវនេវ នាយាទីនិ អាគតាយ
ទូតភិក្ខុនិយា អាចិក្ខិតព្ពានិ។

៤២៩. ឧទោសិតោតិ ភណ្ឌាសាលា។ ន សម្មតិ ធម្មហោតិ។ ឧបស្សយន្តិ
យវំ។ នវកម្មន្តិ សដ្ឋវស្សត្ថាយ ភិក្ខុនិយា នវកម្មម្មិ កាតុំ អនុជានាមីតិ
អត្ថោ។

៤៣២. តស្ស បព្ពជិតាយាតិ តស្ស បព្ពជិតកាលេ។ យាវ សោ ធារកោ
វិញ្ញាតំ ចាបុណាតីតិ យាវ ខាទិតុំ ភុណ្ណិតុំ នហាយិតុញ្ច មណ្ឌិតុញ្ច អត្តនោ
ធម្មតាយ សក្កោតីតិ អត្តោ។

ឋេបេត្វា សាការន្តិ សហការសេយ្យមត្តំ ឋេបេត្វា។ យថា អញ្ញាស្មី បុរិសេ; ឃំ
នុតិយំ កាយ ភិក្ខុនិយា តស្មី ធារកេ បដិបទ្ធិតព្ពន្ធិ ទស្សេតិ។ មាតា បន
នហាបេតុំ ចាយេតុំ កោដេតុំ មណ្ឌិតុំ ឧវេ កត្វា សយិតុញ្ច លភតិ។

៤៣២. យទេវ សាវិព្ពន្ធាតិ យស្មា សាវិព្ពន្ធា អត្តនោ រុចិយា ខន្តិយា
ឌីនាតានិ វត្ថានិ និវត្ថា, តស្មាយេវ សា អភិក្ខុនិ, ន សិក្ខាបច្ចក្ខានេនាតិ
ទស្សេតិ។ សា បុន ឧបសម្ម័ទំ ន លភតិ។

សា អាគតា ន ឧបសម្មាទេតព្ពាតិ ន កេវលំ ន ឧបសម្មាទេតព្ពា, បព្ពន្ធម្មិ
ន លភតិ។ ឌីនាតានិ គហេត្វា វិព្ពន្ធា បន បព្ពន្ធាមត្តំ លភតិ។

អភិវាទនន្តិអាទីសុ បុរិសា ចាទេ សម្ភាហន្តា វន្តន្តិ, កេសេ ជិន្តន្តិ, នខេ ជិន្តន្តិ,
វណាបជិកម្មំ ករោន្តិ, តំ សត្តំ កុក្កុច្ឆាយន្តា ន សាទិយន្តិតិ អត្តោ។ តត្រេកេ
អាចរិយា “សចេ ឯកតោ វា ឧកតោ វា អវស្សតា ហោន្តិ សាវត្ថា,
យថាវត្ថុកមេវ”។ ឯកេ អាចរិយា “នត្ថិ ឯត្ថ អាបត្ថិ”តិ វន្តន្តិ។ ឃំ អាចរិយវាទំ
ទស្សេត្វា ឥទំ ឌីទិស្ស អនុញ្ញាតំ វដ្តតីតិ អដ្ឋកថាសុ វុត្ថំ។ តំ បមាណំ។
“អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ សាទិតុ”ន្តិ ហិ វចនេនេវ តំ កប្បិយំ។

៤៣៥. បល្លង្កេន និសីទន្តិតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសីទន្តិ។ អឡបល្លង្កន្តិ ឯកំ
ចាទំ អាភុជិត្វា កតបល្លង្កំ។ ហេដ្ឋាវិវដេ ឧបរិ បដិច្ចន្នេតិ ឯត្ថ សចេ កូហោ
ខតោ ហោតិ, ឧបរិ បន បទរមត្តមេវ សព្ពទិសាសុ បញ្ញាយតិ, ឃំវរូបេបិ វដ្តតិ។

៤៣៦. កុក្កុសំ មត្តិកន្តិ កុណ្ណាកញ្ជោវ មត្តិកញ្ជា។ សេសមេត្ត
ឧត្តានមេវាតិ។

ភិក្ខុនិធិបសម្បទានុជាននកថា និដ្ឋិតា។

ភិក្ខុនិក្ខន្ធកវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

១១. បញ្ចសតិកក្ខន្ធកំ

ឧទ្ទានុឧទ្ធកសិក្ខាបទកថា

៤៤៤. បញ្ចសតិកក្ខន្ធកេ - ចត្តារិ ចារាជិកានិ វេបេត្វា អវសេសានិ
ឧទ្ទានុឧទ្ធកានីតិ ឯវមាទិ ឯកសិក្ខាបទម្មិ អបរិច្ឆជិត្វា សព្ពេសំ
សង្កហេតព្ភការទស្សនត្ថំ បរិយាយេន វុត្ថំ។ ឥទំ វោ សមណានន្តិ ឥទំ
សមណានំ។ បទប្បវណាមត្តេ វោកាវោ។

៤៤៥. ឥទម្មិ តេ អវុសោ អានន្ត ឧក្កជន្តិ “ឥទំ តយា ធុដ្ឋ កត”ន្តិ កេវលំ
គរហន្តេហិ ថេវេហិ វុត្ថំ, ន អាបត្តិ សន្ទាយ វុត្ថំ។ ន ហិ តេ អាបត្តានាបត្តិ ន
ជានន្តិ។ ឥទានេវ ចេតំ អនុស្សវិតំ - “សង្ខេប អបញ្ញត្តំ ន បញ្ញាបេតិ, បញ្ញត្តំ ន
សមុច្ឆិន្ទតិ”តិ។ ទេសេហិ តំ ឧក្កជន្តិ ឥទម្មិ ច “អាម, ភន្តេ, ធុដ្ឋ មយា កត”ន្តិ ឯវំ
បដិជានាហិ, តំ ឧក្កជន្តិ ឥទំ សន្ទាយ វុត្ថំ, ន អាបត្តិទេសនំ។ ថេវោ បន យស្មា
អសតិយា ន បុច្ឆិ ន អនាទរេន, តស្មា តត្ថ ធុដ្ឋកតការម្មិ អសល្លក្ខេន្តោ
“នាហំ តំ ឧក្កជំ បស្សមី”តិ វុត្វា ថេវេសុ ការវំ ទស្សន្តោ “អបិចាយស្មន្តានំ
សន្ទាយ ទេសេមិ តំ ឧក្កជ”ន្តិ អាហា។ យថា តុម្ភេ វទេថ, តថា បដិជានាមីតិ វុត្ថំ
ហោតិ។ ឯសេវ នយោ អវសេសេសុ ចត្វសុ ហានេសុ។ សេសមេត្ត យំ វុត្ថត្ថំ
សិយា, តំ និទានវណ្ណានាយមេវ វុត្ថំ។

ឧទ្ទានុឧទ្ទកកសិក្ខាបទកថា និដ្ឋិតា។

បញ្ចសតិកក្ខន្ធកវណ្ណានា និដ្ឋិតា។

១២. សត្តសតិកក្ខន្ធកំ

ទសវត្ថុកថា

៤៤៦. សត្តសតិកក្ខន្ធកេ - ភិក្ខុគ្រូនាតិ ភិក្ខុអគ្គេន, ភិក្ខុ គណេត្វា
តត្ថកេ បដិវិសេ វេបេសុន្តិ អត្ថោ។ មហិយាតិ ហិមចាតសមយេ
ហិមវលាហាកា។

៤៤៧. អវិជ្ជានិវុដាតិ អវិជ្ជាបដិច្ឆន្ទា។ ចោសាតិ បុរិសា។ បិយ្យបំ អភិនន្តិ
បត្តន្តិ បិយ្យចាភិនន្តិនោ។ អវិទូសូតិ អវិជានន្តា។ រាគរដេហិ សរដា។
មគសទិសាតិ មគា។ សហ នេត្តិយាតិ សនេត្តិកា។ វឿន្តិ កដសិទ្ធិ បុនប្បុនំ
កឡេវរំ និក្ខិបមាណ ភូមិ វឿន្តិ។ ឯវំ វឿន្តាវ យោវំ អាទិយន្តិ បុនព្ភរំ។

៤៤៨. ចាបកំ នោ អារុសោ កតន្តិ អារុសោ អម្ពេហិ ចាបកំ កតន្តិ អត្ថោ។

៤៤៩. កតមេន ភំ ភូមិវិហារេនាតិ ឯត្ថ ភូមិទិ បិយវេនមេតំ។ បិយំ
វត្ថុកាមោ កិរ អាយស្មា សព្វកាមី នវកេ ភិក្ខុ ឯវំ អាមន្តេតិ។
កុល្លកវិហារេនាតិ ឧត្តានវិហារេន។

៤៥០. សាវត្ថិយា សុត្ថវិកង្កេតិ កដំ សុត្ថវិកង្កេ បដិក្ខត្ថំ ហោតិ? តត្រេ ហិ
“សន្និធិ នាម អន្ធិ បដិក្ខហិតំ អបរដ្ឋ” តិ វត្វា បុន “សន្និធិការកេ
អសន្និធិការកសញ្ញំ ខាធនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាធនិ វា ភុញ្ញតិ វា អាបត្តិ
ចាចិត្តិយស្ស” តិ អាបត្តិ វេនន្តេន បដិក្ខត្ថំ ហោតិ។ តត្រេកេ មញ្ញន្តិ “យោ បន

ភិក្ខុ សន្និធិការកំ ខាធនីយំ វា ភោជនីយំ វា” តិ ហិ វុត្ថំ, ឥន្ទ្រ លោឡំ នាម
យាវជីវិកត្តា សន្និធិការំ នាបដ្ឋតិ។ យម្បិ អលោឡាកំ អាមិសំ បដិគ្គហេត្វា
តេន សន្និ បរិភូត្តិ, តំ តទហុបដិគ្គហិតមេវ, តស្មា “យាវកាលិកេន, ភិក្ខុវេ,
យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ កាលេ កប្បតិ, វិកាលេ ន កប្បតិ” តិ វចនតោ
ទុក្ខជេនេត្ត ភវិតព្ព” តិ។ តេ វុត្ថព្វា - “តុម្កាកំ មតេន ទុក្ខជេនេបិ ន ភវិតព្ពំ, ន
ហិ ឯត្ថ យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ, យាវកាលិកមេវ តទហុបដិគ្គហិតំ, ន ច
តំ វិកាលេ បរិភូត្តំ។ យទិ វា “វិកាលេ ន កប្បតិ” តិ វចនេន តុម្កេ ទុក្ខជំ
មញ្ញេន, យាវជីវិកមិស្សំ យាវកាលិកំ វិកាលេ ភុញ្ញន្តស្ស
វិកាលភោជនចាចិត្តិយំ ន ភវេយ្យ។ តស្មា ន ព្យញ្ញនមត្តំ គហេតព្ពំ, អត្ថោ
ឧបបរិក្ខតញ្ញោ។

អយញ្ញេត្ត អត្ថោ - យាវកាលិកេន យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ យទិ
សម្ពិទ្ធសំ ហោតិ, យាវកាលិកតតិកមេវ ហោតិ។ តស្មា “យោ បន ភិក្ខុ
វិកាលេ ខាធនីយំ វា ភោជនីយំ វា” តិ ឥមិនា សិក្ខាបទេន កាលេ កប្បតិ,
វិកាលេ ន កប្បតិ។ ន ឥធ “ន កប្បតិ” តិ វចនមត្តេនេត្ត ទុក្ខជំ ហោតិ។ យថេវ
យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ យាវកាលិកេន សម្ពិទ្ធសំ វិកាលេ ន កប្បតិ,
វិកាលភោជនចាចិត្តិយាវហំ ហោតិ។ ឯវំ អដ្ឋ បដិគ្គហិតម្យិ អបរដ្ឋ
យាវកាលិកេន សម្ពិទ្ធសំ ន កប្បតិ, សន្និធិភោជនចាចិត្តិយាវហំ ហោតិ។ តំ
“សន្និធិកតំ ឥន” តិ អជានន្តោបិ ន មុច្ចតិ។ វុត្ថញ្ញេត្ត - “សន្និធិការកេ
អសន្និធិការកសញ្ញា ខាធនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាធនី វា ភុញ្ញតិ វា អាបត្តិ
ចាចិត្តិយស្ស” តិ។ តស្មា “កត្ត បដិក្ខត្ត” តិ ឥមិស្សា បុច្ឆាយ “បរិសុទ្ធមិធំ
ព្យាករណំ សាវត្ថិយា សុត្តវិភង្កេ” តិ។

រាជគហេ ឧបាសថសំយុត្តតិ ៩ទំ “នភិក្ខុវេ ឯកស្មី អាវាសេ ទ្វេ
ឧបាសថាគារាវនិ សម្មន្ទិភព្ពានិ; យោ សម្មន្ទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្ខជស្សា”តិ ឯតំ
សន្ធាយ វុត្តំ។ វិនយាតិសារេ ទុក្ខជន្តិ “នភិក្ខុវេ ឯកស្មី អាវាសេ ទ្វេ
ឧបាសថាគារាវនិ សម្មន្ទិភព្ពានិ”តិ ឯតស្ស វិនយស្ស អតិសារេ ទុក្ខជំ។
ចម្បេយ្យកេ វិនយវត្ថុស្មិន្តិ ៩ទំ “អធម្មេន ចេ ភិក្ខុវេ វគ្គកម្មំ, អកម្មំ ន ច
ករណីយ”ន្តិ ឯវមាធិ កត្វា ចម្បេយ្យក្ខន្ធកេ អាគតំ វិនយវត្ថុ សន្ធាយ វុត្តំ។

ឯកច្ឆោ កប្បតិ ៩ទំ ធម្មកំ អាចិណ្ណំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ឆេននកេ ចាចិត្តិយន្តិ
សុត្តវិភង្គេ ហិ “និសីទនំ នាម សទសំ វុច្ចតិ”តិ អាគតំ, តស្មា ទ្វិន្នំ សុគតវិនត្តិនំ
ឧបវិ ទសាយេវ វិនត្តិមត្តា លព្ពតិ។ ទសាយ វិនា តំ បមាណំ ករោន្តស្ស ៩ទំ
អាគតមេវ ហោតិ - “តំ អតិក្កាមយតោ ឆេននកំ ចាចិត្តិយ”ន្តិ។ តស្មា “កី
អាបជ្ជតិ”តិ បុដ្ឋោ “ឆេននកេ ចាចិត្តិយ”ន្តិ អាហា។ ឆេននកសិក្ខាបទេ
វុត្តចាចិត្តិយំ អាបជ្ជតិ អត្តោ។ សេសំ សព្ពត្ត ឧត្តានមេវាតិ។

ទសវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

សមន្តចាសាធិកាយ វិនយសំវណ្ណោនាយ

សត្តសតិកក្ខន្ធកវណ្ណោនា និដ្ឋិតា។

ទ្វិវគ្គសង្កហា វុត្តា, ទ្វាវិសតិបភេទនា;

ខន្ធកា សាសនេ បញ្ចក្ខន្ធទុក្ខប្បហាយិនោ។

យា តេសំ វណ្ណោនា ឯសា, អន្តរាយំ វិនា យថា;

សិទ្ធា សិជ្ឈន្ត កល្យាណា, ឯវំ អាសាបិ ចាណិនន្តិ។

ចូឡវគ្គ-អដ្ឋកថា និដ្ឋិតា។

